

MARTIN
WALSER

CLOCOT

EDITURALE ALLFA

MARTIN
WALSER

CLOCOT

Traducere: Victor Scoradeț

ALLFA

Martin Walser s-a născut pe 24 martie 1927 în Wasserburg, lângă lacul Constance (Bodensee). După război și prizonierat, studiază literatura, istoria și filosofia, mai întâi la Regensburg, apoi la Tübingen. Colaborează la radio, face parte din cea mai influentă grupare literară a vremii, celebra Gruppe 47 (alături de Heinrich Boll, Günther Grass etc.).

În 1955 publică un prim volum de proză, *Un avion deasupra casei și alte povestiri*, fiind distins cu „Premiul Gruppe 47” (unul dintre cele mai râvnite premii în epocă) pentru povestirea *Sfârșitul lui Templone*. Urmează, în 1957, romanul *Căsnicii în Philippsburg*. În 1958 face o primă vizită în SUA, la Harvard Internațional Seminar.

Dintre cele mai importante opere ale lui Martin Walser, amintim: *Repriză*, roman, 1960; *Descrierea unei forme*, eseu, 1961; *Stejar și Angora. O cronică germană*, roman, 1962; *Lebăda neagră*, una dintre cele mai însemnate piese ale teatrului politic documentar, 1964.

În *Clocot* (roman apărut în 1985), Helmut Halm, cunoscut cititorului român din volumul *Un cal hăituit* (Editura Univers, 1982), este invitat să predea un semestru la o universitate în California. Evadarea din climatul sufocant de acasă și contactul cu lumea americană îi dau lui Halm sentimentul unei adevărate renașteri, senzația că s-a eliberat de frustrări și inhibiții, că are puterea să evadeze chiar și dintr-o căsnicie fericită, transformându-și clasica criză a vârstei de mijloc într-o poveste de dragoste cu o frumoasă californiană. Aici, în California, Halm se simte însuflețit de un clocot real care i pare mai puternic decât clocotul Pacificului, clocotul vieții reale.

Ritm alert, tensiune, ironie, sarcasm, într-un stil inconfundabil, marcat de obsedante sacade ale pronumelor și de expresii americane prezente izolat sau în pasaje întregi pe care autorul

refuză să le traducă (romanul a fost definit de criticii germani și ca o „declarație de dragoste față de America”) – iată liniile de forță ale acestei ficțiuni în care iubirea și moartea se ciocnesc cât se poate de real cu informa rutină cotidiană.

1

Halm stătea în fața oglinzii din baie, terminase cu bărbieritul, dar nu putea să înceteze să-și contemple chipul cu un amestec indisolubil de ostilitate și plăcere. Și când era în vacanță, Halm se trezea dimineța ca și când ar fi trebuit să meargă la școală, dar, după ce se scula, îi făcea bine că-și putea permite să trăgăneze un pic fiecare mișcare. Când a venit telefonul din California, era puțin după opt. Într-o zi de școală, apelul acesta nu l-ar mai fi prins acasă. Putuse să presupună că un telefon la ora opt și un pic venea de la cineva din familia Sabinei. Cu trei zile în urmă, mama ei fusese internată în spital, ieri fusese operată. În general, nouă telefoane din zece o căutau pe Sabine. Pe vremea când copiii mai stăteau la ei, aproape niciun telefon nu era pentru el. Din vocea Sabinei a înțeles imediat că era un telefon mai special. Ea nu vorbea, ea striga. Striga că are să-l cheme pe soțul ei. Cealaltă voce, care nu era deloc atât de îndepărtată – California se afla însă atât de departe, de aceea striga Sabine – îi aparținea lui Rainer Mersjohann. Halm îl văzu îndată înaintea ochilor. La Tübingen. Și nu doar într-o singură situație. Rainer Mersjohann era un uriaș. Nu însă grosolan. Un uriaș delicat, cum s-ar spune. Măinile, pe care le ridica întotdeauna, aproape ca un preot. Rainer Mersjohann fusese întotdeauna puțin de pe altă lume. Într-o manieră care intimidă. Și poate că și el știa asta, dacă nu cumva era chiar intenția lui. Halm îl venerase, cum s-ar zice. Iar venerația fusese acceptată de blondul uriașul delicatul Rainer Mersjohann din Münster. Cât era ceasul la el, întreba Mersjohann, în Oakland era unsprezece și ceva, noaptea. Îl suna, fiindcă tocmai îl lăsase baltă careva, un tip tânăr din Austin, Texas. Ăla ar fi trebuit să-și înceapă treaba pe 26 august la Oakland, California, de aceea

fusesse acolo cu o săptămână în urmă, ca să se instaleze; sâmbătă îl luase la el la o partidă de skat, în ziua următoare, ăla dispăruse. Două zile mai târziu, o telegramă din Vestul Mijlociu anunța că tânărul nu mai voia să se prezinte la post, seara de skat îl făcuse să înțeleagă că nu era omul potrivit pentru postul acesta. Halm trebuia, mă rog, să aibă în vedere faptul că, în SUA, se înghesuiau cam două sute de candidați pentru fiecare post universitar vacant, iar în California trei sute. Și ăla refuză după o seară de skat! Ce-i drept, tipul avea niște scrisori de recomandare, cum Mersjohann nu avusese niciodată prilejul să vadă în această țară, care era un ținut tropical al recomandărilor. Carevasăzică, azi suntem în 21 iulie... La noi e deja douăzeci și doi, a strigat Halm și a stricat astfel ritmul convorbirii. Distanța produce o despărțire sesizabilă între voce și vorbitor. Pe cel din California, tu îl mai auzi și când el a terminat de vorbit; acela nu te aude încă, deși tu vorbești deja, astfel încât începe și el să vorbească și abia când vorbește bagă de seamă că și tu ai început să vorbești pe partea asta a globului pământesc, așa că vorbiți unul peste altul, și acela care are nervii mai tari vorbește mai departe, celălalt încetează. Acum era deja 21 iulie – Halm n-a mai spus nimic –, până la începutul semestrului de toamnă nu putea să mai aranjeze nicio nouă numire, de aceea îi telefona lui Helmut Halm. Era, considera el, nedemn ca relația lor de odinioară să continue să se târâie mai departe la nivelul industriei de felicitări de anul nou. Ori Helmut face bine și vine la Oakland ca să prindă semestrul de toamnă și să predea acolo două cursuri de germană, ori se scuteau unul pe altul și de rutina corespondenței de sărbători și până la urmă mureau fără să mai fi auzit unul de altul. Halm mai avea încă în ureche intonația tipică din Westfalia a lui Mersjohann din perioada de la Tübingen. Era intonația nazală târăgănată, ce nu se întrerupea la niciun final de frază, pe care-o cultiva ăla pe atunci.

Rainer Mersjohann era poet. Era geniul tânăr, de care e nevoie în orice mediu școlar, pentru a tortura cu exemplul lui masa celor ce învață. Profesorul B., cel ce se jurase să respecte cele mai înalte norme ale legilor purității, citise la un seminar sonetele impecabile publicate în revistele școlare de către Mersjohann, care avea pe atunci douăzeci de ani. Extaziat și plin de reproș. De ce nu faceți cu toții sonete ca astea! Firește că Mersjohann era și mai tânăr decât toți ceilalți. Asta ține întotdeauna de geniu, că e în stare să facă un anumit lucru incredibil de devreme. Tonul trecut prin nas, Halm nu îl auzea în telefon. Era evident că, acum, Mersjohann ținea gura deschisă când vorbea. Pe atunci el nu putea să deschidă decât treimea mediană a gurii. Gura lui Mersjohann părea să fi crescut închisă la colțuri, sau cusută. Pe cei care nu-l agreau, îi călca pe nervi. Halm îl plăcea. Cu mâinile lui care se frâng delicat, se vântură delicat și se rotesc frumos, Mersjohann compensase tot ceea ce gurii lui îi era interzis ca mișcare. Iar apoi, omul care avea cele mai mari șanse pentru aceste cursuri spălase putina, nu se știe unde. Zece ani mai târziu își anunțase prezența. Pe adresa lui Halm au început să vină scrisori din America. Pe urmă numai cărți poștale, apoi felicitări. Lui Halm i-ar fi plăcut să întrebe dacă Mersjohann mai purta jachete cu mâneci scurte. Într-un spectacol cu apostoli pus în scenă de teatrul studentesc, Mersjohann îl jucase pe apostolul Ioan iar apoi păstrase stilul jachetei de la costumul lui de Ioan. Vii, nu-i așa, a spus Mersjohann. Astăzi, aici, suntem în cea de-a doua zi de vacanță, a spus Halm. La care, Mersjohann: Carevasăzică, vii. Halm: Trebuie să mai discut cu nevastă-mea. Da-aaa, a spus Mersjohann, cam scârbos. Adăugând că erau patru ani de când era chairman, acum intra într-al cincilea și pe urmă nu va mai avea prea curând funcția asta, mai degrabă niciodată din nou, așadar o ocazie ca asta nu i s-ar mai arăta a doua oară. Halm l-a rugat să-i lase timp de

gândire. 48 de ore. Era însă emoționat că Mersjohann se gândise la el. Mersjohann era el însuși emoționat.

De îndată ce receptorul s-a aflat în furcă, a venit telefonul următor. Tatăl Sabinei. A rugat-o pe Sabine să meargă până la spital, profesorul voia să comunice rezultatul, dar el nu se simțea bine. Sabine nu a spus de ce tatăl ei nu-l suna pe Elmar sau pe Franz, pe unul dintre cei doi frați ai ei, ea a spus: Da, sigur. În august plec în California, a spus Halm. La două jumătate la Spitalul Fecioara Maria, a spus Sabine. La cinci și jumătate s-a-ntors. Ca de obicei. Au deschis-o, au închis-o imediat la loc. Sabine îi spusese deja tatălui ei. Acela își ridicase sprâncenele și nu le mai coborâse la loc. Ea îi făcuse o vizită mamei ei, o felicitase pentru operația care se desfășurase cu bine. Mama spusese: în sfârșit ai și tu o dată o rochie frumoasă pe tine. Și eu, a spus Sabine, care aveam îndoieli dacă aiureala asta cu carouri în auriu și verde nu e cumva prea mult pentru la spital. Dar mama făcea ce făcea și revenea la rochie. Întrebase cât a costat, voia să plătească ea rochia asta, fiindcă era așa de bucuroasă că în sfârșit avea și Sabine o dată o rochie frumoasă pe ea. Halm a spus: Asta e sângele familiei Gutohrlein. O Gutohrlein nu poate niciodată să creadă că un profesor e în stare să îmbrace și să hrănească o femeie. Sabine a vorbit la telefon cu o clinică din Aligău, care promitea să vindece bolnavii de cancer cu extracte de ficat. Halm a spus: în august plec în California. Sabine a spus că tatăl ei nu se gândise niciodată la asta. Din această cauză spusese ea pe loc că trebuiau să încerce tot ce se poate. Auzise ea de o clinică în Oberstaufen. Helmut nu mai putea să înceapă cu California. În seara asta, Sabine nu a mai rostit nicio frază care nu se referea la mama ei. Iar atunci când nu spunea nimic, se vedea la ce se gândea. El nu putea să se ducă sus, în camera lui de lucru și, nevăzut de Sabine, să se gândească la invitația în California. Trebuia să stea în preajma ei

și să aștepte următoarea ei frază și să-i răspundă. Nu se putea vorbi cu Sabine. Părea închisă la tot ce era mai puțin important decât moartea. Abia atunci când Halm, întins în pat lângă ea în întuneric, a auzit, după respirația ei, că dormea, a putut să se gândească și el la telefonul lui Mersjohann. Pe colegi avea să-i impresioneze, pe director să-l supere. Patru luni fără să intre în cancelarie! Ce-ar mai comenta adjunctul, dacă nu ar mai avea cum să comenteze intrarea lui Halm în cancelarie? Halm trebuia să accepte. A acceptat, fără să fi vorbit cu Sabine. Din fericire, la cel de-al doilea telefon al lui Mersjohann, Sabine ieșise deja din casă. Apoi, Halm l-a sunat pe director. Doamna Rimmele a spus că soțul ei plecase deja. A spus asta cu reproș. Tonul ei spunea: Au trecut deja unsprezece ani de când sunteți la școala soțului meu, prin urmare ar trebui să știți că în prima zi de vacanță ia startul în celebrele lui marșuri Rimmele, care pornesc din fața ușii de la casa familiei Degerloch, merg până pe Alb și sfârșesc după exact patru săptămâni din nou exact în fața ușii de la casa familiei Degerloch. Rimmele nu predică drumeția, dar face în așa fel încât colegiul să afle toate câte le-a redescoperit și aflat în timpul marșului său anual de patru săptămâni. Restul vacanței este dedicat elaborării circularei pe care o găsește fiecare pe raftul lui. La început, dogma lui Rimmele ca în vacanță să mergi doar până unde te duc propriile picioare, fusese luată drept o monstruozitate născută din zgârcenia lui. Dar cea de-a doua dogmă a lui Rimmele, conform căreia omul trebuia să petreacă cel puțin un sfert din timpul vieții lui pe propriile picioare, găsea din ce în ce mai mulți adepți. Cea de-a treia dogmă a lui Rimmele, conform căreia omul trebuia să-și petreacă cel puțin a zecea parte din nopți sub cerul liber, provoca din ce în ce mai puține zâmbete, dar abia dacă mai era pusă în practică de altcineva în afară de Rimmele însuși.

Halm a aflat de la Inspectoratul școlar că cererea de detașare

trebuie să fie însoțită de o adresă din partea școlii. Așadar la adjunct. Acela era de găsit luna și miercurea de la patru la șase, a spus domnișoara Gebauer, pe care o mai numeau și musca spaniolă. Halm a spus: Mulțumesc. Musca a spus: Pentru puțin. Halm a gemut. Acesta fusese primul sacrificiu pe care trebuise să-l depună la picioarele Californiei. Să o sune pe musca spaniolă, cu care altminteri nu ar fi trebuit nici să se vadă, nici să vorbească timp de patruzeci și șase de zile de vacanță. Chiar și în informații, ce ar fi putut fi comunicate printr-un singur cuvânt, ea putea să pompeze tonul celei mai profunde ofense îndurate. Când spunea ea PENTRU PUȚIN, aveai după aia conștiința încărcată. Trebuia oare să-l sune acasă pe Kiderlen? A recunoscut față de sine că nu îndrăznea să facă una ca asta. Trebuia să fi rămas la școala din orașul de jos. Dar școala cea nouă se afla la numai 15 minute de casă. Și nici cu colegii de la școala de jos nu se avea chiar atât de bine. Cu Rimmele s-ar fi înțeles el cumva. Atunci apăruse Kiderlen care voia ca, în calitate de director adjunct, să ducă școala din Stauffenberg mai presus de toate școlile din țară; mai cu seamă mai presus de acelea care aveau un nume vechi și bun. Și, deoarece Kiderlen știa că Halm venea de la o astfel de instituție de elită cu vechi tradiții, Halm devenise de la bun început un obiect al ironiei lui Kiderlen. Sau poate că Halm făcuse mai întâi observații tăioase? În orice caz, stilul eu-îi-vin-de-hac-oricui al acestui ins energic și performant îl făcuse pe Halm să dea înapoi. Cu timpul, Kiderlen îi preluase lui Rimmele – care, în ciuda marșurilor lui pe jos, îmbătrânea tot mai repede – cele mai multe dintre muncile lui de director. El era directorul. El nu-și pierdea (impui cu marșuri pe jos. El făcea zilnic 180 de flotări și, spunea el râzând, ar face câteva în plus, dacă nu și-ar pierde timpul cu număratul. De altfel, se antrena pentru un procedeu prin care să ritmeze flotările în așa fel, încât să facă zece dintre ele fără să le

numere. În felul acesta ar fi fost suficient să numere până la 18 și ar fi făcut 180. Recordul mondial îl deținea un elvețian, cu 1611. Asta o spunea ca să sublinieze cât de mică era performanța lui. Ridicol, 180 de flotări. El scria în schimb manuale școlare. Asta era principala lui ocupație secundară. În anul care trecuse, umpluse cancelaria cu plângerile lui despre noul ministru. Acest ministru nou, mai tânăr chiar decât Kiderlen cu doi ani și desigur din același aluat, emitea permanent noi directive, astfel încât Kiderlen fusese nevoit să refacă pentru a treia oară manualul la care tocmai lucra. Și, o dată ajuns aici, ghida privirile colegilor care îl ascultau asupra soției lui, psiholoaga, care scria trei până la cinci cărți până când reușea el să termine una. Aceste cărți puteau fi cumpărate de la el cu 40% rabat. Ultima, cea despre dependența de analgezice a copiilor de 12–14 ani din straturile sociale de jos, era încă în centrul discuțiilor. Halm și-a ordonat: Dă-i telefon. Nu era în stare. Și-ncă sâmbătă! Familia Kiderlen era renumită și pentru toate câte se petreceau în minunata lor casă veche. Era de neînchipuit să se suie în mașină, să se ducă până acolo, să sune și să spună că-l ruga să-l sprijine în cererea lui. Probabil că nimeni nu avea o relație atât de proastă cu Kiderlen ca Halm. Treptat, Halm trebuia să admită că Kiderlen era de admirat în toate privințele. Începând chiar cu exteriorul! Aceste sacouri la două rânduri, cu țesătura lor englezească, numai stofe vechi, decolorate, dar de cea mai bună calitate. Cine le învechea pentru Kiderlen? Stofele nu erau roase, doar decolorate. Asta făcea ca, în ciuda croielii de înaltă clasă și a calității de înaltă clasă a stofelor, jachetele să nu aibă nimic din aerul jurnalelor de modă masculină. Halm îl admira pe Kiderlen. Numai că nu era în stare să-l lase să observe asta. Probabil că, fiu unic al unei familii rafinate, fusese educat cu infinită răbdare și entuziasm și cu permanente dovezi de idolatrie. Mai multe mătuși care, din cauza lui, renunțaseră la copiii proprii,

trebuie să fi făcut zi și noapte cu schimbul ca să-l pupe și să-l mângâie și să-l laude și să-l răsplătească. Și pe urmă, în plus, și nevastă-sa, psiholoaga! La fel de înaltă ca el, la fel de suplă ca el. Pe atât de blondă pe cât era el de brunet. Când a cunoscut-o la o serbare școlară, Halm a luat-o drept doctoriță. Ea: Asta s-ar explica prin faptul că tatăl dumneavoastră ar putea fi medic, profesore... în vreme ce ea vorbea și nu făcea decât să reproducă informații familiale, pe care Kiderlen trebuie că le cunoștea de ani și ani, el rămăsese literalmente atârnat de buzele ei. Ochii lui străluceau ca aceia ai unui copil, căruia i se făcuseră exact acele cadouri pe care și le dorise el. Acest Kiderlen nu purtase nici măcar o singură dată cravată. Nici măcar când în aula a venit ministrul. Nu știi niciodată dacă ți-ai înțeles cu adevărat caracterul, chiar și atunci când ți se pare că te-ai înțeles până la capăt. Poate că nu faci altceva decât să te lași păcălit de noi culise, pe care le montezi în fața rezultatului real, din cauză că așa numita conștiință de sine este insuportabilă. Faptul că directorul adjunct nu purta cravată nu era punctul nevralgic. Că Halm însuși se disprețuia că încă mai purta cravată, asta era. În fiecare dimineață, când își strângea cravata în fața oglinzii, își reproșa că nu se elibera din acest laț. Eșarfe sălbatice ar fi vrut să poarte, lanțuri la gât, de aur, sau din jad, sau chiar lanțuri de chihlimbar. Dintotdeauna. Dar niciodată nu îndrăznise. Considera că nu arată ca unul care poate să poarte astfel de lanțuri. Și apoi vine acest Kiderlen și-i demonstrează că nu e nimic mai ușor decât să abandonezi cravata și să porți eșarfe și lanțuri, între timp, în cancelarie, Halm trecea drept leagăn al opoziției. Cu noul ministru, Kiderlen era ca și prieten, în ciuda viiturii de directive ale aceluia; el punea în aplicare cu strictețe directivele, care după părerea unora dintre colegi nu foloseau decât la disciplinarea corpului profesoral. Mai nou, o asistență la oră nu mai trebuia să fie anunțată. Fiecare

profesor putea să fie oricând luat prin surprindere de către conducerea școlii sau de către inspectorat. Chiar înainte de intrarea în vacanță, Halm luase poziție în fața consiliului didactic în favoarea unui coleg pe care o inspecție la oră îl surprinsese la înapoierea lucrărilor de control. Halm pledase pentru faptul că un profesor putea să solicite să fie inspectat atunci când predă, nu însă atunci când înapoiază o lucrare scrisă. Halm comentase acid noua practică și o prezentase în așa fel, încât s-ar fi zis că ea cădea exclusiv în răspunderea lui Kiderlen. Halm se ascultase vorbind. Ceea ce spusese nu-i plăcuse. Ce-l priveau pe el toate astea? Să fi făcut bine tânărul coleg să se apere singur. Fiecare om trebuie să se apere singur. Lui Halm i-ar fi plăcut cel mai mult să spună: Alte conflicte aparente, vă rog! Acum însă era rândul lui Kiderlen să-și facă numărul. Responsabilul nostru cu damnarea puterii, cu transfigurarea neputinței noastre, spusese Kiderlen. Machiavelli ar fi fost ars pe rug, dacă Halm ar fi avut un cuvânt de spus la vremea aceea, Iosif II, oricum, ca să nu mai pomenim de Ignatius ori chiar de Lenin! Cu asta, Kiderlen a recoltat un val mare de râsete, pe care l-a respins. Înainte ca Mersjohann să-i fi telefonat, Halm nu știuse cât îi era de necesar să scape din locul ăsta. Nu-și permisese s-o admită, fiindcă nu avusese nicio perspectivă să scape. Acum, că era cu puțință, nu reușea să mai alunge gândul. Ca un jar, peste care vine curentul de aer, izbucnind deodată în flăcări, ardea acum în el. Trebuia să plece de-aici.

Sabine dormea. Sau nu dormea? Amândoi învățaseră să respire în așa fel, încât celălalt să creadă că dormea. Cât timp auzai că celălalt era treaz, nu puteai să adormi. În dimineața următoare se stabilea apoi, printr-o ceartă amicală, cine izbutise să păcălească pe cine și cine adormise primul în realitate. Fiecare voia întotdeauna să fi adormit el ultimul.

Când Sabine s-a întors din cea de-a treia ei vizită la Oberstaufen, s-a lăsat să cadă lângă Halm pe banca din grădină, s-a sprijinit de el, fără nicio reținere. Poate că era epuizarea de vină. Pentru prima oară după mai multe zile, Otto a mângâiat-o din nou. Halm a spus: Las' că mai e puțin și plecăm. Ea a aprobat din cap. Atunci el a prins și mai mult curaj și a spus: în California. Ea a aprobat iarăși din cap. El a spus: De unde știi? Ea s-a mulțumit să facă o grimasă. Asta însemna: tu ce crezi de fapt, doar sunt căsătorită cu tine de un sfert de secol, posibilitatea de a ascunde ceva se apropie de limita zero. El nu a îndrăznit să întrebe dacă extractele de ficat aveau vreun efect. Îi era teamă că, în cazul în care nu avea nimic bun de comunicat, chipul Sabinei se va acoperi iarăși cu acea peliculă de înstrăinare, cu acel strat de absență, cu acel patos al inabordabilității, pe care-l avea tot timpul de când se întorsese de la discuția cu profesorul. Trebuie că avea de-a face cu moartea. El i-a pus Sabinei o pernă sub cap și s-a dus în casă pentru a aduce o sticlă de vin alb. Când s-a întors cu sticla și cu două pahare, ea a dat ușor din cap că nu. Mai mărunț și mai absolut și mai plin de menajamente nu se poate exprima negarea și refuzul. Cafea? Da, cafea da. Când a ieșit el cu cafeaua, ea era încă întinsă pe bancă exact așa cum o culcase el. O mână pe capul lui Otto. Pentru prima dată de la ziua în care fusese înștiințată, ea vorbea din proprie inițiativă. A început încă o dată de la profesor. Exact când era în mijlocul expunerii, primise un telefon, o rugase, prin gesturi, să-l scuze pentru că trebuia să se întrerupă puțin. De spus, spusese deja că acel cancer pe care-l avea mama ei era cel mai rău din câte existau, un polip intestinal, și anume unul cu tulpină... Un moment, vă rog. Așadar, acum telefona o cunoștință, voia să știe cum fusese anul acesta la mănăstirea din Corsica, dacă baronul – Sabine nu a înțeles numele franțuzesc – fusese anul acesta într-o dispoziție exhibiționistă sau în, li degrabă

voyeuristă. Profesorul, care încercase zadarnic să întrerupă glasul strident, reușea abia acum să spună că anul acesta nu avusese acces la mănăstire, familia Agnelli o acaparase pentru sine, din cauză că, acolo, măsurile de securitate tot mai greu de asigurat promiteau să fie mai puțin dificile. Cu intenția evidentă de a scăpa de stridentă, profesorul spusese că aveau să se vadă oricum în seara următoare la familia Kiderlen. Aha, a spus Halm. Da, lumea e mică, a spus Sabine. Dar cu toate astea California e destul de departe, a gândit Halm. Mama avea din nou dureri, a spus Sabine, dar ea punea totul pe seama cicatrizării. Toate neplăcerile vin acum de la cicatrizare. Și cu toate astea, ea și ie adevărul. Nu vrea să-i spună pe nume. Își pune speranța în tratamentul cu extract de ficat. Dar știe că nu are șanse. Totuși speră, bineînțeles. Dar de crezut nu crede. Dar de sperat, speră. Doar că nu crede. Tata nu mai spunea nimic. Niciun cuvânt. Ședea lângă pat, o ținea pe mama de mână, niciunul nu spunea nimic. I tacă nu mai există nicio speranță, transportul la Allgäu fusese o greșeală, a spus Sabine. Chinurile astea cu tubul intestinal, în fiecare zi, perfuziile. Înaintea mutării la Oberstaufen, când se afla încă la Spitalul Fecioara Maria, mama mai chema încă frizerul. În felul acesta, Sabine voia probabil să spună că nu numai ea, ci și mama însăși fusese în favoarea încercării extractului de ficat. A sunat telefonul. Sabine a sărit în sus. Oberstaufen? Era Oberstaufen. Mama voia înapoi la Stuttgart, imediat. Da, a spus Sabine. I iacă ar mai fi fost cu puțință, chiar azi. Sabine a telefonat la spital. O oră mai târziu, ambulanța oprea în strada Buowald, Halm stătea cu Sabine și cu Otto în fața porții de la grădină, Sabine a urcat, Halm s-a dus cu Otto pe aleea de dale în jos, spre casă. El a spus: Ah, Otto. Săraca Sabine. De două ori la Oberstaufen într-o singură zi. Dar de data aceasta măcar nu trebuia să conducă ea. El a spus: Otto, acum mă duc până-n casă să-l iau pe Nietzsche. Să vedem

dacă are el ceva despre implicarea fără compasiune. Ar urma apoi ca o oroare să o înlocuiască pe alta. El a adus cele patru cărți, le-a așezat afară pe masă, lângă acelea ale lui Heine. Când sunase a doua oară, Mersjohann îl întrebase pe Halm dacă nu ar putea să țină o conferință despre Heine, ar fi putut câștiga 500 de dolari pentru asta. Una gonită din Germania făcuse o fundație, în fiecare an la sfârșitul lui octombrie o zi întreagă se țineau conferințe. Deoarece salariul nu era tocmai grozav, voia să-i mai aranjeze lui Halm câteva conferințe. Așadar, Halm citea Heine. Acum însă voia mai întâi Nietzsche. Pe urmă, s-a arătat că nu-l mai voia nici pe ăsta. Voia să stea jos, să-și întindă picioarele pe bancă și să studieze și să simtă verdele, să simtă că era liniștit. Că, indiferent ce-ar urma să se întâmple, el era liniștit. Telefonul suna din nou. El l-a lăsat să sune. Dar cel ce suna nu voia să renunțe. Halm a fost nevoit să cedeze. Lena, tu, dacă aș fi știut, noi credeam că sunteți în Grecia. Da, Traugott este, a spus fiica. Dacă ar putea trece pe la ei, nu pentru o oră, pentru câteva zile, numai pentru câteva zile, avea să-i explice tot. Dar se poate, vino imediat, a spus Halm. Tonul ei spunea că era la pământ. A venit cu bagaj. Halm a plătit taxiul și a cărat cele două valize de la poarta grădinii până jos în casă iar în casă până sus la ultimul etaj. Încă mai existau camera Lenei și camera Julianei, două cămăruțe ai căror pereți înclinați Sabine îi tapetase ea însăși cu un model înflorat. Erau mai degrabă casete pentru podoabe decât camere, cuiburi pentru podoabe. Pe măsură ce fetele se făceau tot mai mari, Sabine se simțise ispitită de mereu alte moduri de a decora încăperile. Lena s-a întors imediat jos. Halm s-a așezat în fața ei. Dar Lena a venit cu Otto, care nu voia să-și mai așeze botul decât pe pantofii ei, a ocolit masa, și s-a așezat pe bancă lângă tatăl ei. Era evident că ea nu voia ca el să-i vadă fața. El se așezase dinadins în fața ei, ca ea să vadă că nu-l deranjau cicatricile ei. Probabil că Lena

îi observase intenția. Așadar, sunt opt zile de când Traugott a plecat. Probabil că este cu colega cu care tocmai a făcut cursul acesta de perfecționare la München, în loc să se întoarcă la Stuttgart, a plecat cu ea direct în Grecia, pe insula Sakontos, unde fusese anul trecut cu Lena; în căsuța pe care o rezervaseră din nou pentru anul ăsta. Ce fel de curs a fost ăsta la München, a întrebat Halm. Terapie conversațională, a spus Lena. Poate că, la întoarcerea din Grecia, de atâta oboseală, va coborî din nou pe povârnișul de lângă Salzburg, așa cum a făcut anul trecut când v-ați întors acasă, a spus Halm. Nu cred, a spus Lena. Traugott nu făcea aceeași greșeală de două ori. Ah, Lena, a spus Halm și și-a pus un braț pe după umerii ei. Eu unul aș fi vrut foarte tare să mă împotrivesc, a spus el, dar, de vreme ce nu aveam încredere în motivele mele, nu am îndrăznit să fiu împotrivă. Mie chiar nu mi-a plăcut de el. Tot cercul ăsta cu meditația, religia asta învățată din cărți, dar nu am îndrăznit să las să mi se vadă împotrivirea. Hai, lasă, el a băgat de seamă imediat că nu-l plăci. Halm a spus că, abia atunci când, de dragul lui Traugott, ea fusese să-și micșoreze sânii, a știut el că clacase ca tată. Ar fi trebuit s-o avertizeze pe Lena împotriva acestui ins care se autoidolatriza. Pe urmă accidentul. Iar acum a plecat, așadar. Bucură-te, Lena. Pieptul tău frumos. Să te convingă el să faci una ca asta! Pe urmă te face să ieși printr-un parbriz!

Tot mai trebuie să te duci la tipul ăla care șlefuieste cicatrice? Nu se mai ducea acolo. Tipul era îngrozitor. Vii cu noi în California, a spus Halm. Acolo sunt cei mai buni chirurghi din lume, ăia te aranjează că nu se mai vede absolut nimic. Oricum aproape că nu se mai cunoaște nimic. Lena a intrat în casă. Imediat după asta a auzit-o cântând la pian. Seara a telefonat Sabine. Mama era din nou acasă. Sabine rămânea peste noapte cu ea. Glasul Sabine spunea mai mult decât frazele ei. În dimineața următoare, pe la ora nouă, s-a întors.

Ori se micșorase chipul Sabine, ori i se măriseră ochii. Chipul ei se oprise la fel ca un ceas. Nu era câtuși de puțin chipul cu care vii la un mic dejun în familie. Faptul că Lena era aici nu lăsa niciun fel de urme pe chipul acela. Să strige el oare: Sabine!! în mână avea o pereche de papucei; atât de operetistici, cum nu i-ar cumpăra niciodată Sabine. Cu multă grijă, ca și când în general numai pentru asta ar fi intrat, i-a pus pe masă. Trebuie să fi aparținut mamei ei. Sabine a spus: Așadar a murit. Halm a tras aer pe nas cu zgomot. Dar tatăl ei nu știa încă. Ea nu era în stare să-i spună. Fiindcă el nu ar fi suportat una ca asta. O înmormântare era peste puterile lui. Trebuiau să-l lase să creadă că mama era încă la Oberstaufen. Nu, nici asta nu merge. Nu există decât o soluție. Sabine s-a dus la telefon și l-a sunat pe doctorul Weichbrod. Dacă el, în calitate de medic și totodată prieten, nu ar putea prelua această sarcină, să-l anunțe pe tatăl ei că soția lui murise. Pe urmă a povestit. Cei de la spitalul Fecioara Maria îi făcuseră mamei ei imediat puncții. Scosese cina litri de apă. Nu au făcut decât să dea din cap când au văzut-o. Încă pe drum vomitase întruna. Era ca o diaree. Și tot așa mirosea. Îi era foarte cald, pe dinăuntru și pe dinafară. O înfășuraseră în cearșafuri reci. N-a folosit la nimic. La opt a intrat preotul. Dacă nu ar putea cumva s-o miruiască pe bolnavă. E chiar atât de grav, ar fi spus ea. Nu, nu era vorba de maslu, ci un mod de a sprijini procesul de vindecare. Halm a furnăit din nou tare. Zece minute mai târziu, ea adoarme. De la ora patru, respirația merge tot mai greu. Gura se deschide, capul tresaltă. Ca o pasăre, care moare, a spus Sabine. Părul și capul vibrau. Ea se opintea cu picioarele în capătul celălalt al patului. Totul vibra. Picioarele și mâinile reci, până la genunchi. A mai spus doar, Sabine să deschidă fereastra, s-o deschidă la refuz. Încă mai știa cât se poate de exact cum se deschideau ferestrele astea de la Spitalul Fecioara Maria, și i-a putut

spune Sabinei unde se afla pârghia și cum trebuia acționată. După asta nu a mai spus nimic. La șapte vine preotul, îi aduce anafura la pat, pe urmă spune: Ah, mama e deja moartă.

Spectacolul înmormântării la Cimitirul Praghez s-a desfășurat surprinzător de ușor. Căci teatru era, așa cum păseau ei solemn, îmbrăcați în negru, spre impozanta arhitectură a unui monument babilonian din Niederwald. Urcând scările de operă. Înăuntru, muzică de orgă. Sicriul a fost împins într-o carcasă drăguță. Din cauza munților de flori, abia dacă s-a băgat de seamă după aceea că sicriul lipsea. Iar zgomotul foșnit-vâjâit putea să fi fost produs la fel de bine de orgă sau de ardere. Halm gândi: probabil că la tipul ăsta de înmormântare trebuie să-ți faci exact gândurile pe care mi le fac eu acum. El găsea că orice fel de înmormântare era corectă. Față de moarte, totul este corect. După masă au mai stat cu tatăl, cu frații Franz și Elmar și cu soția lui Elmar, Gitte. Tatăl nu voia să intre în casă. Era un lucru știut. Cu ani în urmă, el îi spusese o dată lui Halm că, în această casă, mama soției lui nu se purtase bine cu el. Tata Gottschalk era din Heschl, un profesor fără avere, care se însurase cu fiica familiei Heimbucher. Alde Heimbucher nu aveau nici vreun concern, nici vreo fabrică și nici vreo măcelărie, dar aveau această casă în strada Buowald. Asta era mândria lor. *Conacul*. Așa o numise cel ce o construise, brutarul Kugel, cel care a creat *pâinea țărănească de Siuenbuch* și care și-a putut construi un conac la marginea pădurii. Dar nici alde Heimbucher nu au fost cu adevărat capabili, capabili au fost doar cei din familia Gutohrlein. Secretarul de poștă Heimbucher putea să fie bucuros că s-a însurat cu o Gutohrlein, în felul acesta s-a ales și el cu o casă. Profesorul Gottschalk putea fi bucuros că s-a însurat cu o Heimbucher din ramura Gutohrlein, cum altfel ar fi putut un profesor, așadar un muritor de foame, să se aleagă cu o casă și încă cu un *conac*. Tatăl

Sabinei părăsise *conacul* cât de repede a putut. În treacăt fie spus, locuința proprietate personală din Piața Hegel, în care se mutaseră el și soția lui, nu fusese nici ea câștigată din banii lui, ci de către femeia aceea care la urma urmelor se trăgea din singura familie de oameni capabili, familia Gutohrlein, și frecventase cursurile serale, se făcuse consilier fiscal și-și deschisese propriul ei birou. Acum, ea era așadar moartă. Tata Gottschalk a rostit în această după-amiază o singură frază, și pe aceea i-o adresase Sabinei, de îndată ce, condus de către Franz pe drumul ce cobora abrupt, luase loc: De ce nu mi-ai spus-o chiar tu. Halm a vrut să respingă plângerea aceea plină de reproș, privirea Sabinei l-a împiedicat. Pe chipul ei vedea că ea îi dădea dreptate tatălui ei. Ea s-a dus imediat la el, și-a culcat capul pe umărul lui, un timp au rămas așa. Elmar a început cu tema lui. Că, dacă ar fi fost după el, casa părintească ar fi trebuit să fie vândută demult. O casă veche și dărăpănată, dar 2700 de metri pătrați, în Stuttgart-Sillenbuch, pe deal, în clipa asta valora cel puțin, dar cel puțin 2 milioane, așadar câte 700 000 pentru fiecare. Asta o spune limpede pentru fratele mai tânăr, Franz, de la care se aștepta cam demult o susținută activitate în afaceri. Și de această dată, discursul lui Elmar a ajuns la rezultatul jenant pentru Halm, că Halm, chiar dacă ei ar fi majorat în fiecare an chiria pe care el le-o plătea fraților, pur și simplu nu ar putea să plătească atât cât s-ar fi scos din vânzare. Niciunul nu ar fi putut plăti atât. Aici s-ar putea ridica o casă pentru douăsprezece familii, a strigat Elmar. Sabine: Mai e puțin și avem una alături! Elmar a sărit în sus. Aha! a strigat el. Poftim! a strigat el. Uite cine o spune! a strigat el. Carevasăzică, nepotul ăla po-po-poconar a vândut! Și noi!? Halm avea sentimentul că toți se uitau la el acum. Iarăși un ginere precum secretarul de poștă Heimbucher ori profesorul Gottschalk. Întotdeauna când se reunea familia, se povestea cum fusese

construit conacul de către brutar, cum i-a fost vândut unei baronese von Meldegge, cum aia sărăcise după 1918, fiind nevoită să-i ia pe Heimbucheri cu chirie și cum pe urmă Tante Luise, cea emigrată în America, bineînțeles o Gutohrlein, a adus dolarii cu care nepoata ei, mama mare Heimbucher, născută Gutohrlein bineînțeles, a cumpărat casa de la Meldegge. După încheierea actelor, de atâta triumf, coana Heimbucher petrecuse săptămâni întregi în stare de plutire. În acest loc al sagăi Gutohrlein, Halm se gândea de fiecare dată la bărbatul acestei bunici plutitoare, secretarul de poștă Heimbucher, care la scurt timp după asta se spânzurase sub unul dintre frontoanele frumos decorate. Franz, cel care povestea acum istoria casei, nu moștenise din destoinicia familiei Gutohrlein atât cât moștenise fratele său Elmar, dar și el spunea povestea doar întru gloria familiei Gutohrlein. Cu maximă emoție se relata de fiecare dată cum legendara Luise Gutohrlein fugise din pădurea Welzheim în orașul Stuttgart, cum apăruse ca violonistă la filmele mute în Charlottenplatz, cum fugise mai departe la Paris, Londra, Southampton și, travestită în bărbat, devenise membra unei orchestre de bord ca să ajungă până-n America. Și cel mai pe larg se relata unde ascundea americanca Luise de fiecare dată bancnotele americane pe care le lăsa, atunci când, în anii douăzeci, a vizitat-o pe nepoata ei în Sillenbuch. În trusa de cusut, în teancurile de rufe, suporturi de termometru, trusa de ceai, între paginile Bibliei, în capetele de pipă găsea femeia Heimbucher banii cei verzi și netezea darul adus de iepurașul de Paști și-l ținea la un loc, până când în anul 1929 au fost de ajuns pentru lovitura cea mare. Halm a ascultat pentru prima oară cu interes această istorie cu dolari. În curând avea să câștige el însuși dolari. Atât de mulți, încât să-l impresioneze pe Elmar, nu aveau să fie. Din fericire și Franz era împotriva vânzării Patriei. Fără Franz, demult nu s-ar mai fi putut face față

demonstrațiilor economice ale lui Elmar. Oricum, însă, Franz nu era un aliat sigur. Uneori venea cu un Mercedes 450 și alteori cu tramvaiul. Și nici însurat nu era. Fiecare frază a funcționarului bancar Elmar era în schimb întărită de soția lui, Gitte, cu glas aspru și fraze scurte. Gitte era avocat. Sabine bănuia că Elmar insistă cu vânzarea numai de dragul nevestii. Halm îl plăcea pe Elmar la fel demult ca pe Franz. Deja faptul că Elmar se bâlbâia ori de câte ori spunea câte ceva, ce nu i se părea chiar firesc, îl cucerea pe Halm. Câtă vreme a stat la măsuța de cafea, tata Gottschalk a dat din cap aprobator către fiecare care vorbea. Apoi a dispărut. L-au văzut rătăcind prin grădină. Vizita florile și plantele pe care le plantase el însuși câtă vreme locuise aici. În această casă Gutohrlein nu se simțise niciodată la largul lui, în grădină, mereu. O dată îi mărturisise asta ginerelui său Halm. Dar și asta numai din cauză că fusese martor atunci când Sabine țipase la soțul ei din cauză că acesta trebuise să scoată o tufă fără valoare și în locul ei scosese una de liliac. Ginerii au o viață grea aici, spusese el, și privise în sus spre frontonul sub care se legănase secretarul de poștă Heimbucher. Acum, când s-a întors din grădină, avea un fir de iarbă între buze, cu care a întărit scuturatul domol din cap prin care răspundea la dorința Sabine ca el să facă bine să se întoarcă în casă acum. Ea îi promisese mamei să-l aducă din nou în casă, a spus Sabine. Tatăl ei a scuturat din cap și mai încet. Prin urmare, seara Sabine l-a adus înapoi în Hegelsplatz. Cu firul de iarbă în gură, el ar fi fluierat încet, ca pentru sine, pe când ea îl conducea de la mașină la lift. Când toți plecaseră, Halm a spus: Din partea mea, puteți să vindeți, pe bune. Nu-i așa, Otto, noi doi ne găsim oriunde un adăpost. Otto s-a uitat în sus, ca și când ar fi fost de acord. Sabine a arătat în sus. Acum, copiii. Și gestul ei nu conținea nicidecum sâstiseală sau fie și numai oboseală. Atâta timp cât nu era rezolvat tot ceea ce considera ea ca

fiind necesar, Sabine nu putea fi obosită. A strigat spre partea de sus a casei: Lena, Juliane, haideți! Mai întâi, cele două au fost lămurite că se retrăseseră prea devreme din cercul rudelor. Juliane a spus, veselă, că ea auzise deja de trei ori tot ceea ce se discutase acolo, pentru o a patra oară nivelul era pur și simplu nesatisfăcător. Sabine a spus: Discuțiile între rude nu au nevoie de nivel. Dacă vă comportați așa, într-o bună zi nu o să mai aveți rubedenii. Asta suna ca o amenințare, dar Juliane a făcut o mutră ei-și, iar Lena nu a avut niciun fel de reacție. Halm a admirat-o încă o dată pe Sabine, pentru faptul că se lasă impresionată atât de puțin de fapte. Nu se punea problema ca Lena să renunțe la Traugott al ei și să se ascundă aici în casă. Lena a spus că nu se mai întorcea niciodată la Traugott, oricare ar fi. Juliane, i întreprat dacă Lena trebuia s-o gonească pe cealaltă în pumni? Tu poți să-ți ții gura, a spus Sabine. Acum îmi vine și mie rândul, a spus Juliane veselă. Tu îți cauți aici un post, să nu te mai prind la Berlin, a spus Sabine. Juliane a rămas cu gura căscată. Nu spun decât Christoph, a spus Sabine. Juliane s-a făcut roșie ca focul. Carevasăzică, m-ai spionat! a strigat ea. Spionat! a strigat Sabine. Când trebuie să pun mâna pe rufele voastre murdare, fiindcă voi sunteți prea puturoase ca să vi le vârați în mașina de spălat, îmi permit să citesc scrisorile care cad din buzunarele voastre. Un bărbat cu douăzeci de ani mai bătrân, care are doi copii aproape de vârsta ta și o nevastă! Juliane a spus că îi era de altfel totuna în ce loc avea să-i sprayeze la cur cu Mousse a toilette pe inșii între optzeci și cincisprezece și nouăzeci și șapte de ani, pentru ca după aceea să-i curețe, aici sau la Berlin, dar că nu primește sfaturi de la cineva care a pus mâna pe un bilețel, care nu-l privește câtuși de puțin. Cu ea nu se putea discuta pe această temă. Dacă însă asta era o condiție pentru șederea în această casă, atunci avea să plece chiar în această seară. Și anume la Berlin. Și s-a sculat și s-a dus sus. Ușa a închis-o minunat de încet.

Sabine s-a uitat la Lena și la Halm. Acum ar fi avut nevoie de ajutor. Chipul Lenei evita orice expresie. Halm a aprobat din cap. Sabine voia întotdeauna să aranjeze totul. Ea credea că se putea interveni. Și el era împotriva ca vesela Juliane cu cei douăzeci și doi de ani ai ei să devină prada sau victima sau iubita unui tată de familie de patruzeci și patru de ani. Dar cum să împiedici una ca asta? Lui i-a venit în minte gândul tâmpit: la urma urmelor, ea de ce citește bilețele din astea, care-i cad în mâini din lucrurile fiicelor ei! De spus, n-ar fi spus asta niciodată. Sabine avea dreptate. Iar faptul că voia să le rezolve pe toate în ziua înmormântării mamei ei, nu arăta decât cât erau de importante pentru ea toate astea. Fă bine și adună-te! Ajut-o! Adu-o înapoi pe Juliane! Imediat! Înainte ca cearta să-și înfigă colții definitiv! Acum, toate lucrurile au tendința să devină incurabile. Dumnezeule, dar scoală-te o dată! Înainte ca Sabine să se ridice și să fie nevoită să zbiere! Gândește-te la California, ridică-te! De ridicat n-a putut să se ridice, dar a putut să spună: Lena, fii bună și adu-o tu. Lena s-a ridicat, a ieșit ca și când ar fi trebuit să-și extragă fiecare pas dintr-un lut lipicios. De îndată ce Lena a ieșit, Sabine a spus: Patruzeci și patru, doi copii, profesor la o școală specială. Denumirea profesiei suna total inexpresiv. Această denumire spunea doar ea însăși tot ce era de spus. Lena s-a întors singură. S-a așezat pe scaunul de la pian. Juliane nu se întoarce decât dacă i se înapoiază îndată scrisoarea furată și dacă i se promite că nu se va mai vorbi despre acest subiect. Halm a văzut că Sabine-l privea. Era nevoie de el. El simțea că filmul conștiinței lui voia să se oprească în loc. Niciun fel de date, de solicitări, de sarcini noi. Cel mai bine o imagine goală. Cel mai bine absolut nimic. Nimic decât California. Lena se răsucise pe scaunul ei de la pian și cânta cum s-ar zice în mod automat ceva iute. Ea cântase deja o vreme acorduri de revoltă – presto agitato, a gândit Halm –, când

Sabine a sărit în sus și a zbierat că avea să înnebunească în casa asta, să cânte la pian în ziua înmormântării! Lena și-a lăsat imediat mâinile să cadă, Halm era deja la ușă, alerga pe scări în sus. Acum avea puterea care-i lipsise mai înainte. El a urlat: Juliane, acum vii imediat jos. Te rog! Te rog!

2

Cu fețele ca aluatul au coborât la 6.23 în Köln și și-au cărat cele șapte bagaje până în spatele gării în Piața Wrocław. La 8.30 trebuia să plece de aici autocarul spre Bruxelles. *Vis a vis de gara de pe malul Rinului*, așa stătea scris în informațiile emise de societatea de zboruri charter. Halm, Lena și Sabine au fost primii în piață. Cei care au venit după ei li s-au alăturat. Pe urmă a venit unul care știa unde avea să oprească autocarul. Halm a cărat cele două geamantane grele până acolo. Lena și Sabine au cărat cele cinci bagaje mai mici. Pe urmă, autocarul a oprit totuși într-altă parte. Plin de bună dispoziție, Halm a înșfăcat din nou cele două geamantane grele. Nimeni nu ar izbuti să-i strice buna dispoziție în timpul acestei călătorii. Când au trecut de granița germană, el i-a strâns mâna Sabinei și nu era de fapt deloc dispus să reducă această strângere afectuoasă în lunile următoare. El privea dincolo la ea, ea la el. Dacă nu ar fi fost Lena care ședea țepănă acolo, Halm i-ar fi șoptit Sabinei că, dacă-și interpreta corect starea de spirit, trebuie că era vorba de o călătorie în luna de miere. Lena nu se lăsa atrasă în nicio convorbire, privea drept înainte, ca și când ea ar fi condus autocarul. Își ținea gura strânsă cu o putere nemărginită. La Bruxelles, dispoziția lui Halm a fost pusă la grea încercare. Mereu se găseau într-un hol greșit, și, în fiecare hol nou, se așezau la o coadă greșită; niciun om nu voia să admită că știa despre această societate charter numită FFT, cu atât mai puțin că o reprezintă. Lui Halm îi ardeau mâinile, încheieturile-l dureau, nu mai avea niciun petec uscat pe corp. Lenei și Sabinei le-a spus că fără îndoială nici fabuloasa Luise Gutöhrlein nu avusese o călătorie tocmai savuroasă, atunci când, travestită-n bărbat, a călătorit dincolo cântând la vioară

într-o orchestră de bord. În sfârșit, o firmă numită Beldavia s-a îndurat de cei ce călătoreau cu FFT. Atunci când și-au prins centurile de siguranță pe locurile uzate ale avionului, Halm mai avea puțin și începea să cânte. Nu-și aducea aminte să mai fi avut vreodată o astfel de dispoziție de-acum-fie-ce-o-fi. Se așezase între Sabine și Lena. Executa lovituri de box în brațul Lenei, o săruta pe frunte, o ciupea, râdea la ea. Când aparatul a decolat, aproape că i-a câștigat un zâmbet prin fericirea lui. Situația asta a vrut el s-o exploateze pe loc. Ea trebuia să admită că era minunat, să o pornești așa în sus și-n afară! Ea a spus cât se poate de succint: Pe mine nu mă ține nimic aici. Pe mine chiar nimic, a spus el și a sărutat-o pe Lena pe tâmplă. Dar oare nu era asta o frază îngrozitoare? Pe mine nu mă ține nimic aici. La el era jubilație. La ea? Amândoi voiau să plece din această pierdută zonă germană! Căci asta e de ajuns, că amândoi vor să plece. Simți cum urcăm! Lena, asta e, să urci în felul acesta! Nu se mai termină niciodată! Și pe urmă deasupra, la 33 000 feet, cu câtă liniște curgeau mai departe! A hot dinner will be served. Lena, ai auzit ce-a spus! Sabine, a spus el, ascultă, tocmai îi spun Lenei că mai frumos de-atâta nu se poate, suntem sus acum, sus de tot. Zburăm spre San Francisco. În trei. Cine mai e în stare de una ca asta! A hot dinner will be served! Lena, Sabine, am scăpat! Nu vă mai uitați înapoi! Urechile aparțin altor nume de-acum. Northern Hebridean Islands. Iceland. Greenland. Acolo, ia uitați-vă, zăpada le ajunge piscurilor până la gât. Soarele rămâne în urma noastră în adâncuri. O luăm pe scurtătură. Timpul trece ca-n zbor, Lena! Un zâmbet, te rog. Oare chiar poate unul care se autoidealizează să te rănească în așa hal, încât să nu mai poți întoarce capul, chiar dacă ceea ce se vede este poate Hudson Bay? Iar în San Francisco vremea-i frumoasă, spune căpitanul. 21 de grade. Ideal, Lena, 21 de grade! Era evident că Halm făcea o asemenea impresie în jur, încât până și

o orientală cu aer sărăcăcios din spate l-a rugat să completeze formularele de aterizare pentru ea și mama ei. Născută la Alep, la anul 1922, mai mult nu se știe. Deoarece suma de bani trebuia specificată numai dacă aveai mai mult de 5000 de dolari la tine, Halm a tras o linie în dreptul acestei întrebări. Ea l-a corectat. Pârlita de Angel Khato și mama ei bolnăvicios de grasă aveau la ele mai mult de 5000 de dolari! Halm și-a simțit propria lipsă de mijloace ca pe un astringent. Muritor de foame, așa îl numeau cei din familia Gutohrlein pe profesorul german. O mie trei sute are el asupra sa.

Sabine voia să pășească în Lumea Nouă proaspăt pieptănată. Pieptenele i s-a rupt. Îi arată lui Halm cele două bucăți și întreabă: Ce-nseamnă asta? Halm a spus pe loc și pe un ton furtunos: Că nu e nevoie să te piepteni, Sabine! Tu și pieptănat, e ridicol! Sălbatic te-nvăluie păru-ți, numindu-te-n veci preafrumoasă! Când îi venea lui așa, lui Halm îi plăcea să vorbească-n cuvinte cât mai umflate. Iar acum ar mai fi lecția *Rainer Mersjohann*. Ca să-l cunoașteți și voi imediat. Ciuful de păr blond, pe care-l lipise atunci cu pomadă transformându-i în talaz, s-ar putea să mai fi scăzut. Pe atunci, ciuful lucea ca aurul. Dar ochii lui nu aveau cum să strălucească mai puțin albaștri printre genele aurii, nu-i așa? Iar de mișcat se mișcă asemenea unei lumânări ce nu vrea să se stingă, clar! Iar mâinile, spatule de o frumusețe evlavioasă, în permanență mișcate-n evantai de brațele lui ca două aripi. Un mare om în mătase. Din mătase. Și fără să tindă spre rotunjimi, precum Halm, ci suplu, și mare. Pe scurt: Ariei! Să nu vă hliziți când va pronunța fiecare t ca și când ar fi un th. El e din Münster, acolo până și oamenii care nu scriu sonete impecabile vorbesc așa. Și din America a mai trimis poezii, în primii ani. În engleză și în germană. Și, rog frumos, el ne-a invitat, lăsați-l să simtă că-l considerăm salvatorul nostru. Chiar este. Patru luni întregi fără să. Un pe cap firma Kiderlen și Rimmele – ăsta-i raiul!

Patru luni întregi în care știi că acel continent al celor ce se autoidolatrizează e dincolo de orizont – ăsta-i raiul! Patru luni întregi în care ai scăpat de versantul abrupt dinspre nord din Sillenbuch –, Sabine, recunoaște, te rog, că monumentul Gutohrlein are și părțile lui umbroase, California, dimpotrivă, ia uitați-vă afară, se află în plin soare. The Golden State. Și ce aeroport, ia uitați-vă! Nu vă-nghesuiți! Plini de bucurie, Sabine, să mai amânăm un pic și încă un pic clipa intrării în Țara Lăudată. O, Sabine, cum te-ai mobilizat tu și ai rezolvat toate acele treburi obositoare pe care Trebuie să le rezolvi înainte să poți să-ți iei tălpașita, niciodată n-are să uite asta, îi mai spune el în ureche chiar înainte de controlul pașapoartelor. Că doamna Niedlich vine zilnic în casă și are grijă de Otto – genial, Sabine! Pe urmă însă, lipsea Mersjohann. Nu aștepta chiar atât de multă lume acolo, ca să nu observe asta pe loc. Carevasăzică, voi stați aici, în mijlocul muntelui de bagaje, nu vă lăsați răpitate, el va telefona la Washington University. Halm caută un telefon, nu are fise, găsește o bancă, primește coins, telefonează, înțelege că Mr. Mersjohann nu era niciodată punctual, era probabil pe drum, în Departament nu era în niciun caz, poate acasă, a urmat home number-ul. Nu era oare minunat dialectul ăsta: home number! Așadar încet și fără pic de supărare înapoi la familie. Așezați-vă. Și fără indispoziții, vă rog. Întâmpinați sau nu, erau în California! Cât mi-ar fi plăcut s-o strâng de gât, indispoziția. După un sfert de secol și atâtea mii de kilometri, domnul Mersjohann, această mățăsoasă plămadă specială, acest ulcior cu miere, ar fi putut și el să-și facă apariția punctual, ce Dumnezeu. Că doar aici lucrurile nu aveau să decurgă la fel ca peste tot. El insista asupra faptului că această Californie era cu totul altfel decât tot ce mai există pe lume. Într-un târziu s-a apropiat un domn în niște pantaloni în carouri alb-albastre și într-o jachetă cu carouri alb-verzi. Pe cap o pălărie de pai

joasă rotundă galben închis cu panglică neagră lată. Asta-i familia Halm, a spus domnul. Tu ești Helmut, a spus el. Dumnezeuastră sunteți Lena, a zis el. Dar Halm nu a putut să zică: Tu ești Rainer. Nu era Rainer. Mai clar decât îl avea el în minte pe Rainer nu puteai să ai pe nimeni în minte. Ar fi putut să-l deseneze și să-l picteze pe Rainer și să-i reproducă portretul în orice material din lume, dar ăsta, asta a văzut imediat, ăsta nu era Rainer Mersjohann. Lui Halm nu i-a mai rămas nimic de făcut, decât să se poarte ca și când l-ar fi luat pe celălalt drept Rainer Mersjohann. Căci ăla voia să fie luat drept ăsta. Halm trebuia să se uite tot timpul la el pe furiș și să încerce să tragă o priză de Rainer Mersjohann. Atunci când se întâlnea cu cineva cunoscut mai demult, de cele mai multe ori nu-l recunoștea dar, în timp, reușea întotdeauna să-i găsească imaginii de odinioară un loc în imaginea prezentă, să-l ia pe cel de acum ca pe o continuare a celui dinainte. Rainer Mersjohann atunci și acum – până una alta, ăștia rămân doi. El trebuia să-i aducă pe cei doi la un loc. Până una alta, îl chinuia faptul că nu l-a întâlnit pe prietenul de odinioară. Cel care venise să-i ia i-a condus la un combi verde închis. Toate mașinile universității erau vopsite în verdele ăsta festiv. Cel care, pe urmă, ședea la capătul celălalt al banchetei din față era un domn străin. Gras, cu fălci care-i atârnav albăstriei, de acestea atârna încâlceala unei bărbi incolore, care trecea pe sub bărbia dublă. Când și-a scos pălăria, a ieșit la iveală o țeastă netedă. Acolo unde ar mai fi crescut păr, era evident că fusese tuns. Unde era oare privirea de poet-lumânare-mătase? Unde erau genele aurii? Tipul a spus, fără să se uite la el: Nu te mai holba așa la mine, mergem prin San Francisco! Și a început să dea lămuriri: Downtown, Treasure Island, acum podul peste Bay, în partea cealaltă puteți vedea deja orașele crescute unul într-altul, Oakland, Berkeley, Albany, San Pabio, El Cerrito, Richmond și așa mai departe, în spatele nostru în

stânga Insula Alcatraz, dincolo de ea, dacă vă întoarceți cu totul, podul Golden Gate. Vorbea liniștit, moale, nu se uita înapoi sau încolo atunci când vorbea despre înapoi sau încolo. Halm suferea. Îl asculta cu nesăț. Și iarăși nu se mai uita decât la el. În ultimele săptămâni, lui Halm îi fusese dor de Rainer Mersjohann. Poate că prietenia lor putea fi readusă la viață. Acasă nu avea niciun prieten. Unul după altul îi... pierduse. Întotdeauna același motiv: prietenii lui îi dăduseră de fiecare dată de înțeles că erau dispuși să-i ierte una și alta. I se permitea să fie prietenul lor, deși... Nu, mulțumesc. Mai bine nimic decât așa ceva. Dacă erau necesare limitări, atunci mai bine fără prieteni.

Au virat în Contra Costa Avenue. Orașul se numea Berkeley. Douăzeci de minute cu mașina de la locuință până în Campusul Universității din Oakland. Terenul pe care se afla o universitate se numea campus. Casa aparținea unui profesor, care se afla în Spania acum. Presupunul Rainer a descuiat, a alergat înăuntru, într-un interval de 30 de secunde trebuia deconectată alarma, altminteri ar fi anunțat *Spargere* în centrala ADT. Frigiderul era plin, se putea citi într-una din scrierile în care profesorul dădea, pe mai multe capitole, instrucțiuni de folosire și o descriere a stării casei. Pentru orice eventualitate, mai avea niște bere la el. Și a cărat 4x6 cutii prin dreptul amușitei familiei Halm. Halm trebuia să înceteze să se mai gândească la altădată. Aici ședea un uriaș prietenos și bea bere, ca și când tocmai venise dintr-un zbor de unsprezece ore. Uriașul a avut nevoie de cinci cutii dintr-un foc. Ședea în semicercul nișei din bucătărie, priveau afară în grădinița din fața casei, pe stradă în sus, apoi iarăși prin ușa deschisă de la bucătărie și prin fereastra sufrageriei afară peste coroanele unduitoare ale copacilor și peste acoperișuri până la bay-ul strălucitor și până dincolo, la contururile orașului San Francisco. Sabine a spus că priveliștea era minunată.

Uriaşul se uita la Halm cu maxilarul inferior împins înainte, buza de jos îi atârna. Gura lui Rainer era mai degrabă închisă decât deschisă atunci când vorbea. Niciodată, se părea acum, nu va mai putea această buză inferioară a noului Rainer, proeminentă, atârând în jos și curbată, să mai atingă buza superioară. Și ochii! în spatele pleoapelor cu marginile roșii o privire mai degrabă neclară. Halm trebuia să-și revizuiască pe loc atitudinea sau să se întoarcă acasă. Uită-l pe Ariel, fă cunoștință cu Falstaff! Ce să-i faci, nu prea am mai întinerit, a spus uriașul. Halm s-a speriat. Sabine a spus că grădinița dinspre stradă arăta aproape ca una japoneză. Uriaşul și-a răsucit capul pe umerii lui rotunzi încet spre Sabine. Ca un obuzier, gândi Halm. Lovit, Sabine, a spus el. Japanese Garden se numește acest sector în descrierea profesorului Rinehart. Instrucțiunile de udare se citesc ca o introducere în shintoism, a spus uriașul. Profesorul Rinehart sau nevastă-sa sau amândoi erau în mod evident japanomani, e suficient să vezi obiectele care stau prin vitrine și sunt atârdate pe pereți. Acum, însă, tehnica din această casă. Mai întâi cei mai importanți, instalația de alarmă. Tastezi 3388, ai 30 de secunde timp, după care trebuie să fii afară, la întoarcere tot 30 de secunde. Uriaşul explica totul ca și când Halm nu ar fi trebuit numai să se folosească de aceste ustensile, ci, dacă era nevoie, să fie în stare să le și repare. Halm nu înțelegea nimic, dar se prefăcea că e atent. Celălalt părea să observe asta. Nu terminase încă de explicat mașinăria înaltă de aproape doi metri de copt, fript și gătit, când s-a oprit pur și simplu și a spus încet, aproape suspinând: Poate că ar fi într-adevăr mai bine să lăsăm asta. Și a spus că acum voia totuși să plece. Și a plecat. Atunci s-a înțepenit însă ușa de plasă împotriva insectelor aflată dincolo de ușa de la intrare. Uriaşul a mormăit. Una dintre cele trei balamale atârna în afară. Halm a spus că nu avea nicio importanță. Celălalt s-a uitat la el peste ochelarii care-i

alunecau pe nas în jos. Carevasăzică, așa ai tu de gând să te porți cu o casă care nu-ți aparține, a spus el dând de trei ori greoi din capul lui uriaș. Acest domn Mersjohann și-a scos din nou pălăria. Barba răvășită din jurul bărbiei duble arăta acum și mai grotesc. Știa în ce loc din pivniță se găseau sculele, și a început să lucreze. Halm făcea pe ajutorul. Mâinile... putea să fie Mersjohann. Spatulele pioase, felul manierist în care-și mișca mâinile, chiar și atunci când apuca materialul sau o unealtă – asta era Rainer, era Mersjohann. Mâinile lungi, nici grase nici albastre nici roșii, mâinile de apostolul Ioan, care se ițeau tot mereu din mâneci de jachetă prea scurte. Ah, Rainer, a spus Halm, îmi pare rău. Cum? a spus celălalt. Că trebuie să mai robotești aici, a spus Halm. Doar nu pot să-ți închiriez o casă care nu e-n regulă, nu-i așa! a spus acela. Probabil că atunci când fiul profesorului i-a dat casa-n primire n-a fost atent, de-aia muncește acum. Dar Halm putea să-i mai aducă liniștit înc-o bere. Halm constata că începea să-l admire pe acest nou Rainer. Atâta obiectivitate! Și atât de liniștit. De odihnit. De prietenos. Când celălalt părăsise Europa, agitație nu era încă un cuvânt la modă. Și fără îndoială că nu era nici aici. El se ocupa de ușă, ca și când timpul nici nu ar fi existat. La urmă rezolvase așadar totul: screendoor-ul – așa numea el ușa aia – se mișca și se închidea din nou fără niciun fel de probleme. Rainer Mersjohann al lui cel de altădată nu ar fi reușit niciodată una ca asta. Cu mâinile alea ale lui Rainer! Pe urmă, celălalt a plecat. Păcat. Dar nu a vrut să-l rețină. Are ceva în el care te face să-l îndrăgești, a spus Sabine. Și cum a explicat el mașina de spălat, uscătorul, mașina de gătit, cuptorul cel uriaș – Sabine era uimită. Și asta nu e casa lui. Dar e evident că s-a familiarizat cu descrierile profesorului. Și-a dat osteneala, nu glumă, a spus Sabine. Și ce îndemânatic e, a spus Sabine. Da, a spus Halm și a scuturat din cap. Și tot timpul a vrut să explice pentru Helmut Și Sabine, a spus

Sabine. Ai văzut ce uluit a fost că pe tine nu te interesează? Asta nu a fost politicos. Mi-am dat toată silința, dar pur și simplu nu înțeleg nimic din toate astea, a spus Halm. Fiindcă nu vrei să le-nțelegi, a spus Sabine. I se părea un tip mișto. Poate că asta e America, a spus Sabine. Lena dispăruse în camera ei. Sabine și Halm curățau tot ce avea de a face cu bucătăria, până când totul ajunsese la acea curățenie meticuloasă cu care erau obișnuiți de acasă. Oare acasă făcuseră vreodată curățenie împreună? Pe urmă s-au mai dus până în zona comercială aflată câteva străzi mai jos. Supermarketurile erau deschise și duminică seara. Formidabil ce struguri, uite, Sabine! Bine bine, dar peștii, Helmut, ia uite! Și porumb și kefir și avocado și anghinare, și ce ieftine! Sabine a văzut imediat că aveau să se descurce cu leafa. Doar pentru chiria de 800 de dolari trebuiau să strângă punga. În schimb, nu locuiau jos de tot în câmpie, ci deja un pic pe deal, cu vederea spre podul peste bay, spre bay și spre San Francisco. Helmut s-a simțit îndată bine între casele dimprejur, care se trăgeau ori din Granada ori din Stratford-on-Avon. Foarte aproape una de alta, dar atât de adânc cufundate în pomi și-n tufișuri, că tradițiile diferite nu se ițeau decât ca aluzii din masa de verde. Halm a adus-o pe Lena din camera ei, în care ședea ca o ostatică, și le-a luat pe sus și pe ea și pe Sabine la o plimbare pe deal. Un drumeag îngust ducea vertical în sus printre garduri. Yosemite-steps. Așadar încă o tradiție în plus. Au urcat până când au avut priveliștea deplină. O depresiune întunecată, în ea licăriri mai stridente. Pe pod, frânghii de lumini peste bay. Supraetajat din băltoace de lumini verzi-aurii, San Francisco în fața siluetei violete a unui deal. În spate și peste toate cele, pe toată lățimea orizontului, un țipător cer de foc. Carevasăzică, acesta este cerul sub care trebuie să-ți închipui Pacificul. Ah, Lena, ah, Sabine, probabil că e deja prea mult de când stătea în Sillenbuch. Această priveliște îi aruncă pur și

simplu în aer așa numita lui capacitate de percepție.

3

Când, în dimineața următoare, a continuat să simtă mirosul acesta, a întrebat-o pe Sabine dacă era ceva de făcut împotriva lui. Era mirosul unui alt cuplu vechi, a spus Sabine. Fiecărui cuplu i se năștea cu timpul în camerele lui, așa, un miros special, pe care el însuși nu-l mai percepea. Cel mai mult în dormitor. Vorbești de parcă ai fi ministrul pentru cupluri vechi, a spus Halm și s-a sculat. Nici Sabine nu dormise bine. Când se gândea la aerul ăsta, se oprea din respirat. Aerul acesta are o culoare, a spus el. Gata acum, a spus ea. N-am să mai respir decât foarte superficial, a spus el. De îndată ce respir mai adânc, aerul începe să miroasă, asta înseamnă că are o culoare. Sabine a sărit din pat și a strigat: profesorul Rinehart e etnolog.

Se deplasează după harta pe care le-a desenat-o Rainer. Pe Shattuck prin Berkeley până la Ashby, pe urmă la stânga în sus spre Oakland Hills, până la Claremont Hotel, un monstru alb care, după Rainer, nu este străin de un blestem mai înalt; pe după acesta, dacă totuși se descurcau, se vedea Poarta Crocker a Universității Washington și s-ar fi putut considera ajunși.

Au găsit drumul, s-au uitat tăcuți la studenții care se înghesuiau înăuntru, în campus, printre cei doi stâlpi pătrați din piatră roșietică ai Porții Crocker. Halm a întrebat dacă nu era cazul să se apuce totuși din nou de condus aici? Aici se conducea mai încet. Iar nevasta lui Rainer avea o școală de șoferi. Ar putea să mai ia câteva ore la ea. Vrei să scapi de mine, a spus Sabine. Da, a spus el, și i-a făcut cu mâna până când n-a mai văzut-o. Stătea ca un obstacol în șuvoiul studenților ce se revărsau spre poartă. Apoi s-a lăsat mânat înăuntru în paradisul acela de copaci și coline. Schița nr. 2 a lui

Rainer: campusul. Și în această schiță, Rainer făcea pe îndrumătorul plin de umor. Trecând printre stâlpii Crocker, aproape că ai și lăsat în urmă magazinele destinate nevoilor studenților din Student Union Plaza, apoi, rog frumos, e cazul să tinzi, în dreapta sus, spre Coit Hall și reții faptul că el adăpostește sălile de curs, așadar tot mereu spre ceea ce se află acolo sus, semănând cu o chestie antică naufragiată. Dedesubt în dreapta, din marea cadă a pajiștii, își făcea apariția proaspăt terminata Lincoln Library; ceva din sticlă verde, apărat de niște plăci de marmoră ondulate ca niște foi, și apă de jur-împrejur, ca să aibă în ce să se oglindească. Deasupra în dreapta Pierce Hall, ceva abuziv asirian pe o colină numai a lui, adăpostea Natural Sciences. Până acum fusese tot mereu câte ceva în dreapta sus sau în stânga jos, acum însă pajiștea care urca ușor se afla în față, copacii se înmulțesc, o adevărată pădure, dar nu pădurea era ceea ce intenționase proiectantul campusului; copacii Mamut și copacii Redwood rămân în pâlcuri; așadar groves (o da, aici se mai poate spune încă dumberavă), printre aceștia drumul care se unduiește în sus și-n jos și traversează albia secată a lui Okra Creek pe un podeț curbat ca o spinare de pisică. Aproape drept, dar fără a fi flankat de plante ca aleile europene, drumul ar indica acum țelul final: granitul și ardezia stilului gotic de Wyoming al lui Fillmore Hall. La etajul 3, camera 306, secretariatul, aflat sub stăpânirea plină de spirit a lui Mrs. Carol Elrod. Halm nu a putut să bată, ușa era deschisă. În instrucțiunile lui, la traseul ce duce la secretară, Rainer ar mai fi putut să precizeze liniștit: albă, ochi negri, o frunte rotundă, în jurul căreia părul se termină așa zicând ca niște limbuțe. Ea nu spunea nici prea mult nici prea puțin. Nu se purta nici prea rece nici prea familiar. Halm a avut pe loc sentimentul că puteai s-o lași să decidă cum aveau să decurgă lucrurile mai departe. Purta o fustă de jeans și o bluză fără mâneci. Era limpede că rotunjimile umerilor trebuia

să se solidarizeze cu fruntea rotundă. Biroul ei era mic și plin ochi. În fața mesei de lucru, un scaun, care era amplasat lateral, altfel nu ar fi fost cu putință. Carevasăzică, dacă te invita să iei loc, ședeai cu profilul spre ea sau trebuia să-ți întorci capul spre ea într-un unghi de nouăzeci de grade. I-a arătat biroul de la etajul 4, nr. 407, pe care să-l considere al lui. Pe urmă i-a descris drumul înapoi până la Coit Hall. El nu i-a spus că, venind dinspre Poarta Crocker, deasupra în dreapta, văzuse demult Coit Hall. Era slab la orientare, pentru el un drum de întoarcere era întotdeauna un traseu nou, în cursul căruia nu mai reușea să regăsească drumul pe care venise. You just stop back after your class, a spus ea. Asta însemna așadar că-l aștepta după oră. Vorbea când în germană, când în americană. Germana ei era vioaie, în ea se auzea cumva și Berlinul. O dată pe zi un ochi la căsuța pentru corespondență, a spus ea. Tot ce-l privea ateriza pe căsuța lui. Washington University era celebră pentru event-urile ei. Uite că iar nu găsea un cuvânt german. Un first generation kid nu găsește când un cuvânt german, când un cuvânt american. Între incisivi avea o distanță simpatică. Cu părul crescând în valuri în față și terminându-se neregulat, arăta de fapt ca un poet romantic german sau englez. Dar și ca o oaie. O buză inferioară mare. Ca la Rainer. Dar nu lăsată să atârne, ci sprijinind în mod evident buza superioară. Și de pe chipul niciodată cu totul întors spre celălalt, această privire drăgălașă uitându-se-ncoace. Byron ca oaie, s-a gândit Halm, asta nu mergea. Mai mult de atât nu a putut să se holbeze la ea. I-a mulțumit atât de impetuos, încât era cu neputință ca ea s-o ia drept simplă rutină.

Pe drumul de întoarcere spre Coit Hall, s-a supărat din cauza servietei sale vechi, jerpelite, boțite; probabil din cauză că drumurile din campus, șerpuint printre urcușurile și coborâșurile gazonului zemos, clocoteau de atâta tineret studios. Avea sentimentul că era

prins într-un clocot, împins la fund, înlăturat. A trebuit să se oprească, să se uite-n copaci. Cine vrea să vadă ce-nseamnă aia copaci trebuie să vină până aici, a spus atât de încet, încât nu a auzit decât el însuși. Copacii te pot face evlavios, asta am observat-o înainte s-o știu, a spus la fel de încet. De speriat l-au speriat țipetele a două studente, care s-au repezit una spre alta, dar care apoi nu s-au încăierat, ci s-au îmbrățișat. Azi era prima zi de școală. În Coit Hall puteai urca pe scări pe toate cele patru laturi. Ora de conversație în sala 101, cursul de limbă la 102. Prin ferestruica dreptunghiulară din ușă, Halm a văzut că în sala 101 ședea o studentă. El a intrat, a salutat și s-a așezat cât mai departe cu putință de ea. Era nouă fără zece. Studenta a întrebat dacă Halm avea să fie acolo și la cursul de conversație. Halm a spus da. Probabil că ea se minuna că un om de vârsta lui mai venea la cursurile de conversație. Chiar și pentru un *instructor* era prea bătrân. Studenta și-a întins brațele, a căscat. Halm a citit distihul de pe tricoul ei: *Small things amuse great minds*. Între rândul care se termina cu *things* și cel care începea cu *amuse*, lucrurile cele mărunte, care nu erau mărunte. La nouă fără cinci erau deja trei studenți. La nouă și cinci erau șapte. Pe urmă a venit unul și a întrebat dacă putea să ia un scaun de acolo. Halm a spus da. Acum nu mai era niciun scaun liber. Pe urmă a venit, târându-se în cârje, o handicapată. Un student a trebuit să recucerească un scaun. Halm a băgat de seamă că transpira. S-a prezentat, a spus că la conversație nu era chiar un erou, că prefera să evite situațiile care l-ar obliga la conversație, dar că se bucura să țină acest curs de conversație, fiindcă aici nu avea loc o conversație, ci un joc de-a conversația, așa că haideți să începem imediat, de exemplu, cu diferitele opinii despre conversație, așadar, dacă era mai bine să spui adevărul ca să-i impresionezi pe oameni, sau dacă, mințind, aveai mai multe șanse de succes și dacă nu era cumva cel mai

frumos să porți conversația într-o limbă străină, din cauză că, astfel, mințai în modul cel mai nevinovat, fiindcă niciodată nu știai absolut exact ce spuneai, așadar puteai să fii mai îndrăzneț decât în limba maternă, căci răspunderea era mult mai mică... Ceea ce spunea acum, gândise dinainte.

Pe urmă, pe când mergea înapoi de la Coit Hall spre Fillmore Hall, s-a simțit ca după o înfrângere. Era extenuat, stors. De teamă ca nu cumva studenții să vorbească prea mult, vorbise el însuși prea mult. Prin asta i-a împiedicat să vorbească pe aceia care poate ar fi vorbit. Tocmai când trecea peste podul arcuit ca o spinare de pisică și-a auzit numele. O studentă îl ajunsese din urmă. Una înaltă și blondă. I-a întins mâna, i-a spus că o cheamă Fran, că se bucura să vină la cursul lui, era îndrăgostită de literatura germană, cel mai mult de Rilke și George. Nu era aia cu tricoul cu distihul. Și ea mergea spre Fillmore Hall. L-a întrebat dacă era pentru prima oară aici. Da, da, a spus el. Ea a spus că avea sentimentul că acest curs al lui avea să devină foarte animat. În clasă se numărase printre aceia care nu spusese nimic. Acum faceți conversație, a spus el. Ea a râs cu voce tare. Pe urmă a spus că era foarte timidă, probabil la ore nu avea să scoată niciun cuvânt timp de patru luni. Din nou mergeau tăcuți unul lângă altul. Apoi ea a spus: Dumneavoastră vă plac la fel demult Rilke și George? Da, da, a spus el, bineînțeles. El se gândea ce anume să spună din cele ce-i treceau prin cap. Ea a spus că petrecuse un an la Viena, acolo învățase să-i îndrăgească pe Rilke și pe George. Un an la Viena, ce frumos, a spus el. De n-ar fi spus că merge spre Fillmore Hall, acum ar fi putut să intre pe una dintre numeroasele ramificații și să se piardă printre rotunjimile verzi. În fața lifturilor din Fillmore Hall el a spus: V-am spus doar că nu sunt prea bun la conversație. Ea a spus însă că era foarte bun la conversație, fiindcă știa să-i deschidă omului chefu de a sta de

vorbă cu el. El i-a făcut un semn de despărțire speriat și abrupt și s-a uitat în sus cu o figură care, spera el, avea un aer chinuit, spre cifrele luminoase ale etajelor. Au intrat în lift. Going up? l-a întrebat ea pe studentul care era deja în lift. Trying to, a spus acela, iar Halm, care doar preda și engleza acasă, a constatat din nou distrus că nu avea să stăpânească niciodată această limbă. Într-un fel i se părea penibil că, chiar după prima lui oră, se întorcea însoțit de această fată. Carol Elrod avea evident aceeași senzație. Halm avea senzația că roșește, așadar a spus că trebuia să ajungă repede la el în birou. A mai auzit că fata întreba de profesorul Ackerman. Cu o senzație de plăcere a deschis ușa de la 407 F, care de acum avea să fie timp de patru luni ușa lui. *Prof. Halm* stătea scris pe tăbliță. Profesorul Taenzer, cel căruia îi aparținea acest birou, își avea anul sabatic. Halm s-a lăsat să cadă pe scaunul de la masa de scris. De sus era împroșcat cu aer rece ca gheața. S-a împins înapoi cu scaunul cu roțile, până când s-a simțit în siguranță față de șuvoiul de frig. Biroul nu avea fereastră. Dreptunghiul de neon de pe tavan îl luase mai întâi drept o fereastră în plafon. Lângă neon un cadru cu gratii, din care venea aer rece. Avea să-și depună aici un pulovăr și un fular. Pereții verzi erau tapetați cu desene și picturi făcute de copii. Penibil, să fii nevoit să privești tablouri fabricate de copii de a căror existență nu ești tu vinovat. Tablourile nu puteau fi date jos. Profesorul Taenzer, care bineînțeles că nu se mai putea sătura să le privească, le lipise acolo, pentru totdeauna. Halm avea să-și procure afișe, fie chiar și cu Neuschwanstein pe ele. Rainer își ceruse scuze pentru acest birou. Fillmore era cea mai veche clădire de aici. Faptul că departamentul de germană era amplasat aici, arăta cât era de prețuită germana. Latino-americanii, găzduiți până atunci tot în Fillmore, erau din ianuarie în noua Menlo Hall. Deodată, cu un scârțâit îngrozitor, în broască intră o cheie, un om de serviciu zice Hi, se duce la coșul de

hârtii gol, pleacă iar. Halm a avut impresia că între introducerea cheii în broască și deschiderea ușii nu trecuse niciun pic de timp. Dacă acum el ar fi făcut acolo un lucru pe care nu ai voie să fii văzut că-l faci? Fusese un chinez negru. Pe jachetă, un ecuson cu numele: Elisha. De îndată ce omul s-a aflat din nou afară, Halm a putut să zică Hai. După cursul de limbă s-a dus încă o dată la departament. A vrut să-i demonstreze doamnei Elrod că faptul că fusese însoțit de o studentă a fost o excepție. Cum fusese prima dimineață, a vrut ea să știe. Cursul de limbă nu era nicio problemă, a spus el, dar la clasa de conversație, nu reușise să facă decât trei studenți să vorbească. Întrebați-i numai de ce mai vin, a spus doamna Elrod. Rainer răsese de el când îl întrebase cum se conduce un curs din ăsta. Iar această doamnă Elrod cu minunata ei prezență de spirit îi stabilise pentru orice eventualitate pentru după-amiază la trei o întâlnire cu doi teaching assistants. TAs, care ținuseră deja cursuri de conversație timp de două semestre. Și mâine după masă ia trei, în Foundation Building. Probleme de asigurare. Poimâine, legitimația pentru bibliotecă și fotografierea pentru Social Security Card. Acum voia s-o invite pe doamna Elrod la prânz, dar tocmai a apucat să-și pipăie buzunarul și să constate că-și pierduse portmoneul. O spaimă de necontrolat. Doar nu putea să-și permită să piardă un portmoneu. Consideră că trebuie să dea de înțeles că, din nefericire, are deja o invitație la masă. Aha, a spus doamna Elrod. S-a făcut că nu înțelegea câtuși de puțin ce voia ea să spună și a spus în treacăt că venea soția lui împreună cu un cunoscut. Dumnezeule mare, unde avea să ajungă cu minciunile astea! Și pentru ce, la urma urmelor? Făcând pe omul ocupat, s-a dus la el în birou, a sunat-o pe Sabine. Ea îi găsisese deja portmoneul. Doamne ajută. Această senzație a spaimii respinse, care se îndepărtează picurând. Ea vrea să se suie imediat în mașină și să vină înapoi. Halm a făcut eforturi

considerabile s-o convingă că nu e cazul. Cui putea să-i facă mai bine să postească, dacă nu lui! Patru și cinci la Poarta Crocker! Pe urmă a căutat un drum care să ducă afară, fără să treacă prin dreptul departamentului, nu s-a dus în direcția Coit Hall, ci și mai adânc în parcul campusului. Pretutindeni stăteau întinși pe jos studenți ca niște monumente în spațiul verde. Când vacile se întind pe jos ca să rumege după ce au păscut ore întregi, se ajunge la monumente asemănătoare de tihnă divină. Tihna amiezii în campus, adâncită de bătăile de clopot ale Campaniei. Deodată văzu pietre funerare. Pe gazonul gol. Studenți izolați stăteau întinși printre ele și pe ele. Citind, moțând, rumeșând. Unora dintre ei, care stăteau cu genunchii strânși ca să sprijine pe ei ceva pe care să poată scrie, pietrele funerare le foloseau drept spătar. În dreptul uneia dintre pietre stătea întinsă pe spate, cu un picior îndoit, cu celălalt întins, fata care-l abordase după ora de conversație. Își pusese un braț peste față, dar el a recunoscut-o după pantalonii de trening albastru-țipător cu dungi late albe și după tricoul alb dintr-un fel de frotir cu decolteu rotund și mare. Era întinsă exact în fața pietrei de mormânt. Picioarele bronzate străluceau în soare. Pe iarbă, părul ei blond era mai degrabă verde-arămiu decât blond. În picioare avea niște pantofi de sport vechi, incolori. Acum văzuse și asta. Ar fi putut să plece. N-a plecat. Trebuie să recunoști, e o zi extraordinară! Recunosc, a spus Eul astfel abordat către cel care-l abordase. Abia atunci a plecat. Din fericire era obișnuit cu tineretul. E drept că, acasă, nu zăceau așa pe morminte, nici nu veneau așa în clasă, dar oricum existau apariții cât se poate de frumoase. Pe el nu-l mai atingeau lucrurile astea. Cu cât erau mai șocante aparițiile, cu atât îl afectau mai puțin. Trecuse de faza. Ista. Datorită... ah nu. Ce mai înseamnă numele ăsta acum! O eroare mai clară decât falimentul lui cu Nicole nu putea să existe. S-a întors în birou.

Plăcut, cât de greu era să găsești biroul ăsta. Nu se afla pe coridor. Pe coridor se afla numai ușa 407, în spatele căreia erau câteva trepte ce duceau în sus la o ușă fără număr, în spatele căreia era un antreu, din care plecau patru uși spre birourile 407 C până la F. Pe podeaua antreului era pictată o săgeată roșie, aia ducea la o ușiță, atât de joasă, încât parcă era intrarea sau ieșirea piticilor. Stătea deschisă, eliberând o gaură rotundă, care ducea într-un tub de tablă. *Fire escape* stătea scris pe perete. Lângă gaură un morman de cărți vechi. Nu a putut să nu întindă mâna ca să ia atât cât a putut să apuce. Prada a fost examinată înăuntru: *1848 Ähringe und Naiestaaten im Jahr Achtevärzich Luschtiche Hoheloher. Gschichtlich und Gedichtlich vum Wilhelm Schrader, eme alte Naiestaaner. Leipzig, fără menționarea anului. Și: Dictionary of ANECDOTE, selected and arranged for The Pulpit and the Platform by the Rev. Walter Itaxendale, New York 1889. Cartea de anecdote a deschis-o imediat și a rămas fixat la cuvântul-titlu DEATH. Death, Boundto a citit el. Și – era datoria lui de profesor – a produs imediat în timp ce citea o versiune germană: *Virgiliu relatează despre un rege din vechime, care, când dădea pedepse, era atât de nefiresc de crud, încât îi plăcea să lege un mort de un om viu. Săracul om nu putea să se despartă de oribila lui povară. Cadavrul era legat strâns de corpul lui, mână lângă mână, fală lângă fală, gură lângă gură; când se întindea pe jos, se întindea și cadavrul, și se scula, atunci când se scula și el; oriunde s-ar fi dus, cadavru! era cu el, până în clipa mult așteptată în care moartea îl izbăvea. Bineînțeles că lui i-a venit în minte fata care stătea întinsă pe mormânt, cu un picior un pic îndoit, cu un braț peste față. Cu câtă fermitate, cu câtă hotărâre îi dăduse ea mâna atunci când l-a ajuns din urmă pe podul ăsta ca o spinare de pisică! Aceea a fost o clipă, în care el fusese mai viu decât înainte și decât după aceea. Și viața are nevoie de expresie, gândi el. Moartea are mai mult decât suficient. La fără un sfert era la doamna Elrod. Ușa**

biroului era aşadar deschisă. Dar uşa dintre ea şi Mersjohann era, pare-se, întotdeauna închisă. El era însă acolo, a ieşit, fără jachetă, cu cămaşă albă, cu cravată violetă; mâinile şi le ţinea la spate. Oare mergea un pic aplecat? Lui Halm i-ar fi plăcut să-i vadă mâinile, fiindcă după ele îl regăsisese atunci pe Rainer al lui. Mersjohann se uita la Halm cu o curiozitate, care voia să pară jucată. Deoarece începuturile ne urmăresc, hai, spune-mi, al tău cum a fost, a spus Mersjohann. Că te arăţi cu frumoasa cea proastă ştiu deja, deci ce altceva ai mai trăit? Carol a spus că era vina ei. Ea ar fi trebuit să-l pună în gardă pe Halm împotriva acestei tipice College Girl californiene, blondă, Porsche, papa cu cabinet în Pacific Heights, San Francisco, şi periculoasă precum colţul de rechin. Înapoi la treabă acum, Mr. Chairman, la patru şi jumătate vine curierul de la tipografie, în fiecare an departamentul de germană e ultimul, să mor de ruşine, nu alta... Rainer s-a făcut că aleargă în biroul lui. Da' ne vedem diseară la mine, a strigat el. În momentul ăsta era mai rău ca oricând, a spus ea cu o privire plină de durere spre uşa lui Rainer. Referatul despre Schubert! Pe ce să parieze că Rainer nu va fi gata cu el înainte să se suie în avion. Când căpitanul avea să spună, în câteva minute aterizăm la Houston, profesorul Mersjohann va produce zâmbetul lui ca pâinea din făină de grâu din Westfalia şi va da din cap şi va spune: Punctual, aşa cum ne place să fim, steward, un Bourbon dublu. Va dori să se folosească de dumneavoastră ca prilej ca să bea, a spus ea încet de tot, nu cumva să-i întindeţi chiar şi numai degetul mic. Din biroul lui, Rainer a strigat pe un ton plin de voioşie: Când se şuşoteşte, dau în mania persecuţiei! A continuat imediat să vorbească cu voce tare: Bineînţeles că nu aţi fost la masă cu soţia dumneavoastră, asta era limpede. Dar nici cu maimuţica blondă n-a fost. Cu picul de putere pe care mi-l mai lasă departamentul ăsta de nebuni, o să mă strofoc să dezleg enigma

asta. Dar iată că vin în sfârșit și gemenii noștri, eu le zic gemeni lui Bărbi și lui Susi, deși nu seamănă între ele mai mult decât un ou ochi cu un ou jumări. Ele sunt de-o ființă, gemene prin destin, altminteri, aia-i din Kempten, aia-i din Köln, nu ar fi aterizat amândouă ca TAs în Oakland. Cu doi ani în urmă am avut aici ca profesor invitat un poet german, Tassilo Herbert Meßmer, după trei luni de California ăla încă mai credea că TA nu înseamnă teaching assistant, ci transactional analysis. Now meet Barbi and Susi, acesta este profesorul Halm. Înainte de toate, cele două au vrut să se plângă în fața ușii Chairman-ului lor că 500 de dolari pe lună era prea puțin. Cea din Köln vorbea, cea din Kempten aproba din cap. Pe cea din Köln, care se tot plângea, doamna Elrod a obligat-o să depună mărturie că nicăieri nu i-a plăcut mai mult decât în California. Cea din Köln a spus: Dar asta e cât se poate de clar. Cea din Kempten a dat din cap. Acum însă: Ați fost în vacanță pe Coasta de Est, ați dat acolo peste metoda Rassias, această metodă trebuie să ajungă aici! Gata cu orele de conversație în timpul cărora îi adoarme și buricul! La drill instruction, studentul reacționează de 65 de ori pe ora de curs, la noi de 3 până la 4 ori. Până acum există drill instruction numai la spaniolă, franceză, italiană; germana e prea nobilă pentru asta. Instructorul trebuie să tabere realmente pe studenți, cu mâinile și cu picioarele, afară cu mobilierul și la treabă. După o oră de drill instruction transpiră toți ca după o oră de box, instructorul și studenții.

Pe urmă, când a văzut că Sabine nu venise, nu a reușit să se elibereze de închipuirea că Mrs. Elrod îl observa de undeva din locul cel mai înalt din campus și constata că mințise. Cum Dumnezeu s-o găsească pe Sabine în vânzoleala asta fără leac? Din campus se revarsă studenți care, uitând de sine, se înghesuie să traverseze. Mașini nerăbdătoare, autobuze încercând să ajungă în

stații. Dinspre Bay în sus un vânt teribil, o lumină sălbatică. Studențe care, după ore întregi de reprimare a vitalității lor, mestecă acum în disperare și fac să explodeze baloanele de gumă în dreptul gurii care lucrează. Și sâni care se lovesc de bluze. Autobuze cu geamuri negre opace înghit studențe pe care, așa crede Halm în clipa asta, nu mai poți să le uiți niciodată. Unui spastic care zace în scaunul lui cu roțile i se coboară prin ușa autobuzului o platformă până pe trotuar, roțile scaunului cedează, electromotorul nu reușește să facă față micii diferențe de nivel, care opune platforma roților, toată lumea stă și se uită, un negru împinge în sfârșit roțile pe platformă, aia se ridică, trage scaunul în autobuz, autobuzul pornește. Petice de hârtie și pahare de plastic se-nvârtesc în urma lui în vântul fierbinte. Sabine l-a înghiontit în coaste. O, Sabine, Doamne ajută că ești aici! Tot timpul fusese acolo. Ah da, el a rămas programat pe Mercedesul verde iar aici trebuia să se uite după un Volvo galben mat. De îndată ce s-au aflat din nou pe Shattuck Avenue care tăia orașul de-a curmezișul, Sabine a putut să vorbească. Lena nu ieșise încă din camera ei. De vină e fusul orar, a spus Halm. Să sperăm, a spus Sabine. El a rugat-o pe Sabine să conducă încet. Nu voia să treacă pe lângă nimic, fără să fi văzut bine despre ce era vorba. Sabine descoperise deja cea mai bună florărie. A ieșit de acolo cu un buchet Sabine. Asta îi reușea pretutindeni, ca un buchet să nu mai arate ca din florărie, ci ca de pe pajiște sau cel puțin de Cézanne. Chinezul a condus-o până la ușa mașinii. Lena a spus că ea nu merge la familia Mersjohann. A spus asta prin ușa închisă a camerei ei. A fost întrebată, de ce nu. Chiar trebuia să explice totul, a spus ea. Halm și Sabine au spus că puteau măcar să bea ceai împreună și în acest timp să vadă soarele apunând după San Francisco. N-a mai venit niciun răspuns. Printr-un gest, Halm a îndemnat-o pe Sabine să renunțe.

Pe când erau jos în dormitor și se îmbrăcau pentru vizită, Halm a constatat că aerul mirosea exact la fel ca atunci când au intrat pentru prima oară. Și când au intrat la familia Mersjohann – jumătate Stratford on Avon, jumătate Rothenburg ob der Tauber, îi spusese el Sabinei afară –, a exclamat îndată cu voce tare că afirmația Sabinei cum că fiecare cuplu producea un miros anume nu era corectă. Aici la familia Mersjohann nu exista nimic de felul acesta. Sau noi nu suntem un cuplu, a spus Rainer. Halm a spus cu toată seriozitatea: Rainer, te invidiez. Elissa voia să știe acum de la Halm dacă observația lui cu privire la aerul minunat din această casă nu fusese cumva comandată de Rainer. Voise cumva Halm în felul acesta să apere punctul de vedere al lui Rainer cum că fumatul lui nu avea niciun efect asupra aerului din casă? Ea nu voia să creadă că Halm nu fusese informat de Rainer asupra acestei veșnice dispute. Elissa urăște încăperile pline de fum. Deoarece Rainer fumează practic fără întrerupere, ea i-a amenajat la subsol o a doua cameră de zi, care se învecinează cu dormitorul lui; acolo jos poate să fumeze cât vrea. Ea se temea însă că, treptat, mirosul avea să urce și să pătrundă și pe etajul ei. Nici de dormit nu dorm la același etaj.

Tu ai fi fost un bun căutător de aur, a spus Rainer în limba germană, pe care Elissa nu o înțelegea. Și s-a grăbit să-i spună Elisei, care le opusese frazelor rostite în limba străină un botic țuguiat, că tocmai îi atestase lui Helmut, fiindcă dădea dovadă de un asemenea instinct pentru tensiunile ascunse, talentul de căutător de aur. Și din nou către Halm: Elissa se trăgea din căutători de aur din primul val. Halm a spus că fiecare căsnicie se sprijină pe acele lucruri asupra cărora cei căsătoriți unul cu altul nu pot să cadă în niciun caz de acord. Deosebirile țin căsnicia la un loc, nu unitatea. Astfel vorbea Halm fără pic de chibzuință, din cauză că simțise neîncredere din partea Elisei. Și pe femeia asta voia el s-o câștige.

Această descendentă din căutători de aur. Părul ei tuns scurt îi amintea de J. F. Kennedy, bărbia ei de gondolele venetiene, ea se arcuria frumos în afară. Deasupra veghea un nas delicat. Și ochi îndrăzneți. Sau reci? Sau batjocoritori? (lata de batjocură? Era bucuros că Rainer avea o nevastă de care se simțea atras. Drumul spre femeia asta l-ar găsi mai ușor decât pe acela spre prietenul lui de odinioară. Dacă nu cumva era prea neîncredătoare. Cel mai mult i-ar fi plăcut să spună: Atunci când locuiești așa ca voi, ești plin de bunăvoință. Tencuiala asta alintată, plafonul ăsta arcuit cu grinzile lui întunecate. Asta nu e o sufragerie, asta-i o capelă, o sală. Lipită ulterior de casa principală de pe versantul colinei. La nivelul celui de-al doilea etaj al ei, casa are permisiunea să ia parte la această sală festivă. Se vedea pe deasupra bay-ului, se vedea San Francisco; dar de aici de sus nu se vedea numai un început de pod, ci trei poduri întregi, cât erau ele de lungi, chiar și Golden Gate cu faima lui pe deplin meritată; și prin el și peste el, dincolo, se vedea Pacificul, care tocmai îi pregătea soarelui patul pentru culcare. Acum, la cel de-al treilea etaj. Care arăta tot așa de încurcat ca pe un vapor vechi. O scară în spirală ducea în jos. Acolo așadar dormea, locuia și lucra Rainer. De la ușile lui se ieșea direct în natură: într-un mic peisaj stâncos încins de tufișuri și copaci și invadat de uriașe frunze de iederă. Elissa nu venise jos cu ei. Cu 50 000 de ani înainte de Christos aici exista deja o așezare a indienilor. Rainer le-a arătat adânciturile în piatră, folosite ca albiile de măcinat și de gătit. Înainte să urce din nou pe scara în spirală spre lumea Elisei, și-a stins țigara ca și când nu i-ar fi fost deloc greu. Oricum avea deja un emfizem, și Goethe avusese unul. Încă la tânărul Goethe stă scris: *lărgeste pieptul meu*, la cel mai bătrân: *dar fă o dată pieptul meu mai larg*. Deasupra, Halm a fost din nou uimit de capela Elisei. Elissa a spus că, de-a lungul seriei, Rainer le va arăta mereu ceva și încă ceva

acolo jos, ca să-și creeze prilejuri pentru noi țigări. Era pe cale să se omoare. Acum ea zâmbea strict decorativ. Rainer stătea aplecat înaintea, cu mâinile lui legendare la spate; buza lui inferioară atârnată era udă pe dinăuntru. Mătase verde închis, mată, asta purta Elissa. Când Halm și-a luat salată din salatierea pe care i-o întinsese ea, a privit în jos la sânii ei grei. Imediat după asta i-a căzut pe jos o lingură de salată. Rainer a adus altă lingură. Halm a început pur și simplu să laude casa. Acest cream colored plaster și acei ceiling beans și aceste lambriuri, paneling, a suflat Rainer aproape înaintea ca Halm să aibă nevoie de cuvânt. Ceea ce-l cucerea nu erau atât gustul sau bunăstarea. Gustul nu-l impresiona deloc. În această casă domnea o atmosferă sărbătorească. Oriunde te uita, vedeai câte ceva ce nu putea avea vreo utilitate practică. Iar acela care concepe astfel de aranjamente, acela vrea ca ele să fie și văzute, a gândit Halm, așa că mă uit la toate și mă prefac că aici s-ar găsi tot ce e mai fascinant pe lume. Ceea ce chiar așa și e. Perdeaua grea de lanțuri a șemineului era atât de mult trasă la o parte, încât înăuntru, pe grămada de lemne pregătite a fi aprinse, vedeai, întins, trupul gol al unei femei, de culoarea cărnii, fidel după natură, într-o postură de parcă această femeie aștepta cu nerăbdare să fie arsă. Accesoriile șemineului erau vârate într-un craniu de crocodil prevăzut cu orificiile necesare. Iar pentru mânerele acestor ustensile se folosiseră în mod evident oase. În mijlocul încăperii, înconjurată ca-ntr-un fagure de flora verde ca limonada de vinariță a mochetei, se lăfăia o vitrină cam până la înălțimea genunchiului, ai cărei pereți erau oglinzi. Înăuntru, pe stofă neagră, peisaje din cristal. Singurul element viu în această bizarerie era o tarantulă, în fiecare vineri era hrănită cu o cicadă vie. Tarantula păroasă are dungi roșii-portocalii și negre. Capul de mort, care încoronează șemineul – încă are toți dinții și a aparținut unei femei, zice Elissa este încoronat de o

tarantulă, respectiv de ceea ce a depus aceasta în materie de piele și păr. Elissa ne arată capacul de pe spinare, prin care tarantula părăsise prima ei carcasă. Asta ar trebui să putem și noi, spune ea, să coborâm din carcasa unei vieți, care nu se mai potrivește. Tu poți asta, a spus Rainer. Pe pereți, semănând cu niște altare laterale, patru vitrine cu pietre. Aceste rocks, spune Elissa, le moștenise de la mama ei. O McCleave veritabilă, a suflat Rainer, în așa fel încât Halm a trebuit îndată să se gândească la o Gutohrlein veritabilă la puterea a zecea. Mama ei a călătorit prin întreaga lume cu aceste rocks ale ei și s-a întors acasă cu premii pentru pirite, fluorite, cuarțuri. Halm voia să știe tot. Îi făcea bine faptul că curiozitatea lui îi făcea bine ei. Elissa i-a mulțumit lui Halm pentru interesul său. Se poate, el era cel care trebuia să mulțumească! Nu, nu, ea, a spus Elissa. Majoritatea celor care le intră în casă se poartă ca și când nimic nu i-ar mai putea impresiona. Halm gândi: acest corp cu totul comod în mătase verde închis... Fiul nostru cel mare face acum o lucrare despre știința zăcămintelor, a spus Rainer încet. De aceea e plecat în Spania cu Bethlehem Steel. În Galicia, a spus Elissa. Halm s-a gândit la sonate, în care cântă o soprană și o violă. Galicia, a repetat viola, acolo unde romanii căutau deja aur, ei foloseau apa ca instrument de foraj, au amenajat canale lungi de 40 de km ca să-și spele aurul, canalele le-au căpțușit cu blăni de oaie, pentru ca părul din blăni să rețină praful de aur. De unde și lâna de aur, a spus soprana. 300 000 de sclavi supravegheați de 200 000 de soldați, a spus tonul coborât. La anumite intervale lăseau câteva pietre neatinsse, pentru ca vistiernicul, care era așteptat tot timpul, dar care nu venea decât o dată la câteva decenii, să vadă cât de mult ridicaseră. Coloanele de piatră mai stau și azi în picioare, scrie Milton, a spus Elissa. Milton e cercetător, a spus Rainer. La fel și Jamey, a spus Elissa. Zăcămintele interioare, a spus Rainer. Când ea a

spus pentru prima oară Jamey, au pășit ca-ntr-o adevărată biserică până la următorul altar. Acolo unde, într-o biserică, se găsește altarul principal, aici se afla o coloană scundă, voluminoasă, ce purta o colivie bombată precum o cupolă, în ea un papagal. Un animal impunător. Acesta este P, a spus Elissa. Rainer a preluat fără niciun pic de grabă: Jamey l-a adus. Jamey a fost în Orinda la college. Se ducea în fiecare zi cu mașina. Din mișcarea mâinii lui Rainer, descriind o vultură joasă, Halm a văzut pe loc că Jamey, pentru a ajunge la Orinda, trebuia să treacă zilnic pe dedesubt, prin dealul pe care se aflau ei acum. Elissa își avea și ea școala ei de șoferi tot în Orinda. Halm a simțit un fel de teamă. Povestirea asta suna de parcă nu putea să se termine cu bine. Lui nu-i plăcea să asculte povești din astea. O dată, pe când Jamey își mănâncă mâncarea din pachet la Green College, vede o pasăre într-un copac. El ia niște semințe, se urcă în copac, este încă prea departe, când pasărea zboară. Jamey jos, își ia din dormitor de la prietena lui o față de pernă, ia mai multe semințe, se urcă din nou în copac, sus, trunchiul e deja foarte subțire, vârful se leagănă, Jamey stă nemișcat, mult de tot, total nemișcat, pe urmă se mai mișcă doar milimetric, gata, a ajuns, a pus mâna pe ea, pe pasăre, o aduce acasă în fața de pernă, spune ăsta-i R Se duc într-un magazin zoo. E un papagal de Amazon cu capul galben, valoarea: între 700 și 1000 de dolari. I se tund imediat aripile ca să nu-și mai poată lua zborul, i se cumpără această colivie-dorn, pentru care Elissa găsește apoi coloana de marmură și acest loc în cameră. De vorbit, P nu vorbea decât cu Jamey. Asta înseamnă că, de când a plecat Jamey, P era mut. Din ziua în care Jamey a luat pasărea asta din copac, el a știut că băiatul nu avea să rămână la College. Jamey ar fi spus încă după primul an că el nu plătea bani ca să învețe ceva ce nu voia să învețe. Ei nu-l luaseră în serios. Apoi nu se mai dusesese seara la Green, de unde

Elissa se ducea să-l ia. A venit poliția. Niște oameni străini au dat telefoane de amenințare. Câteva luni mai târziu a telefonat. Din Orlando, Florida. Câteva zile mai târziu din Burlington, Vermont. O zi mai târziu din Columbus, Ohio. O săptămână mai târziu, din San Diego, California. Astfel cântau ei legenda lui Jamey al lor. Era un geniu de drăgălășenie. Un practician al vieții. La largul lui în orice element. O vreme a mai lucrat ca scuba diver profesionist în Sudul Californiei. Acolo se curăța partea de jos a iahturilor oamenilor bogați. Pe urmă nu i s-a mai permis să intre în stat. O istorie cu droguri. Când a mai sunat, l-au întrebat o dată dacă studia. Doar nu era vreun crackpot, numai ăia studiază, a spus el, a râs, a închis. De câte ori telefona, plătea chiar el. Acum nu mai telefonează. Dar poate că are să mai telefoneze. Mai vine câte-o carte poștală. Așadar, de treizeci de ori trebuie să fi străbătut între timp continentul. Uluitor, cât de repede călătorește el. Exclusiv cu autostopul. Trebuie că are ceva în mișcarea aia a brațului și a mâinii cu care face autostopul, ceva irezistibil. Poate călătorește din festival în festival. Muzică religioasă, ăsta era domeniul lui când au auzit ultima oară de el. Au trecut vremurile alea în care astăzi telefona din Phoenix, Arizona, și cincizeci și patru de ore mai târziu din Orono, Maine. Poate că între timp e dat în urmărire în multe state. Așa cum e el dat în urmărire, e urmărit doar cel mai bun dintre cei mai buni. Acum priveau cu toții fotografia mare înrămată de pe perete. Acolo erau agățate două fotografii. Dar era limpede că acum nu se uitau la Milton, ci la Jamey. Amândoi arătau ca niște Raineri tineri. Poate că telefonează chiar astăzi, a spus Rainer. După aprecierile lui Halm, patru dintre cele șase sticle de vin le-a băut Rainer. Deja sherry-ul îl băuse ca pe apă minerală. Și uneori dispăruse în câte o pauză de fumat. Halm a întrebat dacă putea să ia câteva ore de conducere la Elissa. Elissa a spus că la ea nu se învăța decât motocicletă.

Motocicletă, a spus Sabine aproape puțin grosolan, ei bine, atunci n-ai decât să înveți motocicletă! Lui Halm i s-a părut că simte că Elissei i-ar fi făcut plăcere să le arate motocicleta ei. Pe loc, interesul lui Halm pentru motociclete a devenit intempestiv. Rainer, care acolo avea voie să fumeze, i-a însoțit cu plăcere. Elissa își alinta Kawasaki-ii sau cum o fi chemat-o așa cum alinți un cal. Bineînțeles că BMW-ul era de o mie de ori mai bun, a spus ea. Și de două ori mai scump, a spus Rainer. Cu asta merge în fiecare zi la Orinda, a spus Rainer și, ca să deseneze tunelul, a făcut mișcarea aceea cu mâna descriind 6 volută joasă. N-ar strica să se gândească la asta, i-a spus Elissa. I-ar fi făcut un rabat. Că veni vorba, începând cu Thanksgiving, școala ei avea să fie închisă. Atunci pornea ea la drum, ca să-l caute pe Jamey. Până-n aprilie. Halm a aprobat din cap. Și Sabine a aprobat din cap. Pe urmă, Halmii au luat-o pe bucla lui Euclid în jos, au virat în Direttissima numită Marin Avenue, care duce drept în jos precum zece trambuline de schi construite una după alta. Străzile laterale erau mereu platformele de oprire după aterizare. Pe urmă se mergea iar în jos. Halm trebuia s-o tempereze pe Sabine, care prezenta simptomele unei euforii ce nu-și avea originea numai în Cabernetul Sauvignon de California. Pe când mergeau din garaj în casă, din casa vecinilor au lătrat niște câini, care nu puteau să fie mari. Imediat după asta, greierii s-au impus din nou. Halm a apucat mâna Sabine și a strâns-o și a tras-o pe Sabine spre el. Dar Sabine nu voia deloc așa ceva. La Lena mai ardea lumina. Halm și-a spus, Lena ar trebui să-l salveze pe Jamey. Au bătut la ușa Lenei, i-au strigat numele, în zadar. Deodată Halm a urlat: Lena! La care Lena, încet: Da. Mai ieși și tu măcar câteva minute! Lena, fără nicio intonație anume: Aș vrea să mai citesc. Au luat-o pe scara îngustă și abruptă în jos. Dormitorul mai mirosea încă a cuplul de etnologi. Halm s-a simțit descurajat, s-a lăsat să cadă pe uriașul pat dublu. I-a răspuns

un tunet. Capul patului avea deasupra tăbliei un uriaș, dar, cum s-a văzut, foarte labil arc de triumf din tablă de alamă. Halm și Sabine s-au privit, au dat din cap. Pe urmă, pe când ședeau unul lângă altul în întuneric, Sabine a spus: Asta se numește un cuplu. Halm a spus: Și o casă. Și asta, a spus Sabine. Halm gândi: Carevasăzică, asta a fost prima zi. Sabine părea să doarmă deja. El s-a lăsat furat de sunetul cicadelor. Era, de parcă lumea întregă nu ar mai fi constatat decât din acest sunet. Tarantula Elisei era hrănită cu acești cântăreți. Fata cu pantalonii de trening albastru-țipător stătea întinsă pe mormântul verde. Dintr-odată i se păru extrem de important ca acești pantaloni de trening să nu se termine drept, ci să fie tăiați rotund în față și la spate și ca aceste două tăieturi să fi dus la niște crăpături laterale. Dincolo de această închipuire n-a reușit să mai treacă.

4

A doua zi, Halm a luat o *Campus Gazette* din suportul acoperit de la Poarta Crocker. Titlul zilei: Sex Blând Admission. Până acum, numai 33 la sută dintre studenți aveau voie să fie de sex feminin. De acum înainte, Comisia de admitere avea să facă pe oarba în ceea ce privește sexul. Engleza este o limbă pentru titluri de senzație. În germană nu putea să reconstruiască acest rând. Când a ajuns cu *Gazette* a lui la scara spre Coit Hall, a văzut că fata de pe mormânt și studenta cu tricoul cu distihul cu Small Things ședea pe trepte. Astăzi fata avea un pantalon de trening bleumarin și purta și ea un tricou cu text. Cea cu distihul a spus: Dumneavoastră nici nu sunteți profesor. Halm s-a predat. Ea, imediat mai departe: Fiindcă dumneavoastră nu întârziati niciodată. Fata a spus: Nu prea mă simt bine azi. Halm a privit-o. Gri, albastru, poate și puțin verde se găseau în ochii aceștia. Acum tocmai vedea în ei o zi înnorată în sudul Suediei. El a spus: Trebuie să cuceresc sala. O frază mai tâmpită nici că exista. Încăperea 101 era însă cu adevărat orice altceva numai o sală nu. Voise să spună că, deoarece ieri nu ajunseseră scaunele, azi voia să aibă grijă să nu mai fie luat niciun scaun. Dar asta îi era prea complicat, așadar, simplu, așadar fraza asta tâmpită. Doar ar fi putut să întrebe 'de ce nu se simțea bine fata. De fapt ar fi vrut să le întrebe pe cele două cum s-ar fi putut traduce mai bine *Sex Blând Admission*. Faptul că astăzi au rămas trei scaune goale l-a simțit ca pe o înfrângere. A făcut să circule o foaie, pe care desenase forma mesei. Fiecare trebuia să-și scrie numele în locul în care ședea. *Sex Blând Admission*, asta chiar era o temă de conversație. Apoi, mâine, propunerea doamnei Elrod, motivele. În toate privințele căuta să-și facă provizii. Nu era în stare să consume nimic,

dacă nu avea deja ce să pună în loc. Ar fi murit de foame ținând în mână ultima bucată de pâine. Asta înțelegea el prin libertate. *Sex Blând Admission* nu i-a descătușat pe studenți cu nimic mai mult decât tema de ieri. Chiar vizavi de Halm ședea un student care nu spusese încă nimic. Pe schema locurilor, Halm a reușit să citească pe furiș că-l chema Jeff. Blond-arămiu la fel ca fata de pe mormânt. Păr țepăn, ridicat în față ca un cozoroc de șapcă. Jeff căsca destul de des. De cele mai multe, mâna omitea să se miște pentru a ascunde gura care căsca. Pe Halm, căscatul ăsta îl făcea să sufere. Cum putea să i-o plătească ăstuia? *Sex Blând Admission* nu părea să-l intereseze deloc. Așadar la Stuttgart un elev ar încerca cel puțin să ascundă căscatul. Lu' ăsta precis că i-a adormit buricul. N-ar fi trebuit să se îndepărteze așa de arogant atunci când tipa din Köln explica cum e cu drill instruction. Era atât de derutat încât transpira. Salvarea, ca să nu se facă cu totul de râs, i-a venit de la un participant cu barbă, care a explicat că Washington University pregătise întotdeauna cadre pentru afacerile externe, în afacerile externe era nevoie de mai puține femei, de aceea această împărțire până acum. Howard, așa-l chema pe bărbos. Tipul era trecut de treizeci și avea pe chip ceva ce nu se învață în universități. Acest Howard pur și simplu intervenea exact atunci când Halm începea să cedeze. Lui Halm i s-a părut că putea simți cu precizie dorința aceluia de a-l ajuta. Asta i-a făcut bine. Dar nu era deloc necesar. Se descurcă el oricum. Lasă, Howard. Te rog.

Încă înainte de podul în spinare de pisică, fata l-a ajuns din urmă. Dacă putea să vină azi la ora lui de consultații, l-a întrebat ea. Are oră de consultații la 12, e adevărat, după German II, bineînțeles că putea să vină, 407 F, Fillmore Hall. Îi părea rău că nici astăzi nu spusese nimic la curs. Pe pod s-au întâlnit cu Rainer Mersjohann care venea din direcția cealaltă. Ar fi trebuit oare să se oprească?

Dar Rainer a și trecut mai departe, aplesat înainte, salutând cu umor. Țsta salută ca-n Shakespeare, a gândit Halm. Poate că l-a inspirat podul în spinare de piscă. Halm s-a bucurat că, imediat după pod, fata a cotit la stânga. Probabil că-și petrecea orele libere pe mormânt. O închipuire care i-a făcut plăcere. Bună ziua, doamnă Elrod! Bună ziua, domnule Halm. Ei erau singurii din tot departamentul care nu-și vorbeau pe numele mic. I-ar fi plăcut să i se adreseze cu Carol. Domnule Ha-alm! Mă rog, care era primul lucru pe care trebuia să-l facă la intrare? Să se uite spre stânga, la peretele cu căsuțe, căsuța lui e plină de invitații, informații, recomandări. Când și-a ridicat ochii din hârtii i-a întâlnit privirea. A fost nevoit să se uite din nou în hârtii. Era o privire în care să te cuibărești pur și simplu. În care ți-ar fi mers bine. S-a uitat pe hârtie și a spus: Carol, dar sunt o mulțime de lucruri aici. Cea mai importantă era petrecerea la Rainer, era oficială, în întâmpinarea lui, venea și decanul, poate și rectorul și, strict teoretic, chiar și președintele. Seara sexistă de skat, sâmbătă, la Roy, nu voia s-o comenteze, deoarece presupunea că pentru domnul Halm asta era cea mai prețioasă. În ușă a apărut un bărbat mic și voinic, cam de vârsta lui Halm. O față plină de barbă. Fritz O. Dempewolf. Venea numai ca să-i spună domnului Halm că și el îi pusese o scrisorică-n căsuță. Și dus a fost. Carol a spus: un Mini-Soljenițan al nostru. Și deja se auzea apropiindu-se pe coridor Roy Kinsman. Acum mai aveam puțin și alunecam pe cartoful nostru cel acru, a strigat el pe tonul pe care de obicei se înjură. De ce să nu alunece o nucă seacă pe-un cartof acru, a strigat înapoi colegul Dempewolff cu o aroganță nu tocmai credibilă. În camera secretarei, Roy spuse apoi: căcăciosule! De fiecare dată după ce îl văd pe-asta, două zile sunt constipat. Asta însă nu i-o mai spune, ăla e-n stare să profite. Doar urmau să se vadă sâmbătă seara la skat. Vineri, la petrecere, chiulea,

altminteri casa lui nu ar fi fost gata sâmbătă pentru skat, iar skatul era mai important decât petrecerea. Când, după German II, Halm a ieșit pe scări, fata ședea din nou pe trepte. Nu găsisse 407 F, spunea. Din liftul în care au urcat împreună, a ieșit bineînțeles Carol Elrod. A spus cineva ceva, a spus ea, și a apucat ștregărește poșeta și a executat cu tocurile un solo plin de răutate pe podeaua din Fillmore Hall. Sau poate doar i se părea lui, din cauză că avea o muscă pe căciulă? Poftă bună, a strigat el în urma femeii care se îndepărta bocănind cu tocurile. Cu cât talent știa ea să exprime ceea ce simțea! Carol, a spus fata, era persoana pe care o îndrăgea cel mai mult din tot campusul. Nimeni nu te ajută atât de mult precum Carol. El și-a extras mănunchiul de chei de aici: Iată dovada! Mănunchiul ăsta i l-a pregătit Carol și i-a redactat și o hârtie cu toate numerele cheilor și cu numerele camerelor respective. Pe urmă însă s-a trezit că nu reușea în niciun chip să introducă unul dintre obiectele astea știrbe în gaura cheii. Iar numerele de pe ele erau atât de mici, încât nu le putea citi în vestibulul ăsta întunecat. Prostia la cheile astea era că fiecare trebuia încercată mai întâi în patru poziții, până când puteai să spui că nu-i bună. Dacă ar fi avut doar jumătate din vârsta de acum, ar fi putut să râdă amândoi de lipsa lui de îndemânare. Pentru vârsta lui, într-o situație ca asta, avea la dispoziție supermarket-ul de vocabule al psihologiei. Fără îndoială că, la fel ca pentru bâlbe sau pentru lapsusuri, exista și aici o schemă prefabricată de interpretare. Transpira. A renunțat. Poate că astăzi a uitat acasă cheia de la birou, a spus el. O explicație mai puțin relevantă nici că putea să existe. Deoarece în timp ce-i dădea toate explicațiile astea nu putea s-o privească fără întrerupere în ochi, și-a coborât privirea și a citit pe tricoul ei ce era scris în cercul exterior: *Federated Fire Fighter*. În cercul interior se învârteau numai litere de jur-împrejur *AFL-CIO*. Centrul acestor cercuri era un câmp roșu, în

el un mare *F* galben. Ah, da, o chema Fran. Prescurtare de la Frances probabil. Franziska ar fi un nume potrivit pentru ea. El a propus să meargă într-una dintre acele Student Union-Cafés. Spera doar ca Fran să nu creadă cumva că nu îndrăznește să rămână singur cu ea în acest birou izolat și că din această cauză înscena această dramă a cheilor. Singuri erau și acolo, în soarele amiezii. Toți ceilalți preferau interiorul umbros. Așadar, problema ei, o compunere, pentru cursul ei de compunere cu profesorul Littlewood, până marțea viitoare, despre o poezie. Ea ar dori să scrie despre o poezie germană. Firește că putea să-l întrebe și pe profesorul Ackermann sau pe profesorul Mersjohann, prefera însă să-l întrebe pe el. Cel mai mult i-ar plăcea să scrie despre poezia lui Rilke cu pantera, s-o traducă din nou și să scrie despre ea; avea la ea traducerea lui Robert Bly. Pe care i-o și dă. El o citește cu jumătate de gură. Citește și originalul cu jumătate de gură. Stau la o masă mică rotundă. Pe placa de piatră o ceașcă de cafea, un pahar cu lapte. Rilke în engleză și germană. Ei stau în soare și vânt. Da, domnule Kiderlen, puteți să ne priviți liniștit de la înălțimea foisorului dumneavoastră! A mai citit odată cu jumătate de gură traducerea lui Bly:

From seeing the bars, his seeing is so exhausted
that it no longer holds anything anymore.
To him the world is bars, a hundred thousand
bars, and behind the bars, nothing.

Din fericire, asta nu era de natură să intimideze. Până la ultimul rînd: nu era de natură să intimideze... *reaches the heart, and dies pentru în inimă-ncetează a fi, ÎN inimă, Mr. Translator, ÎN inimă!* Poate că nu merge. Dar poate că merge. Dacă merge, atunci în soarele acesta, la această măsuță. Această poezie nu poate fi tradusă decât

de doi oameni care, la sfârșitul lui august, între douăsprezece și unu, sunt singurii care stau la o măsuță în aer liber și nu au nimic în comun în afară de trei strofe dintr-o poezie de Rilke. Trebuie să recunoști că e o zi minunată, a spus el către sine. Recunosc, a spus Eul căruia i s-a vorbit către cel ce-i vorbise. Fetei i-a spus fără niciun fel de accent: Frumoasă ocupație, să traduc cu dumneavoastră această poezie în soarele ăsta. Înainte să fi putut să termine fraza, ea a salutat pe cineva care trecea prin spatele lui. Acela s-a oprit și a întrebat-o dacă nu mergea cu el în *Colisseum* la David Bowie. Ea a împins un pic capul în sus și l-a scuturat un pic și a spus că ea mergea la operă. Asta suna destul de arogant. David Bowie! Ea merge la operă! Acum deci își aruncau cuvinte unul altuia. Nimic nu mai poate fi aruncat așa de la unul la altul. El lăsa într-una cuvintele lui Rilke să urce, ea trebuia să lase să urce cuvinte englezești car. E să le facă față. Și el mai lăsa să urce cuvinte englezești. Uneori îl alegeau chiar pe-al lui. Acest du-te vino a atins aproape nivelul unei țesături. Cel puțin asta era senzația lui. La urmă, pe hârtie stătea scris

From bars which pass, his eyes are so exhausted
no things can they now hold
His eyes behold all bars, as if behind all bars
there were no world.

His lithe and swinging stride is strong,
and circles down into an end.
It is a dance of power around a point
in which anesthetized a great will tends.

Rarely enough the drape of his lids lifts up

totally silent – and then a picture passes in
to penetrate his body's silent tension
and in his heart ceases to be.

Nu că ar fi crezut că engleza lui era suficientă ca să traducă această poezie. Dar aroganța lui, de care era conștient, îl însuflețea. Voia să facă ceva ce nu putea. Voia să-și depășească limitele. Era redactor la acest joc de cuvinte. Apoi se ridică. Dacă ea voia să-i arate ce voia să scrie despre experiența ei cu această poezie – lui îi făcea plăcere să discute despre asta. Și-și apleacă apoi capul ca pe un steag, îl ridică, salută și pleacă. Ea a mai rămas. El mergea ca și când avea de prins un tren. Ea trebuia să-și mai strângă hârtiile în geanta de umăr mai degrabă elegantă decât școlărească. El a alergat înapoi în Fillmore Hall, a intrat printr-o intrare laterală, s-a oprit în fața ușii sale, și-a scos portmoneul, a luat dinăuntru cheia de la birou, a deschis ușa, cu ajutorul scaunul cu roțile s-a salvat din calea dușului cu gheață până la raftul aproape gol și a început să privească desenele copiilor fără să le vadă. Era pentru el însuși interesant, că acum putuse să scoată cheia din portmoneu fără nicio ezitare. Acum știa din nou că scosese cheia de pe inel, din cauză că asta era cheia pe care o folosea zilnic și nu voia să fie nevoit să încerce de fiecare dată patru chei la rând. Dar mai înainte, când stătuse cu fata în dreptul ușii, nu știuse asta. Cui i se părea interesant lucrul acesta? Cine întreabă pe cine? EL te întreabă pe TINE. EL este înverșunat, dezamăgit, furios. Halm simțea că era în același timp furios, dezamăgit, înverșunat, dar și liniștit și mulțumit. Cel care era înverșunat, dezamăgit, furios voia să se despartă de cel care era liniștit și mulțumit. Halm EL nu înțelegea că puteai fugi de la o masă la care ședeai împreună cu o asemenea fată. Halm EL a spus: Trebuie să recunoști că e jalnic, stupid, demn de milă,

blamabil, recunoaște imediat și fără rezerve! Halm a simțit că s-a ținut la el și a spus: Da, recunosc, dar nu fără rezerve; rezerva însă n-am s-o formulez, altfel dialogul ăsta deloc îmbucurător va continua la nesfârșit. Halm EL: Lașule. Halm EU: Nimic nu recunosc mai bucuros decât asta. Halm EL: Asta n-ai s-o mai repari în veci. Halm EU: Da, sper și eu. Halm EL: Hai, dă fuga la Departament, fă-ți rost de-o listă cu undergraduates, vezi unde locuiește, dacă are telefon! Halm EU: Ești... în... în... inexprimabil de rudimentar. Vrea și ea o notă bună cu cât mai puțin efort, pentru că vrea să aibă mai mult timp pentru înot și pentru alergat. Poate și pentru prietenul ei. Că are zilnic nevoie de mult timp pentru înot și pentru alergat, asta a și sugerat-o. Și poate și pentru prieten! E o răsfățată. După spusele lui Carol, Porsche, cabinetul lui papa, Pacific Heights. Asta este o fată pentru care s-a făcut întotdeauna prea mult. Întâi de către părinți, apoi de către prietene, pe urmă de către prieteni, acum e rândul meu, basta. Tot restul ține de mania ta de a-ți imagina lucruri, care se trage din nu știi ce orbire, neatenție și lipsă de priză la viață. Nimic nu i-ar fi acestei fete mai străin și mai greu de înțeles decât ceea ce gândim noi acum în fel și chip despre ea. Halm EL: Sucitule! Halm EU: Fă bine și dispari. Are să treacă. Diseară încercăm vinul ăsta roșu californian, mi se pare că nu e tocmai rău. Halm EL: Ești un bețiv incorijibil. Halm EU: Mai bine decât un stricat corijibil. Halm EL: îți mai arde și de jocuri de cuvinte! Și unu' ca ăsta voia să scrie despre Nietzsche. Halm a format pur și simplu numărul din Contra Costa Avenue. Sabine, el la trei trebuia să fie în Foundation Building, la Dolores Chen, ca să-și aleagă un anume tip de asigurare medicală pentru perioada pe care o va petrece aici, pe urmă vine imediat acasă, și anume cu autobuzul, și ea ce mai făcea? O pisică se furișă prin grădină, ea o observa. Și Lena? Nu vrea să se vorbească cu ea. Halm fugi afară.

El era ultimul dintre cei care veneau la cursul de asigurări. Dolores Chen vorbea foarte repede și știa asta și și-o explica prin originea ei new yorkeză, dar se puteau pune întrebări. Cele mai multe întrebări le pune un tip din RDG, care se află aici tot pentru un semestru. Halm se așezase lângă el din instinct. Ăla era poate doar cu cinci ani mai tânăr, toți ceilalți erau cu cincisprezece sau cu douăzeci și cinci de ani mai tineri. La un moment dat, doamna asta care se compunea mai mult din Chen decât din Dolores, l-a întrebat pe Halm dacă mai avea vreo întrebare, și, ca să-l pescuiască din rândul de scaune destul de subțire ocupate, i s-a adresat cu the older gentleman. Nu avea nicio întrebare. Dacă ar avea vreuna, i-ar adresa-o oricum compatriotului său Zipser din Leipzig, care știe deja tot atâta cât chinezoaica din New York și care cu toate astea cere mereu tot mai multe detalii. Întreabă chiar și lucruri pe care nici măcar versata Chen nu le știe. Ea se va interesa pentru el. Să o sune. Halm avea impresia că Zipser întreba în numele întregii RDG. După aceea și-au dat numerele de telefon. Zipser locuiește la Faculty Club, clădirea aia făcută toată din trunchiuri grele, pe punctul cel mai înalt, arătând ca o casă de vânătoare mult prea mare. Halm a plecat acasă cu autobuzul. La urmă nu mai rămăsese în autobuz în afară de el decât un negru orb. Amândoi au coborât la capătul liniei. Când au ajuns pe trotuar, orbul a întrebat în ce direcție stătea el cu fața acum. Halm s-a bâlbâit, șoferul a strigat din autobuz: Down Solano. Halm a plecat repede, urcând spre Contra Costa Avenue. Pe strada aceasta se simțea apărât. Halm nu putea să privească aceste case fără un fel de lăcomie. Cel mai mult i-ar fi plăcut să se oprească în fața fiecăreia dintre ele. Pe ambele părți ale străzii stăteau, la distanțe mici, una după alta, mașini. Pentru trafic mai rămânea doar un mijloc îngust. Dacă se întâlneau două mașini, una trebuia s-o ia înapoi și să-și găsească un refugiu lateral. Rar de tot se mai întâmpla

să se miște o mașină. Strada această așezată pe burta colinei visa. Da-da, domnule Kiderlen, uitați-vă liniștit cum domnul Halm pășește într-o lumină îmblânzită de înserare prin pacea caldă a străzii. Un copac uriaș, nu înalt, dar gros și lat, trimițându-și crengile groase, ca îmbrăcate în piele de elefant, îl țintui locului definitiv. O casă din lemn întunecat se afla într-un feeric menaj comun cu acest copac care se dădea mare asemenea unui culturist. Doi pitici de ghips, în mărime aproape umană, așadar doi pitici uriași stăteau sub copac, dar se uitau în jos, în direcția casei. De la fereastra deschisă cineva exersa *Fila de album pentru Elise*. Da, domnule Kiderlen, scena aceasta era recomandată rânjetului dumneavoastră arbitrar. Ah, de-ar putea numai să v-o trimită ca atare. Laolaltă cu cicadele generatoare de atmosferă. Pe circa treizeci de metri de drum, *Elise* scoate din joc cicadele. Pe urmă răsună ambele. Pe urmă numai cicadele. În fiecare vineri, Elissa își hrănește cu ele tarantula ei vărgată. Acasă, atunci când, în săptămânalul pe care domnul Kiderlen îl aduce în cancelarie purtându-l ca pe un accesoriu vestimentar, Halm citea transfigurările la modă ale răcelii, el nu simțea decât că aceste elegante producții ale saturației conformiste nu-l priveau câtuși de puțin; aici, i se părea că simte cum trăiește pozitiv modul în care îl atrăgeau oamenii. Era obositor să treci pe lângă toți. Pe fiecare care trecea, el îl privea cât mai mult cu putință. Încă din grădinița japoneză a băgat de seamă că Sabine urmase instrucțiunile de udare lăsate de familia Rinehart. Frunzele care străluceau ca niște pfennigi groși și verzi erau încă ude de tot. În interiorul casei, doamna Rinehart avusese grijă să nu te poți mișca fără să te vezi în vreo oglindă. De cele mai multe ori vezi într-o nouă oglindă oglinda în care tocmai te vezi. Așa că Halm a observat imediat că gulerul jachetei lui era pe jumătate întors. Oare de dimineață îmbrăcase abia afară jacheta? Oare toată ziua arătase

atât de caraghios? Și, mă rog, de ce nu! Foarte bine, dacă astăzi a arătat atât de caraghios neglijent, foarte bine! Trecând prin camera de zi și prin sufragerie s-a dus în camera de lucru a etnologului și s-a uitat drept în jos la terasa acoperită cu pietre roșietice, de unde niște scări duceau direct în iarbă. A văzut-o pe Sabine stând ghemuită. Îi pusese de mâncare pisicii. Aia urcase cele câteva trepte din iarbă. Drumul spre mâncare ducea acum pe lângă Sabine. Sabine nu se mișca. Nici pisica. Într-un târziu, pisica a pornit. În direcția farfuriei. În punctul cel mai apropiat de Sabine din drumul ei, se oprește, se uită la Sabine, lăbuțele din față sunt în mod evident prinse în altă lume. Lăbuțele din față trebuie întinse, apoi chiar trase după celelalte. După încă un răstimp nesfârșit de lung, în pofida tuturor obstacolelor interioare și ajunse acolo prin experiență, s-a târât până la Sabine. Când aproape că a ajuns, se cocoșează, se răsucește, capul se curbează pe gâtul din ce în ce mai lung în mâna deschisă a Sabinei. Acum pornește mâna Sabinei, cu scărpinături ușoare, apăsări, mângâieri. Pisica se livrează acestei mâni care o întâmpină atât de nemaipomenit de plăcut, se lipește de ea și se alintă sub ea, ca și când mâna ar fi un duș, de care nu te mai poți sătura. Ca să ajungă prin toate locurile, dușul acesta. Într-un târziu, se satură totuși, acum poate să se ducă la farfurie și să mănânce. Ce să-i faci, mai există și foamea asta pe lume. Sabine poate să se ridice și să plece. Halm a dat fuga la scara îngustă și abruptă, a deschis ușa spre casa scârilor și a felicitat-o pe femeia care urca scările pentru cucerirea ei. Ah, Sabine, a spus el, ce bine te pricepi tu. Sabine a spus: Ai auzit-o, asta scuipă când ar trebui să miaune, atât e de iritată. Asta chiar vrea să miaune și să toarcă, dar la început nu iese decât un sâsâit și scuipat. Atât de tânără și atât de tulburată. Halm strigă îndată: Lena! Un da ostentativ de răbdător a venit din camera ei. Halm i-a strigat că o ruga ca acum să vină să mănânce și să bea

toți trei și în timpul ăsta să se uite afară la San Francisco și la cerul care se înroșește. Și că de altfel nu accepta niciun refuz. Your parents bend over backwards to please. Și dacă nu ești în stare să apreciezi, vei fi omorâtă. Mai glumeț de atâta nu era în stare să devină. Ușa s-a deschis încet și Lena a pășit afară inimitabil de ușor, s-a oprit în fața părinților ei, cu mâinile împreunate. Stătea în așa fel, încât lumina înserării ce pătrundea prin ferestrele largi cât casa o lovea în întregime. Cicatricele accidentului la gură și lângă nas păreau incandescente.

5

Dimineața, soarele dă cu mici pete de culoare în clădirile din San Francisco și le scoate din ceață. Procedează ca un acuarelist și începe cu stâlpii de la Bay Bridge. Când era în casă, lui Halm îi plăcea cel mai mult să privească afară. Bun, gulerul de la jachetă trebuia să-l controleze, după aceea însă voia, oricât de dificil ar fi fost lucrul acesta în această casă, să evite pe cât posibil oglinzile. De îndată ce depășea masivii stâlpi roșii pătrați ai Porții Crocker, Halm juca rolul insului izbăvit. Se arunca, așa zicând, în șuvoiul tinerilor care se unduia când în sus, când în jos pe coline. Aici studenții erau izbitor mai tineri decât tovarășii lor de aceeași vârstă de acasă. Unii erau întinși sau așezați încă de la nouă dimineața în iarba care ici-colo mai era încă udă de la ploaia artificială, care țâșnea după ritmul ceasornicului din gurile nevăzute ale instalației. Câinii așteptau deja în iarbă până când stăpânele și stăpânii lor se întorceau din cuburile de piatră. Și astăzi studente ce se repezeau țipând strident una spre alta și se îmbrățișau apoi una pe alta, ca și când ar fi fost vorba de o întâlnire îngrozitor de improbabilă în deșertul Gobi. Uneori privirea lui Halm se lipea ca o ventuză de cei ce veneau spre el – atât de tare, încât se temea că aveau să-i răsucească pur și simplu capul atunci când treceau mai departe. Când ajungea în cancelarie, avea senzația că și-a croit drum printr-un hățiș fantastic. Mai întâi le-a cerut scuze studenților pentru tema de ieri: *Sex Blând Admission*. Voia, le promitea el, să nu-i mai oblige la teme pentru care e imposibil să dai dovadă de interes la ora nouă dimineața. Adio, actualitate! Fiindcă pe noi nu ne interesează decât aluatul, din care suntem făcuți noi înșine. Așadar continuarea conversației despre conversație. Își mai aminteau, spera el, de prima oră. Și a vorbit repede mai departe,

pentru a evita ca vreunul să răspundă negativ la această întrebare. De conversație se temea, asta o recunoscuse, dar conversația despre conversație îl atrăgea. Propunea ca fiecare să spună acum dacă spunea întotdeauna ceea ce gândea, și dacă nu, ce anume spunea atunci în loc, și dacă ceea ce spui în astfel de cazuri are vreo legătură cu ceea ce gândești, dar nu spui, și în ce ar consta legătura? Vrem oare, prin ceea ce spunem, să semnalăm ceea ce gândim, ascunzând totuși ceea ce gândim... Făcea ce făcea și vorbea numai spre față. Și spre Jeff. Când vorbea spre Jeff, își intensifica vocea și expresia. Voia să-l ajute pe Jeff împotriva căscatului. Din fericire, Howard, cu aerul lui că era tot timpul îngrijorat, era interesat de această temă. El nega deosebirea uriașă pe care o făcuse Halm în prima oră între limba străină și limba maternă. Raportul dintre ceea ce se trece sub tăcere și ceea ce se exprimă rămânea același. Freud formulase modul în care ceea ce treci sub tăcere se răzbună prin bâlbă. Lui Halm i-ar fi plăcut să spună că ieri la o măsuță de cafea nu se bâlbâise nici o singură dată, deși trecuse fără întreruperi sub tăcere ceea ce i-ar fi plăcut să spună. Oare nu cumva Freud avea o concepție cam punitivă despre reprimarea de sine? Nu este fiecare limbă o limbă străină, i-ar fi plăcut lui Halm să spună, chiar să exclame. Străină de ceea ce suntem. Ceea ce suntem nu are voie să iasă la iveală. În nicio limbă. Așadar, afirmația de azi: Fiecare limbă e făcută mai mult ca să ascundă, nu ca să dezvăluie... Păcat, fata nu participa. Nu i se putea citi pe față dacă asculta. Scaunul ei se afla departe de masa la care ședea cu toții; și aici își trăsese un picior într-un unghi amplu; piciorul ei drept stătea chiar deasupra genunchiului stâng. Și pe mormânt tot piciorul drept îl ținea îndoit. Se părea că mai cu seamă cu acest picior blond bronzat voia ea să contribuie la oră. Glezna expusă și-o apucase cu una din mâini. Ședea foarte ușor pe scaunul ei și se uita uneori la unul care vorbea, și-și întorcea capul spre

următorul care vorbea, dar încet, ca și când ea nici nu știa de asta. După aceea l-a ajuns iarăși din urmă pe Halm. Nu era mulțumită de ceea ce-i trecuse prin cap în legătură cu poezia. Halm s-a oprit în loc, de parcă numai pe loc era în stare să gândească în așa fel încât să producă un sfat pentru ea. Nu voia să se întâlnească cu Rainer. Și dacă totuși, nu pe podul în spinare de pisică. Nu cumva dăduse peste poezie la Viena? Atunci, cel mai bine era să povestească tot ceea ce avusese vreo importanță în acest context; în felul acesta se putea afla ce rol juca o poezie într-o viață; mai mult nu se putea afla despre o poezie. Și deodată și-a dat seama că trebuia să treacă sub tăcere ce rol juca poezia lui Rilke pentru el în clipa de față. Să stea cu fata asta la o cotitură a drumului pe o pajiște ce se legăna de jur-împrejur e greșit. Mergi mai departe. În fața lor lipăiau doi câini, un dulău bătrân și gras, corcit poate dintr-un Huskie și un Chow-Chow, și o boxeriță tânără și suplă. Bătrânul cu blana groasă merge foarte aproape lângă și la aproape un cap în spatele tinerei aproape dezbrăcate. Tânăra nu vrea să știe nimic de bătrân, se ferește în iarbă, el folosește răsucirea ei, o asaltează din spate, ea se așază îndată foarte temeinic cu posteriorul agreat în iarbă. El își desfășoară însă exercițiile de contact împotriva flancului ei. Nici asta nu-i e pe plac, așa că ea pleacă în fugă, el după ea, din nou foarte aproape de ea. Apare un al doilea dulău, mult mai tânăr, ăla s-ar potrivi mult mai bine cu boxerița. Bătrânul mârâie, își arată colții, junele se lasă gonit, bătrânul țopăie iar cu tânăra, parcă legat de ea. Pe unde trece perechea, studenții rămân locului și râd. Halm a făcut un pas uriaș și, ca să-și motiveze pasul mult prea lung, s-a uitat la ceas. Așadar, să povestești pur și simplu, cum a fost la Viena, după aceea, în țesătura de atunci, se naște de la sine modelul care s-a născut și sub acțiunea poeziei. În punctul cel mai înalt al podului le-a ieșit în cale Rainer și a salutat shakespearian. Carevasăzică, atunci

când observase că Halm venea astăzi cu câteva minute mai târziu, trăsesse de timp în marșul lui spre pod în așa fel, încât întâlnirea trebuia să se producă din nou în punctul cel mai penibil. Și bineînțeles că din lift a coborât, cu gura și mai ținută și cu o privire și mai muștrătoare, Carol. Here you are, a spus ea și a plecat mai departe, de data aceasta încet, arătând că, încet, mersul ei putea să fie și mai plin de reproș decât repede. Fata a spus: E atât de frumoasă femeia asta! Halm a aprobat din cap cât a putut el de categoric. Fata a coborât la etajul trei, de aceea el a urcat mai departe până la patru. De fapt avusese de gând să-și ia operele lui Heine din biblioteca Departamentului. Acum ședea sub dușul de frig și constata că nu-și adusese nici fular, nici pulovăr. Acum ședea pe scaun și lăsa dușul de frig să se reverse asupra lui. Spera doar că nu avea să mai vină peste el și chinezul negru Elisha și-și răsuci cheia lui scârțâitoare în broască. Elisha nu a venit, în schimb în vestibul a dat buzna cu râsul lui sudamerican, mai dur și mai puternic, profesorul Torres. Halm nu putea să facă nimic împotriva acestei dezbinări care-l luase din nou în stăpânire. Halm EL făcea gălăgie. Halm EL trebuia să vorbească. Să-și dea drumul și să vorbească. Poți să te prefaci că nu înțelegi nimic. Să aștepti să se termine. Orice viitură cedează până la urmă. Dacă nu ascuți, poți să transformi orice sunet în zgomot. Pentru toate acele lucruri de care EL nu putea să nu se lase acaparat, se putea introduce pur și simplu profilactic categoria de ZGOMOT. Zgomot dinspre țarm. Zgomotul valurilor. Zgomotul vieții. Cu timpul se stinge. Începea să se sature. A doua zi însă când a intrat în clasă, a trebuit totuși să înghită de două ori în sec: fata lipsea. Apoi, când el se așezase deja, ușa s-a mai deschis o dată. Dar era Gail, care își făcea vânt înăuntru între cele două cărje ale ei. Și râdea. Dacă râs era. Putea să fi fost și efortul, cel care-i deschidea astfel gura. În care dinții nici nu se vedeau din cauza

atâtor schele de corectură stomatologică. Laolaltă cu cârjele, asta produce un efect nefericit de sălbatic. Și cât de frumos se pregătise el încă de ieri: ce trecem sub tăcere, atunci când spunem ceva? Ce spunem, ca să putem trece ceva sub tăcere? Cum putem pătrunde cele trecute sub tăcere pe baza celor spuse? Astăzi fiecare dintre ei trebuia să-și exprime punctul de vedere. De 65 de ori pe oră ar trebui să reacționeze fiecare dintre voi la drill instruction! Așadar O DATA de căciulă pe săptămână –, asta era musai! Astăzi ar fi fost rândul ei. Deodată nu a mai avut niciun chef să bată câmpii cu trecutul sub tăcere. După oră, pe când ieșea în plin soare pe treptele ce coborau din Coit Hall, Halm era fericit. Era din nou el însuși. Închis. Fericit. Seren. Nu mai năzuia. Că putuse să se neliniștească din cauza fetei ăleia –, îi venea să zâmbească. Ajungea să lipsească o dată, și era deja ca și când n-ar fi existat niciodată. Așa că gata! El nu are nimic împotriva ca viața să meargă înainte. Minuat, să întâlnești pretutindeni oameni care râd. Nimic nu putea fi mai plăcut decât oboseala care-l inunda acum. Și-a auzit numele. Era. Leff. Ținându-și bicicleta de curse, mergea pe lângă Halm la fel ca fata, ieri. Aceeași nuanță de blond. Aceiași ochi. Nu voia decât să-i spună lui Halm că-i plăcea foarte mult conversația. Asta a spus-o în engleză. Toți vă plac, a spus el în germană. Mai ales Fran, a exclamat Jeff și a pornit la stânga în jos, acolo unde paginile de marmoră stăteau asemenea unor scuturi lângă această Glas-Library verde închis. Halm nu a strigat nimic în urma lui. Cine nu știe că viața e un talmeș balmeș. Se aude la fel ca gălăgia. Pe pod venea din direcția opusă Rainer, s-a oprit, se bucura. Ce bine arăți, singur, a spus el. Când va ajunge cu referatul despre înțelegerea textului la Schubert până la faza în care acesta începea să crească de la sine, avea să dea el buzna. Ca această toamnă să treacă fără Helmut și fără el, asta n-avea să o admită. Helmut să nu se grăbească să-și facă

planuri de unul singur. Adieu. Și i-a făcut cu mâna. De data aceasta, însă, brațul lui nu a mai parcurs shakespearian o vultură amplă prin aer, ca și când și-ar fi scos o pălărie ironică, s-a mulțumit să-și ridice mâna încet, până când ea s-a oprit în sfârșit pe la mijlocul pieptului. Mâna de apostol Ioan a poetului care scria sonete. Halm s-a uitat în urma lui, a vrut să arate cât era de frumos că se întâlnea cu el în fiecare zi pe acest pod, dar nu a reușit să scoată niciun sunet. Și Jeff ăsta! Halm a scuturat din cap. Acum trebuia oricum să se pregătească pentru Carol. Acum trebuia să se ducă în Departament. Acum trebuia să treacă prin veșnic deschisa ușă 306, apoi să salute cu voce tare, apoi privirea la stânga, spre căsuța lui, sigur că da, acolo se afla bineînțelele un nou vraf de hârtii. Carol se jucă: Asta era o surpriză, că el găsea drumul spre Departament, și încă singur. Halm avea sentimentul că venea deja de nouăsprezece ani în secretariatul ăsta. Un sentiment plăcut. Acum forța fără nicio reținere tonul opus. Nicăieri nu-i plăcea să audă mai mult decât în această încăpere cum, de atâta ospitalitate și amabilitate, lumea se prefăcea că se bucură să-l vadă etc. Buzele lui Carol alunecară de pe arcuirea minunatelor șiruri de dinți, strungăreață ei părea să devină mai lată. Trebuia să le dai oamenilor sentimentul că-i placi, a spus ea, de parcă ar fi comunicat rezultatul acestei întrevederi. Pe oameni chiar trebuia să-i placi, nu numai să te prefaci! Zero story, a spus ea. După asta se cunoștea că un ins era din Germania Federală. Nici măcar pontul ei de a discuta motivația studenților nu fusese considerat demn de a fi cel puțin încercat. Și de altfel, ea înțelegea. El are pur și simplu o altă metodă, îi aborda pe studenți individual, le explora motivele într-un clinch tandru la o măsuță din cafeteria, îi urma până la mormânt! Spera doar ca, în condițiile unei atari implicări individuale, să răzbească până la sfârșitul semestrului. Puțin și temeinic, ăsta era cu siguranță un principiu pedagogic

verificat. El s-a bâlbâit. Ea a râs. El s-a jurat sus și tare că ea-l nedreptătea. I'd love to, a spus ea, și pe urmă au râs amândoi, și el trebuia, din fericire, să meargă la German II.

În dimineața următoare, fata cu pantalonii scurți albaștri cu dungii albe ședea din nou cât mai departe cu putință de masă, contribuția ei s-a limitat la piciorul bronzat îndoit și apoi ea a întrebat dacă putea să vină la douăsprezece la consultație. Îmbrăcată într-o bluză neagră, pantaloni bej și pantofi cu puțin toc, de culoarea coniacului, stătea în fața ușii 407 F. Pantofii de sport și-i ținea în mână. El a scos cheia din portmoneu, a povestit că și data trecută tot în portmoneu se aflase, i-a povestit încurcătura lui cu cheile în așa fel, încât nu era vorba și de vârsta lui, într-o versiune, în schimb, cochetă: un pedant, care s-a păcălit pe sine însuși. Ea a extras din poșeta ei rotundă de umăr două texte, Shakespeare și George, pe care dintre ele l-ar prefera el pentru următoarea temă de compunere. Luni ar fi adus, dacă i se permitea, compunerea ei despre *Panther* la ora de consultații. Pe de altă parte se temea să nu pară insistentă. El trebuia să privească buzele ei cum se uneau și se desfăceau când vorbea. Gura ei nu se deschidea și nu se închidea. La ea, vorbitul era o permanentă desfacere și unire a buzelor. Fluentă. Lângă colțurile gurii are niște crateri minuscule. Cicatrice. Minimalele peisaje lunare constituiau, pentru această gură cu tandra ei curgere deschis-închis, un culcuș nu lipsit de o notă amăruie. Printre frazele tăioase ale lui Carol despre studenta californiană tipică era una care suna așa: Și tot timpul anului această tentă brună. Cât de puțin vorbea această propoziție despre numeroasele culori vii ale acestui chip. Da, are să citească totul cu plăcere, și luni se puteau întâlni din nou aici. Ea s-a ridicat în picioare, a mai stat o secundă, apoi a plecat. După ce a deschis deja ușa, s-a mai întors o dată și a urât un weekend frumos. Cel căruia i l-a urât rămâne

țintuit de scaun și privește fix. Nu există niciun motiv să se miște iar. În afara faptului că la unu și ceva Sabine te ia de la Poarta Crocker. Prima lui întrebare: Lena? Nu vrea să i se vorbească, a spus Sabine. Condu încet, Sabine, suntem în California. Trebuie să stai de vorbă cu Lena, a spus Sabine. Doar nu poate să stea trei luni și jumătate în cameră, cu o ceașcă de ceai în mână, să se holbeze la pereți și să se răfuiască cu Traugott ăsta. Și pe urmă mai e și furioasă dacă intri peste ea. Nu vrea să o surprinzi când șade acolo și privește în gol. Halm a spus: Șade și se uită în gol. Sabine a spus: Trebuie să vină cu noi la petrecere, astăzi. Dacă nu vine, nu merg nici eu. Cel mai bine ar fi dacă ar merge în fiecare zi la College. Dacă ar frecventa niște cursuri. Spaniolă, de pildă. Încet, Sabine, mai încet, aici nicio casă nu e la fel ca alta! Și oamenii în soarele ăsta. Trebuie să recunoști că există condiții favorabile pentru absolut orice aici, nu crezi. Sabine a spus că mâine trebuia neapărat să meargă cu ea la piața de legume din Monterey. Câte culori luminoase și arome sub un singur acoperiș! Astea apăreau apoi pe masă, legumele luminoase, trezite de Sabine la deplinătate gustului. Lena, recunoaște că e frumos cum stăm noi aici, mai întâi un castron plin de anghinare, pe urmă trei sortimente de dovleac fript, sparanghel verde, orez, brânză, și asta, cu orașul San Francisco sub ochi, cufundat în aburul cel mai moale. Și vârfurile zgârie norilor își scot curioase nasul afară. Ca niște păsări tinere din cuib. Lena, te rog! Lena a spus: Da, foarte frumos. Da' să vezi la Mersjohanni, ce frumos era acolo, și pe cine avea să cunoască! Voia s-o ia pe sus. Dar a văzut că nu putea fi luată pe sus. Nu voia să meargă cu ei la Mersjohanni. Dar trebuie să mergi la Mersjohanni, a spus el. Va trebui s-o obligi. Din fericire pentru ea. Săptămâna viitoare trebuia să meargă cu el la Universitate. Spaniolă, Filosofie, Muzică, ce voia ea. Pe profesori putea să-i cunoască la Mersjohanni. Ea a scuturat din cap. El a strigat că nu putea să

cedeze! Din cauza ei! Ea s-a sculat brusc, s-a dus în cameră, a încuiat. Mai târziu, el s-a dus la ea la ușă și a reluat negocierile. El și-a cerut scuze pentru că a încercat s-o oblige să fie fericită. Putea să-i facă după aceea toate reproșurile din lume, dar mai întâi să facă bine să meargă cu ei, asta înseamnă, mai întâi să facă bine să deschidă ușa. Era deja trecut de patru, când ea s-a declarat de acord. Sabine a făcut propuneri vestimentare. Ea le-a acceptat fără nicio reacție. S-a lăsat îmbrăcată ca un copil. Sabine crease împreună cu chinezul un buchet căzut parcă din cer. Au mers cu mașina până la sensul giratoriu, de unde Marin Avenue, traversând aproape perpendicular refugiile trambulinei, ducea drept până sus pe Euclid. Niciunul n-a scos o vorbă. Își șantajaseră fiica, o obligaseră; spre fericirea ei; că era corect așa, asta mai rămânea de demonstrat. Lena își dăduse cu puțină pudră peste cicatricile de la colțurile gurii, bărbie și nas. Țasta era răspunsul ei la constrângere. Cicatricile arătau ca netezite. Nici măcar împotriva acestui Traugott nu puteai spune nimic! Numai psihanaliza era de vină, spunea Lena. În timpul analizării lui Traugott se dizolvase căsătoria. Odată cu mama, Traugott își depășise în același timp și soția. Asta se întâmplase fără nicio investiție de atmosferă. Cât se poate de la obiect. Tăierea cordonului ombilical care-l lega de mamă trebuia într-adevăr să se producă. Că odată cu asta avea să se desprindă și nevasta, asta nu se putea ști dinainte.

Sub acoperișul înalt boltit al aripiei capelă se înghesuiau musafirii. Stăteau și pe terasă și erau atât de preocupați unii de alții, încât păreau să nici nu observe Bayul și orașul. Dar poate că poziția privilegiată juca totuși un rol în crearea dispoziției care domnea aici. Toți străluceau. La oricine te uitai omul strălucea. Fie că asculta sau vorbea, el strălucea. Halm nu mai văzuse niciodată atâția inși strălucind. Simțea că și el voia să strălucească. Mai înainte trebuia să

mai cerceteze nivelul vestimentației. Mai înalt decât se așteptase. I-a strâns Sabine mâna. Ea îl obligase să-și pună cravată. Sabine a dat din cap, știa pentru ce-i mulțumește. Rainer i-a purtat pe Halmi de la un grup la altul, a găsit de fiecare dată un element de legătură pentru conversație, măsura timpul și avea în cap după cum se vedea o ordine a grupulețelor după importanța lor, de la soția președintelui până la Mini-Soljenițan-ul Fritz O. Dempewolf. Președintele și vicele nu putuseră veni. Amândoi aveau de lucru pentru Universitatea Washington. Soția de președinte i-a comunicat lui Halm această împrejurare de o importanță copleșitoare cu o expresie de aproape dureroasă rugămintă de înțelegere pe minunatul ei chip. Halm se auzi spunând: Oriunde s-ar afla președintele și rectorul, el se simțea onorat din cale afară că absența lor îi era explicată cu motivul cel mai întemeiat care putea exista, și, mă rog, explicată de cine! Dacă președintele ar fi venit și ar fi lipsit ea, asta ar fi fost o absență pe care nu ar fi putut-o compensa nicio explicație atenuantă. Dar atunci nici măcar n-ați fi știut cine ar fi lipsit, a spus ea râzând. O, nu spuneți asta, a spus Halm, înainte să vă cunosc, simțeam că-mi lipsește ceva. Nu știam ce anume, asta așa e. Acum știu. Halm avea sentimentul că clasa lui de la 101 îl asculta. Voia să demonstreze cât era de ușor să vorbești verzi și uscate într-o limbă străină. Avea senzația că nu era răspunzător pentru ceea ce spunea. Era cuprins de o stare de euforie. Să fi fost doar cocktailul? Trebuia să mai adauge repede că tot ce zicea i se trăgea de la limba engleză sau de la acest cocktail sau de la amândouă. Nevasta președintelui tocmai regreta dulce-întristată că el căuta acum extenuating circumstances. Circumstanțe atenuante, a intervenit murmurul tandru al lui Rainer cu atâta precizie, încât Halm a putut să converseze mai departe fără nicio reținere. Apoi însă Rainer l-a extras din discuție așa cum scoți sufleul din cuptor. Halm i-a șuiurat:

Nu poți să faci asta! pe când era luat pe sus, Halm a mai apucat să-i strige scuzele lui femeii care râdea. Mai bine i-ar fi strigat ceva umflat de tot. Dar asta nu mergea. Nimic nu mergea. Era târât mai departe. Meet Mr. And Mrs. Holmquist, Dean and soția. Lena deviasse, se uita pe fereastră. Și unde era Sabine? Sabine era lângă el. Decanul, un scandinavist, tocmai vorbea despre proiectul său: Campus-ul trebuia dotat neîntârziat cu 700 de computere. El și-a computerizat deja toată cercetarea sa despre Edda. Nevastă-sa a spus că ea garantează personal că decorul la Valkiria la care tocmai lucrează va rămâne necomputerizat. Povestește că-l mută pe Wagner pe malul Pacificului. Valkiriile își făceau apariția din valuri ca un fel de minotauri ai talazurilor oceanice și îi luau pe eroi acasă într-o Walhalla pacifică. Halm nu mai știa cum să-și manifeste entuziasmul. Ce cuplu mai erau și ăștia, acești Holmquist! Condiția lui de scandinavist era pur și simplu pusă în scenă de către preocuparea ei pentru scenografie, iar lumea ei de culise primea prin profesoratul lui de scandinavist un fel de demnitate peisagistică. Experiența prin care Halmii erau de fiecare dată prea devreme despărțiți de oamenii cu care tocmai fuseseră aduși la un loc s-a repetat cu fiecare grup. Ce mai oameni! Toți! Sau poate că era lumina care urca până aici dinspre Bay-ul sclipitor sau chiar dinspre Pacific? Sabine afirma: Lumina marină pune-n valoare. Halm nu-și aducea aminte să-i fi plăcut vreodată atât de mult o societate de oameni bine îmbrăcați. Această vivacitate! Această lejeritate! Această detașare! Iată că nici măcar nu existau probleme! Te rog, ascultă numai suma zgomotului pe care-l fac toate vocile din încăperea la un loc: chiar după acest întreg simți că el se compune numai din atitudini prietenoase! Iar ceea ce se vede corespunde pe deplin; este o încăperea care vibrează de mătase, olandă și frizuri, piele și podoabe și danturi minunate. Orișunde te uita, cineva tocmai îi

spunea cuiva exact ceea ce acestuia îi plăcea cel mai mult să audă, iar acesta din urmă tocmai îi spunea aceluia la rândul lui exact ceea ce aceluia îi plăcea să audă mai mult decât orice pe lume. Și era evident că fiecare se pricepea atât de bine la asta, încât toți laolaltă produceau o impresie de deplină plăcere. O, Roy Kinsman! Așadar venise, totuși! Asta-l bucură pe Halm. De vină era Chairmanul, căci mâine avea să se șadă pe scaune care nu-s gata încă. Și continuă să le povestească celor din grupul lui cum era cu creșterea porcilor, de care se ocupa la ferma ce-i slujea drept hobby în Upper Happy Valley. Așadar, purceii cu spatele în trocul cu furaj, el ține purcelul, Sally îi presează purcelului ouăle în sac și țac-pac gata cu zestrea. De îndată ce ăia mici încep să guițe, scroafa mamă începe să se repeadă în ușă ca o nebună. Ea ar ataca, dacă ar reuși să intre, fără nicio reținere. Sally confirma totul cu buze alunecoase și ochi strălucitori și o voce care era izbitor de groasă, mai ales dacă tocmai ascultaseși vocea înaltă a soțului ei. O căsnicie tenor-alto, asta era. Sally era texană. Și sculptoriță. Și asta se potriveau, găsea Halm. De altfel aici se potriveau absolut totul. La ce s-ar potrivi mai bine această gură a lui Sally decât ca să producă sunete texane! Gura ei se rotea realmente ca să producă această texană beată de vocale, care face ca în fiecare vocală să răsună în același timp toate celelalte. Lui Halm i-ar fi plăcut să mai privească, dar Rainer îl trăgea deja spre Kirk Elrod: Soțul lui Carol și poeta laureatus al Universității. Rainer îi informa pe Halmi, când deja ajunseseră la Mr. Elrod, în legătură cu această slujbă viageră de poet. Un poeta laureatus este plătit ca să fie prezent în campus în calitate de poet. Cum trebuie să facă asta, nu se specifică. Rainer s-a scuzat că nu-i informase pe Halmi mai devreme. Poetul a spus: Vom da vina pe *Înțelegerea textului la Schubert!* Și când te gândești că încă nu scrisese niciun rând din această lucrare atotparalizantă, a spus Rainer. Există copii care-și

omoară mamele încă din timpul sarcinii, a spus Kirk Elrod. Asta îi plăcea lui la profesorii printre care își petrecea acum ultimii ani din viață, că se chinuiau unii pe alții cu aceleași solicitări, cu care le făceau viața grea studenților lor. Nevoia asta irepresibilă de a scrie absurd lucrare după lucrare trebuie să fi avut origini religioase. Întors spre Halm: *Publish or perish*, nu era un erzaț scriitoricesc, ci un pur produs al campusului. Să bem pentru campus! S-a băut. Poetul și Rainer au pus neîntârziat să li se umple la loc paharele cu Bourbon nediluat. Să bem pentru oaspetele nostru din Germania! Poetul a spus: Unde altundeva în toată lumea asta ar putea trăi maniaci ca Rainer și ca mine?! Numai în campus! Numai în campusul lui Washington University din Oakland, California, a spus Rainer. Să bem pentru Washington University din Oakland, California, spuse poetul. Au băut. Trebuie să știți, a spus poetul, că președintele acestei universități are o slăbiciune pentru alcoolici. Rainer a spus cu asprime: Kirk, te rog! Kirk nu s-a lăsat abătut. Halm nu citise cumva din întâmplare romanul său *Inspiration Inn*? Halm a ezitat. Rainer i-a venit în ajutor: în schimb eu l-am citit de trei ori, Kirk. Ei bine, atunci putea să-i povestească prietenului său Helmut cum se năștea romanul, într-o noapte de furtună, când valurile uriașe ale Pacificului îl rețin pe un vizitator la o alcoolică sau la un alcoolic – pentru un alcoolic alcoolul era realmente mai important decât sexul și în această noapte romanul se desfășura ca o idee trăsniță despre nevoia de mântuire. Nu-și cunoaște cartea, a spus Rainer. Alcoolul aproape că nici nu apare, doar vuietul valurilor Pacificului în golful care răsună constituie elementul portant al povestirii. Înțelegeți de ce *Inspiration Inn* a avut un succes atât de mare, a întrebat Kirk Elrod și a vorbit atât de repede, încât Rainer nu a putut să răspundă: Patru milioane de exemplare. Mai avea unul sau două, dacă Halm ar fi avut cumva chef. Halm a spus

că i-ar fi plăcut să citească tot ce a scris Kirk Elrod. Poetul a spus că avea să-l aprovizioneze, doar locuiau pe aceeași colină. Noroc. S-a băut. V-am povestit deja ce mi-a scris Kennedy când a apărut *Inspiration Inn*? Mai înainte ca Halm să fi apucat să răspundă, Carol se desprinsese din grupul de alături și a spus: Kirk! De data asta ai luat-o razna cu cochetăria ta senilă! Pe domnul Halm îl cunoști abia de trei minute, și chiar și tu aștepți în mod normal cinci minute până când îi mai servești omului aceeași poveste. Știți, a spus poetul, Carol are răspunderea de a face ca senilitatea mea să nu bată prea tare la ochi. Tocmai aveți ocazia să vedeți cât de bine face asta! Noroc! De fiecare dată când ieșim din casa noastră de pe Grizzly Park Boulevard, îmi spune: Iar astăzi să ai grijă să nu mai povestești totul de câte trei ori. Iar eu spun: Cum așa, iubita mea, eu?! Bine, dar eu sunt senil! Tu trebuie să ai grijă ca eu să nu povestesc totul de câte trei ori! Au râs cu toții, cel mai tare poetul. El s-a înecat și a făcut un acces de tuse. Abia acum se vedea ce uriaș era. Tușea îl întindea, îl strângea, îl întindea. Când a văzut scaunul pe care Carol se grăbea să-l aducă, accesul a dispărut pe loc, și a spus cât se poate de liniștit: Ți-ar conveni ție! Și pe urmă, acasă, să-mi ții o predică despre cât de imposibilă a fost iarăși comportarea mea. Pur și simplu nu-i face plăcere când încep cu vârsta mea. Pentru Carol, vârsta e o temă tabu. Tocmai de aceea nu mai vorbesc de acum încolo deloc despre vârsta mea. În felul acesta am, practic, interdicție de a vorbi, fiindcă singurul lucru care-l mai interesează pe un om de vârsta mea este vârsta lui. Nu-i așa, vioreaua mea? Da, iubire, a spus Carol. El: Când eram tânăr... Iubire, a spus Carol. Da, vioreaua mea, a spus el. Noroc, a spus Carol. O, a spus el, noroc! Asta e o raritate, e unic, Carol mă îndeamnă să beau! Fiindcă, în timp ce bei, nu poți să vorbești despre bătrânețea ta, a spus Carol. El: Dar voiam să vorbesc despre tinerețea mea. Ea: Cine vorbește

despre tinerețe, vorbește despre bătrânețe. Din fericire, a spus el, există ceva care e mult mai interesant pentru mine decât vârsta mea. Alcoolul, a spus Carol și și-a lăsat dinții ei bombați să se scufunde după marea ei buză inferioară. Elrod s-a întors cu totul spre Halm: V-am povestit deja ce a spus mama celei de-a doua soții a mea când a apărut *Inspiration Inn*. Kirk Elrod putea să lase o frază se sfârșească în așa fel, încât puteai să o auzi la fel de bine ca pe o constatare sau ca pe o întrebare. Pe urmă a început deodată să vorbească încet. Vioreaua mea, am să mă așez, crampa. Figura lui se crispa, se relaxa, se crispa din nou. Acum ședea pe scaun. Carol îi apucase o mână, pe care o tot masa. Dacă era posibil să plece, a întrebat el ca pentru sine. Micuța Carol și l-a purtat pe uriașul ei prin mulțime precum Moise poporul său pe mare. Ea purta o rochie albă; și bretelele erau prinse în inele de aur pe umerii ei rotunzi și goi. Halm a văzut că, lângă Lena, la fereastră, stătea acum Dempewolf. Rainer a spus că programul nu se terminase și le-a făcut semn Halmilor să-l urmeze mai departe. I love you met Leslie Ackerman and his wife Joyce. Mâna, pe care Leslie Ackermann le-a întins-o Halmilor, ținea în timpul ăsta paharul, fiindcă de stângă tocmai avea nevoie ca s-o țină peste ochiul său stâng; poate că-i intrase ceva în el. Leslie se ocupa de epoca modernă, specialitatea: Thomas Mann. Joyce scria o lucrare de doctorat despre hermafroditism în mit și literatură. Joyce, un frumos cap de mort cu ochelari galbeni și codițe blonde ca inul, le-a zâmbit Halmilor fără niciun efort. Fără să vrea, Halm s-a uitat la capul de mort cu dinți, încoronat cu trupul de tarantulă de pe cămin. Da, Joyce avea zâmbetul la fel de pătrat. Rainer a spus că de altfel, la Sapporo, Leslie sărise în înălțime pentru SUA. Acum mă bat până și fetele din RDG, a spus el aproape timid și mai că a și căzut în genunchi. You're sure they are girls, a spus nevastă-sa. Întrebarea a fost transmisă mai departe, în joacă, lui Xipser din Leipzig. Acela a

spus că el, ca specialist în statică lucrând în construcții speciale nu era în măsură să ofere niciun fel de informații referitoare la autenticitatea sexului sportivelor din statul său. Halm a avut impresia că Zipser luase întrebarea mai în serios decât fusese ea formulată. Rainer a spus că asta ar fi fost o misiune pentru un efort interdisciplinar. Și i-a împins mai departe. Până la un bărbat care arăta ca din hârtie de ziar mucegăită. Profesorul Debeaugrande. Deasupra urechii, de mărimea unei monede de cinci mărci, o porțiune fără păr. Singura culoare la el era galbenul ci tron al danturii. Profesorul l-a întrebat pe Halm în franceză dacă vorbea franțuzește. De fapt, nu, a spus Halm și a așteptat zadarnic ca Sabine să spună că, la ei în familie, ea era cea căreia îi fusese încredințată franceza. Dar Sabine nici măcar nu mai era de față. Unde era ea? Profesorul Debeaugrande a spus că limba lui maternă era doar franceza. Ce voia să spună cu asta, n-a mai spus, în schimb i l-a prezentat pe Halm mamei lui în vârstă de aproximativ o sută de ani, care stătea îmbrăcată în șifon roz și roșu și cu o stolă albă de angora lângă fiul ei îngălbenit de șaiszeci și cinci de ani. Profesorul a explicat de ce predă el doar franceza aici și nu latina, deși inițial aceasta din urmă fusese specialitatea lui. Halm a înțeles că existaseră în permanență plângeri pentru pedanteria cu care el insistase asupra liniilor de deasupra silabelor lungi. El se simțise obligat să facă asta, din cauză că vocalele americane erau atât de proaste, încât era imposibil să formezi din ele e-uri, o-uri și u-uri lungi. Americanul se fofila în diftong sau – mai cu seamă cel din statele din Sud – în triftong. După șaptesprezece ani capitulase, a spus profesorul. Halm a vrut să spună că, la nici cinci metri, stătea o vocalistă texană: în partea aceea, domnul meu, priviți și n-o să mai aveți pretenția să obligați vocalele americane să se preteze la vorbit latinește! Halm a văzut că nu mai era decât la un metru depărtare

de P. Și lângă colivia lui P stătea Elissa. Cu unul de culoare. Azi era vineri. Ar putea s-o întrebe, dacă a avut deja loc hrănirea tarantulei. Le-a întors pur și simplu spatele mamei și fiului. Era prima dată că se muta de la un grup la altul fără să fi fost condus de Rainer. Tipul de culoare și Elissa au amuțit când el a apărut de după colivie. L-au privit ca și când ar fi vrut să-i spună că acum, de vreme ce îi deranja, trebuia să le și spună de ce îi deranja. Tipul de culoare purta un pantalon ca de salopetă roz spre roșu. Elissa purta ceva strâmt, din două piese, plisat, violet și trei sferturi în lungime. Ceva fără mâneci, care accentua totul. Deoarece Halm nu spunea nimic, Elissa a făcut prezentările: Othello Jesus de Garcia, directorul departamentului de teatru. Halm s-a uitat la ceea ce Othello Jesus de Garcia purta, atârnat de un lanț de jad, la gâtul lui ca o coloană: un fel de meduză aztecă. Niciunul din ei nu se gândea măcar să-l scutească pe Halm de sentimentul că deranja. Pur și simplu nu au mai spus nimic. El a trebuit să facă o plecăciune și să plece. Lucru apreciat vizibil de amândoi. Pe Debeaugrande și mama a reușit să-i evite în ultima clipă. Direcția Sally și Roy. Sally tocmai povestea că vecinul din Upper Valley, de la care învățase să castreze, reteza cu dinții testiculele micuților săi vieri. Din motive religioase, a spus Sally și a zâmbit în așa fel încât, o vreme, buzele ei lunecoase au descris un pătrat exploziv. Rainer nu a tolerat ca Halm să se ducă la un grup la care fusese deja. Deși Halm nu mai văzuse pe nimeni plecând în afară de Carol și soțul lui Carol, acum se aflau mult mai puțini oameni aici. Adunarea arăta de-a dreptul subțiată. Ceva părea să absoarbă lumea afară, tot mereu, atât de încet, încât nu se observa că plecau. Președinta! De neconceput, că plecase fără un salut! Cum de fusese ea în stare de una ca asta. Pe el îl durea. Asta e pedeapsa ce planează asupra conversației. Când nu mai rămăsese aproape nimeni, a ajuns la Fritz O. Dempewolf, care stătea la

fereastră cu Lena. Dempewolf i-a cerut scuze lui Halm pentru că-i oferise fiicei un abur de adevăr. Nu putuse altfel. Capacitatea de a da cu periuța o pierduse pe drumul din Silezia prin Siberia până în California. Halm s-a simțit cu musca pe căciulă. Nici el nu credea, a spus Dempewolf, că tatăl acestei fiice credea că venise aici la o instituție de elită. El, Dempewolf, era profesorul cel mai prost plătit din tot departamentul, se afla însă de șaptesprezece ani aici. Ceea ce ar trebui să însemne, însă, că el trebuia să fie cel mai prost profesor din școală, pe de altă parte însă nu era cazul, în privința asta nu avea complexe, numai că, ce să-i faci, asta era o țară în care nu totul se învârtea în jurul banilor, ca pretutindeni în lume, ci absolut totul se învârtea în jurul banilor. Prin urmare, el se lupta pentru un salariu mai bun numai de dragul banilor, nu însă pentru că s-ar simți discriminat prin salariul mai mic căci, așa cum spusese, în ceea ce privea aprecierea capacității sale de a preda, aici se simțea competent, dar aici aveai nevoie pur și simplu de bani, bani și iarăși bani! în Rusia, de exemplu, ai nevoie de relații, prieteni, rude, în Rusia ai nevoie de oameni, aici, de bani și numai de bani. Bineînțeles, el ar fi trebuit ca, atunci când după 13 ani de Siberia nu mai avea decât acest unic sentiment: cât mai departe de sovietici, atunci ar fi trebuit să nu se ducă în America, ci în Australia –, prea târziu. Și ce-i cu asta! Silezianul e dezamăgit de lume. O, vă rog să mă scuzați, nu am zburat în jurul unei jumătăți de Lume ca să contemp lu zâmbetul de export profund mincinos al unui tovarăș. Poate ne mai vedem. Invitația mea rămâne-n picioare. Și s-a răsucit aproape militărește pe călcâie și a plecat. Zipser din Leipzig a zâmbit în urma lui și a spus: Mereu dă bir cu fugiții. Să aibă ceva împotriva mea? Omul nu știe niciodată ce are pe conștiință. Se bucura să se întâlnească cu cineva din Stuttgart. Marele lui model era din Stuttgart, profesorul Leonhardt. Leonhardt era cu o clasă

mai sus decât el, Zipser. Un geniu. Când Halm a spus că locuia la nici zece minute de turnul de televiziune al lui Leonhardt, Zipser s-a bucurat și mai mult. Ar prefera să petreacă un semestru la Stuttgart decât aici. Dar IREX nu exista decât în America. Și influența cutremurelor asupra clădirilor, domeniul său special, putea fi observată aici totuși mai bine decât pe Alb, în Suabia. IREX plătește 400 pe lună, mâncarea și locuința gratis în Faculty Club. Jumătate din salariu, Zipser îl dă pe fotocopii pe care vrea să le ducă acasă. Țasta-i un lucru cuminte, a spus un bărbat cu o podoabă capilară căruntă de-a dreptul debordantă. Profesor Felix Theodor Auster, filosofie. Tocmai a auzit de la soția lui Halm că Halm scrie o carte despre Nietzsche. Ca și el. Iată adresa lui. De altfel, la walking distance de campus. Tocmai era ocupat cu corectarea șpalturilor la eseul său *Mai întâi Nietzsche și abia apoi Kafka* pentru *Studi Tedeschi*, avea să pună să se facă o copie pentru Halm; în acest eseu, într-un demers de perfid understatement, se denumise pe sine ca nespecialist în Nietzsche; din păcate, aici abia dacă ar fi avut cum să-l ofere pe Nietzsche, aici,ăștia erau încă în plină excursie sociologică. Vocabular în loc de limbă. În Europa, Nietzsche era citat prea mult din cauză că, în cei douăzeci de ani dinainte, fusese citat prea puțin. De altfel, mai mult de atât nici nu era această viață spirituală, decât a cita sau a fi citat prea mult sau prea puțin. De curând, la Berlin, un coleg căzuse mort în timp ce cita din Nietzsche. Chiar nepericuloasă nu era această viață spirituală, din fericire. Pentru oamenii însurați ar trebui să fie oricum interzisă. Un filosof însurat, asta e ceva cam ca ăla de colo. A arătat spre P cel mut în colivia lui lui. Cu deosebită nerăbdare aștepta și conferința lui Halm despre Heine, odată cu eseul său despre Nietzsche avea să-i lase lui Halm în căsuță și cărticica lui *Despre disconfortul conservator ta Heine*. Dacă Rainer se folosise cumva de indicațiile lui Auster? Rainer și-a

lăsat să atârne buza de jos mai jos ca niciodată; se vedea lichidul cum stătea ca-ntr-o streășină pe jumătate plină. Era evident că nu știa la ce anume se referea întrebarea. Auster a scuturat din cap, a spus însă pe tonul cel mai binevoitor că doar îi trimisese eseul său despre Schubert: *Cântecul filosofic sau Ce știa Schubert despre Schopenhauer!* Rainer a spus: You write damn much. Publish or perish, a spus Auster, apoi, către Halm: Știți, ambiția mea e să fiu citat de către literați. Filosofii, pe ăia nu dau două parale. Ar trebui să nu dau două parale pe absolut nimic, știu. Mai cu seamă pe a fi citat. Dar mai bine decât să nu dau două parale pe a fi citat, nu dau două parale pe a nu da două parale! Paraua mea transcendentală! Face toate paralele! O, Leslie... scuză-mă, îl văd pe Leslie Ackermann, trebuie să-i fac o bucurie, am citat eseul lui despre decadentă în *Quarterly*, asta trebuie să i-o spun, între timp, rezolvați o problemă de zece puncte: Ce te face mai îndrăgit, să citezi sau să fii citat? Ne vedem mai târziu. Halm a strigat în urma lui: Să nu uitați eseul despre Nietzsche și cărticica, vă rog! Auster s-a mai oprit o dată, s-a întors și a spus, realmente strălucind de atâta liniște: N-am să uit! Pe urmă s-a îndepărtat în grabă. Dar se vedea, acum le reprezenta pe amândouă, și liniștea, și graba. Să reprezinte, era evident că asta îi făcea plăcere.

La urmă de tot n-au mai rămas în flora de culoarea limonadei de vinariță decât Halmii și Elissa și Rainer. Atunci a înțeles Halm că era timpul să plece. Da, tu, prietene, acum ai fost prezentat și ai grijă cum te porți, așa merg lucrurile aici. Iar femeile, i-a spus el Sabinei, oricum au voie să facă tot ce vor, nimic nu este împiedicat. Sabine a spus: O spuneți cu atâta tristețe. Carevasăzică așa, a spus el, și și-a ridicat capul atât de sus, încât nu mai puteai să vezi în buza lui inferioară lăsată și pe jumătate plină. Ei da, dacă ea auzea tristețea în ceea ce spusese el, atunci ea avea o ureche senzațională. Stăteau

afară în fața casei. Elissa nu mai ieșise cu ei. Rainer s-a înălțat pe vârfurile degetelor de la picioare, și-a întins capul și mai sus, de parcă ar fi trebuit să privească peste un zid prea înalt. Casă tip Hänsel și Gretel, numesc americanii asta, și arată spre casă. Urâtă poveste, a spus el, Hänsel și Gretel, vreau să spun. El și-a aruncat țigara, și-a dus mâinile la spate și a încremenit pur și simplu în postura lui. Ai abia cincizeci de ani, a spus Halm cum nu se poate mai nechibzuit. Nu mă mai pune să fac tumbe, a spus Rainer. Unde întârzie Lena, a spus Sabine. Se mai pierde lumea, a spus Rainer. Pe urmă, lui Halm: Take care. Ce facem acum? a spus Sabine. Halm a spus că Sabine putea să aducă mașina, el avea s-o aștepte pe Lena, nu putea fi decât la Elissa. Pe urmă s-au așezat în mașină. În locul Lenei a venit Elissa și a spus că avea s-o aducă ea pe Lena mai încolo. Halmii au aprobat din cap, au zâmbit, n-au înțeles nimic, au pornit. Sabine savura să se balanseze pe Euclid în jos iar apoi să vireze în totală, directă, abruptă, perpendiculară Marin, strâns încadrată în copaci și tufișuri, și să gonească la vale cu gura deschisă. Halm s-a lăsat contaminat. El a spus că, ce-i drept, nu se mai putea spune că merseseră călare o întreagă zi de toamnă pustie, cenușie, lipsită de nuanțe printr-un peisaj incomparabil de mohorât și că, la lăsarea serii, ajunseseră în fața casei Usher, și totuși, și totuși... Mai întâi, totul îi apăruse atât de plin de strălucire. Iar acum uitase s-o întrebe pe Elissa dacă-și hrănise tarantula. Sabine a virat mai devreme din Marin, astăzi voia să intre de sus în Contra Costa. Astfel au trecut prin străzi și mai sumbre. Peșteri de copaci erau astea, nu străzi. Case, care nu erau tratate doar cu seriozitate. Sabine conducea la pas, se oprea și iar se oprea, își strigau unul altuia ce vedeau. Și totuși, a spus Halm, se părea că toate astea nu erau destul. Pentru cei ce le aveau. Ia uită-te, Sabine, acum, ia uitate. În penumbra unei peșteri de copaci cu fereastra deschisă sub lumina

galbenă ședeă o familie.

Din camera lor de zi, Halmii vedeau lumina soarelui care asfințise dincolo de San Francisco. Ce nebunie, a spus Halm, cât de repede se termină un cocktail party. Pe urmă a spus: O zi nu poate fi mai frumoasă de-atât. Și, a gândit el, cu greu ar fi avut ei curajul s-o spună, nici mai grea. Nu se auzea nimic în afară de cicade.

6

Deoarece, când a fost adusă de către Elissa seara târziu, Lena nu avusese chef să stea de vorbă, Halm și Sabine speraseră să afle mai mult de la ea sâmbătă dimineața la micul dejun. Dar la micul dejun ea s-a așezat deoparte. Și-a îmbrăcat un pulovăr peste cămașa de noapte. Este evident că mai mult nu are de gând să pună astăzi pe ea. Halm voia să ajungă cât mai repede cu putință în camera de lucru, la textele pe care i le dăduse fata. În prima sâmbătă în California nu se stă în casă, a spus Sabine pe tonul acela pe care se comunică legile. Ea a studiat hărțile. La 80 de mile în sud se pare că se face baie. La Santa Cruz. Lena a spus că ea voia să lucreze. Halm a spus că seara trebuia să ajungă mai înăuntru, pe uscat, în Upper Happy Valley, skat la Roy Kinsman. Țasta nu era un motiv să stea toată ziua în casă, a spus Sabine. Acum suferea deja. Haideți, dați-i drumul acum, îmbrăcarea! Fără Lena, a spus Halm și a ridicat din umeri. Dacă nu ar fi fost cu ei, părinții ei ar fi plecat și fără ea, a spus Lena. Dar tu ești cu noi, a spus Sabine. Asta promitea să fie una din acele discuții care se învârt în cerc și care durează până când unul sare în sus și fuge afară. Halm s-a ridicat și a spus că el era oricând gata de plecare. Să i se spună și lui când cădeau de acord. Sabine: Să facă bine să rămână și el aici, până aveau să cadă de acord. Halm: Oare nu puteau să amâne excursia pe mâine, poate mâine ar fi și Lena pregătită. Mâine ar putea să rămână mai mult timp pe malul mării decât azi. Dar Sabine voia astăzi la mare. Imediat. Acum. Soarele ăsta, cerul ăsta, așadar vă rog! în prima sâmbătă în California, skat! Tu nici măcar nu ești jucător de cărți, acasă nu joci niciodată! Fiindcă nu mai era nimeni cu care să-i fi făcut plăcere să joace, a spus Halm. A sunat telefonul. Era Rainer. Tocmai sunase

Roy, că nu avea să termine scaunele, trebuiau să amâne seara de skat cu o săptămână. Sabine are să se bucure, a spus Halm. Rainer a spus: Noi ce facem? Și a accentuat pe NOI! Halm a spus că Sabine voia să meargă la Santa Cruz, la mare. Asta e bine, a spus Rainer. Mai târziu, seara, după o zi pe care o va fi dedicat înțelegerii textului la Schubert, i-ar face plăcere să-i deranjeze pe Halmi. Halm l-a rugat să vină. Sabine era, atunci când voia ea, un fel de forță a naturii. Dar Lena încă nu era câtuși de puțin pregătită. O durea capul. Sabine nu voia să audă de asta. Sabine știa întotdeauna cât se poate de exact, care era cel mai bun lucru pentru fiecare membru al familiei în orice clipă, de aceea își putea permite să îndrăznească să impună asta chiar împotriva voinței celui care încă nu știa asta. Halm s-a strecurat, așa zicând, afară din cameră. Ușa dinspre camera de lucru era deschisă, putea să se comporte ca și când ar fi luat și el parte. Sabine a devenit stridentă. Derbedeul ăsta! Traugott ăsta! Dacă de dragul ăstuia voia Lena ca de acum încolo să stea ghemuită pe după uși încuiate! Nu avea nimic de-a face cu Traugott! Traugott nu era un derbedeu. Traugott era o victimă a mamei lui. Incapabil de orice lucru care nu i-a fost băgat în cap de maică-sa. Ce-ar fi ca Sabine să se gândească dacă nu i se pare cumva cunoscută o astfel de situație. Sabine a început să vorbească tare. Flecăreala asta psihologizantă. Acest netrăit, netrăibil și neviu nimic-mai-mult-decât-vocabular! Lena s-a dus în camera ei. Sabine a spus: O. Sărmană Sabine. El trebuia să folosească timpul până când ele aveau să cadă de acord. Avea deja copiile în mână: Sonetul 129 de Shakespeare și câteva rânduri din George. Mai întâi Shakespeare.

*Th'expense of spirit in a waste of shame
Is lust in action; and till action, lust
Is perjur'd, murderous, bioudy, full of blame,*

Savage, extreme, rude, cruel, notto trust...

Asta cu siguranță suna frumos numai în engleză, dar curiozitatea față de ceea ce poate că înseamnă, l-a obligat să așeze alături o selecție de cuvinte germane: Pierderea spiritului în rușine tocită e desfrâul dezlănțuit, înainte desfrâul e mincinos, criminal, însetat de sânge, asasin, brut, lipsit de scrupule, primitiv, plin de cruzime, imprevizibil... S-a ridicat – pe când se ridica, a mai apucat să observe că scaunul și tăblia de la biroul profesorului Rinehart erau lipicioase –, s-a dus până dincolo la Sabine, care ședea la masă și fixa tăblia mesei. Și-a strecurat mâna pe sub părul ei și i-a frământat un pic ceafa. Vino, Sabine, mergem la mare. El avea să contrazică Sonetul 129. Sabine a spus: Lasă-mă! A sărit în sus și a dispărut pe scări în jos. Suna la ușă. Doi inși de culoare. O pereche. Amândoi, bine făcuți. Amândoi, în tricouri albe de polo cu mâneci scurte. El a început îndată să predice. Enjoy life on earth. Awake! Work can be a pleasure. Is yours? Are you grateful for what God has done? Cu vocea lui cristalină a ridicat tonul cel puțin ca Mozart, atunci când pune să se cânte întrebări. Iar femeia și-a ridicat chipul. Nu a folosit la nimic că Halm s-a declarat catolic. Și soția lui fusese catolică, a spus celălalt. Ea a dat din cap cu gravitate. El avea în ofertă un special treatment pentru catolici. Halm trebuia să aibă grijă să țină deschisă ușa de plasă cât timp vorbea ăla. Nu putea să-i lase înăuntru, altminteri până diseară ar fi fost martor al lui Iehova. A dat un dolar pe două broșurici. Nu era bine să iei toate lucrurile drept de la sine înțelese, nici trezirea, nici razele soarelui. Halm și-a fixat privirea pe tatuajul de pe antebraț: uriaș, numărul 13, și pe număr o pisică, avea spinarea extrem de curbată. Ceea ce l-a făcut firește să se gândească la podul în spinare de pisică peste Okra Creek. Din tot ce adusese această săptămână în California, acesta

fusesse momentul care le domina pe toate celelalte: fata și el pe podul cocoșat. Probabil că la asta contribuia și apariția lui Rainer, greu interpretabilul lui salut shakespearizant. *Th'expense of spirit în a Waste of shame/Is Iustin action...* între timp, predicatorul ajunsese la elementul publicitar success. În 1945 erau 65 000, acum peste 2 milioane. We are flourishing. Halm a mai scos un dolar. Oh no, we are not supposed to take extra money. Atunci cum puteau să se despartă o dată? Dacă nu ar mai fi proptit ușa împotriva fânțarilor, ea l-ar fi lovit în cap pe predicator. Halm a spus: Vă rog să mă scuzați. Cei doi l-au privit cu o uimire de-a dreptul compusă. La oamenii de culoare, totul devine expresie. Lui, dimpotrivă, nu-i rămânea decât ușa pentru fânțari, cu arcurile ei puternice, reparată de Rainer. El a lăsat-o să se închidă: lento maestoso ostinato. Impunătoarei perechi nu i-a mai folosit la nimic uimirea ei bine jucată. E drept că Halm s-a jenat când a închis în sfârșit ușa casei și a camerei de zi, totuși a închis-o. Ce prost îi ieșeau situațiile cele mai simple. Nu pentru școală învățăm noi, ci pentru viață. Aduna numai note proaste. S-a uitat la cerul de deasupra orașului San Francisco. Chiar doare, albastrul ăsta. O nebunie, cât de viu puteai să te simți acolo. Sabine, vino, la mare! Asta a strigat-o în jos, în abrupta casă a scărilor. Sabine a apărut la capătul de jos și a spus: Nu fără ea! Asta însemna că el trebuia să reia negocierile. A bătut la ușa Lenei și a început să vorbească liniștit și pe un ton de afaceri spre ușa închisă. În cazul în care Lena credea că ieri greșise, lăsându-se obligată de părinți să meargă la petrecere, astăzi putea să rămână acasă fără nicio explicație. Dacă însă nu avea motive să regrete faptul că ieri se lăsase luată, ar fi fair să se lase și astăzi forțată să-i însoțească. Asta o lăsa pur și simplu la aprecierea ei. Timp de o clipă, în casă a domnit o tăcere stridentă. Pe urmă vocea minunat de tăcută a Lenei a spus. Vin. Vine, a urlat el, a coborât în goană treptele abrupte, jos a virat la

dreapta în dormitor, și-a pus brațele în jurul Sabinei. Sabine s-a sustras îmbrățișării lui, s-a aplecat și a pus sub pat papuceii care rămăseseră de la mama ei. Într-o familie trebuie să existe întotdeauna cineva care să continue să vorbească. Astăzi era rândul lui Halm. Până când Lena și Sabine puteau să vorbească din nou una cu alta. Vorbitul drept înainte din mașină ușurează stabilirea contactului. Vorbești unul cu altul, fără să trebuiască să vorbești unul spre altul. Sabine a lăudat Volvo-ul vechi de zece ani. Halm a ridicat în slăvi albastrul penibil de deasupra dealurilor arse ale Californiei. Sabine a glorificat faptul că în această uriașă albie aridă autostrada trecea pe distanțe de mile întregi printre ziduri de oleandri în floare! în mijlocul unei armate de mașini, ei curgeau în liniște spre sud. La uitate la mașina aia, a strigat Halm, nu mai există a doua la fel! Și ce puțin se îngheșuie, a spus Sabine. Încă era frumos să conduci aici. Pe urmă a trebuit s-o ia pe spinarea de deal pe care urcă și San Francisco, dacă vrea să vadă Pacificul. Totul dogorea. Coada de mașini compusă din două trupuri care curgeau unul lângă altul se curba uneori atât de încet la deal, încât aproape că stătea în loc. Sabine, mecanicul, repeta laitmotivul din instrucțiunile solemn-pedante ale profesorului Rinehart în privința corectei folosiri a vârstnicului Volvo: numai să nu se încingă! Lena și Halm au participat cu inima strânsă la încercările Sabinei de a conduce Volvo-ul prin arșița amiezii în traficul ce urca dealul în așa fel încât să nu se încingă prea tare. Halm se bucura de toate cele, inclusiv de suspansul dacă Volvo-ul avea să reziste sau nu. Se bucura atunci când treceau pe lângă o localitate care se numea Saratoga. Volvo-ul a rezistat. Trecuseră peste dealuri și văi, acum mergeau în jos și afară spre mare. Golful care începe aici e atât de mare, încât numai pe hartă îți dădeai seama că-i golf. Santa Cruz, prima localitate când vii dinspre nord. Promenada, un iarmaroc de la un capăt la altul.

Halmii au traversat aglomerația și au găsit drumul până la nisipul care era atât de fierbinte, încât imediat s-au încălțat la loc văicărindu-se. Mergând prin apă și strecurându-se pe sub colțuri de stânci au ajuns la o plajă mai liniștită. Carevasăzică, Pacificule, iată-ne, am venit. Trebuie să vă transmit salutări de la domnii Kiderlen și Rimmele, serios, ei m-au însărcinat s-o fac, acolo, în Suabia. Halm chiar a spus-o. Vuietul valurilor îi permitea asta. Până și radiourile din imediata apropiere funcționau neuzite. El a ciulit urechea, dacă nu cumva valurile îl însărcinau să-i salute pe domnii Kiderlen și Rimmele. El credea că nu era cazul. Avea să le comunice asta domnilor Kiderlen și Rimele: Pacificul a primit salutările dumneavoastră, dar nu vi le-a întors. Cel mai mult, lui Halm i-ar fi plăcut acum să turuie din nou vorbe umflate. Dar, dacă nu te cheamă Hölderlin, n-ai voie să deschizi gura. Asta-i ceea ce te învață alde Kiderlen. Tocmai el! Când Kiderlen ăsta, proaspăt ieșit de la universitate, a participat pentru prima dată la o adunare a profesorilor, a spus că, chiar și într-o școală din Stuttgart, anunțul din curtea școlii: Mersul pe biciclete e interzis, ar trebui să fie posibil de reformulat într-o germană literară, de aceea propunea: Se interzice circulația pe biciclete. Și, din cauză că Halm a reacționat, mormăind audibil că astfel ar fi fost rezolvată principala problemă a școlii pe acel an școlar, de atunci Kiderlen a început să caute prilejuri de a-l blama pe Halm în fața colegilor. Lui Halm îi plăcea să vorbească umflat. Dar, înainte ca domnul Kiderlen, care apărea în fiecare joi cu Hamburger Wochenblatt, să fi folosit această formulare, și-o aplicase Halm însuși. El știa că nu era în stare să vorbească potolit. Trebuia să se agite, încolo era mut. Se simțea, ori de câte ori lua cuvântul, ca un om din epoca de piatră, care lovește pietrele una de alta, ca să producă o scânteie. De când Kiderlen îl parodiase de câteva ori, devenise mai tăcut. Poate că avea dreptate

Kiderlen. Poate că avea înclinația de a deveni un toboșar asurzitor. Bun, dacă nu era bine așa, atunci avea să fie pur și simplu tăcut. Cei câțiva ani pe care-i mai avea. Oare Kiderlen era Hölderlin? Omul era mai inteligent, mai deștept, mai viclean, mai sigur, mai controlat. Halm a făcut aceste constatări mai liniștit ca oricând. Așa, Pacificule, acum știi tot. Fiindcă tu trebuie să știi totul despre fiecare, care aterizează la țărnul tău. Iar eu nu mai cunosc nimic și pe nimeni, căruia mi-ar fi mai drag să mă spovedesc decât valurilor tale. O, ce manta ești tu pentru absolut tot, valule. Halm spuse, scuzându-se: Friedrich, mi-a venit cheful. De cele mai multe ori spunea asta înainte să devină grandilocvent. Pacificul nu-i lăsase timp pentru asta. Pe când stăteau întinși pe nisip, Halm a spus: Sabine, aici aș putea să fiu eu. Sabine a spus că trebuiau să le scrie o vedere soților Zürn. Halm a spus: în clipa asta vorbim unul pe lângă altul. Ca și când asta ar fi ajutat la ceva, a arătat spre băieții care-și aruncau unul altuia la distanțe uriașe mingea aia de fotbal american în formă de prună. Acestei mingi umplute cu altceva decât cu aer ei îi mai imprimau, în momentul aruncării, o mișcare de rotație, astfel încât, în timpul zborului, ea se rotea în jurul propriei axe ca un glonț ieșit din țeava unei arme de foc și zbura astfel cât se poate de liniștit, întotdeauna exact în mâinile celuilalt. Apoi au constatat că s-au uitat destul la valurile Pacificului. Așadar, în apă acum. Mai întâi trebuia să te obișnuiești cu asaltul acestor ziduri de sticlă, care, atunci când eșuau la mal și năvăleau înainte, se spărgeau într-o balenă de spumă, nu, explodau, explodau într-un vârtej de spumă, stropeau ca niște fântâni arteziene de spumă, clăbuci de spumă albă, iar această spumă, pe măsură ce se freca, urcând, de ștrand, se dezintegra în bule și apă plină de clăbuci, care se prelingea apoi din nou înapoi, iute, pe sub valul următor, dispărând în mare. Cum năvăleau aceste ziduri de sticlă la distanță de 20 sau 30 de metri unul de altul –

arătând de parcă s-ar urmări unul pe altul. Se goneau unul pe altul în direcția ștrandului, pe care explodau, se spărgeau în stropi, dispăreau. Era o succesiune, care-i producea o mare plăcere lui Halm. Halm avea impresia că, aici, valurile erau mai înalte decât la ștrandul celălalt, care li se păruse supraaglomerat. Dincolo, oamenii stăteau rânduri rânduri și fie că lăsau valurile să se rostogolească peste ei, fie că încercau, pe mici scânduri, să se cațăre pe un val și să vină cu el la mal, până se spărgea. Aici nu era nimeni cu vreo astfel de scândură. Să încercăm, deci, a spus Halm. Lena și Sabine s-au oprit acolo, unde valurile se spărseseră deja în clăbuci de spumă și se bucurau de spumă. Halm voia mai departe. Trebuia. Dincolo de valuri se putea înota. Dar cum să treci prin asaltul zidului de sticlă? Atât de departe, încât să fii lângă val cu puțin înainte să se spargă, pe urmă să treci prin el, și pe urmă ești în cel mai liniștit Pacific, acolo unde valurile nu au încă aceste coroane ascuțite de spumă, ci spinări mari, rotunde. Nu era chiar ia largul lui pe când făcea aceste constatări. Dar nici nu călătorise atâtea mii de kilometri până la acest ocean, pentru ca acum să se lase intimidat. Valul e balul. Această goană a lui, pe urmă spumă și tunet. E prea mult o dată. Soarele, sarea. Spumă, tunet, dogoare și sare. Ai reușit acum? Ai ajuns? Ai ajuns. Trebuie să te hotărăști și să alegi un val pe care să-l iei. Îl iei pe următorul. Următorul venea, era, pe măsură ce se apropia, tot mai mare, tot mai înalt. S-a uitat în sus. Trei metri cel puțin, și-a spus el. Și valul venise deja. El n-a trecut. Poate că nu a fost destul de hotărât. Valul care l-a lovit l-a doborât pur și simplu. S-a izbit cu spinarea și cu partea din spate a capului de nisipul deloc moale, s-a dat peste cap pe spate, a fost răsucit sub apă, învățit, aruncat. Iar aer, de fapt, nu mai avea. Se afla într-un palat de cristal care se dărâma vuind și în care se sufoca. Deci, acum. Ce anume?! Pe urmă a reușit să-și găsească un punct de sprijin. Măinile i s-au

încleștat în nisip. Voiau să împiedice apa care avea să se reverse înapoi să-l smulgă din nou cu ea. Zăcea pe nisip, nu putea să se miște. Lena și Sabine s-au aplecat peste el. Fără agitație, vă rog. Doar e-ntins foarte comod aici. Rânjește și tu, ca să se mai ducă spaima din privirile lor. În niciun caz nu are să se lase acum tras afară de voi. Are să zacă aici, până când are să se descurce din nou de unul singur. Se simte minunat aici. Scăldat cum s-ar zice de clăbuci și spumă. Le îndeamnă pe Lena și pe Sabine să se așeze și ele în această apă inofensivă care se plimbă încoace și-ncolo. Când s-a ridicat, îl dureau diferite locuri. Sabine a spus: Hai că-i bună, asta ar mai fi lipsit. Sabine nu avea nicio înclinație spre grandilocvență. Luase cu ea mango și pepeni. Și struguri albaștri fără sâmburi, aveau un gust ca și când ei ar fi trebuit, în cazul în care ar fi dispărut toate celelalte fructe, să reunească subtilitățile tuturor fructelor de pe pământ într-un singur gust. Sabine și Lena s-au mai dus de multe ori în apă. Halm n-a mai intrat. Pacificul îi sucise câteva oase. Pe drumul spre casă, toți trei au fost destul de zgomotoși. Lena și Sabine povesteau tot mereu cum valul acela uriaș se prăbușise peste Halm, cum dispăruse el și cum nu mai apărea deloc. Apoi deodată zăcea dincolo pe nisip, mult mai departe. Într-un cu totul alt loc decât ar fi fost de așteptat. Halm asculta. Nu mai voia să se gândească imediat la aceste clipe în vârtejul verde-alb al palatului de cristal care se prăbușea. Era bucuros că se putea identifica cu priveliști exterioare, a schimbat vorba și a vrut să afle acum de la Lena cum fusese aseară. Sabine comunicase că nu mai avea să se întoarcă pe 17, ci va rămâne pe partea dinspre Pacific a spinării dealului. E drept, 1 N nu era autostradă, în schimb, după toate indiciile, trebuia să fie foarte *scenic*. Mergea tot timpul de-a lungul mării, foarte aproape, mai întâi în San Francisco peste deal iar apoi peste Bay Bridge dincolo, spre uscat. Deciziile de felul acesta le mai

și alinta apoi cu întrebarea: De acord? O Gutohrlein înăscută. Timp de câțiva ani, Sabine fusese jurată și le făcuse până și judecătorilor viața grea. Așadar, mergeau în sus și-n jos de-a lungul Pacificului strălucitor și o ascultau pe Lena. Acum se vedea că îi făcea plăcere să vorbească. Aseară, la Rainer și Elissa, când pomenise că știa să cânte la pian, fusese obligată să le cânte ceva. Halm a spus că era aproape o minune, că Lena îndeplinea o dorință, pur și simplu și direct. Unde era un pian acolo? Jos la Rainer. Rainer nu avea cărți aproape deloc, avea în schimb o mulțime de discuri. Cea mai mare colecție de discuri cu Schubert de pe coasta de Vest, afirmase el. Elissa vorbea despre Rainer, chiar și când acesta era de față, ca despre cineva aflat pe o treaptă mai jos decât ea însăși. Rainer asculta. Lui părea să-i ajungă simplul fapt că ea vorbea despre el. Ce anume spunea ea, asta nu mai era important. Aproape că nu vorbise decât Elissa. Jos acolo șezuseră în fața camerelor lui Rainer pe pietrele calde ale vetrei de indieni. Elissa spusese că, înainte ca duhoarea de țigări rămasă de la petrecere să iasă din casă, ea nu putea să stea sus. Jos, Rainer trebuise să stea cu doi metri mai încolo cu țigările lui. Și cât timp șezuseră acolo, el băuse o sticlă de whisky. Ea simțise tot timpul nevoia să strige Gata, dar nu îndrăznise. Niciun om nu rezistă la așa ceva, a spus Sabine. Lena a spus că Rainer aștepta înspăimântat și fără să poată face nimic altceva, ca Elissa să declare război. Că el avea să-l piardă, asta era limpede. Era deja pierdut. Doar că nu era încă sigur dacă avea să fie distrus numai Rainer sau amândoi, Rainer și Elissa. Chestia asta, părinții ei nu i-au mai înghițit-o, cu toate că mașina îi purta dintr-un peisaj patetic într-altul.

Uneori, atunci când șoseaua atingea din nou un punct deosebit de înalt al dealului, Sabine oprea la marginea drumului, și se uitau înainte și-napoi și în jos pe țărmul abrupt, acolo unde valurile mute

își băteau spuma ca și când rostul ei ăsta ar fi fost, să decoreze malul de stânci închise la culoare cu ceva alb. În multe locuri erau mașini care viraseră intrând pe drumurile ce duceau până la marginea malului abrupt. Mai departe spre Vest nu se mai putea merge. Ajunseseră la capătul drumului. Țărmlul abrupt nu era delimitat prin garduri sau indicatoare, ci prin boturi de mașini. Oamenii ședeau îndărătul parbrizelor, aveau cutii de tablă în mâini și se uitau afară la Oceanul acesta și beau din cutii. Și, deoarece cu toții rămăseseră așezați în mașinile lor ca să admire Pacificul, se părea că și mașinile admirau oceanul. Halm a simțit că cei pierduți în admirarea oceanului participau la emoția lui în aceeași măsură ca și oceanul însuși. Sabine nu a virat afară din șosea, nu a oprit Volvo-ul la un metru sau doi de prăpastie. Ei au coborât din mașină, au mers până acolo, au privit oceanul și pe spectatori. Cei din mașini vedeau numai oceanul. Țștia sunt cei cu adevărat pioși, gândi Halm. Sabine a spus: Half Moon Bay! Ia uitați-vă numai, n-aș fi crezut că se poate așa ceva! Tonul ăsta nu i-l mai auziseră de la călătoriile lor în Oberstaufen. Halm gândi: Mulțumesc, Pacificule. Dar război, Lena, cum așa război? Asta nu e decât fixarea rolurilor într-o căsnicie. Căsniciile, în care rolurile sunt fixate în asemenea măsură, sunt, practic, indestructibile. Elissa are, brutal vorbind, în permanență textul ostil; Rainer are rolul nesfârșitei toleranțe; lui îi face plăcere să fie chinuit, poate chiar torturat, și anume de nimeni altcineva decât de Elissa. Pe oricine altcineva, care i-ar veni cu așa ceva, l-ar asasina. De la ea, îi produce delicii. Bineînțeleș că suferă. Bineînțeleș că e și îngrozitor pentru el. Dar suferința, pentru el, nu e mai îngrozitoare decât e pentru ea ca s-o provoace. El știe asta. Asta nu-i doar o consolare, asta abia face să fie cu puțință plăcerea, jocul, spațiul, căsnicia. Dacă nu se ajunge la astfel de roluri, atunci căsnicia se termină repede. Doi ani sau cinci, gata. Era cât pe-acı să spună: doi

ani sau trei. Dar atunci nu ar fi fost vorba de Elissa și Rainer, ci de Lena și Traugott. Tocmai asta voia el să evite, acum, că Lena se trezise așa. Atunci când rolurile s-au fixat, orice ceartă se transformă-n liant! A început să bată câmpii: Tot ce pune în pericol o căsnicie, o fortifica. Într-o căsnicie, atunci când unul observă că e-n pericol să pornească-n derivă, asta-i dă puterea de a se ancora. Cu cât mai mare presiunea, cu atât mai mare puterea de a se fixa. Una ca funcție a celeilalte. Halm gândi: Ei bine, domnule Kiderlen, asta o spun în timpul unei fericite plimbări cu mașina de-a lungul Pacificului licărind în lumina-nserării. Că cele două roluri, care alcătuiesc o căsnicie, produc cu ușurință o comedie chinuitoare, asta se știe. Chinuitor e exact ceea ce ține de comedie: că cei doi nu se pot despărți! Altminteri căsnicia ar fi insuportabilă, a spus el, și spera că Sabine va fi de fiecare dată pe fază la curbele astea dificile de pe malul abrupt. Tatăl ei și mama ei nu-i cunoșteau pe Mersjohanni. Ei îi era frică pentru amândoi. Cum ar putea fi despărțiți cei doi cât mai fără dureri, asta era întrebarea cea mai importantă. Despărțiți, înainte să izbucnească acel război, care-l va distruge pe unul dintre ei sau pe amândoi. Cei doi trebuiau să se despartă. În timp util. Dar cum?! Lena a devenit aproape stridentă. Tăcuta Lena. Echilibrata Lena. Halm avusese deja de mai multe ori impresia că Lena își propusese ca nimic să nu o mai poată impresiona. Oare când s-a întâmplat ca ea să strige, să plângă, să se vaite?! Ea s-a mulțumit întotdeauna să înțeleagă, să accepte. Acum tocmai strigase. Dar de ce oare? Doar nu-și făcea speranțe cu Rainer. Să vrea oare, sub pretextul că trebuia să-l salveze pe el, să genereze desfacerea acestei căsnicii? Țsta era kitsch cinematografic, nu Lena. A fost cuprins de jenă. Oare consumase el, în ciuda precauției sale, prea mult cinema? De când considera că planurile sale în legătură cu Nietzsche eșuaseră definitiv, din acea zi în care, după o tăcere lungă de șapte

luni, de la acea editură care putea fi considerată competentă, sosise manuscrisul însoțit de o scrisoare preformulată de refuz, care lăsa să se presupună că în permanență se trimiteau sute de manuscrise la fel de inutilizabile despre Nietzsche – altfel nici nu ar fi putut fi explicată o astfel de scrisoare prefabricată din ziua aceea era poate într-adevăr un pic mai moale, rămăsese uneori până la capăt la câte un film care altădată l-ar fi pus imediat pe fugă. Devenise contaminabil la acest kitsch fericit de a găsi soluții, demiurgic. I-ar fi plăcut să retragă definitiv ceea ce tocmai îi atribuisese Lenei în gând. El știa că Lena și Sabine luau cunoștință de ceea ce gândea el într-un mod nonverbal, dar cât se poate de fidel calitativ. Așa funcționa asta în această familie. Așadar, să facă ele bine și să ia la cunoștință și faptul că se rușina de această bănuială cinematografică. Te rog, Lena, te rog. O, o clipă vă rog, a exclamat el, o clipă, abia acum, Dumnezeuule, cât timp îți trebuie, ca să-ți revină în minte ceva ce a fost cu mult timp în urmă, și nu poți să faci nimic, ca să-ți vină, acum îmi vine în minte dintr-odată cum a dispărut Rainer Mersjohann din Tübingen. Era logodit de foarte timpuriu. Ea, cu opt ani mai în vârstă decât el, tot din Münster, vrea să-l viziteze. Un cunoscut, un mai vechi prieten de-al ei, în drum spre Elveția, o ia cu el cu mașina. Ea coboară în Tübingen, în Weizsäckerstraße. Cunoscutul își continuă drumul. Ea sună, este condusă la Rainer, ăla e uimit, dar se bucură, vrea deja s-o sărute, șovăie, o întreabă cum a călătorit, ah, cu Cutare, el cunoaște numele, doar a fost odată rivalul lui, și cu ăla se găsește logodnica lui să meargă cu mașina de la Münster la Tübingen, pe ăla îl lasă ea s-o aducă, la el! Și o pocnește. Annegret o chema. Trebuie s-o fi bătut destul de bine. Logodnica a fugit în stradă țipând. O zi mai târziu el a părăsit Tübingen. Abia cu timpul s-a aflat ce anume se întâmplase. Proprietăreasa, căsătorită cu un ceasornicar, care o bătea, ascultase totul, voise s-o rețină pe

Annegret, care însă nu s-a lăsat reținută. Da, a spus Halm, o chema Annegret. Proprietăreasa spunea că cea mai mare prostie pe care o putea face o femeie, când era bătută, era să fugă. În felul ăsta, ea se alegea cu bătaia și-atât. Dacă însă rămâneai, atunci aveai nedreptatea care-ți fusese făcută drept capital, cu ăla puteai să începi ceva, puteai să trăiești din el, și nu tocmai rău... Așa vorbea nevasta aceluia ceasornicar care, din cauză că munca lui era așa de solicitantă, o mai bătea din când în când.

Șoseaua 1 N urca dealul pieptiș până la San Francisco și se arcuia apoi ca autostradă pe lângă turma de zgârie nori stând cumiți în lumina înserării. Pe urmă pe Insula Comorilor, Bay-ul, te furișai în scorburile de copaci din Contra Costa, erai acasă. Cicadele își instalaseră deja tonul lor normal deasupra cartierului. Cei doi câini din casa vecină lătrau. O pereche de mopși, a spus Sabine, unul era orb. Sabine comunica deja cu Bob next door și nevastă-sa. El e învățător, pe lângă asta, cu o a doua mașină, un pick up truck, se mai ocupau și de firma lor de grădinărit. În fața ușii zăcea un pachet de cărți de la poet. 30 de secunde le lăsa instalația de alarmă celor ce se întorceau acasă ca să se facă recunoscute, altminteri striga ajutor. Sabine a făcut clătite de hrișcă umplute apoi cu smântână. După care au avut din nou struguri. Când a venit Rainer, Lena era deja din nou în camera ei, și deși el a rămas până la ora două noaptea, ea nu a mai ieșit. Rainer adusese un disc de Schubert: *Fecioara și moartea*. Rainer era vesel. Era atât de fericit că Halmii erau în sfârșit aici. Sabine i-a mai făcut și lui clătite de hrișcă. Ceva atât de gustos nu mâncase, pasămite, niciodată. Au vorbit despre petrecere. Rainer și Halmii erau întru totul de acord în evaluarea fiecărui ins în parte, au mai urmărit încă o dată totul și pe toți, ca și când ar fi privit diapozitive dintr-un concediu petrecut împreună. Halm a spus că în fața ușii fusese deja un pachet de cărți. Rainer a spus: Da, citește-le.

Despre California era vorba acolo. În proză. Poeziile bineînțeles nu erau poezii. Cu o săptămână în urmă venise un Bengal Poet în campus. Venise la San Francisco fiindcă traducea Jack London și voia să vadă *Beauty Ranch-ul* scriitorului precum și ruinele legendarei *Wolfhouse*, dar cineva îl trecuse și pe Kirk în programul lui, așadar cei doi s-au întâlnit în Faculty Club. Micul bengal făcea în permanență plecăciuni în fața uriașului Kirk, din care nu cunoștea desigur un rând. Căci în ciuda acelei scrisori de la Kennedy, Kirk rămăsese o personalitate de calibru regional. Dimineața îi dăduseră bengalului să citească două poezii de-ale lui Kirk. La prânz, bengalul a spus că mai ales una dintre ele îi plăcuse deosebit demult. La care Kirk: Da, dar și cealaltă era foarte bună, avea să le supraviețuiască tuturor celor ce se aflau în acel moment în această clădire. Bengalul dădea acum din cap tot atât de des pe cât făcuse plecăciuni mai înainte. Prețuirea pentru un Kirk Elrod nu ți-o procurai numai cu un pic de lectură, a spus Rainer. Dar făcând abstracție de asta, *Inspiration Inn* era mai mult decât o poveste cu alcoolici. Dacă bei mai departe în ritmul ăsta, n-o să ajungă whisky-ul, i-ar fi plăcut lui Halm să spună. Dar, ca și când ar fi auzit totul, Rainer bea din ce în ce mai repede. Acum povestea cum ajunsese el însuși aici. Despre Tübingen nu vorbea. A început imediat cu un unchi din Emden. La unchiul ăsta din Emden își petrecuse el întotdeauna vacanțele. Așadar, ăla îl cunoștea, prin urmare putuse să-l roage pur și simplu să-i împrumute niște bani, unchiul știa doar că Rainer nu ar fi împrumutat decât bani pe care putea să-i înapoieze. Mai întâi, Rainer spălase vase în Detroit, pe urmă dăduse un anunț în Philadelphia: Tânăr german caută familie. De la douăsprezece familii primise răspunsuri. A locuit la toate, una după alta. De lucrat lucrase la o firmă de pompe funebre, îmbălsămase cadavre, pe urmă pe o ambulanță, încă fără permis de conducere,

așadar lucra în spate, pe o femeie a ajutat-o odată să nască gemeni pe drum, pe urmă îngrijitor în schimbul de noapte, ziua la universitate, apoi în Charlottesville, Virginia, ca grădinar cu echipament propriu, de sine stătător, locuia în mașină, tot în mașină-și scrisese și cea mai mare parte din lucrarea de doctorat, despre adevăr și minciună la Kleist, primul post în Morgantown, West Virginia, apoi Middlebury, Vermont, apoi Davis, California, apoi Irvine, apoi aici în Oakland. Tuturor familiilor le fuseseră restituite toate cheltuielile. Nu-i datorează nimănui nimic. Exceptând-o pe Elissa. Și Milton. Și Jamie. În cazul în care Milton și Jamie erau copiii lui. De la asta pornea. Încă. Deși ar fi mai rațional și mai sănătos să pornească de la faptul că fiii erau de la un alt bărbat. Îl cunoștea pe bărbatul ăsta. Un intelectual sadic de la Pentagon, care purta paltoane de blană. Dar existau în fond și oameni care credeau în Dumnezeu. Tot așa, el credea că era tatăl fiilor. Curată, frumoasă ficțiune. Poate că totul s-a întâmplat așa din cauza limbii engleze. Din cauza versiunii ei californiene. Asta era o țară a cuvintelor. O lume a cuvintelor. Oamenii sunt ahtiați după cuvinte. Cuvintele rezolvau problemele, aici. Și pe urmă nu mai exista nicio problemă. Elissa era crescută în acea tradiție, în care cuvintele nu erau atât de dependente de lucruri, ca acolo unde crescuse el. De altfel, Halmii îl cunoscuseră pe cel mai nou prieten al Elisei: Othello Jesus de Garcia! Tânjea după o rezolvare. Dar cum era să nu se și teamă de ea. Jamey se întorcea atunci când părinții lui ar fi încheiat starea de difuziune a drepturilor. Jamey nu putea să suporte minciuna. Nici măcar una singură. Nici pe cea mai mică. O să se vadă la cine va merge Jamey apoi. Bineînțeles că fiecare spera că Jamey va merge la el. Elissa mai rămâne, fiindcă știe că Jamey se va întoarce doar la Rainer. Ea l-a gonit pe Jamey. Și-o și reproșează. Ea rămâne cu Rainer, fiindcă vrea să se pedepsească pentru asta. El

profita de această rămășiță emoționantă de conștiinciozitate din firea imprecisă a Elissei. În noiembrie avea să-și închidă școala de conducere și pe urmă până în aprilie avea să bată drumurile prin statele din Sud, fiindcă la stilul lui de viață, Jamey își va petrece iarna mai mult ca sigur în Sud. Așadar într-o oarecare măsură se înjumătățea suprafața pe care l-ar fi putut întâlni. O socoteală nebunească. Dar Elissa se-nnebunea după situațiile nebunești. Cu toate că Rainer băuse cu siguranță mai mult de o sticlă de whisky, încă mai putea să vorbească. Halm trebuia să-i ia apărarea Elissei. Rainer putea să i-o ia în nume de rău, dacă aproba prin tăcerea lui aceste învinuiri. Poate că Rainer aștepta să i se ia apărarea Elissei împotriva lui. În afara lui, nimeni nu mai avea dreptul să o judece așa pe Elissa. Așa că Halm a spus că tot ce debita Rainer era pură închipuire. Atunci Rainer l-a privit în așa fel încât el s-a speriat și a adăugat imediat: Ar putea fi și închipuire, cât timp lipseau dovezile. Fotografiile cu Milton și Jamey erau în fond două versiuni ale lui Rainer. Cei doi aveau un singură chip, și anume al lui. Și anume pe acela pe care el, Halm, îl avea încă atât de exact în amintire, de la Tübingen. Dacă i-ar fi întâlnit undeva pe Jamie sau pe Milton i-ar fi recunoscut mai repede decât pe el la aeroport. Așa! Rainer a spus: Vorbești prostii, băiete. Milton și Jamey seamănă cu mine la fel de puțin cum îmi semăn eu însumi. Mai bine nu te băgai. Rainer trebuia să se ridice. N-o mai scotea la capăt cu ceea ce se petrecea în el. Cine îl apăra pe cel care încalcă un contract, îl încalcă el însuși, a spus el. Îmi pare rău, Sabine, că ești măritată cu acest tip imprecis. Nu e bun de nimic. E drept că nu trece peste cadavre, dar trece peste poduri. Vă avertizez. De fapt îmi pare rău. Datorită dumneavoastră. Și a plecat. A fost de-a dreptul smuls afară. A trântit ușa în urma lui. Halm a trebuit s-o rețină pe Sabine cu forța. Ea spunea că Rainer nu trebuia lăsat să conducă în starea asta. Halm a spus că nu era el

omul care să se lase reținut. E din Westfalia. Sabine avea în mână discul de la Rainer. *Moartea și Fecioara*. Oare chiar suna altfel titlul decât la începutul serii? Halm se gândea la cimitir, la istoria lui Virgiliu. Sabine a întrebat dacă să mai asculte discul. Halm nu era pentru. Sabine pur și simplu voia să mai aibă de lucru cu Rainer. Sabine a spus: Un asemenea simț al dreptății. O asemenea ascuțime a simțului dreptății. Halm se gândea, cum reușise Sabine, ca jurată, să le facă viața grea judecătorilor prin precizia percepției ei. Când au coborât în dormitor, el a spus: Sus nu mai simt mirosul, aici însă da. Îngrozitor, a spus Sabine. Halm s-a prefăcut că a crezut că Sabine se referea la mirosul celuiilalt cuplu. Era limpede însă că Sabine se referise la mult mai mult. Poate că se referise chiar și la el.

Halm a aruncat niște pături peste scaunul de la birou și peste tabla acestuia. Oare cu ce anume produsese profesorul Rinehart această lipicioșenie? Poate că era vreun mister etnologic în spate. Halm a citit cele două copii. Sonetul 129 de Shakespeare și Ștefan George O ULTIMĂ SCRISOARE.

Oare chiar vrea ea să spună cu asta că el trebuia să decidă care dintre cele două texte ar constitui o temă mai bună de compunere? Sau se referă la el? Vrea să-i spună lui ceva? Nu se mai sătura să tot privească acest început: *Th'expense of spirit in a waste of shame / Is lust in action*. La George s-a specializat asupra părții mediane: *tu ai văzut că așteptam asta ziși noapte, eu nu puteam s-o spun, puteam doar s-o intuiască în vise. Și nici nu aș fi avut voie s-o spun. Fiindcă tu ar fi trebuit s-o găsești*. Halm nu putea să rămână pe scaun. Uriașul luptător Pacificul îi scrântise fiecare os. Ce anume nu durea acum? Cel mai penibil îi era că nu putea să-și încalțe șosetele și pantofii de unul singur. Șalele scrântite nu-i permiteau să-și apropie mâinile și picioarele până la atingere. S-a opintit să se ridice prudent, fără să solicite șira spinării, și s-a lăsat să alunece la fel de prudent în fotoliu. Dă-i drumul, nu te mai holba atâta la texte, fă-ți tema. Shakespeare sau neputința cunoașterii. George sau muțenia celui afectat. Prin care dintre teme i-ai putea spune mai mult? Nu ai timp, adevărata ta temă se numește: Heine. Să culegi fraze din Heine. Săptămâni întregi, pur și simplu să culegi fraze, care te impresionează. Pe urmă să citești frazele culese tot mereu, iar și iar, până când intuiești de ce te-au impresionat tocmai acele fraze. El nu putea decât să spera că titlul, pe care trebuise să i-l comunice lui Rainer la telefon, avea să se și potrivească. *Emigrarea ca emancipare*.

După ce s-a instalat în fotoliu, Halm a întins mâna nu după Heine, ci după cele două copii. *Th 'expense of spirit în a waste of shame / Is lust in action; and till ac don, lust / Is perjurd, murderous, bloody, full of blame.* Prin ușa deschisă, auzea pixul Sabinei alergând energic. Era evident că abia prididea cu scrisul, atât de multe avea să le comunice celor de acasă. Cui ar putea el să-i scrie? Să-i comunice cum, dintre toate, deodată se ridică la suprafață una singură. Picioare brune. Și șortul ăla de sport, care nu se termină drept, ci rotund. În spate și-n față rotund. Asta produce decolteuri laterale. Ea a fost singura care-i dăduse mâna. Îi întinsese mâna cu putere. Îl privise cu ochi cenușii sau albaștri sau cenușii albaștri verzui. Toți ceilalți, care treceau pe lângă el, pe care-i privise, se concentraseră pur și simplu ca nu cumva să-l observe. Toți ceilalți se purtaseră ca și când tema lor ar fi fost aceea de a evita un schimb de priviri cu el. Ea însă mersese cu el peste podul acela. Care de altfel se balansa un pic, când treceai peste el, acest pod ca o spinare de pisică peste uscatul Okra Creek. Îți mulțumesc, Rainer, pentru numele ăsta. În ce măsură trebuia să ia în serios ieșirea brutală a lui Rainer? El era șeful său, aici. Urât lucru din partea unui șef, să-și folosească în felul acesta poziția. Poate că între timp nici nu mai știa ce spusese în beția lui. Chiar dacă Rainer nu mai știa ce anume spusese, motivul care l-a determinat să spună așa ceva încă mai exista. Cel mai bun lucru ar fi ca, atunci când Rainer era treaz, să-l întrebe dacă își menținea cele spuse. Dar când era Rainer treaz? Dar dacă Rainer avea să repete totul! Nu ești bun de nimic. Halm nu ar vrea să mai audă o dată asta. În fața propriei soții! Cu siguranță că Sabine aștepta ca Halm să infirme asta, s-o contrazică, s-o explice prin alcool sau prin orice altă extenuating circumstance. Nu era în stare. Simțea că Rainer avea dreptate. Nu era bun de nimic. Cum ședea el acolo și cum, în loc să lucreze, urmărea cu gândul o fată și cum se bălăcea în propria sa

mizerie. Cel mai ridicol personaj din lume: un profesor, care se îndrăgostește de o elevă, îndrăgostește! Cuvântul acesta i-a provocat dintotdeauna senzații de greață. Ar trebui să te poți adresa cuiva. Dar acest rău este unul pe deplin condamnat. Prin ridicol. Prin faptul că e demn de dispreț. Detestabil. De nemenționat. Probabil că Rainer și Carol adună tot ce se poate afla despre comportarea lui Halm în campus. Punctul maxim al concentrației informaționale e Carol. De unde știe ea că Halm a fost în cimitir? Cine i-a spus ei că Halm a stat împreună cu fata la o măsuță în cafeteria? Rainer și Carol se potrivesc. La amândoi, această dominatoare buză inferioară. De când îl cunoaște pe Kirk Elrod, nici nu mai știe ce să creadă despre Carol. El are precis șaptezeci și cinci de ani; ea, abia patruzeci. Treizeci de ani... Ca el cu fata. Probabil că ea are douăzeci și doi. Cum l-a apucat tușea aia pe Elrod, cum l-a schimonosit crampa, cum l-a dus Carol afară. Treizeci de ani. Carol și Kirk, din categoria asta face parte și el. La ei vrea să se înregimenteze. Cât timp era aici, pe ei avea să-i menajeze cât mai mult cu putință. Vrea să-i ajute să ducă povara îngrozitoare a acestei diferențe. Nevoia asta irepresibilă, de a vorbi despre bătrânețe! Când nici nu ajunsese încă la grupul lui Elrod, îl auzise răspunzând la întrebarea Ce mai faci: Ce să mai fac, la vârsta mea. Pe urmă, cineva l-a întrebat pe Elrod ce părere avea despre o piesă de teatru. Oamenii tineri își puteau permite, supralicitarea asta nebunească, răspunsese el, pe el nu-l mai interesa așa ceva. Halm avea sentimentul că orice text de pe lumea asta se putea traduce într-un text pe care-l rostește unul trecut de cincizeci de ani. Asta este o altă limbă. Ai vrea să eviți ca ea să devină singura limbă pe care o vorbești. Te temi că ai putea să devii ridicol, insuportabil. Lucrurile se complică definitiv prin faptul că există oameni care au trecut de cincizeci, dar se poartă ca și când asta nu i-ar interesa în mod special. Cu atâta claritate ca acum, în

acest moment, nu se gândise încă niciodată la moarte. Timp de o clipă îi fusese dat să amplifice claritatea închipuirii morții. Senzația de a fi smuls în jos fusese de-a dreptul fizică. Mai limpede ca oricând. Până când închipuirea atinge chiar și numai o intuiție minimală a ceea ce se va întâmpla atunci cu adevărat, ea trebuie să mai sporească încă de miliarde de ori în ceea ce privește claritatea, violența, brutalitatea. O închipuire corespunzătoare e cu neputință. Asta e protecția, frumoasa de ea. Frica pe care o declanșa această până acum maximă claritate a închipuirii senzației de a fi smuls în jos definitiv, fără cruțare, încă mai era o frică dulce. Cu violența reală nu se va mai putea sta de vorbă. Spera că nu avea să strige. Tăcută, curată, iute, așa trebuia să fie moartea lui. Trebuia să se gândească la altceva. Momentul nesfârșit de lung în care valul l-a rostogolit, acela trebuia evitat. Se simțea moleșit acum, dar și vindecat. Trecuse dincolo. Treizeci de ani. Era suficient să-ți aduci asta o singură dată înaintea ochilor, și-atunci totul se termina, erai salvat. Acum putea să deschidă *Inspiration Inn* al lui Elrod și să citească. Avea puterea să se intereseze de asta. Voia să se entuziasmeze pentru Kirk Elrod. Voia să-i facă o bucurie lui Elrod. Și nimic nu putea să-l bucure pe acela mai mult decât un entuziasm amplu, la obiect, credibil. Și, deoarece îi era frică de Rainer deși acum nu mai existau totuși motive să-i fie frică –, voia s-o atragă pe Carol de la Rainer la el. Carol era o forță. Poate că ar fi trebuit să încerce s-o atragă și pe Elissa de partea sa. Deoarece se afla el însuși într-o situație gravă, acest Rainer putea să devină periculos.

Din fericire, luni era zi de sărbătoare. Labor Day. Sabine știa de la televizor. Știa de asemenea absolut sigur că Universitatea avea vacanță în această zi. Era 1 mai-ul Americii. Probabil că toată lumea a crezut că Halm știa asta. Și fata, care voia să vină luni la ora lui de consultații? Pur și simplu nu s-a gândit la Labor Day. El putea fi

bucuros că nu avea să o întâlnească din nou decât cu o zi mai târziu. Sau mai mult chiar: lui putea să-i fie într-adevăr totuna că avea s-o revadă abia marți.

După un mic dejun târziu, le-a rugat pe Lena și pe Sabine să-i acorde atenție; voia să le povestească, pentru a-și însuși și el însuși mai bine, ceea ce citise. Faceți-vă comode! Nu vă uitați numai până la San Francisco, ci mai departe la dreapta, afară, spre Nord, acolo unde se află Podul Golden Gate, pe care nu-l vedem de aici, acolo se petrece acțiunea romanului. Uitați-vă acolo unde nu vedeți nimic altceva în afară de ceea ce vă povestesc eu din *Inspiration Inn* al lui Kirk Elrod.

Într-o zi fierbinte de toamnă pe la începutul anilor treizeci, doi bărbați, un anume Ed Crowley, inginer șef la o mare firmă de construcții din San Francisco, și John Frey, ajutorul său în măsurători cadastrale și totodată șoferul său, voiau ca, într-o mașină aproape nouă, model Ford Sedan A, să ajungă într-o singură zi pe șoseaua 101 de la Eureka la San Francisco. Au ajuns doar până la Petaluma. Încă din Geyserville, Frey a constatat că radiatorul pierde apă. Erau nevoiți să meargă încet și să tot adauge apă; carevasăzică, la Petaluma au renunțat. Podul Golden Gate nu era construit încă. Iar pentru ultimul bac era deja prea târziu. Was ma nit erfliige cha, cha me-n-erhinke, a spus John Frey și i-a tradus lui Mr. Crowley proverbul elvețian în americană. Îi părea rău, a spus John Frey, că trebuiau să înnopteze într-un oraș pentru care nu era pregătit. Exista o înțelegere aproape prietenească între ei: Ed se pregătea pentru tot ce putea să aibă de-a face cu construirea de poduri și șosele în drumurile lor. Ca să obțină comenzi de a construi poduri și șosele porniseră ei la drum. John trebuia să se ocupe de toate celelalte: de la ciorba de pește până la Historical Landmark. Dar numai lucruri reale, te rog, spusese Mr. Crowley atunci. Nimic din ceea ce era doar

gândit dinainte, de exemplu aranjat pentru turiști, nu-l interesa. Deviza lui: Fantezii nu cumpăr. Asta era o împărțire clară a muncii. Dar muzica respectiv cântatul îi plăcea foarte mult. John Frey trebuia să aibă mereu asupra sa cărticica cu *Cântece elvețiene*, și în timpul lungilor călătorii cu mașina trebuia să cânte cât de mult putea. La Geyserville, John încă mai cânta *Iubita mea-i din Alpi / Născută în Tirol / Și poartă, dacă nu mă-nșel, / Un negru camizol*. Pe urmă fusese nevoit să se concentreze asupra motorului. Așadar, în Petaluma nu putea să-i recomande nimic șefului. Crowley însă avusese el însuși odată un șef care vorbise cu entuziasm despre steakurile de pește-sabie de la *Washoe House* din Petaluma, cu un Chardonnay de Sonoma alături, și totul servit sub un uriaș cap de bivoliță cu vedere spre pădurile de eucalipt. Să observe John că Ed nu avea de gând să lase să crească la nesfârșit dependența lui de John. Meșterul care a verificat radiatorul a spus: 24 de ore cel puțin. În cazul acesta, Crowley avea să plece mâine dimineață cu primul vapor pe Petaluma River la San Francisco, pentru a putea aduce chiar mâine la firmă proiectele care erau gata să intre în lucru. În primăvară trebuiau să construiască. John Frey avea să aștepte repararea mașinii. În curând se făceau zece ani de când era în această țară și încă mai suferea de violente accese de dor de patrie. El se trăgea din Valea Rinului, Cantonul St. Gallen, și auzise în San Francisco la o reuniune organizată de Asociația Griitli că, pe coastă, la nord de San Francisco, exista un golf, Muir Cove, în care, accesibil numai pe o potecă pe stâncă, era un han, condus de o bătrână uitată de Dumnezeu, pe care cei din regiune o numeau *Swiss Lady*. Orice elvețian din California trebuia să fi fost o dată acolo. La hotelul *Wilhelm Teii* din Tomales știau să-ți descrie drumul. Tomales se găsea la numai câteva mile la vest de Petaluma, cu puțin înainte de coastă. Mr. Crowley nu avea nimic împotrivă ca John Frey să se ducă

până la Tomales cu o mașină împrumutată de la maestrul mecanic. În *Wilhelm Teii* la Tomales au răs, când el a întrebat de *Swiss Lady*, dar i-au descris drumul până în golf și până la *Inspiration Inn*, cum se numea hanul acelei *Swiss Lady*. Era un drum îngrozitor. În sus și-n jos și curbe ca-ntr-un carusel. Și era și-ntuneric. Un fermier l-a lăsat să înnopteze la el în hambar. În dimineața următoare era în micul golf Muir Cove, în care pătrundea un capăt de stâncă, pe lângă care puteai trece numai la reflux. La flux trebuia să te cațări pe el. Gradul de dificultate doi spre trei. Mașina închiriată a rămas la *Pelican Inn*, un restaurant la marginea pădurilor de Redwood, imediat la intrarea în golf. Cățărându-se, ajunge așadar în partea nordică a golfului, e fascinat de dificultatea de a ajunge la acest han, presupunând că era vreunul acolo. După colțul de stâncă drumul smuls peretelui stâncos devenea foarte îngust și ducea în sus, până ajungea la o platformă, o nișă de lățimea unei case în peretele de stâncă. Din acest platou semirotund plecau ganguri care duceau în interior. Dacă deasupra intrării din mijloc nu ar fi stat scris *Inspiration Inn*, ai fi putut lua totul drept un sălaș de indieni. Hangița ședea singură la o masă de piatră în mijlocul platoului semirotund. Frey s-a prezentat și s-a bucurat să afle de la ea că strămoșii ei veniseră din Cantonul Appenzell, și anume din Trogen. Iată deci că meritase efortul. O cheamă Gret. Ea se bucura că mai apăruse un elvețian care găsise drumul până acolo. Căci sezonul se terminase. De fapt nu mai aștepta pe nimeni până-n aprilie. La vârsta ei nu era neapărat neplăcut să fii singur. Era uscată, avea un gât lung, în jurul căruia, atârnat de o panglică de mătase, atârna un franc de aur. Dinspre Pacific năvăleau acum nori, a început să plouă și s-a pornit așa o furtună, că John Frey nu se mai putea întoarce în ziua aceea. Ușile rezistau. Geamuri sau țigle care s-ar fi putut sparge nu existau. Puteai să umbli prin stâncă de jur-împrejurul nișei, până

la o ieșire aflată acuma sub vânt. De acolo puteau să se uite afară printr-o lucarnă. Întregul golf sub ei era un cazan plin de spumă aburindă, vuind asurzitor. Dacă nu-i era cumva teamă că, o dată, apele furioase ar putea să ajungă până la ea. Nici măcar valul acela uriaș din 1906, imediat după cutremur, nu ajunsese până sus. Tatăl ei cumpărase peșterile astea la un an după cutremur de la indienii Coast Miwok, care se trăseseră spre nord, în rezervația Hoopa Valley. Că de 467 de ani, indienii însemnaseră fiecare an pe perete într-o peșteră-calendar folosită anume în acest scop, cu date despre nivelul apei în golf și nivelul apei în cisterna pentru apă dulce, care făcea parte din sistemul de peșteri. În 467 de ani apa dulce nu se terminase niciodată iar apa sărată nu pătrunsese niciodată. Tatăl ei fusese inginer. Și medic. Și altele încă, din cele care astăzi nu mai existau. Astfel a aflat John Frey istoria familiei Stäbler-Sulzer, care a sosit în Philadelphia pe 9 septembrie 1765 la bordului vasului *Chance*. Povestitoarea spunea că ea povestea ceea ce povestea oricui voia s-o asculte. O povestea, cânta ea, tuturor celor *who have not under a false training grown indifferent to their earthly origin*. Aproape de fiecare dată când îl menționa pe tatăl ei adăuga: un bărbat, cum nu mai există. Tatăl ei luase de la fratele său mai mic francul, pe care-l purta ea acuma la gât. Francul îl aduseseră strămoșii ei de pe *Chance* anno 1765. Dintre cei cinci copii ai familiei Stäbler-Sulzer, numai unul a supraviețuit traversării care durase douăzeci și două de zile, cel mai mic, un fiu. Mama îi legase copilului francul de aur de un șiret de piele în jurul gâtului. Dintotdeauna, această monedă de aur fusese folosită în familie la pendulat. Din 1765, moneda de aur era dată celui mai tânăr dintre fii. Darul de a pendula și de a utiliza bagheta magică, pe care familia îl avusese dintotdeauna, trebuia transmis mereu fiului cel mai tânăr. Darul fusese însă legat de o condiție: cel care-l exercita nu avea voie niciodată să fi pus

vreun strop de alcool în gură. Așa a fost, până în ziua în care tatăl lui Gret l-a urmărit o dată pe fratele lui mai tânăr de la fermă până la Philadelphia și l-a văzut apoi într-una dintre crâșmele de pe o stradă de mahala nesfârșit de lungă șezând lângă o fată, căreia tocmai îi punea francul de aur la gât. Tatăl lui Gret i-a smuls fetei francul, nu s-a mai întors la ferma din Lancaster County, ci s-a alăturat unui detașament care voia să avanseze până dincolo de Ohio. În Martisville pe Ohio a părăsit detașamentul, a ajuns pe un vapor pe Mississippi și de pe Mississippi la St. Louis, a muncit un an la o conductă de apă pentru o fabrică de bere, pe care o construia un elvețian, s-a alăturat apoi unei coloane de căruțe care se numea Liberty Trail. Dar Frederick Stabler a coborât mai devreme, el nu voia în Oregon, ci în California. Aici și-a încercat norocul ca medic și căutător de apă. Într-o țară în care nu ploua din aprilie până-n noiembrie, era nevoie de unul care știa să găsească apa și care mai știa și câtă se găsea acolo. După cutremurul din 1906 s-a răspândit un fel de respect față de forțele din interiorul pământului. Unii se temeau că apa avea să dispară cu totul și că deșertul avea să avanseze până la mare. Curând, Frederick Stabler era un om făcut. La treizeci și trei de ani se însoară și în ziua nunții bea vin. După asta, el nu mai crede în darul său, așadar nu mai cred nici ceilalți. Se pregătește să devină inginer constructor. Nevastă-sa se aruncă în needlework. Broderiile ei ajung sub plăci de sticlă. Mesele de joc făcute pentru Backgammon devin faimoase în Vest. El construiește prima pompă Stabler. O pompă surprinzător de simplă. Acum ar putea așadar să-și savureze succesul. El însă vrea mai mult. Călătorește în Europa, vizitează fabricile de mașini, are un geamantan plin de cărți de schițe, când urcă în Southampton la bordul Titanicului. În noaptea îngrozitoare nu ia parte la bal, ci-și studiază schițele în cabina lui. Lui îi spune destul zgomotul acela

care se aude de parcă vaporul s-ar freca de betonul unui chei. El aude, încă înainte să fi ajuns sus, că motoarele se opresc, și, de îndată ce a ajuns sus, vede masa albă a aisbergului dispărând în spatele vaporului, în întuneric. Este printre primii care și-au pus deja vesta de salvare, dar, când vede înghesuiala la bărcile de salvare, aleargă din nou în jos, în interiorul vaporului. Într-una dintre cabinele de clasa 1 deja părăsite, își schimbă hainele. În haine de damă, cu palton de blană și o pălărie ca o caschetă revine sus. Aici domnește panica. A gândit corect. Numai femeile mai au voie în bărci. În fața lui, o femeie spune că dacă nu e lăsat să urce și soțul ei, nu se urcă nici ea. Eu sunt bancherul Guggenheim, spune bărbatul. Dar nu o spune ca să supraliciteze. Ofițerul, care ține în mână un revolver, scutură din cap. Doamna Guggenheim spune că rămâne cu soțul ei. Pe urmă se bagă unul în față: e directorul lui White Star Line, zice, e Mr. Bruce-Ismay. Ofițerul îl obligă cu pistolul să se tragă înapoi. Frederick Stabler ajunge ca femeie într-o barcă, e salvat, sosește în California pentru a doua oară, se desparte imediat de nevastă-sa, acum vrea să lucreze tot timpul, nu mai vrea decât să lucreze. Pompele lui devin și mai bune. În jurul fabricilor ia naștere Stabler-City. Frederick Stabler are o idee: vrea să-și construiască pompele numai cu alcoolici. Pune la punct o disciplină a muncii de care să se poată ține un alcoolic: există numai grupe de lucru, niciun șef de echipă; grupa de lucru construiește pompa de la un capăt la altul, grupa de lucru își stabilește timpul de lucru; grupa de lucru ia și depozitează tot ce-i trebuie, și livrează, sub control, ceea ce a produs. Grupa este răspunzătoare de tot ceea ce face fiecare dintre cei ce fac parte din ea. Există numai muncă în acord. Grupa poate să dispună prin decizia majorității că nu mai vrea să lucreze cu cineva. Unul care zboară dintr-o grupă poate să încerce să se angajeze într-o altă grupă. Dacă un ins nu mai este preluat de nicio altă grupă timp

de două săptămâni, se poate considera concediat. Stabler City pendulează între haos și disciplină. În fiecare sâmbătă Frederick Stabler dă o serbare. Aceste serbări devin renumite. Stabler plătește o orchestră permanentă, pe care o îmbracă în uniforme de marină. La fiecare dintre serbările lui sunt invitați toți muncitorii lui cu familiile. Fiecare dintre serbările lui e o serbare cu costume. Are acces numai cine vine într-un costum, care-l prezintă ca pe ceva ce nu este. Stabler însuși își face apariția la serbările sale întotdeauna ca femeie. De fiecare dată e o altă femeie. Demult e considerat homosexual. Unii afirmă că ar fi nebun. Mai târziu, dușmanii lui vor spune că și-a făcut banii din contrabanda de alcool în timpul prohibiției. O flotă întreagă ar fi făcut pentru el în permanență naveta între Muir Cove și Canada. Asta e murdăria pe care o adună invidia. Că Stabler City e un oraș sălbatic e adevărat. În Stabler City sunt împușcați mai mulți oameni decât în Chicago. Sinucideri însă nu există. Nicăieri în lume nu s-a ajuns mai aproape de idealul că munca și viața ar trebui să fie savurate în aceeași măsură. Băncile dau cu bani după Stabler. Toate vor să investească la Stabler. Și el pierde simțul măsurii. În 1929 s-a sfârșit. Stabler vrea să-și ia viața. Vrea să fie primul sinucigaș din orașul său. Eileen îl împiedică însă să se sinucidă. Fuge cu Eileen în acest golf al lui, în Muir Cove. Nimeni nu știe unde se află. El a ținut Muir Cove întotdeauna secret. Dar că are ceva la Pacific, asta se bănuia. De aici și legenda Bootlegger. Eileen i-a sărit în ochi la una din serbările lui. Ea-și făcea apariția mereu în costum de ofițer de marină. Cu femeia care era cu treizeci și trei de ani mai tânără decât el, a făcut un contract: pentru fiecare zi, pe care ea o petrecea cu el, familiei ei îi erau transferați câte 999 de dolari. Și după crah plățile au continuat să fie asigurate de către o bancă din San Francisco. Această Eileen, o fată de origine irlandeză, părăsește într-o zi Muir Cove ca să ia din Mill Valley un

transport de înghețată. Stabler are provizii de tot felul în peșterile lui, numai înghețată nu. Fără înghețată, spune Eileen, ea nu poate să trăiască, în Marin Valley e văzută de un frate de-al lui bărbatu-său și, în ciuda hainelor ei bărbătești, e recunoscută. Cumnatul ei o urmărește în golf, îi dezvăluie fratelui său Pat cele văzute, Pat organizează un asediu. Dacă Stabler o predă pe Eileen, poate să se ducă unde vrea el. Stabler o lasă pe Eileen să decidă. Ea vrea înapoi la bărbatu-său. Atunci Stabler scoate pistolul, Pat crede că Stabler vrea s-o împuște pe femeie, și-l împușcă pe Stabler. Ăla spune: Mulțumesc. El nu voise decât să se împuște pe sine. Eileen îngenunchează lângă el și scâncește: Fred, o Fred. Nu mai vrea să știe de bărbatu-său. Gret e adusă de la College, are grijă ca tatăl ei să fie depus într-una din grottele funerare ale indienilor, și rămâne aici. Mama ei a dispărut demult în Midwest. Gret nu mai are ce căuta în Stabler City. Ea reamenajează Muir Cove în *Inspiration Inn*. Fabricile sunt preluate de un concern. Acum pompele sunt fabricate pe bandă rulantă. Despre încercarea lui Stabler de a lucra cu alcoolici nu se mai vorbește. Numai prin cârciumi se mai vorbește de ea. Băutorii. În ziare scrie acum că există băutori care afirmă că orașul acesta era opera bețivilor. Firește, era de înțeles ca bețivii să afirme că tot ce era frumos aici fusese făcut de bețivi, dar era desigur pe cât de grotesc pe atât de neadevărat. Era cu totul lipsit de gust să faci din marele pionier Frederick Stabler un bețiv. Trebuiau luate măsuri, se scrie într-un ziar. Dar de la Primărie se răspunde că, tocmai dacă se intervine, se menține zvonul în viață. Probabil că va dispărea mai repede dacă va fi lăsat în voia lui. Ceea ce se și face. Efectul: apar tot mereu noi istorii cu alcoolici. Stabler City devine un loc de excursii pentru bețivi. Alcoolicii vin din nou încăoace. Se iau măsuri. Un consiliu orășenesc liber ales decide, democratic, că în Stabler City alcoolul nu era interzis, dar era disprețuit. În numele marelui

căutător de apă și promotor al apei Stabler se formează o mișcare puternică. O casă după alta e smulsă din ghearele alcoolului. Într-o bună zi, ziarele pot să anunțe: în Stabler City nu mai există alcool. Acum se produce ca niciodată. Primele pompe pe care le-a construit Stabler ajung la muzeu. O pompă e declarată a fi fost cea dintâi, aurită și instalată pe un bloc de marmoră albă în fața Primăriei. Legenda Stabler e dezinfectată și îmbălsămată ca o prețioasă piele de animal. Stabler City strălucește de mândrie. O statistică mai frumoasă nu a existat nicăieri. Firma, presa, politica lucrează împreună. Situația e sub control. Cine nu poate fără haos, poate să-și scoată pârleala în afara orașului. De pildă în *Inspiration Inn*, la o distanță de nici 20 de mile de Stabler City. Ziarele ironizează cu regularitate poveștile de groază pe care o femeie întreprinzătoare, ce se dădea drept urmașă a lui Stabler, le povestea ascultătorilor ei pe care ea însăși i-a alcoolizat. E mulțumită cu viața ei. Clienții îi dau sens vieții. Toți clienții care vin la ea au auzit de ea și de povestirile ei, și au nevoie de povestirile ei. Fără excursii regulate la *Inspiration Inn*, nici nu s-ar mai putea munci în Stabler City, afirmă Gret. Frederick Stabler ar fi demult îmbălsămat ca un cadavru, dacă Gret nu ar povesti mereu mai departe realitatea, adevărul, ceea ce nu poate fi îmbălsămat. În Stabler City, lucrurile decurgeau acum ca pe un vapor grozav, unde totul funcționa impecabil, numai că vaporul, de frică să nu fie contaminat, nu vrea să mai acosteze niciodată la țărni. Asta produce în unii oameni de pe vapor un fel de foame de cu totul altceva. De aceea vin la ea. Tot mai mulți vin la ea. Și oficialități din Stabler City vin la ea. Nu vin oficial, dar vin. O dată și o dată tatăl ei va fi celebrat în ÎNTREAGA lui măreție în Stabler City. Până atunci ea nu are să moară. Nici măcar o singură dată nu s-a uitat Lady la John Frey, cât timp i-a spus frazele astea, de cele mai multe ori scurte, oblic în sus, ca și când fiecare frază ar fi fost de sine

stătătoare și nu ar fi avut nimic de a face cu frazele dinainte și de după. Și freca, în timp ce vorbea așa peste capul lui John Frey, fără întrerupere francul de aur între arătător și degetul mare. Văzând mâinile acestea frumoase mari și slabe John Frey s-a gândit, fără să vrea, că astea erau mâini pentru care nimic nu putea fi prea greu. Ca și când treaba ei nu ar fi fost decât aceea de a-l întreține pe client câtă vreme valurile de furtună îl țineau aici, de îndată ce furtuna a început să slăbească, a ajuns și ea la final. Refluxul uscaser capul de stâncă din golf, John Frey a plătit, a mulțumit încurcat, și-a luat bun rămas și a plecat înapoi la Petaluma. Și-a propus să întreprindă, cât mai curând cu putință, o vizită în Stabler City. Voia să știe mai mult despre Frederick Stabler. Oare de ce să nu scrie el biografia acestui bărbat? îi plăcea să scrie. De ani de zile ținea un jurnal de șofer. I s-ar fi părut ca o risipă, dacă ar fi abandonat numeroasele impresii care rămâneau în el după fiecare cursă, la voia capricioasă a memoriei sale. Asta era mai mult decât o coincidență, faptul că dăduse peste acest Stabler, asta era o provocare. Cum așa, biografie? Mult mai mult era de făcut aici! Cum de-i venea în minte abia acum! O reabilitare trebuia realizată aici! Doamne Dumnezeule, *Swiss Lady* era Stabler. Hainele de femeie. Mâinile. Gret era Fred. Această Gret voia să fie izbăvită. Atâta vreme avea să fie istorisit totul, până când unul va înțelege tot ce li s-a-ntâmplat Stablerilor, de la Trogen până la Lancaster County și la Titanic și la Stabler City. Lui John Frey i-ar fi plăcut cel mai mult să se întoarcă imediat și să se ducă din nou până acolo și să spună: Hi, Fred, how are you today. Dar nu putea să-l lase pe Ed Crowley să aștepte încă o zi. Fordul lui era reparat. Înainte să plece, l-a mai întrebat pe maestrul mecanic unde se găsea exact Stabler City. Omul nu auzise niciodată numele ăsta. Așadar, nu între Eureka și San Francisco, asta i-o putea garanta. Nu putea să fie la mai mult de 20 de mile de Muir Cove, a spus John Frey. Păi

acolo cunoștea fiecare deal și fiecare vale, a spus maestrul, pe acolo nu exista niciun Stabler City. Dar mă rog, de ce nu se ducea John, dacă nu-l credea, la biroul Triple A de aici sau și mai bine direct la Poliție! John Frey s-a dus imediat la poliție. Nu, Stabler City nu exista. Nu în California. Absolut sigur nu. Pe când conducea pe 101, John Frey și-a adus aminte cum râseseră ăia la *Wilhelm Teii* în Tomales. Iar el era acum în întârziere cu o zi mai mult decât fusese prevăzut. Sperase că avea să-i poată povesti inginerului Crowley atâtea lucruri despre extrem de presanta mântuire a inginerului Stabler, încât acesta să se simtă despăgubit pentru ziua în care nu avusese șofer și să promită să planifice cât mai curând cu puțință o vizită la *Inspiration Inn*. El nu cumpăra fantezii, așa spuse Crowley. Cu toate astea avea să-i istorisească lui Crowley toată povestea. Poate că avea să se lase convins s-o viziteze pe *Swiss Lady* la *Inspiration Inn*. O regiune, Ed, în care ar mai fi de construit câteva poduri și străzi. Atunci să audă o dată și Crowley ce povestește Gret despre tatăl ei și despre Stabler City în timp ce-și freacă francul de aur între degetul mare și arătător. În drum spre mașină, Crowley ar spune: John, mergem la Stabler City! Imediat! Așadar, ar porni spre Stabler City dar nu ar ajunge. John Frey se bucura de pe acum de mutra pe care ar face-o atunci inginerul șef.

Sabine a spus: Și Tante Luise a venit încoace în haine bărbătești. Halm a spus: în general, cum au venit toți ăștia încoace, ce nebunie.

În dimineața următoare, Halm aproape că nu a mai putut să se mbrace. Mâna stângă a lăsat chilotul să atârne cât mai jos cu puțință, ca să prindă piciorul drept. Pantofii și șosetele a trebuit să i le încalțe Sabine. Putea să se aplece numai dacă reușea să se sprijine astfel încât coloana vertebrală să fie scutită de orice efort. Pe când urcau spre uriașul albul Claremont Hotel aflat în susul dealului, lui Halm i s-a părut că neliniștita și săltăreața fațadă a monstrului alb și lat cât

tot orizontul care era hotelul se repezea, răsucindu-se, asupra lui precum valul acela mare la Santa Cruz. A închis ochii până când a băgat de seamă că Sabine virase înainte să ajungă în dreptul hotelului. De aici se mergea sub protecția unor copaci imenși aproape până la Poarta Crocker. Pentru prima dată a trecut prin poartă cu Lena. Tot de dragul ei era deja la ora opt în campus. Lângă fântâna arteziană din Student Union Piaza un tip cânta la vioară. În jurul craniului său neted ca un ou atârnavu șomoioage de păr la fel ca în jurul feței lui Rainer. Schubert? a întrebat Halm. Lena a confirmat din cap. El a luat din căsuță o *Campus Gazette*. Când se aflau la ramificația care ducea spre Coit Hall, i-a arătat Lenei drumul spre Fillmore Hall, la cursul lui Auster. El unul voia imediat în sala lui de clasă. Nu era în stare să se mențină în poziție verticală normală. Ori era nevoit să meargă un pic aplecat înainte, ori excesiv de drept, curbat înăuntru în zona șalelor. Deoarece nu voia să meargă aplecat, mergea exagerat de drept. Cu siguranță că și așa arăta comic. Era recomandabil să fie primul în clasă. A trebuit, atunci când a vrut să se așeze, să se apuce mai întâi bine de cantul mesei, ca să evite punctul dureros. Era o durere care, dacă era declanșată brusc, îți schimonosea chipul. Și nu voia să se prezinte în fața clasei gata adunate cu o grimasă de durere. Era primul în încăpere, în *Gazette* nu a citit decât un singur articol: despre unul care violase trei femei într-o după-amiază. Îl urmăriseră pe *rapist* dar nu îl prinseseră. Exact articolul ăsta nu l-ar citi el acasă. Aici a citit numai acest articol. Nu era o temă de conversație. Halm a prezentat cu mult tam-tam tema zilei: Cât îi era el de recunoscător lui Carol Elrod pentru minunata ei propunere de a discuta o dată de ce participa fiecare din ei la acest curs de conversație. Fata ședea ca de obicei vizavi și oblic, cu piciorul drept îndoit și cu laba piciorului așezată peste genunchiul stâng, șort albastru de sport, și tricoul alb gen flaușat cu

decolteu mare și rotund. Lângă ea Jeff, prin contrast cu ea, aproape întins pe tăblia mesei de oboseală. Pe cât de lejer și de ușor ședea ea, pe atât de greu zăcea și atârna el. Astăzi veniseră numai cinci dintre cei înscriși. La începutul celei de-a doua săptămâni lipseau așadar deja jumătate. Din fericire era prezent Howard. Și roșcata Elaine cu tricoul cu distihul era prezentă. Ea ținea tot timpul capul puțin coborât și-și rotea ochii-n sus. Așadar, voia să-i mulțumească lui Carol pentru această frumoasă temă! De vreme ce ea afla chiar tot ce făcea el aici și aproape tot ce voia să facă, va afla și cu câtă ardoare îi făcea el această plecăciune. Așadar, Howard, de ce ne sculăm de cinci ori pe săptămână așa de devreme numai pentru conversație? Howard a spus că el nu mai era student, era inginer de computere și spera că firma lui avea să-l trimită în curând în Germania. Și Elaine? Elaine, ale cărei radiații prietenoase trebuiau să se frângă din cauza feței în permanență aplecate, nu știe încă exact unde vrea să ajungă. Până acum ea vedea trei posibilități în ceea ce o privea: fie că mai târziu are să compare limbi între ele, fie că intră în domeniul bancar, fie că se duce la o publicație despre iahting. Halm o felicită pentru această bogată alegere. Dar Jeff? Jeff abia dacă și-a ridicat ochii din mâzgălele lui, al căror rost era probabil numai acela de a-l ține treaz. El a spus: Filosofie, Nietzsche. Numele l-a pronunțat americaneste: Nitschi. Oh, a spus Halm și s-a conformat imediat: Oh, Nitschi, mă bucur. Bineînțeles că îl bucură la fel demult misiunea computeristică, comparatistica, afacerea bancară și revista de iahting, dar de Nietzsche îl leagă o istorie lungă, chiar dacă nu lipsită de suferință. Așa, iar acum, așadar, Fran. Fran l-a privit ca și când el i-ar fi provocat o durere. Doar nu voia să fie întrebată. Ea venea aici de bună voie, așadar voia să fie ea, nu-i așa, cea care decide dacă și când vrea să contribuie cu ceva. Că era timidă, sperioasă și așa mai departe, doar îl lăsase să înțeleagă toate astea,

nu-i așa?! Iar el o întreabă acum! Grosolan, direct, brutal! Asta-i culmea!! Toate astea le spunea privirea ei plină de îngrijorare, îndurerată, cenușiu-albastră. Sudul Suediei, gândi Halm. De câtă vreme tăcem acum? La câți dintre ei le amortise deja buricul? Era evident că fata nu era în stare să facă altceva decât să-l privească îngrijorat-îndurerat. Așadar Halm a început să turuie. Vrute și nevrute spunea. Se blama pe sine, ca s-o scutească pe ea de ceva ce ar fi putut aduce a blam. Dacă ea ar înțelege în felul acesta încercarea lui de pălăvrăgeală –, ce frumos ar fi. El a încheiat spunând că acum s-ar putea discuta ce fel de cunoștințe de limbă ar fi necesare fiecărui scop în parte. Așadar, Howard! Atunci, înainte ca Howard să poată spune ceva, fata a spus: Eu vreau să merg o dată la operă. Oh, a spus Howard, asta e mai frumos chiar decât tot ce am auzit noi până acum. Poate că ea e fiica Decanului? Holmquist îl chema. Asta sună a Suedia. Nevastă-sa face decoruri de operă. Tontule, a spus el către sine. Doar nu o cheamă Holmquist pe fată, ci Webb. Fran Webb.

Apoi, fiindcă nu voia să meargă nici prea drept, nici prea aplecat, a pornit cu dureri ascuțite în șale, mergând între fată și Jeff, care-și împingea bicicleta, în direcția Student Union Piaza. El a spus că, în ora lui liberă, avea nevoie de o cafea. În niciun caz nu avea voie ca, însoțit de fată, să se întâlnească pe podul în spinare de pisică cu Rainer care se grăbea la ora lui. Mai bine mort decât asta. Așadar să dispară cât mai repede într-una dintre acele Student Union Cafeterias. Jeff și-a luat rămas bun. El nu bea cafea, spuse el. Și ce bine ți-ar prinde, a vrut să spună Halm. Și nu avea timp, a spus Jeff și s-a aruncat pe bicicleta lui de curse și a zburat pe drumul arcuit în jos spre bibliotecă. Halm rămase un pic în urma câmpului vizual al lui Fran, pentru cazul în care durerea i-ar fi schimonosit fața. Pe locul deschis în față la Student Union ea s-a oprit, acum trebuia să

alerge. Dimineața și după-amiaza trebuia să alerge câte o jumătate de oră. Iar după-amiază să înoate cel puțin o jumătate de oră. De aceea probabil că nu va mai putea părăsi niciodată California. Cât de mult îi lipsiseră toate astea la Viena, fusese îngrozitor. Ea venise ieri în fața biroului lui din Fillmore Hall, pentru orice eventualitate, s-ar fi putut întâmpla ca el să nu știe cum e cu Labor Day. El a făcut o grimasă. Nu, nu, vă rog, se gândise ea că nu era el așa de aerian încât să meargă la birou de Labor Day. Pe de altă parte însă voise să-i dea compunerea și să întrebe ce text îi propunea el pentru compunerea următoare. A extras din geanta ei câtuși de puțin școlărească un manuscris, Halm l-a luat dând intens din cap – nu mai da atât de tare din cap, și-a spus el și a continuat să dea din cap – și a spus ca un elev care, fiindcă nu are nimic de spus, nu mai vrea decât să demonstreze că a învățat: *Th'expense of spirit în a waste of shame / Is lust în act ion*. Sau: *tu poți să surâzi fără să iubești, eu însă nu pot decât să urăsc*. Nu era pregătit. Nu luase nicio hotărâre. Din cauză că, odată cu distanța de treizeci de ani, considera că depășise și problema fetei, nu mai făcuse nimic pentru ea. Așa ești tu, a spus el către sine. Iar fetei i-a spus: Shakespeare. Ea a spus: Dacă credeți. Avea să-i aducă rezultatul unui prim brainstorming la ora de consultații, dacă i se permitea. O, da. O, da, firește. Ea a plecat și a și ajuns printre copaci. Oriîncotro ai lua-o, aici, ajungi îndată printre copaci. Dar rămâi vizibil. Copacii nu devin pădure. Ea a luat-o în jos, în direcția terenului de sport. Doamne, și cum mai mergea. Nu avea voie să se uite după ea. Student Union Piaza era locul cel mai public care exista în tot campusul. Nimic nu avea Carol mai mult sub control decât acest loc. Probabil că acum i se vedea chiar pe față că încerca să-și imagineze cum arătase chipul fetei în clipa în care plecase. În fond, el putea să simuleze că-l asculta pe tipul care cânta la vioară și încerca să se hotărască ce anume din Schubert repeta ăla

o dimineată întreagă. La sfârșit chipul ei devenise cu totul lipsit de griji. Carevasăzică nu i-o luase în nume de rău că îi pusese o întrebare în timpul orei. Deoarece ea merge în jos, înspre terenul de sport, el nu mai avea nevoie de nicio cafea, ci putea să meargă spre Fillmore Hall. A mai făcut un ocol pe la tipul care stătea în soare și cânta la vioară. Halm i-a aruncat un dolar în cutia viorii. Trebuie că erau cam de aceeași vârstă, ăla și el. Halm a ajuns până la ușa lui Carol, fără să-l întâlnească pe Rainer. Doamne ajută. Prezența lui Carol l-ar obliga pe Rainer, dacă ar ieși acum din biroul său, la o anumită prudență sau politețe. Halm a întins mâna după cantul mesei, s-a așezat cu grijă pe scaun, a povestit pățania sa de sâmbătă cu valul și a enumerat locurile albastre și a recunoscut că nici măcar pantofii nu și-i mai putea încălța singur. Carol a spus că în Talmud scria că tânăr era acela care se putea descălța de pantof stând într-un picior. Valul dorise să-l facă atent asupra faptului că asta ținea de trecut. Rainer nu-și făcuse deloc apariția azi. Nici măcar nu telefonase. De cele mai multe ori, când nu apărea, dădea măcar telefon. Un student care promova la Rainer era întotdeauna acolo, pregătit să-i țină locul. Ea i-a amintit lui Halm că iarăși uitase să se uite în căsuță. Acolo așteaptă un pachet de cărți de la Felix Auster. Asta era parola pentru lectura lui din Elrod. Halm dă frâu liber entuziasmului său. Carol îl privește neîncrezătoare. Spune că, după 20 de pagini, T. H. Mermer închisese *Inspiration Inn* pentru totdeauna. Pentru el de necitit, spusese Ti-Eici. Ea înțelegea asta. Dacă nu ar fi fost căsătorită cu Kirk, nici ea nu ar fi citit cartea până la capăt. Halm era derutat. Ea îl făcea pur și simplu de râs. Dar ei citise totuși cartea cu plăcere. Bun, entuziasmul era fabricat. Dar cartea îi plăcuse. Carol însă era și rămânea de părerea acestui domn Ti-Eici Mermer. Cine era acesta de fapt? Oo, a spus ea, nu-l cunoștea? Autor, venea de acolo de unde venea și Halm, a fost aici

acum doi ani, oriunde ajunge, nu este o apariție atât de precaută ca domnul Halm. Ce părere are de fapt domnul Halm despre Elissa? Halm și-a dat din nou drumul la entuziasm. Carol și-a ridicat cât mai sus posibil tot ce putea fi ridicat pe chipul ei și a spus: Laș. Dumneavoastră bateți câmpii din principiu! E de-a dreptul jenant. Ați putea călca lumea pe nervi, domnul meu! Cu bunătatea dumneavoastră programatică! Și s-a întors și a rămas cu fața la perete ca o oaie năvăașă. Trebuia să plece. Nu a mai spus nimic. După ce și-a ținut ora, s-a dus la Student Union Plaza, a văzut-o pe Lena așezată pe marginea fântânii arteziene, citea; violonistul clown continua să cânte aceeași bucată. Lena, a spus el. Ea și-a ridicat privirea. Lena, tu, pe marginea asta scundă de fântână! Nimeni nu mai șade așa, nu mai citește așa ca tine, trebuie să mă crezi. Lena s-a ridicat și s-a uitat la el de parcă i-ar fi provocat vreo durere. Cu atâta prudență ca tine, așadar atât de credibil ca tine nu mai e în stare nimeni să-și exprime un interes, voise el să spună. Era însă evident că ea nu credea niciun cuvânt. Bătea câmpii din principiu? Dumneavoastră, cu bunătatea dumneavoastră programatică! Ce simplu era, prin comparație, modul în care trebuia să te porți cu Musca Spaniolă! Aleia îi aduceai de trei ori pe an câteva floricele din grădină și de Crăciun o sticlă de Armagnac cu prune, și atunci era cât putea ea de prietenoasă cu respectivul. Carol era mai complicată, exact de o mie de ori mai complicată. Când Lena și Halm au urcat la Sabine în mașină, Sabine a întrebat: Cum a fost? Lena voia să-l lase pe tatăl ei să răspundă. El a insistat că ei îi fusese adresată întrebarea. Era bucuros că Lena era de față. Lui îi era rău sufletește. Suferea de un rău spiritual. Să vomți spiritualicește –, de așa ceva avea chef. Nu putea s-o asculte pe Lena. El aflase în această dimineață că exemplul îngrozitor pe care-l oferiseră Carol și Kirk nu-i era de ajutor. Fusese lipsit de apărare azi dimineață. Fata

acționase asupra lui ca și când nu ar fi pregătit nicio apărare. Experiența unei desăvârșite lipse de apărare –, asta trebuie să fi fost cauza paraliziei care pusese stăpânire pe el. Mersul de la Coit Hall până la Student Union Plaza, cele câteva fraze, fața ei în apropiere, fața ei care devenea tot mai luminoasă. La urmă s-a insinuat chiar și un fel de zâmbet pe buzele ei care stăteau mai degrabă grele una peste alta. Toate astea sunt atât de penibile, el vede totul atât de fals. S-ar putea vedea cu totul altfel atât fata cât și relația lui cu ea. Mult mai potolit, mai plăcut, mai prietenos, mai realist: 33 de ani diferență, doar erau de ajuns! Trebuiau să fie de-ajuns! 999 de dolari îi plătise Stabler familiei lui Eileen pentru fiecare zi pe care o petrecea cu el femeia cu 33 de ani mai tânără. Sub pretextul că avea de lucru la prelegerea lui despre Heine, s-a retras imediat după masă. Și iarăși era să ia naștere un dialog. Dar Halm a reușit să împiedice repartizarea vocilor într-un Halm-EL și Halm-EU. Nu am niciun chef să mă las înjurat de către mine însumi și chiar provocat. N-ai putere! s-a auzit, sarcastic, ecoul în el. Și n-am nici putere, mă rog. Trebuia doar să recunoști totul, și lucrurile își pierdeau îndată duritatea. A venit la el Sabine. Făcuse rost de o alifie care conținea venin de albine și insista să-i freceționeze imediat spatele. Îl ardea, nu glumă. Făcea bine, trebuia să recunoască. Ah, Sabine, a spus el. Dadaa, a spus ea. L-ar fi plăcut s-o atragă și pe Sabine în dialogul său interior. Nu se simțea câtuși de puțin despărțit de ea. De implicat nu putea însă s-o implice. Asta ar fi fost soluția. De îndată ce ar fi implicat-o pe Sabine, ce era mai rău ar fi și trecut. De acum încolo s-ar fi contopit la loc în vechea lor unitate, temeinicie. Deci, dacă nu îi povestea totul Sabine, pe loc, recunoștea că nu voia o soluție. El voia dilema. Catastrofa. Și cât de frumos ar fi să despacheteze acum pe loc totul în fața Sabine. Ca acum șapte ani, când se întorseseră acasă de la operă. Dar fusese nevoie de acea scenă oribilă din foaiere,

pentru ca el să vorbească. Nicole Klingele, care fusese cândva eleva lui, îl trăsese pur și simplu de umeri ca să i-l prezinte soțului ei. După această scenă fusese ușor să-i povestească Sabine istoria care fusese între el și Nicole, acum doamna Schloz-Klingele. Iar în vara următoare, el și Sabine depășiseră o poveste cu un camarad din tinerețe și de studii și tânăra lui soție. Cu folos, cum s-ar zice. Folos în ceea ce privește coeziunea. Acum, însă, lui nu-i ardea de un asemenea folos. De pagubă îi ardea lui. Dumnezeuule, dar ușor mai fusese să renunțe la Nicole Schloz-Klingele, să o livreze pe ea și să se livreze pe sine disprețului Sabine! Cât de bombastic fusese costumată cealaltă! Spaniolește, a la Pierrot, roșu cinabru, cu uriașe buline albe, bufantă la umeri, pe urmă îngustă până la talie, pe urmă se umfla din nou ca un balon și se termina strânsă imediat sub genunchi. Iar Nicole se găsea într-o dispoziție la fel de stridentă. Își umfla literalmente distinsul ei grai suav, era absolut gălăgioasă și penibilă. Și asta după actul doi din Tristan. Cum putea să fie ceva atât de definitiv trecut! Profund tonifiant. Fran nu era Nicole. Totuși, acum nu se mai simțea atât de rău ca înainte. Se uită la ceas. Din momentul în care fata se întorsese și plecase în așa fel încât el crezuse că nu va putea suporta, trecuseră cinci ore până acum. Fusese singur cu ea cinci minute, destul de exact. Un minut cu fata, o oră de regenerare. Câtă vreme nu se afla în preajmă decât cinci minute. Probabil că pentru un al șaselea minut cu fata ar avea nevoie de o oră și zece, și pentru un al șaptelea minut cu fata, de o oră și douăzeci pentru regenerare. Rămânea în egală măsură tulburat și epuizat după ce ea pleca. Complet de nefolosit. A sunat telefonul. Era Carol, suna de acasă. Plângea. Îi părea atât de rău. Vorbea și plângea întruna, sălbatic. Plânsul a devenit mai ud și mai zgomotos, pe urmă mai intim și mai scâncit. Îl ruga să spună o dată ceva, s-o ierte. Trebuia ea mereu să facă pe scorpia tough. Halm a

descriu cu lux de amănunte cât îi părea de rău că prilejuise asemenea ieșiri. Carol și-a revenit repede. A spus că era posibil ca pur și simplu el să nu priceapă nimic. Numai că ea nu mai avea de gând să înceapă acum din nou de la Ti-Eici. Și a închis. El a pus mâna, cum s-ar zice, instinctiv, pe compunerea fetei. Scria că momentan se afla în casa părinților ei din Mill Valley, că bea lapte și că se gândea la iernile întunecate de la Viena. În casa părintească nu trebuia să faci decât un pas și avea tot ce voia. Un pas, și erai la umbră. Un pas, și erai la soare. Un pas, și prietenul era acolo. Un pas, și erai la prietena atoateînțelegătoare. De atâta bine și de atâta confort și protecție nu te mai simțeai pe tine însăși, în întunecata Vienă, închisă în tine însăși, resimțeai totul ca pe o durere. Chiar și o poezie. Și mai ales pe aceasta. Apoi s-a petrecut o catastrofă. Aici. În familie. A trebuit să se-ntoarcă. La tatăl ei. Mama ei fusese călcată de o mașină. În San Francisco. Pe o stradă abruptă. Compara frumoasa durere întunecată din Viena cu durerea ascuțită reală din California. Un an mai târziu, tatăl ei se însurase cu femeia care se făcuse vinovată de moartea mamei. Iar femeia asta era o femeie extraordinară. Femeia asta suferă de nenorocirea de care ea însăși e vinovată la fel demult ca ea, ca tatăl și ca fratele ei. Poezia lui Rilke devenise pentru ea imaginea prin excelență a propriei ei pasivități. Totul avusese atunci mai multă influență asupra ei decât ea însăși...

Când Halm a apărut în ziua următoare în ușă la Carol, ea i-a distras imediat atenția asupra ușii lui Rainer. Care tocmai ieșea, cu talarul pe braț, a salutat din cap, a trecut pe lângă el, afară în hol. Halt! a urlat Halm. Rainer s-a oprit, s-a întors. Ce-nseamnă asta, a spus Halm. Rainer s-a uitat la Halm, ca și când ar fi trebuit să recunoască ceva într-o cameră prost luminată. Adevărat, a spus Rainer, ridici pretenții la compasiune credibilă, care însă mie mi-ar lua mai mult timp decât am în drum spre o promoție. Halm a văzut,

fiindcă buza lui Rainer atârna atât de departe în jos, vârful limbii acestuia agitându-se neliniștit printre dinți. De-ar fi însă să vrei să mi-o iei înainte cu compasiunea, te rog! a spus el, a așteptat încă o secundă cu vârful limbii dând semne de neliniște, apoi a plecat. El era șeful aici. Șeful poate să lase baltă pe oricine vrea el să lase baltă. Lui Halm i-ar fi plăcut să se facă mic până când nu mai putea fi recunoscut. Carol a râs, el s-a speriat. El stătea pe culoarul de la etajul 3 din Fillmore Hall în campusul lui Washington University, Oakland, California. Nu avea voie să-și permită nimic, simțea asta cu precizie. Trebuia să-l servească pe fiecare așa cum voia acela să fie servit. El nu avea nimic de spus, cum s-ar zice. Să cedeze, asta era rolul lui. Asta știa, să cedeze. Spera să-i folosească. Spera că ceva din ceea ce era el capabil să facă avea să fie observat. Îi era dor de *Inspiration Inn*. Îi lipseau peștera, ascultătorul, povestirea, în care putea să se ascundă. Îi lipsea Kirk Elrod. Kirk Elrod era singurul de care nu-i era teamă.

Ea îl însoțea după fiecare oră de conversație. În fiecare zi, el trebuia să aibă un motiv ca, de la Coit Hall, să nu meargă spre Fillmore Hall. E drept că pantofii și ciorapii tot nu putea să și-i îmbrace singur, de mers, însă, putea să meargă, chiar dacă ridicol de drept. Numai să nu se mai întâlnească, cu fata lângă el, pe podul ca o spinare de pisică de peste uscatul Okra Creek, cu un Rainer salutând caraghios! Numai să nu mai ajungă, cu fata lângă el, în fața ușii liftului din care tocmai iese Carol. Halm se bucura că, joi, Carol avea să lipsească. Joi era Rosh Hashana. Ea era a twice a year Jew, cum spusese, de Rosh Hashana și de Yom Kippur. Vineri seara a sunat la ușă: Rainer. L-a îmbrățișat pe Halm încă înainte să intre pe ușă. Poți să mă ierți, a spus el șoptind ud. Halm a spus: Cu cea mai mare bucurie. Dar Rainer a spus că nu putea să mai calce în casa lui Rinehart decât atunci când Halm îl va fi iertat. Dar tocmai o făcuse, a spus Halm. Nu, Halm trebuia să-l ierte în germana literară și fără jargon și flippancy și la indicativ prezent, persoana întâi singular. Halm a constatat că-i venea greu să facă asta. Acum ar fi putut să vorbească și el o dată solemn, chiar era îndemnat să o facă, și nu era n stare. Dar trebuia. Altminteri, Rainer se-ntorcea și pleca. Stătea în fața lui, aplecat și totuși mai înalt, buza de jos îi atârna, vârful limbii i se juca chinuitor de încet între rândurile căscate de dinți. Halm avea sentimentul că era o umilință, să rostească această frază la comandă. A recurs la subterfugii. Dar te-am iertat deja, a spus el. Indicativ prezent, a spus celălalt. Era bineînțeles sub influența alcoolului. Lui îi venea ușor. Pe de altă parte, la Rainer alcoolul părea mai degrabă să accentueze ascuțimea percepției și acuitatea trăirii. Minciună și adevăr la Kleist, a gândit Halm. Așadar, el

trebuia să-i spună lui Rainer că-l ierta pentru că voise să i-l pârască Sabinei. Trebuia să-l ierte pentru că spusese: Nu ești bun de nimic. Să ierte fraza: Vorbești prostii, băiete. Putea să ierte toate astea? Nu putea la fel de bine să-i ceară și el celuilalt o frază: Retrag ceea ce am spus!? Dar el nu a îndrăznit să-i ceară lui Rainer așa ceva; i se părea posibil ca omul să țină la aceste fraze. El voia iertare pentru faptul că spusese adevărul. Ceea ce spunea Rainer nu putea fi decât adevărul. Nu există un om mai drept decât el. Acum Rainer îl privea pe Halm aproape implorându-l. Vârful limbii i se agita nervos. Halm știa deja că avea să cedeze. Trebuia să spună o frază care îi era străină. Nici măcar nu era în stare să gândească în astfel de dimensiuni. Să ierte, să nu ierte... ce vocabular pompos! Avea să cedeze. Avea să mintă, privind din punctul lui de vedere. Altfel nu se putea conviețui cu acest sportiv al adevărului. Doar că nu era încă în stare să rostească fraza cerută, dar că nu avea să fie scutit de acea frază, o știa deja. Din faptul că trebuie să-l iert, asta face o întreagă ceremonie de subordonare. Trebuie să mă arunc în țărână, el îmi pune un picior pe grumaz și spune că nu va lua piciorul decât când am să spun că îl iert. Dumnezeule,ăștia chiar s-au vorbit înainte, Carol și el! Carol nu pusese în scenă cu atâta pompă ceremonia iertării, pe de altă parte însă ea nu era șeful. Și fiindcă el nu dăduse dovadă de ascultare, fusese certat. Astfel că acum a spus, gâfâind realmente: Te iert. Rainer i-a mulțumit cu atâta seriozitate, încât Halm nu era numai mișcat, ci chiar bănuia că bănuiala lui cu iertarea ca ceremonie de subordonare fusese greșită. Lui Rainer îi părea totuși în mod evident rău că-i spusese lui Halm că nu era bun de nimic. Halm era bucuros. În sfârșit, Rainer! Halm l-a condus pe Rainer în cameră ca pe o amantă. Îl iubea pe individul ăsta insuportabil, față de care nu puteai să fii niciodată destul de prudent. Dar poate că era totuși plin de bunăvoință. Așa că, în casă cu el! Înăuntru cu el! Lena,

Sabine, avem cea mai agreabilă vizită pe care o putem avea. Nu era whisky în casă. Avusese grijă Halm. Nu mai e decât vin, uite, spusese el. În California, whisky, era ridicol. Chardonnay de Sonoma, Cabernet Sauvignon de Napa. Nu-i spusese Sabinei că, după cele întâmplate în această casă din cauza whiskyului, el unul nu mai putea să vadă whisky în această casă, cu atât mai puțin să bea. Vinul îi pica întotdeauna bine, a spus Rainer, cel roșu mai bine chiar decât cel alb. Sabine avea și din ăla. Rainer cunoștea soiurile, firmele, a gustat, a lăudat-o pe Sabine, a spus că erau *Lacrimile Muntelui*. Numai Lena bea ceai. Rainer a creat o atmosferă, de parcă s-ar fi bălăcit cu toții prin apă caldută sau ca și când ar fi zăcut, somnolenți, undeva la iarbă verde. Se simțea atât de bine. Și-a întins brațele. Nici astăzi nu mai avansase deloc cu înțelegerea textului la Schubert, dar asta era deja ceva atât de obișnuit, încât nu merita să extragă de aici ceva draconic, și cu atât mai puțin într-o zi care ieșise totuși destul în evidență printr-o vedere de la Jamey, venise din Brattleboro, unde în momentul de față Jamey participa la un experiment Internațional Living. Rainer voia în mod evident să-și reverse fericirea asupra Halmilor. Grijuliu, de-a dreptul tandru, s-a interesat de experiențele Lenei în campus. Ca și când Lena ar fi fost o filosoafă răsfățată de plan internațional, Rainer a întrebat-o foarte îngrijorat, dacă Félix Theodor Auster i se mai părea suportabil! Teddy a fost cândva un ins care găsea cu precizie expresia potrivită pentru dureri contemporane, acum recapitulează. Lena a spus că încă nu înțelesese mare lucru. Aha, a spus Rainer. Și pe unde mai fusese Lena? La Linda Gallagher, *Women's Study*. Oh, a spus Rainer, *Écriture Féminine*. N-avea de gând să mai comită spirite și pe tema asta. Roy, castratorul de ocazie, o numea pe Linda călugărița literară. Ce fericit era că-i avea aici pe Halmi! Ce impresie puternică îi făcuse Lena motociclistei lui! Atunci când o numește pe Elissa motociclista

lui, se teme de fiecare dată că nu reușește să-i confere cuvântului intonația de tandru entuziasm pe care îl simte el. Elissa era opusul extrem al călugăriței literare. El o cunoscuse la o serbare la Claremont Club, la care fusese invitat numai din cauză că Elissa reușise să-l oblige pe taică-su, care-l cunoștea pe președintele clubului. Pe atunci, el se afla aici în perioada lui de probă, o prietenă a Elisei, o chema Bluma, fusese la cursul lui, Elissa îl cunoștea numai prin Bluma, atunci când a pus să fie invitat. Pur și simplu avusese nevoie de un tip pentru această serbare a clubului. Trebuie că trăia într-o stare de șoc atunci. Probabil că tocmai aflase că era gravidă. La vremea aceea, el nici nu avusese habar ce putea să însemne pentru o fată să se înrudească cu familia McCleaves. Elissa pusese în scenă un basm pentru el. Durata, șapte săptămâni sau șapte luni. În loc să te mulțumești, vrei mai mult. Era curios ce față avea să facă Elissa, când va auzi că Lena mergea la *Women's Study*. Elissa disprețuia lucrurile astea. Nimic nu-i era mai străin decât ideea că trebuia să ieși în evidență. Asta se vedea după felul în care se odihnea în ea însăși. Rece și închisă în sine. Întotdeauna vrei tu să ajungi la ea. Dar asta nu-ți reușea. Nu lui. Ei nu poți să-i impui, asta e. Doar dacă nu ești cumva un negru din Caraibe și te cheamă Othello Jésus de Garcia. Faimă, spirit, el nu cunoștea nimic cu care să ai noroc la ea. Trebuie să miroși a ceva. Numai că el nu știe a ce. De pildă, ea nu citește. De câte lucruri era nevoie până să ajungă Elissa să se intereseze de o carte, în acest sens, următorul exemplu: Prin anii patruzeci a existat aici un autor, Mark Cerf. Thomas Mann a scris un cuvânt înainte la romanul psihanalitic al lui Cerf, *Turmei Vision*. Fiul acestui autor, Stanley Cerf, era profesor, făcea, fără succes, poezii, s-a însurat cu Bluma, prietena Elisei, care scria și ea, care chiar primise un premiu de la *Harper's Magazine* pentru o proză scurtă. După care a fost împușcată de către soțul ei, Stanley. Pe sine

însuși, el nu a reușit decât să se rănească ușor. Acum șade pe viață dincolo, în St. Quentin, care aproape că se poate vedea dinspre Euclid. Când Elissa a aflat ASTA, a citit imediat cartea socrului Blumei: *Tunnei Vision*. El nu o mai vedea pe Elissa decât când aveau musafiri. Dar vorbeau la telefon unul cu altul, în interiorul casei, de sus în jos. În felul acesta avea avantajul că putea să fumeze și să bea. Mâine seară, când Helmut și cu el vor juca skat la Kinsman, Lena va cânta așadar la pian la Elissa. Halm și Sabine erau surprinși. Urma să le comunice, a spus Lena. Și ce-o să faceți dumneavoastră, Sabine? a spus Rainer. Sabine a spus: Oricum, n-am să mă sinucid. Era o bucurie să audă asta, a spus Rainer. Dacă nu li se părea și lor înduioșător că Elissa spunea că el, Rainer, era pe cale să se sinucidă. Iar faptul că ea nu spunea asta numai din cauza duhorii de nicotină din textile, se vedea și din faptul că ea menționa și alcoolul, care însă nu putea afecta cu nimic puritatea bisericii tarantulei ridicate de ea. Fraza asta, că el era pe cale să se sinucidă, îl oprea de fiecare dată să solicite divorțul. Câteodată, când până și lui îi mai trece puțin cheful de băut și de fumat, are impresia că totuși continuă să bea și să fumeze numai ca să audă de la Elissa această frază. Stanley Cerf o împușcase pe soția lui cu douăzeci de ani mai tânără Bluma în ureche. Cu sânge rece, spusese procurorul. Unele cuvinte ar trebui retrase din circulație din cauza evidentei lor absurdități. Avea să cânte Lena mâine seară și dacă era și Othello Jesus Garcia de față? Fiindcă trebuia să se gândească și la asta. Elissa mergea întotdeauna prea departe. O copilă nevinovată din bătrâna Europă și un negru curvar și dramatic din Jamaica –, pentru Elissa, elementele unei seri fermecătoare. Am să câștig mâine seară la skat, ai să vezi. Dar i-ar plăcea să joace odată cu Lena la patru mâini. Atunci ar invita-o pe Elissa. Poate ar veni. E destul de greu, cu toate chestiile astea, a spus el și i-a privit pe Halmi unul după altul în față. Bunicul lui fusese

brutar, a spus el. 23 de feluri de pâine în fiecare zi, proaspătă. N-ai fi crezut una ca asta, a spus el pe urmă cu un ton realmente plin de reproș. Și a repetat numai pentru a confirma: N-ai fi crezut una ca asta. Pe urmă către Halm: Nu folosi situația ca să crezi că mă ai la mână. Tu tragi sfori. Îți permiți concluzii. Te crezi isteț. Sabine, spuneți-i că e suficient să mă iubească. De jur-împrejur numai intrigi incipiente. Mâine te iau la skat. Take care! Noapte bună. Și s-a mai întors încă o dată și a spus batjocoritor batjocoritor: Pity she's a whore. Dar te rog: For interdepartmental use only. Pe urmă s-a întors ca și când ar fi vrut să se pregătească pentru o piruetă și a plecat grotesc. Halmii au mai rămas o vreme împreună, ca unii a căror situație era mai bună. Sabine a spus că Rainer se simțea evident urmărit. De mine? a spus Halm. Da, de tine, a spus ea, cel puțin amenințat. Păi da, așa se întâmplă, a spus Halm, urmăritorii au tendința de a se simți urmăriți.

Toată dimineața următoare, Halm a pus-o pe Sabine să-i reîmprospăteze cunoștințele în materie de șoferie. După a treia tamponare renunțase, erau ani de atunci. Fără să-i admire sau să-i disprețuiască pe șoferi, spusese: Eu nu-s șofer. Acum, deodată, voia să fie. Țara asta îl contamina. Cu depărtare și luciditate. Cel mai mult i-ar fi plăcut să călătorească întruna. În mod evident aici ar fi făcut toate acele lucruri de care nu avea chef acasă. De pildă: să șofeze. Sabine era uimită. El avea motive convingătoare. Seara, Rainer voia să-l ia la skat. Acolo, ăla ar continua să bea. Faptul că profesorul ăla tânăr din Texas o ștersese pentru totdeauna după o primă seară de skat, te făcea să-ți închipui cam cum decurgeau aceste seri de skat. Și pe urmă din Upper Happy Valley înapoi cu poetul ăsta plin de alcool și de suferință, nu, asta nu. Au traversat cu mașina cele zece sau douăsprezece orașe de sine stătătoare dar crescute acum laolaltă de-a lungul Bay-ului. Au exersat urcarea spre

și intrarea pe autostrada care ducea apoi prin tunel spre interior, așadar și spre Upper Happy Valley. A strâns-o pe Sabine tare lângă el pe când coborau de la garaj spre casă. Și această lumină, aceste frunze, acest cer, această casă, această clipă, Sabine! Ah, Sabine, din nou o zi atât de deprimant de frumoasă! Ce-o să se mai întâmple și cu noi, Sabine? Mai știi cât e de întuneric în ianuarie în Sillenbuch? Sabine considera că era greșit să se gândească acum la mai târziu. L-a făcut atent la cele ce înfloreau acum aici: Hibiscus, bougainvillea, fuchsia. Plante care, acasă, au nevoie de ghiveci și seră, aici înfloresc în aer liber, uite. Înainte să intre în casă, Sabine a mai cules câteva lămâi. Nevasta lui Bob next door i-a spus Sabinei că aici grădinăritul era o plăcere fiindcă nu exista iarnă. Halm voia frazele locale în original. Gardening here is fun. Bine, a spus Halm ca la școală. Sub copertina de la intrare, când întinsese deja mâna după ușa împotriva țânțarilor, el a spus: Nu am absolut nimic împotriva ta, Sabine, nici cel mai mic lucru. Sabine a tras o strâmbătură, care era necesară după acest acces de solemnitate.

Când a venit să-l ia pe Halm, Rainer a fost de acord să conducă Halm, dar nu Volvo-ul. Făcuse un jurământ solemn: Că nu se va mai urca niciodată într-o mașină neamericană. Le era mult prea îndatorat mașinilor de aici. De pe vremea când lucra pe ambulanță. Pe urmă în Virginia, ca grădinar pe care-l închiriau cu ora. În această calitate a locuit și a scris o dată din mai până-n octombrie într-o astfel de mașină. Și pentru tot ce a visat el acolo, le este încă multă vreme îndatorat acestor fierătanii spațioase. Prin urmare, Halm trebuia să se prefacă a ști să conducă și o măgăoaie din aia. La un moment dat a frânat, de probă. După ce au terminat de tremurat în urma șocului, Rainer s-a uitat întrebător spre el și Halm a spus: Scuze. Că nu exista pedală pentru piciorul stâng, nu-i intra în cap cu una cu două. De ce oare nu era-n stare să recunoască față de Rainer

că nu mai condusesese niciodată o mașină cu transmisie automată? Dar toate smuciturile și spasmele îl făceau pe Rainer tot mai vesel. Frica părea să-i fie străină. Drumul nu mergea pe autostradă și nici pe sub deal, ci pe deasupra. Era împotriva oricărei tunnel Vision, a spus Rainer. Când au ajuns sus, Rainer a spus: Aici începe Grizzly Park Boulevard, pe asta locuia familia Elrod, ei văd toate podurile de la San Mateo până la Richmond. Apoi au luat-o pe după deal prin umbra pădurilor de eucalipt pe drumul plin de curbe la vale. Rainer a spus dinainte unde aveau să vireze la dreapta într-o vale, în care aveau să parcheze și să facă o mică plimbare, până la Inspiration Point. De acolo își luase titlul Elrod, care era originar din Albany. Acum ai vederea cea mai cuprinzătoare, a spus Rainer. De aici se vedea spinarea dealului pe al cărui versant frontal locuiau ei, se vedea și peste el, dincolo, spre părți ale Bayului, spre San Francisco, podul Golden Gate, oceanul. Halm stătea și se uita și făcea o față pioasă. Rainer l-a apucat de amândoi umerii și l-a întors spre el și a spus: Poftim. Aici se întindeau dealuri nelocuite până la orizont. Rainer a spus: California. O mare de vârfuri rotunde acoperite de iarbă, arse de soare până când aproape că ajunseseră să licărească auriu. În jos, sfidând toată uscăciunea, pădurile de eucalipt. Și uite acolo, deasupra dealurilor, cum a urcat luna exact la fel demult cât a coborât soarele deasupra mării. Și noi doi la jumătatea drumului între urcuș și coborâș. Împăcat? Halm a dat din cap. Îi venea să-l mângâie pe Rainer. Dar așa ceva nu se face. Au coborât în umbră, la mașină, trecând pe lângă păsări care purtau coroane și care umblau repede încoace și-ncolo, ca și când ar fi fost nervoase. Rainer a spus că alea nu erau păsări, ci ornitologi, un congres, probabil despre muzică și literatură, vai ce jale. Dar ieri cel puțin venise o vedere de la Jamey, ținea să-i spună asta lui Helmut. Halm a apucat brațul lui Rainer și l-a strâns repede și tare. De fapt,

Rainer ar fi trebuit să spună au!, dar el nu părea să observe nimic. Nu-i așa că-i frumos, a spus Rainer. De-a dreptul minunat, a spus Halm. Din Brattleboro, a spus Rainer, băiatul participa acolo la un seminar despre Internațional Living. Ce zici de asta? Minunat, asta zic, a zis Halm. Apoi, Rainer a ghidat călătoria prin curbe tot mai bruște, mai abrupte, mai înguste, mai păduroase, mai incredibile și pe drumuri romantic de proaste până în Valea superioară a fericirii. Acolo: Sally respectiv gura ei în ultimele raze de soare. Halm se așteptase la un fel de gospodărie țărănească. Dar ceea ce se ridica aici pe singurul pînten plan de pe acest versant abrupt, înconjurat de tufe și copaci ca de o oază, era o bijuterie de casă din piatră deschisă la culoare și grinzi albe. Ferma se găsea mai departe, în spate, nu se vedea, nu se mirosea. Și, ceva mai sus pe deal, o căsuță, o versiune în miniatură a casei: atelierul lui Sally. Toate acestea le-au construit cu mâinile lor, a spus Rainer. În iarba grasă, dând impresia că era supraalimentată, dintre tufișuri, copaci, în jurul casei, mereu: operele lui Sally. Ceramici care zăceau acolo de parcă le-ar fi eliminat gazonul acela bombastic. Protuberanțe dezordonate, ce izvorau de-a valma stridente și lucitoare. Fructe și animale care, împreună, alcătuiau un corp. Părți de trupuri umane, care se sfârșeau în flori. Sâni, în care erau înfipte gheare de păsări. Exista și un șoricar autentic acolo, îl chema Umlaut din cauza dungilor oblice albe deasupra ochilor. Îl chema deja așa atunci când Roy îl primise în dar de la un coleg din Tübingen. În casă, totul era alb. Deși totul era altfel decât la Elissa, impresia principală era și aici: solemnitate. Dar, deoarece Sally nici nu venise încă înăuntru – voia să mai lucreze în atelier –, Halm nu avea cine știe ce chef să admire intempestiv această solemnitate. Podeaua de stejar pe care o montase Roy însuși, și scaunele și masa făcute de mâna lui, acestea trebuia să le admire. A intrat Leslie Ackermann, Roy a luat cele trei

sticle pe care le aduseseră cei trei musafiri și a spus că voia mai întâi să le pună la rece, deși la vinurile vărsate pe care obișnuiau să le aducă Rainer și Leslie nu era de niciun folos. De îndată ce pusese jos sticlele, Leslie Ackerman și-a pus mâna stângă deasupra ochiului stâng. Și asta atât de firesc, de natural, încât Halm a fost nevoit să-și spună că aproape că nici nu mai observase acest mod totuși nu tocmai obișnuit de a fine o mână. Roy a amestecat cărțile cu virtuozitate americană. Rainer a spus că Roy își câștigase existența un an de zile la Reno la masa de Black Jack. Acum Halm nu mai avea chiar deloc curajul să recunoască faptul că regulile skatului nu-i mai erau tocmai proaspete-n minte. Rainer a băgat de seamă și a spus: Dai, ascultți, spui. Ne place să jucăm în patru, pentru ca să poată mereu câte unul să mai și guste câte ceva. Leslie a spus: Vorbește așa, fiindcă sunteți dumneavoastră aici, altminteri spune: ca să ajungi să mai și bagi și să mai și torni ceva în tine. Roy a spus, Rainer să facă bine astăzi și să nu mai toarne-n el așa de repede, să joci împotriva unuia care nu mai știe ce face nu e nicio plăcere. Rainer a spus: Acum, căcăciosul ăsta vorbește deja la fel ca nevastă-mea. Să știi că nu de-aia ies eu seara din casă, ca să aud de la tine toate chestiile astea! Leslie a spus că Roy spunea asta numai de zgârcit ce era, fiindcă-i era teamă că lumea avea să bea mai mult decât adusesese. Licoarea de doi dolari douăzeci a lui Roy, a spus Rainer, îl îndemna mai degrabă la abțință. Oricum, mai bună decât poșirca aia studentească pe care o servești tu, a spus Roy. Și către Halm: Rainer face mereu chefuri cu studenții la el acasă, fiecare student aduce câte o sticlă din ce e mai ieftin, jumătate rămâne, pentru noi. Dar mai înainte șutește din supermarket etichete cu prețuri, și pe alea de șase dolari le lipește pe sticlele lui cu poșircă studentească.

Fiindcă eticheta cu prețul e singurul lucru din care înțelegeți

ceva, a spus Rainer. Hai, săritorul în înălțime, poți sau nu poți. Pot, a spus Leslie, și chiar fără să dau din clipici. Atunci te rog, arată-te, căcăciosule, a spus Roy și a început să liciteze. Căcăcios ești tu, a spus Leslie. Halm avea impresia că, ori de câte ori trebuia să spună căcăcios, Leslie trebuia să facă un mic efort. Și doar jucau de cincisprezece ani împreună, Frații cei Duri. Când Roy a jucat un zece de pică cu speranța că Leslie avea asul, dar asul era la Halm, Roy a spus: Cine ar putea să creeze, că găina urinează. Că se cacă, asta se poate demonstra. Leslie a spus: Get your act together you mellowed-out flamboyant half-wit. Roy a făcut o levată și a însoțit-o cu un mormăit ursuz: High jumper poppycock nonsense. Halm a înțeles doar că asta era limba Fraților Duri. Halm pierduse. Roy a scos hârtia pe care erau deja trecute numele, și a scris punctele plus și minus și a spus: I feel plumb good. Halm a luat din nou inițiativa în jocul următor, a pierdut din nou. Apoi a împărțit Leslie, Halm a luat inițiativa, a pierdut. Apoi a împărțit el, s-a servit cu bunătați de pe platou, a băut din vinul alb cam dulceag și a urmărit jocul, pentru a redeveni cât mai repede cu putință un jucător de skat cât de cât responsabil. De îndată ce a intrat din nou în joc, a jucat din nou și a pierdut. De fiecare dată, își calcula șanse care apoi nu erau șanse. De fiecare dată venea culoarea pe care n-o putea folosi. De fiecare dată ceilalți jucau exact acea carte care-i dezvăluia punctul slab. Aia jucau ca și când cărțile lui se aflau cu fața-n sus sub ochii lor. Se simțea transparent. Îl supăra faptul că era atât de previzibil. Cu cât pierdea mai des, cu atât mai important devenea pentru el să ia inițiativa, așa că juca din ce în ce mai riscant și pierdea din ce în ce mai des. Când Halm a ajuns o dată la 59, Roy a spus: Te-neci ca țiganu' la mal, așa-mi zicea babacu'. Leslie a spus: Printre dotările cele mai frumoase ale lui Roy se numără și metaforele lui de căcăstoare made în Tübingen. Apoi Halm a pierdut chiar și un joc în

care avea toți cei patru valeți. Au urlat de râs. Roy a spus: în țeava tunului – rahat, cam prea des s-a întâmplat. Rahat pe perna de paradă, tare-i mai plăcea să vadă. Dar jocul următor l-a pierdut Roy și chiar fără să ia vreo mână. Halm nu știa nicio zicală. Din fericire Rainer a spus, atât de suav cum numai el știa: Te-ai căcat în căușul palmei, nu. Pe urmă a intrat șoricarul Umlaut, ducea un bilet în bot, s-a dus la Roy pe picioarele din spate. Roy a citit: Umlaut needs feeding. De data asta ai avut noroc, a spus Leslie. Și, explicativ, către Halm: Când am fost aici ultima oară, pe bilețel scria: Sally needs fucking. Dar când m-am întors, am umflat pe loc o grand hand, a spus Roy. Fiindcă tocmai exersaseși, erai în mână, a spus Leslie. Roy: nu mă subestima la capitolul oral profeciency, Halm a spus: O grand hand la mine. Cine iese? Rainer: întotdeauna cine-ntreabă. Când Halm a jucat o carte mică, Rainer a spus: La Grand există o regulă, ori ieși cu ași, ori o lași. La regula asta ar trebui să și rămânem, a spus Roy și a tăiat. Hand are tot, a spus Roy, a jucat as de caro, a primit zecele, toți au urlat, Roy a rostit morala: Nu-i bine niciodată-n viață, ca să te piși cu vântu-n față. Iar când Halm a pierdut, Roy a spus: Cu supercăcăciosul ăsta, puțin a lipsit și eram în găleată cu jocul ăsta frumos! Și i-a explicat lui Halm tot ceea ce tocmai greșise Rainer. Drumu-i scurt, culoarea-i lungă, dar amicul Beregată n-a auzit de asta. Rainer și-a apropiat fața de fața lui Roy până la câțiva centimetri și a spus profund obiectiv: Nitpicker. Și, a spus el, rog cât se poate de frumos a nu se mai folosi imagini lexicale din sfera beției în legătură cu persoana mea. Semper aliquit haeret. Roy a spus: Respectiv picătura găurește stânca. Uite, vezi, a strigat Rainer. Las-o mai moale, îți zic, căcănarule. Halm se simțea de-a dreptul exclus. Lui nu-i adresa nimeni nicio înjurătură. El nu făcea parte dintre ei. Îi invidia pe Frații cei Duri, care ședeau pe o insulă verde în valea superioară a fericirii și se înjurau unul pe altul, zece,

cincisprezece, douăzeci de ani. O, domnule Kiderlen și consortii, cât îi displace lui tonul vostru civilizată, lipsit de orice cuvânt injurios! Ce frumos ar fi să poată să rămână aici măcar până când Roy să ajungă să-l numească pentru prima oară căcăcios. Căcăcios –, asta ar fi tenure, neputința de a fi dat la o parte. Orice ar avea de împărțit, împreună trec prin toate. Pentru ei e important să se vadă și seara. Pe niciunul dintre colegii lui nu ar fi vrut să-l mai vadă și seara, acasă. Atât de pierdut era totul. Acasă. El bea și juca de parcă nu avea timp. Juca repezit, orbește. Ceilalți, cu toate că beau și ei mult, jucau serios. Când Roy a făcut la un moment dat un bilanț intermediar și a constatat că, între timp, Halm le datora celorlalți trei 6 dolari și 30, Rainer a spus: Poate că ar fi bine ca de acum prețul pe fiecare punct minus să fie ridicat la 1 cent. Voia să spună că asta l-ar fi putut trezi pe Halm la realitate. Leslie: Sau continuă să piardă cu sârg, fiindcă are nevoie de tot norocul lui în dragoste. La care Roy: Dar nicidecum cu o undergraduate, Helmut! Ceea ce era cât se poate de direct. Au râs cu toții. Leslie – spunând asta, mâna lui stângă se potrivea perfect cu ochiul lui stâng – a repetat râzând și totodată gemând: Dar nicidecum cu o undergraduate, Helmut! Există, în astfel de împrejurări, astfel de fraze care, ori de câte ori le-ai repeta, produc noi și noi hohote de râs. Roy i-a spus lui Rainer: trebuia să-i spui că e interzis, cu o undergraduate. Rainer a spus că, în penultimul semestru, frumoasa proastă încercase și cu el, după două ședințe nu mai apăruse. Halm trebuia evident să se apere, mai cu seamă împotriva lui Rainer. Poate că fetei îi fusese frică, a spus Halm. Ce vrei să spui cu asta, a spus Rainer. Halm nu știa. Așa că a spus: De tine poate să-i fie și frică omului. Fiindcă Rainer îl privea ciudat, s-a grăbit să adauge: Pur și simplu fiindcă omul nu știe cât de prietenos poate fi unul care trăiește din *lacrimile muntelui*. Când privirea lui Rainer a devenit de piatră, Halm a spus: Bine, mă rog,

probabil că de câteva fraze domnea o neînțelegere, ori el, Halm, băuse prea mult și, în clipa de față, pur și simplu nu se mai prindea. Ce mult i-ar fi plăcut să încheie fraza cu căcăcioșilor, și anume rostit din inimă, și mândru de faptul că el era primul, aici, care știuse să utilizeze cuvântul la plural. Who's leading, a întrebat Roy, el voia să joace mai departe. Leslie a spus: Da' mult mai rămânea Sally în atelier astăzi. Găsise desigur pe cineva, care o hrănea. Halm îi era recunoscător lui Leslie.

Acum discuția se rostogolea pe lângă el. Se afla în siguranță. Jocul de cărți era lucrul cel mai important, dar, asemenea amortizoarelor la mașină, folosea și la parcurgerea, cu plăcere, a celor mai accidentate porțiuni de drum. Acum era la rând a treia căsnicie a lui Roy. Prima avusese loc în față pe colinele din Oakland. Cea de-a doua, cu un lanț de coline mai în interior, în Orinda. Cea de-a treia acum, în Valea superioară a fericirii, și mai departe în interior. De fiecare dată Roy își luase din nou lumea-n cap, îi lăsase fostei neveste casa și construise cu cea nouă alta nouă. Ori că ar fi scris opere standard despre Evul Mediu ori că ar fi construit case. Cu opere standard s-ar fi îmbogățit, a spus Leslie. Fericit cu Sally, a spus Roy. Dacă mai existau și alte văi, a întrebat Rainer. Hidden Valley era următoarea, a spus Roy. Leslie voia să știe cum mergeau lucrurile cu o artistă. Roy: Știu demult că ți-ar plăcea să asिști. Am să vorbesc cu Sally. Rainer a spus că-l admira pe Roy pentru rigoarea cu care-și conducea căsniciile, de la întemeiere până la disoluție. Nu exista niciun pasaj dezordonat, niciun moment de ambiguitate. El era sigur că, dacă Roy ar fi ajuns vreodată în situația de a fi nevoit să-și omoare vreuna dintre neveste, atunci ar face-o numai solicitându-și la maximum simțul dreptății. Dar pentru execuție te iau pe tine, a spus Roy și și-a ridicat paharul în cinstea lui Rainer. Ți se permite, a spus celălalt și a băut și el. Dacă, la faza asta, Sally ar

purta acei tights pe care-i avea astăzi pe ea, ar participa și el la execuție, a spus Leslie și și-a luat fără vreun alt motiv mâna de la ochi. Exact tipul ăsta de ajutor avea el să-l țină departe de locul execuției, a spus Rainer. No masturbating backstage sycophants, a spus Roy. Leslie a spus că, cu un căcănar atât de conservator nu se putea împleti nicio alianță. Roy a exclamat: Oho, de azi după-amiază caut fraza în care apare *Curaj arată, chiar și mamelucul!* Cum se numește fraza? Unde apare? La cine? Acum eram așadar la *mameluc*. Fiecare credea că a citit versul, niciunul nu știa unde. La Schiller? Sau la Uhland? Deși habar nu avea unde putea fi găsită, Halm a participat cu fervoare la discuție, pur și simplu pentru a împiedica conversația să mai revină o dată la undergraduate. Era evident că undegraduates erau tratați aici ca niște copii. Cândva, Kiderlen i-ar putea scoate ochii la un moment dat că, în California, Halm nu a predat totuși la o universitate, ci numai la treapta pregătitoare a unei universități. Cum ar fi putut Kiderlen să descopere asta, Halm nu avea nici cea mai vagă idee, dar știa cu siguranță că avea să o descopere. Fără să facă ceva anume în acest scop, Kiderlen avea darul de a face ca tot ceea ce era ascuns, imprecis, aburos, nu tocmai în ordine, să iasă la suprafață în tot ceea ce avea mai criticabil. Și Rainer era bântuit de un astfel de talent. Dar Rainer e un prieten.

Când s-a tras linie, Halm avea de dat 6 dolari 21 lui Roy, lui Leslie 1 dolar și 19 iar lui Rainer 14 cenți. Era trecut de miezul nopții. Rainer fredona. Halm l-a lăsat pe Leslie s-o ia înainte. La un moment dat, acela a virat spre Orinda. Aveau să treacă din nou de-a lungul lui Tilden Park, tăiat în două de-o prăpastie sălbatică și apoi peste deal. Rainer monologa, dar cerceta cu promptitudine fiecare intersecție ca să vadă pe unde trebuia s-o ia. Dacă Leslie lua oare mâna de la ochi atunci când era la volan? Rainer vorbea cu efort,

încet, ca sub o mare presiune. Vorbea efectiv strivind cuvintele. Abia dacă mai putea. Căci Halm nu putuse să-i interzică să-și golească paharul atât de repede de fiecare dată. Roy spusese: Astăzi își bate propriul record. Nimeni nu a mai spus că era jugwine – ceea ce voia să spună că era vorba de vinul acela ieftin la sticle de șase litri fiecare dintre ei îl bea, Rainer turna în el. Halm a băgat de seamă că acum Rainer se certa cu cineva. Se înșuruba acum în direcția unui adversar. Spunea că era într-o discuție cu acela, chiar într-o dispută. Halm avea sentimentul că trebuia să-l întrerupă pe Rainer, dar ăla se adâncise prea tare în clinciul lui verbal. Halm a spus de câteva ori: Rainer!! Dacă celălalt l-a auzit sau nu, era cu neputință de înțeles. Halm a scuturat violent din cap, a lovit cu mâna-n volan, a folosit claxonul luminos ca pe un aparat morse, a strigat: Rainer!!! Ar fi putut cel puțin să țină seama de faptul că ședea lângă un șofer lipsit de experiență, conducând o mașină cu care nu era obișnuit printr-un ținut cu totul necunoscut. Dar Rainer vorbea mai departe, greu, apăsător, ca într-o luptă în ring. Și părea să știe exact cum avea să-l lichideze pe adversar. Agitația și presiunea lui conțineau deja triumful. În orice caz, acesta nu era un dialog pe care-l purta cu sine însuși ca pentru a se lămuri de pildă în legătură cu ceva sau cu cineva, asta era o urmărire, o arestare, o lichidare. Așa vorbea celălalt acum: Da, tu nu ești prost. Te crezi mai deștept decât ești. Nu ești de nepătruns. Consideri că, dacă abați atenția de la persoana ta, nu te mai vede lumea. E o copilărie. Și copiii pot fi stricați. Pe mine, copiii stricați mă calcă pe nervi. Chiar și atunci când nu sunt vinovați de stricăciunea lor. Pretenția de moralitate își trage acuitatea dintr-o sensibilitate care e de natură estetică. Tu cu compasiunea ta. Compasiunea ta e neglijență. Fiecare se apără pe SINE. Dar cel care, ca să se apere pe sine, apără stricăciunea, acela admite că e stricat. Ca tot omul, suport destul de mult la capitolul

stricăciune. Dar când cineva nu mai trăiește decât din faptul că e tolerat, atunci ne solicită dincolo de puterile noastre. În clipa de față eu unul mă simt suprasolicitat, în această noapte. Tu m-ai atacat în fața vechilor mei prieteni. Care sunt vechii mei dușmani. Țasta e un lucru care pur și simplu se știe. Ai vrut să faci mișto de mine ca să eviți să vorbim mai departe despre modul tău de viață nelalocul lui. Eu te invit încoace iar tu îmi mulțumești prin faptul că mă urmărești. Vrei să mă lichidezi. Vrei postul meu. Peste tot îți faci loc lingușind lumea. Vrei să-i ridici pe toți împotriva mea. Răspândești zvonul că aș fi bețiv. Eu nu cred că ai reușit să-i faci pe cei mai vechi prieteni ai mei, care sunt și cei mai vechi dușmani ai mei, să-mi întoarcă spatele. Eu unul nu cred asta. Asta nu atenuază jocositatea tentativei tale. Dar poate că ai și reușit. Poate că Roy și Leslie mă văd acum cu ochii tăi. Cu această privire vest-germană plină de sănătate. Cu acest îndemn de a încerca o dată și virtuozitatea mușamalizării. Mai e loc sub covor. Asta e speranța ta ordinară. Ea mă doare. Lasă-mă, te rog, să cobor. Nu se poate să nu fi auzit asta, că vreau să cobor. Ei bine. În virtutea relațiilor tale cu tine însuși ești obișnuit să consideri că totul nu e decât un mod de a vorbi. Mie, o asemenea apropiere îmi provoacă dureri. Nu vreau să mor din cauza ta, băiete. El a smuls brațul lui Halm, acesta a acționat asupra volanului, au virat brusc într-o parte, Halm a mai apucat să frâneze, stăteau înclinați abrupt, strâmb, într-o parte. Încă puțin și s-ar fi răsturnat. Înainte ca Halm să se fi putut mișca, Rainer coborâse deja. Halm l-a văzut alergând la vale și dispărând apoi după copacii ale căror coroane verde închis, piramidale, ajungeau până la pământ. Cu brațele aruncate în sus din cauza nevoii de a-și menține echilibrul, Rainer a plonjat, jos, într-un pâlc de forme piramidale de aceeași înălțime. Halm a observat că, până în această clipă, el nu crezuse că, atunci când era foarte beat, Rainer credea ceea ce spunea. Halm

crezuse cu adevărat că acesta nu era decât un mod de a vorbi. Necesară, fără îndoială. Penibil, dureros, amenințător, dar oricum nu avea să se întâmple nimic. Acum se întâmplase ceva. Nu-i convenea deloc. De ani și ani el se retrăsese de pe terenul pe care s-ar fi putut întâmpla ceva. Planificat. Liniștit. În deplină ordine. Fără să bată la ochi. Iar acum asta. Ah, Rainer. Avea să rămână aici până când celălalt se întorcea. Oricum nu ar reuși să iasă din harababura aia de drumuri și dealuri și văi. Și noaptea era caldă. Iar asta era o mașină, în care puteai înnopta. S-a făcut comod, s-a apucat să asculte radio, trăncăneala prezentatorilor îi făcea bine. De ce nu puteau să fie toți oamenii la fel de prietenoși ca prezentatorii. Dacă ar fi fost împreună cu ăsta, nu ar fi ajuns la o scenă atât de penibilă. Era clar că Rainer nu devenise totuși american. Mereu trăncăneala asta despre superficialitatea prieteniei la americani. Face ceva pe profunzimea celor din Westfalia, din care iese apoi așa ceva. Îi era dor de prezentatorul ăsta. Cu trei prezentatori ca ăsta, o noapte de skat, ce putea fi mai frumos. O mulțime de glume din astea inofensive, cuvintele din astea împiedicate și lucrul cel mai important: nici măcar o secundă nu se ia ăsta în serios. Un gargaragiu și atât. Cu ăsta s-ar fi simțit în siguranță. *It's fourteen minutes to two*, a spus prezentatorul în așa fel, încât suna de parcă ți-ar fi spus ceva pentru care ai fi putut într-adevăr să-i fii recunoscător. Halm înțelegea asta. Halm nutrea recunoștință. În curând era două. În curând avea să fie trei. În curând totul avea să fi trecut. Chiar totul. Și să poți să spui asta pe un ton atât de jucăuș! Să poți să vorbești despre moarte atât de plin de viață și cu atâta ușurință! Numai un prezentator american era în stare de una ca asta. Și ce se cânta acolo îi era mai drag decât ceea ce ar fi spus Rainer. *I close the door*, povestește cântărețul, care are exact același stil prietenos ca și prezentatorul, *she steps in, I dim the light, she turns to me, I hold her knee, she loosens my tie... She 's*

honey hungry... I'm honey hungry and she's mine. Da, ce ți-ai mai putea dori în cazul ăsta. În germană probabil că nu ar dori neapărat să audă așa ceva. Dar aici! Și acum! Apoi a venit un șlagăr pe care nu l-a putut asculta până la capăt. *Young girl, get out of my mind. My love for you is way out of line. Better run, girl, you 're much too young girl...* A închis radioul. Nu voia să fie surprins de Rainer ascultând astfel de texte. Când a început să se lumineze și Rainer tot nu venise, a adus mașina, chiar dacă roțile s-au învârtit îndelung în gol, înapoi pe șosea, apoi a pornit mai departe la vale, a ajuns pe o stradă mai mare, a găsit un indicator, care arăta spre Berkeley, pe acolo a virat. Conducea aproape la pas. Mergea la deal. În sfârșit l-a văzut, pe fugarul îngrozitor. Zăcea la marginea drumului și dormea. Pajiștea avea exact culoarea ghemotoacelor de păr din jurul feței palid-albastre a lui Rainer. Pălăria turtită și galbenă cu panglică neagră zăcea departe pe pajiște. Halm a tras mașina cât mai aproape cu putință, a oprit motorul și a început să aștepte. Spera că Rainer va lua în considerare faptul că se afla exact acolo unde avea nevoie de el. Spera că Rainer nu mai știa ce spusese. Când Halm s-a trezit, Rainer plecase. Halm a condus încet la deal, a trecut pe lângă curba ce ducea spre *Inspiration Point* și peste deal spre North-Berkeley. Pe strada Euclid a parcat mașina în fața casei, a luat-o pe jos la vale până în Contra Costa și s-a așezat lângă Sabine și Lena la micul dejun și nu știa ce să spună. Trebuia să treacă totul sub tăcere. Singurul lucru pe care putea să-l recunoască era alcoolul. Alcool și joc de cărți, ambele în exces, și așa s-a făcut duminică, așa s-a făcut că nu reușiseră să se desprindă de scaunele confecționate manual din Valea Fericirii de Sus. E drept că Rainer a fost din nou puțin ciudat, la sfârșit, numai la sfârșit, ca întotdeauna de altfel, atunci când nu mai vorbea decât alcoolul din el. Ce păcat că era așa. Și cu atâta regularitate. Abia dacă se putea închipui cât de frumos ar fi

aici, dacă ei ar fi venit cât timp Rainer era încă... era încă altfel. Dar
 ăsta ar fi fost paradisul. Iar apoi înapoi în școala din Stauffenberg?!
 Prin urmare, să luăm lucrurile așa cum sunt. Asta înseamnă: Tu ce-
 ai făcut, Lena? Și tu, Sabine? Din fericire, Lena nu a trebuit să cânte
 la pian, spune ea, și nici vreun Othello Jesus nu era acolo, numai
 Elissa. Au stat de vorbă până la miezul nopții. S-ar putea ști, cumva,
 despre ce? Lena scutură din cap. Aha, spune Halm. Și Sabine? S-a
 asigurat, prin scrisori și vederi, că la întoarcere avea să-i mai
 cunoască lumea. Deși Juliane în mod evident nu era dispusă să
 renunțe la legătura asta cu unul mai bătrân decât ea cu nu mai puțin
 de douăzeci și doi de ani, și căsătorit, și care pe deasupra mai are și
 doi copii, Sabine i-a scris pentru a doua oară. Vreun răspuns nu avea
 cum să fi venit încă. Pe urmă Halm trebuia să se bage în pat. Sabine
 a spus-o în așa fel, încât s-a simțit obligat să rămână treaz. Și apoi
 dormise vreo două-trei ore. Asta nu putuse să povestească. Sabine
 planificase o excursie în podgorii și la mare. Poate numai la mare, a
 spus el. De *lacrimile muntelui* era sătul pe moment. Sabine a spus că
 se bucura oricum, numai să iasă undeva. Ca prin minune, Lena nu
 s-a opus excursiei. Astăzi aveau să meargă din nou puțin spre Sud,
 le-a adus la cunoștință Sabine, nu atât de mult ca ultima oară și pe o
 altă autostradă, pe urmă din nou printr-un fel de trecătoare peste
 lanțul de coline și pe partea cealaltă, într-o vale piezișă, spre Pacific,
 în Half Moon Bay. Și din nou retoricul ei *De acord?* Sabine știa să
 spună câte ceva despre tot ceea ce le ieșea în cale în timpul
 drumului. Se pregătise. John Frey al nostru, a spus Halm
 întorcându-se spre Lena. De data aceasta, Sabine a condus și ea
 până în față la marginea abruptă a țărmului. O vreme, Halmii au
 stat și au privit pur și simplu luciul mării în depărtare și în jos
 dantela albă de spumă, cu care valurile încununează curbura amplă
 a acestui golf. Astăzi, el nu a intrat în apă nici măcar până acolo

unde s-au dus Sabine și Lena. Tot striga la Lena să se întoarcă. Ea se apropia mult prea mult de valul cel mare. Îi era realmente frică pentru ea. El urla. Dar Lena îi făcea semn că nu înțelegea nimic. Arăta înspre val. Și s-a dus și mai departe. El a strigat-o pe Sabine. Sabine a râs. Atunci el i-a întors spatele, cât putea de demonstrativ, s-a întins pe prosoape și a adormit. Le-a auzit pe Lena și Sabine întorcându-se, plecând din nou, întorcându-se, plecând din nou. Bubuitul valurilor, soarele, vântul, nisipul fierbinte chiar și prin prosop, oboseala lui –, deși el dormea, totul era în permanență prezent în modul cel mai binefăcător cu putință. Se simțea legănat, protejat, la adăpost. Deodată a trebuit să se uite în sus: chiar în fața lui, deja aproape deasupra lui, doi pescăruși cenușii, uriași, cu ciocuri lungi și puțin curbate. El face Uușșș! Ei pleacă încet. Parcă dezamăgiți. Și, de asemenea, ofențați. Pe drumul spre casă, a încercat să povestească ceva mai mult despre noaptea de skat din Valea Fericirii de Sus. Căci mai era câte ceva despre care putea fabula. Sally, casa, frații cei duri. Restul l-a trecut sub tăcere. Așadar, Lena, ție cum ți-a fost? Lena a spus: Bine. Halm a spus că pentru el ar fi important să afle cât mai mult cu putință despre Rainer, fiindcă Rainer era bântuit de o cumplită tendință de a complica lucrurile, din cauza căreia aveai de suferit cu atât mai mult, cu cât mai puțin știai despre cauzele ei. Lena a spus că numele lui Rainer nu fusese pomenit nici măcar o singură dată. Doar despre Jamey vorbiseră și despre școala de conducere și despre faptul că Elissa voia să se apuce de comerțul cu mașini. Halm nu a mai spus nimic. S-a prefăcut că a adormit din nou. Lena nu știa că el nimerise aici într-o luptă. Orice amănunt putea fi important pentru ei. Cu cât știa mai multe despre un altul, fără ca acela să știe, cu atât mai înarmat era împotriva lui. Dar nu fusese întotdeauna așa, că familia lui nu participase la lupta lui! Da, din cauză că el nu-i putea lăsa să

participe. Făcea parte din lupta lui, faptul că trebuia s-o poarte pe ascuns. De la Nietzsche la Mersjohann. Când au ajuns acasă, a spus că, pentru a-și obișnui mai bine auzul cu americana, trebuia acum în sfârșit să se uite și el câteva ceasuri la televizor. Lena s-a refugiat pe dată în camera ei. Sabine s-a așezat lângă el. Au nimerit peste o chestie publicitară. Lumea lăuda cu sunete incredibile și grimase și mai incredibile niște dulciuri. Arăta de parcă voiau să-l facă pe spectator să se sperie de aceste batoane care la început trosneau iar apoi se topeau lipicioase în guri. Pe urmă, pe ecran a apărut o fată, o alergătoare, într-un spațiu verde, Halm a sărit în sus, a închis aparatul, l-a deschis din nou, în caz că Sabine ar fi vrut să se uite mai departe, el... el era totuși prea obosit, după tot ce se-ntâmplase. Sabine voia să se mai uite puțin. El s-a dus jos să se bage-n pat. Ea trebuie să fi fost. Dar asta era totuși cu neputință. Ea era însă. Dar totuși nu poate să fi fost ea. Dar dacă era totuși ea. O fată, alergând printr-un teren umbrit de un verde ideal, cu încetinitorul, picioarele ei, șortul ei de sport, tricoul ei, părul ei, ea. Textul: *Milk. It does a bodygood.* După câteva elanuri și salturi mari și ample ea bea lapte. Oare avea o proastă memorie a chipurilor? Sau era de vină generalitatea trăsăturilor ei? Sau era ea? Și ea bea numai lapte! Alerga de două ori în fiecare zi! Alergatul era oricum cel mai important lucru pentru ea! Idiotule!! Ca și când un spot publicitar ar trebui să se refere la ceva real! Dar de ce să nu se întâmple o dată și una ca asta! Când a venit Sabine, el nu dormea încă. Când ea dormea, el era încă treaz. Cel mai tare îl chinuia faptul că nu-i contrazisese pe Frații cei Duri, atunci când o numiseră pe fată *frumoasa proastă*. Rainer folosise denumirea asta cel dintâi și cel mai des. De ce oare nu le spusese Halm ăloră că tocmai citise o compunere excelentă a acestei frumoase proaste?! *A-Plus* după sistemul de notare de aici. Dar dacă i-ar fi luat apărarea fetei, ăia ar

fi luat-o doar ca pe o mărturisire. Nu numai că se ținea după o undergraduate, dar îi mai dădea și note mai mari decât merita, era exact ceea ce nu avea voie să i se întâmple unui profesor... A operat atât de îndelung asupra acestei stări de lucruri, încât până la urmă a descoperit că putea fi bucuros că l-a prins pe Rainer cu o neglijență atât de grosolană. Numai din cauză că o studentă avea o apariție generală plăcută, Rainer o urmărea cu disprețul lui, care nu mai lăsa loc nici unei percepții. Dacă nici asta nu era cea mai frapantă nedreptate! Asta-i făcea bine. Și faptul că el nu o numise niciodată pe fată *frumoasă* îi făcea bine. Oare era frumoasă? El nu o numise nicio secundă frumoasă, nici nu o percepuse astfel. Încă nu știa cu precizie ce anume o evidențiasse dintre toate celelalte. Dar nicidecum frumusețea. Putea totuși să se creadă pe sine când afirma asta. Sau poate nu? Oare mai avea voie să se creadă pe sine, orice ar fi spus?

Când a ieșit din casă luni și a insistat ca de acum înainte să conducă el, Sabine s-a prefăcut ofensată. Carevasăzică voia să devină independent față de ea, las' că-nțelegea ea. Halm s-a prefăcut prins asupra faptului. Deoarece se mai aflau încă în sufragerie, el s-a zărit rânjind în oglindă. Arăta rău când rânjea. Dumnezeule, doar știa asta. Să râdă și să rânjească, nu-i stătea bine. Dar că, atunci când rânjea, arăta atât de dizgrațios, nu știuse. Prin urmare, să rămână serios. Sumburu, asta te prinde. Spera că nu răsese încă în prezența fetei. Astăzi așadar singur în campus. Lena nu vrea să mai meargă. Ea îl citează pe Jamey: Numai un crackpot studiază. Are să vină Elissa s-o ia, s-o ducă la Orinda, la școala de conducere. Lena are sentimentul că cineva are nevoie de ea.

Halm a condus cu frică pe Shattuck Avenue traversând Berkeley-ul spre Oakland, a virat la stânga în sus și a mers o vreme înspre zidul alb al lui Claremont Hotel. Aici înăuntru Elissa hotărâse că Rainer era bărbatul potrivit pentru ea și crezuse că basmul putea să înceapă. Despre tot ce-i ieșea în cale Halm se întreba dacă era o temă potrivită pentru conversație. Avea mereu pregătit ceva politic, ideologic. Prefera însă ceva venind din experiența directă. De ce să nu povestească oare fiecare drumul lui spre școală din fiecare luni dimineață? Asta solicită cuvinte dintre acelea de care chiar ai nevoie, iar el avea să afle de unde venea fata în această dimineață de luni. Pentru studenta cu cele două cârje putea fi penibil, să fie nevoită să-și descrie drumul spre școală. S-a hotărât să aleagă o temă abstractă. Pe urmă însă infirma a lipsit. Îi părea bine. Prin urmare, dă-i drumul, acum poți să fabulezi într-o veselie. Fata nu spunea nimic. Deja când se ducea cu privirea doar până la Jeff,

vedea că ea își și cobora la timp privirea pe glezna pe care și-o ținea strânsă în mâini. Nu voia să se lase obligată prin priviri să participe. Cea mai surprinzătoare relatare a drumului spre școală a făcut-o Jeff. El își câștigă banii făcând curățenie și spălând vase în Faculty Club. Noaptea face curățenie. Dimineața strânge mesele după micul dejun și le aranjează pentru prânz, apoi se aruncă pe bicicletă și se duce la Coit Hall. Prin urmare, căscatul și oboseala lui Jeff nu se explicau prin teme de conversație ale lui Halm. Halm îl privea pe Jeff în timp ce acesta povestea. Un păr la fel de aspru și de șaten avusese și Halm cândva. Și privirea aia îi era cunoscută. Oare avea ochii lui Halm? Avea ochii lui Halm. La culoare și formă. Dar tipul îi apăruse întotdeauna ca un frate al fetei. Halm s-a uitat la fată, ea se uita la Jeff. Halm avea o poftă enormă să o poată privi o dată în ochi de la o distanță cât mai mică cu putință. Pe urmă, la ora de consultații. Și mai trebuia să verifice și dacă fusese ea într-adevăr aceea care plutea prin verzele umbros cu încetinitorul și bea apoi din laptele publicitar. După oră, din cauză că ea îl însoțea din nou, a evitat și de data aceasta să meargă spre Fillmore Hall și a luat-o spre Student Union Plaza. Își simțea șalele. Fata nu voia decât să-i spună că intenționa să vină abia mâine la ora de consultații, dacă era de acord. El a dat din cap că da, dar și-a dat silința să evite în acest timp orice fel de zâmbet. După ce ea a plecat, a pornit spre pod. Timp de o clipă o văzuse pe fată din față. Avea ochii lui Jeff. Privirea lui Jeff. Iar Jeff avea ochii și privirea lui Halm. Carevasăzică și ea. Ochii lui Halm erau singurul lucru din el pe care nu numai că îl suporta, dar care-i și plăcea.

Când Halm s-a așezat pe scaunul din fața biroului ei, Carol a scuturat din cap ca un judecător care nu-l mai înțelege pe acuzat. Modul în care se purta el cu vechiul lui prieten, ei nu putea să-i fie indiferent, deoarece acest prieten era șeful ei, de care era atât de

atașată. Așa! Pe de altă parte, o bucura faptul că orgia aceea sexistă de skat se transformase într-o catastrofă. Dar de ce trebuie de fiecare dată săracul Rainer să plătească oalele sparte?! Ce părere aveți de fapt despre Roy și Stanley? Ah, nu, scuzați-mă, de entuziasmul dumneavoastră de principiu pot să mă lipsesc. Pe de altă parte, chiar m-ar interesa ce părere aveți dumneavoastră despre domnii aceștia doi. Halm a spus că, intimidat fiind de ea, era din păcate nevoit să-și păstreze pentru sine entuziasmul față de domnii aceștia doi. Și ea: știa și el la fel de bine ca ea că, atâta vreme cât nu ai spus nimic rău despre cineva, nu ai spus încă absolut nimic despre el. Entuziasmul lui fad era o chestie pentru prima săptămână. Cel care, în cea de-a treia săptămână, spunea încă atât de puțin din ceea ce gândea cu adevărat, părea de-a dreptul amenințător. Halm a spus: Ce-i cu Rainer? După ce Halm îi făcuse atâta silă încât îl dăduse jos din mașină, din mașina personală a lui Rainer, după un marș pe jos, din cale afară de solicitant și aproape periculos, Rainer se întorsese la el acasă duminică seară de-a dreptul epuizat. Halm a spus: Asta era versiunea lui. Carol: Păi da, mai ales că a și fost de față. Halm a spus: el renunța la prezentarea propriei versiuni. Mai ales că avea și de lucru. Treptat, lucrurile devin tot mai înfricoșătoare aici. Carol a jubilat: în sfârșit! în sfârșit un ton autentic. Când el a vrut să plece, l-a pus să se uite în căsuța lui. Alte scrieri de Felix Theodor Auster, a exclamat ea, scrieri de-ale lui Leslie Ackermann și de-ale lui mini-Soljenițan Dempewolf! Să fii citit de Helmut Halm, iată dorința cea mai aprinsă a sezonului, a exclamat ea. Disponibilitatea dumneavoastră funciară de a bate câmpii, încă nerecunoscută ca atare, este mană cerească într-un campus în care toată lumea pleacă urechea la șoapta insinuantă. Citiți, bateți câmpii, exploatați-vă talentul pentru neadevăr, domnul meu. În altă ordine de idei, singurul motiv pentru care Halm și soția și fiica nu erau invitați în

Grizzly Peak Boulevard în weekendul viitor era faptul că atunci pica Yom Kippur, dar în sâmbăta cealaltă era musai să-și facă apariția, ca să-i laude pe stăpânii casei și nu doar s-o umilească pe matroană. Da, sigur că așa stăteau lucrurile, cu ea se purta urât, pe toți ceilalți îi flata. Ce să-i faci, dacă avea instinctul ăsta atât de bine dezvoltat, de a ști cu cine putea să-și permită să-și dea drumul și cu cine trebuia să se controleze. Nu că ar fi vrut acum să înalțe cântări întru lauda comportamentului mekmerian, dar câte ceva tot putea Halm să învețe de la intriguing young man Mermer. De altminteri, îi pusese-n căsuță o cărticică de la Mermer, ar interesa-o ce credea el despre ea. A luat cu el cât încăpea în servietă, restul avea să le ia mâine. Mașina o parcase lângă zidul stadionului de fotbal, așa numitul bowl. Savura arșița. Cu satisfacție se gândea și la faptul că toți oamenii cu care nu se împăca acasă, acum dormeau. Mai mult chiar decât depărtarea îl proteja asta. În momentul acesta nu avea a se teme de nimic din partea domnilor Kiderlen și Rimmele. Dar deja sentimentul acesta plăcut, de a fi scăpat, declanșa un avertisment: să nu simți nimic, trăiește înainte, cât mai tern cu putință. Dar totuși, nu aici. Această țară era o invitație la trăit în stil mare, la gesturi mari, la deschis gura mare. Arșița, benzinăriile, tipii de culoare, femeile, coroanele copacilor, grădinile grase, vârfurile rotunde și uscate ale dealurilor, câinii care trec strada parcă pierduți în visare, și cum se ține cont de asta, și lumina, această lumină care, cum spune Sabine, scoate totul în evidență... în Campus Gazette scria că duminică după masă the rapist atacase din nou trei femei. Prin urmare nu Rainer e violatorul. Rainer e contrariul. Rainer face numai lucruri care duc la înmulțirea dreptății. Dar pentru asta ar face orice. Dacă ar fi existat o lege, care ar fi statuat violul drept pedeapsă –, Rainer ar prelua execuția. Cum de poți să gândești așa despre cel mai bun prieten pe care-l ai! Pedepsește-te pentru

închipuirea asta respingătoare. De îndată ce ajungi acasă îi dai telefon lui Rainer și-ți ceri scuze pentru gândul acesta. Dar dacă-i dai telefon, ăla are să creadă că ai vrea să-ți ceri scuze pentru ceea ce ai... pe drumul de întoarcere sau mai înainte... și când te gândești că totuși celălalt fusese cel care... Atâta silă, că l-ai făcut să coboare! Asta e o versiune –, nu poți decât să rămâi mut, să te faci mic, să-ți fie dor de Kirk Elrod, care e singurul care nu face uz de putere asupra ta. Pe masă iarăși o mâncare din aia colorată din piața de legume din Monterey. Pe urmă, el a făcut cafeaua. Ședeau moi și se uitau încolo, la San Franciscoul care plutea în Glast. Sabine nu s-a putut abține să întindă mâna după una din revistele pe care soția profesorului le îngrămădisise pe o măsuță anume lângă canapea. Răsfoia. El a gemut un pic, din instinct, cum s-ar zice. Ea și-a ridicat privirea. El și-a strâmbat fața, ca să se potrivească cu geamătul. Acum Sabine trebuia desigur să întrebe dacă-i lipsea ceva. El a făcut un semn puțin exagerat spre coloana lui vertebrală. Sabine a adus imediat veninul de albine. El a trebuit să se întindă pe canapeaua luminată de soare. A recunoscut cât de mult îi plăcea să se lase uns de Sabine. Când ea a terminat cu asta, el a tras-o pe canapeaua pe care nu era destul loc pentru două persoane care voiau să stea întinse una lângă alta. A înghesuit-o pe Sabine în spătar, a spus lucruri ațâțătoare, care probabil că îl ațâțau pe el mai mult decât pe Sabine. Nu i-a spus că, de la operația mamei ei, trăiau unul lângă altul cam fără să se mai atingă. Nu i-a spus că, seară de seară, ea mobiliza papuceii de operetă ai mamei ei împotriva lui. Nu a spus: Suntem singuri, Sabine, soarele își revarsă razele asupra noastră iar dincolo se întinde sau plutește San Francisco. În momentul acesta, deasupra Bayului strălucitor, un elicopter alb se avânta ca o spermă exemplară prin albastrul ceresc. Nici asta n-a spus-o. El o prelucra pe Sabine în așa fel, încât se gândea el însuși la rapist. Ceea ce îl

însuflețea era urâtenia situației. Partea inferioară a trupurilor pe jumătate dezgolită în soarele strident. Prea puțin loc. Prea puțină atmosferă. Niciun pic de atmosferă. Sabine suporta tratamentul inestetic cu o indiferență devastatoare. Halm s-a gândit că, prin comparație, țipetele și împotrivirea celei violate afară trebuie să fi fie curată excitație. Voia probabil să demonstreze că Sabine și el erau chiar în stare să rezolve cu succes ceva atât de cumplit precum un contact sexual în soarele plin și arzător al amiezii pe cea mai inadecvată canapea din lume fără ca după aceea să se omoare unul pe altul. A emis un singur cuvânt minuscul: Scuze. Ca să se pedepsească, i-a telefonat lui Rainer și a vorbit atât de tare, încât Sabine nu avea cum să nu audă prin ușa deschisă cât îi era lui de greu să poarte această convorbire și cât de arbitrară erau acuzațiile împotriva cărora trebuia încă o dată să se apere. Carol spune că sila te-a făcut să cobori din mașina ta, a strigat el în telefon, aș vrea foarte tare să-mi explici tu cum vine asta. Un timp nu a auzit nimic. El a strigat: Alo! Rainer! Apoi a auzit o voce infinit de joasă și oarecum plutitoare spunând: Da. Dacă Rainer înțelesese? Din nou acest Da jos, zumzăitor sau totuși plutitor. Dacă Rainer putea să-i explice ceea ce Halm fusese nevoit să asculte de la Carol. Pauză. Apoi un Nu la fel de jos, plutitor și care nu mai părea ancorat nicăieri. Da și Nu, rostite la fel de liniștit și fără niciun fel de accent. Halm nu știa ce să mai spună. A spus: Hm. L-a auzit pe Rainer cum fornăie. Țasta înoată în alcool, a gândit Halm și a spus cu toată suferința și jalea de care era în stare: Dar cine altcineva, dacă nu tu, ar trebui să-mi explice cum de afirmă Carol că ți-am făcut atâta greață, încât te-am obligat să cobori din mașina ta? Rainer a continuat să fornăie audibil și a spus apoi încă o dată atât de liniștit și atât de jos: Da. Halm a spus: Păi vezi. Ai grijă de tine. Rainer a spus: Da. Și a închis. Halm s-a întors la Sabine și a spus: Principalul

e că suntem în California. Emigrarea ca emancipare. Trebuia să se apuce în sfârșit să citească Heine. Acum nu-l mai atrăgeau decât poeziile de dragoste. Astfel trebuie să umbli cu durerea. A doua zi, pe când Halm intra în antecamera sumbră și fără ferestre, fata stătea deja în fața ușii 407 F. Toată camera aceea întunecată se concentra pe bluza ei roșu pal. Grotescă, această apariție de față într-o antecameră ce reunea toate coșmarurile clădirilor din secolul 19. Pentru a evita ca ea să se uite la degetele lui, atunci când avea să bage cheia în broască, i-a indicat mormanul de cărți de lângă gaura pentru fire escape. Interesante cărți, i-a spus el. Ea s-a uitat într-acolo, el a descuiat, ea a luat loc. Ea se uita deci la el cu proprii lui ochi. Oare de ce nu constatase el asta din prima secundă și de ce nu i-o spusese? De ce nu observa ea asta? Ea a lăsat să alunece-n jos cureaua lată a genții, geanta ei moale rotundă de culoarea vinetei odihnea pe... nu, se scurgea pe jeansii întinși pe coapsele ei. Carevasăzică, la ora de consultații venea mereu îmbrăcată. Doriți niște brownies, a spus ea și i-a oferit ceva ciocolatiu. El a spus imediat: Nu, mulțumesc. Și a mai și rânjit pe deasupra. Bine măcar că nu se făcuse actor. Ar rata fiecare apariție. Dar chiar pe fiecare. Rânjitul interzis! Pe urmă rânjește! La un metru și jumătate în fața ei în lumina violentă de neon șade și rânjește! Și refuză niște brownies! Dacă ar fi luat din chestiile alea din mâna ei, poate că ar fi putut să-i atingă mâna. Deoarece pe aici oamenii nu-și dau mâna, are s-o mai atingă pe față o singură dată. În decembrie, când își ia rămas bun. Pentru totdeauna. Ea mânca brownies. Ea a extras un manuscris din geantă. Un sul alb, strâns într-un șnur roșu de cauciuc. A tras în jos inelul de cauciuc, a desfășurat foile. A primit un A pentru compunerea asta. Nu mai primise niciodată așa o notă pentru o compunere. Era foarte încurcată acum. Fiindcă nu știa să scrie o compunere. Trebuia să fii născut pentru asta. Că ea nu era născută

pentru așa ceva îi explicase încă din high school o anume Mrs. Cerf. Halm a spus că toți erau născuți pentru asta. Deoarece bluza era destul de descheiată, a văzut cât era ea de bronzată. Părul, platinat de neon. Unde Dumnezeu să se uite el? Pe un raft a văzut un carton: Don't disturb. Exams Being Taken. Asta să fi atârnat afară. La adăpostul acestui anunț... Iar acum așadar la o altă temă. Shakespeare. Poftim. Dacă putea să-i citească ce-i trecuse așa prin cap când citise sonetul. El, repede, dacă n-ar putea ea să citească mai întâi sonetul. Ea i l-a citit.

*Th'expense of spirit în a waste of shame
Is lust în action; and till action, lust
Is perjur'd, murderous, bloody, full ofblame,
Savage, extreme, rude, cruel, not to trust;
Enjoy'd no sooner but despised straight;
Past reason hunted, and no sooner had,
Past reason hated, as a swallow'd bait,
On purpose laid to make the taker mad:
Mad in pursuit, and in possession so;
Had, having, and in quest to have, extreme;
A bliss în proof, and prov'd, a very woe;
Before, a joy propos'd; behind, a dream:
All this the world well known; yet none knows well
To shun the heaven that leads men to this hell.*

S-a uitat la geanta nerușinat de moale, roșu închis, care se lățea peste coapsele din jeans. Halm a gândit: Friedrich, îmi vine. Cum se topește o poezie pe buzele unei vorbitoare de engleză. Buzele înseși se topeau. Rămurele mângâie cu flori copacul lor. Strada sărută genunchiul. Sunt un pic orbit. Probabil din cauza aporiei. A

rugat-o să mai citească o dată sonetul, el avea să intercaleze apoi după fiecare vers textul în germană. Voia să-i introducă cuvintele germane în engleza asta sălbatică.

Pierzania spiritului în tocirea rușinii
Este plăcerea, care se avântă, înainte, plăcerea e
Mincinoasă, criminală, însetată de sânge, asasină,
Brută, lipsită de scrupule, primitivă, crudă, imprezvizibilă;
Dorită la nebunie și, abia avută,
Respinsă cu scârbă nebună, ca o momeală-nghițită,
Care a fost pusă numai pentru a-l înnebuni pe cel momit,
Nebun atunci când dorește și la fel când are;
După, în timp ce are și-nainte, lipsit de scrupule;
Gustatul e salvare; pe urmă, numai jale;
Înainte, simbol al plăcerilor; Ia urmă, vise goale.
Fiecare știe asta, dar niciunul nu știe,
Cum să evite cerul care-l prăvale-n acest iad.

Din cauză că intervenea de fiecare dată cu atâta putere cu traducerea lui, ea citea fiecare vers și mai tare. La urmă amândoi strigau. El a spus: Repede, încă o dată!! A doua oară a intrat cu și mai multă precizie între rândurile ei decât prima oară. E drept că nici ea nu mai mânca brownies. După asta, un timp a fost liniște. Se auzea doar zgomotul înfundat al instalației de aer condiționat și zumzetul scâncit al neoanelor. Halm a spus: Poftim. Ea a citit ce îi trecuse prin cap în legătură cu versurile. Și acum dădea informații despre locul în care s-a aflat când a scris asta. Pe terasa din casa părinților în Mill Valley. De acolo își lua Eileen a lui Stabler înghețata, gândește Halm. Sub o boltă de viță sălbatică șade, privește spre interiorul casei, i-ar plăcea mai mult să șadă în așa fel

încât să privească de-a lungul văii, care era atât de plină de copaci, încât nu vedeai prea departe. Dar câte nu vezi acolo. Atunci n-ar mai fi în stare să scrie nici măcar o frază. Peste tot explodează verdele ăsta. Totul e atât de aproape. Asta o știe și dacă nu se uită într-acolo. În casă o vede șezând pe prietena ei Susan. Ea râde și stă de vorbă cu Glenn, prietenul lui Fran. Dar Glenn șade în așa fel, încât Fran nu-l vede din locul în care șade ea pe terasă. Nu ar fi în stare să scrie, dacă l-ar vedea pe prietenul ei. Tot timpul, Susan îi comunică pantomimic felul în care tocmai șade prietenul ei, cum privește el. E drept că Glenn observă, că Susan trimite niște semnale afară, dar nu știe că el e conținutul acestor mesaje. El e un all-American boy. Star în echipa de polo pe apă a universității. Student la medicină. Un om care, când ceilalți râd, râde și el din politețe. Și spune tot ceea ce crede. Poți să pui bază pe el. Oare să dorească ea să-și termine cât mai repede compunerea, ca să reintre cât mai repede în posesia WPP-ului ei, așa-l numește ea pe Water Polo Player-ul ei, sau să șadă aici cât mai mult cu puțință și să scrie mai departe și să afle numai prin talentul pantomimic înspăimântător al lui Susan, că, încet-încet, WPP-ul ei se impacientează înăuntru? Au ajuns la următoarea înțelegere: Numai când compunerea e gata, are el voie să vină afară. I se pare ciudat că el respectă înțelegerea. Dar acesta e felul lui, poți să te bizui pe el. Dacă ea ar scrie până la ora zece seara, Glenn ar trebui să plece fără să o fi atins. Poimâine are un meci de NCAA, în Belmont Plaza Pool din Long Beach, așa că la ora zece trebuie să se bage în pat. El ar vrea ca în campionatul ăsta să fie ales Most Valuable Player în NCAA. Dar poate că numai își dă importanță. Pe de altă parte nu-i place deloc să-și dea importanță. Este îngrozitor de serios. Locuiește numai cu câteva sute de metri mai sus. Ea nu mai scrie acum decât ca să-l necăjească. Ca să vadă dacă are să rămână cuminte înăuntru și, când va trebui să plece,

dacă va pleca fără ca măcar să se fi atins. Îi face plăcere să-l chinuie. Dar nu e sigură că asta-l chinuie cu adevărat, faptul că ea scrie aici și el șade acolo. Susan îl întreține prea bine. Probabil că ea e singura care se alege cu ceva din situația asta nefirească. Nu, și ea însăși se alege cu ceva...*till action, lust / Is perjurd*. Susan tocmai i-a semnalizat că Glenn începe să dea în clocot. Poate că Susan minte. Doar nu era Glenn omul care să lase să se vadă că acum nu mai suporta să stea fără Fran. Ea are o idee: Are să-l pună pe Glenn să citească acest sonet al lui Shakespeare. E destul de sigură că îi este total neinteligibil, cuvânt cu cuvânt. *Heic I, having, and in quest to have, extreme*, cum așa, are să spună el, ce fel de deosebiri mai sunt și astea. El este întotdeauna bine dispus înainte, între timp, după. De altfel, o anumită dispoziție fundamentală are și ea. Ar numi-o melancolie. Cel mult atunci când aleargă sau înoată nu e melancolică. Dar în rest, tot timpul. Tot timpul, tot timpul, tot timpul. Susan semnalează că, acum, WPP-ul nu mai poate să rămână. Ea nu se va opri din scris. Nu-și amintește să mai fi avut vreodată atâta poftă de scris. Spera doar să nu i se termine frazele. Ia să vedem dacă el are să plece din casă într-adevăr prin sufragerie și bucătărie. Dacă ar pleca așa cum a venit, ar trece pe lângă ușa terasei, ar vedea-o, ea l-ar vedea pe el –, asta ar încălca înțelegerea. El va ajunge la hol și la ușa de la intrare prin bucătărie. El este un om serios. Mortal de serios. Și ea poate să se bucure că el e așa. A plecat, strigă Susan. Ar putea să se oprească. Zboară mâine la Long Beach. Îi pare bine că el avea să lipsească două zile. Pe de altă parte e și tristă. Întotdeauna este veselă și tristă în egală măsură. Și nici nu-l înțelege pe Shakespeare. Poate că n-ar trebui să scrie nicio compunere despre acest sonet. Dacă ar fi să fie obiectivă...

Și-a ridicat ochii, l-a privit pe Halm, cu ochii lui. Halm nu știa ce să facă mai departe. Ea a spus cu frică: Dar nu care cumva să credeți

acum, că așa s-a întâmplat. Niciodată. Totul e invenție. Sau răspuns, a spus Halm. Fiindcă el n-a continuat să vorbească, a vorbit ea. Ieri nu participase la conversația despre drumul spre școală, din cauză că duminică seara, când venise cu mașina de la Mill Valley, avusese un accident. Ajunge ea în locul unde strada se bifurcă, imediat înainte de Richmond Bridge, la închisoarea St. Quentin; timp de o clipă nu mai știe, la stânga sau la dreapta; până să știe, a și ajuns, cu toate că a frânat, pe bordurile de beton care marchează bifurcația. Amândouă cauciucurile din față moi, roțile stricate, ea șade atârnată-n centură și plânge. Iar așa ceva nu voia să povestească în clasă. Oare putea s-o-nțeleagă? El a dat din cap că da, fiindcă el dădea întotdeauna din cap că da. Când de fapt ar fi trebuit să spună: Ce păcat că nu ați povestit asta. Cu un Porsche pe bordurile de beton, asta e ceva. Dacă el vedea cumva o cale de a ajunge la o compunere, pornind de la cele scrise de ea de-a valma? Era rău, că se tot baza pe el. Dacă nu i-ar fi suflat el o compunere de A , ea nu ar mai fi venit deloc. Dar din cauză că el îi făcuse rost de un A , acuma o avea pe cap. Ori de câte ori aducea compunerile înapoi, această Mrs. Cerf din high school îi spunea în fața clasei întregi: Ai tot atâta imaginație cât automatul pentru bilete de autobuz al lui BART. Din cauza asta, Fran n-o mai numea pe Mrs. Cerf decât Hitler. Dar avea s-o invite la party-ul ei când își va lua Ph. D-ul. Și-a jurat asta. Dar de atunci știe că nu e în stare să scrie compuneri. Ciudat, datorită lui Halm aproape că a prins din nou curaj. Domnul profesor Mersjohann voia întotdeauna s-o invite în mașina lui îngrozitoare, ca să-i discute compunerile. Mergem cu mașina în sus și-n jos, asta înaripează. Fără îndoială că avea intenții bune. Dar ea a preferat apoi să nu se mai ducă deloc. Oare Halm știa mașina lui Mersjohann? Nu-i așa că era un obiect cu adevărat înfricoșător? Poate că ea continua să vorbească pur și simplu fiindcă se temea de

verdictul lui în legătură cu ciorna ei de compunere. Trebuia s-o întrerupă o dată. Lui îi plăcea ciorna, a spus el. Spre final, ea atinsese punctul de la care drumul ducea direct spre tema lui Shakespeare, și din nou ajunsese în acest punct în modul cel mai natural cu putință. O ruga, prin urmare, ca nu cumva să schimbe ceva, ci doar să încerce în continuare să reacționeze la experiențele ei prin fraze, în care ea să-și devină sieși mai limpede decât în experiențele propriu-zise. S-a ridicat în picioare. Creștea și mai mult, când stătea în picioare, atât strălucea de tare. A spus că era fericită acum. După brownies, și-a vârât în gură gumă de mestecat. Numai să nu facă cumva și bule pe care să le spargă în dreptul gurii. Parcă mesteca cu încetinitorul. Parcă visa. Nu era doar închipuirea lui arogantă, ea avea ochii lui. Erau și ochii bunicii lui. Foarte aproape de rădăcina nasului, două forme de piatră ca pruna, umpluți cu albastru-cenușiu. Și el stătea în picioare. Peste umărul roșu stins al bluzei atârna acum din nou geanta rotundă roșu-violet. O mare picătură de purpură. Păcat că el nu fusese aici pe vremea când coșurile, care lăseseră în urma lor aceste cratere minuscule lângă colțurile gurii, erau încă în floare. Ea era afară, el se așezase la loc. De sus se revărsa în jos frigul. În mod evident nu mai era capabil ca, în casa lui Rinehart, să se gândească la fular și pulovăr. Carevasăzică, ea plecase cu adevărat. Doamne ajută. El era ocupat cu cuvintele pe care ea le lăsase în urmă. All-American Boy. WPP. Most Valuable Player. Ceea ce gândise sau își imaginase în legătură cu fata asta era acum realmente pulverizat, distrus. Nu mai exista nicio problemă. Iar cei treizeci și trei de ani ar fi ajuns totuși. Iar acum, când numai de asta n-ar mai fi fost nevoie, un jucător allamerican de polo pe apă. În el s-a mai desprins o dată un Halm-EL de EU-1 său. EL nu voia să fie receptiv la nicio demonstrație. EL se mai agăța încă de momentul așa-zicând atemporal al dublei

declamații. Un sonet interpretat la două guri. EL nu mai voia să vorbească decât de asta. EL era pur și simplu incorijibil. EL era profund prost. De ce refuzi niște brownies, idiotule!? Țsta era EL. Halm-EU rece și plin de dispreț: Nu-mi place să mănânc brownies. Halm-EL: Dar oare chiar și știi ce gust au? Halm-EU: Nu. Halm-EL: Ei, poftim. Halm-EU: Și totuși. Halm-EL: Oo. Halm a fugit afară din birou. Afară în soarele amiezii, drumurile campusului unduindu-se în sus și-n jos, în sfârșit, o dată, aproape pustii. Cine se mai mișca încă, o făcea încet. În iarbă, izolate, monumente de studenți. Halm a devenit și el încet. Nu voia să bată la ochi. Încă înainte să fi ajuns la podul în spinare de pisică, a văzut înaintea lui o pereche, care trebuie să tot oprească. Pe urmă, cei doi n-au mai putut să meargă mai departe. S-au oprit, s-au întors, parcă ghidați din afară, unul spre altul, acum stăteau foarte aproape unul în fața celuilalt. Când Halm trebuie să treacă prin dreptul lor, tocmai se cufundă cu gurile unul într-altul până la capăt. Halm a încercat din nou să meargă puțin mai repede. În dimineața următoare, fata i s-a alăturat iarăși atunci când el a plecat din Coit Hall. Prin urmare, nu putea s-o ia în direcția Fillmore. A trebuit să simuleze setea de cafea, ca să poată merge în direcția Union Plaza. Printr-o oprire în loc pe esplanada cu fântâna arteziană, ea dă de înțeles că are să vireze, în jos, printre copaci. În direcția Football-Bowl. S-a uitat în urma ei. În fiecare zi își propunea s-o părăsească pe fată pe Plaza, înainte ca ea să-l poată părăsi pe el. Doar nu trebuia decât ca, atunci când atingeau punctul dintre fântâna arteziană și căsuța pentru ziare, după o oprire de aproape o secundă, el să-și continue drumul. În aproape o secundă omul poate să spună: Atunci, pe mâine, la revedere. Și în timp ce vorbești, ești deja acela care merge mai departe. Atunci ea e aceea care rămâne să se uite după el. Dar în fiecare zi se trezea stând acolo, țintuit locului, greu, ca anesteziat, incapabil de orice

suveranitate. Ea vorbea, zâmbea, saluta, se întorcea, pleca. El rămânea cu ochii în soare. Se holba după ea ca un câine după stăpân, după ce a primit comanda: Jos. A băut o cafea sau n-a băut deloc, în orice caz și-a luat o *Gazette* și a citit și asta i-a demonstrat cu maximă fermitate că, aici, el nu era același cu cel care era acasă –, a citit partea de sport, a citit că poloștii câștigaseră la Long Beach. Trei din șapte goluri erau trecute în contul lui Glenn Birdsell. Era chiar și o fotografie cu el, cum, ieșind din apă până la sfârcuri, cu mingea sus în mâna dreaptă, își lua un avânt puternic pentru aruncare. În fața lui, un cap mic în apă, adversarul care nu apucase să se ridice la timp din apă, învinsul lui. Casca de înot făcea și capul lui Glenn Birdsell mic. Săreau în ochi, în mijlocul spumei pe care el o ridicase, umerii și partea superioară a brațelor lui umflate de mușchi. Arăta aproape minunat. După ce a mâncat, Halm nu a putut să nu ia mai întâi încă o dată exemplarul din *Gazette* și să nu citească încă o dată relatarea jocului victorios din Long Beach cu atâta atenție, de parcă ar fi fost de Shakespeare. Sabine a spus: Acum te interesează deja poloul pe apă. Halm a spus: Da, e uimitor. Au băut cafea și s-au uitat la sclipirile Bay-ului. Halm a spus: Kiderlen doarme. Rimmele doarme. Musca spaniolă doarme. Sabine a primit o scrisoare de la Juliane. Juliane a terminat-o cu ăla care e cu douăzeci și doi de ani mai bătrân decât ea. Cu timpul, ăla nu mai făcea altceva decât să se văicărească în legătură cu familia lui, de care nu putea să se despartă. Toată ziua să îngrijească bătrâni, și pe urmă seara s-o ia de la capăt, asta era totuși prea mult pentru ea! Timpul liber pe care-l avea acum dintr-odată, îl folosea ca să învețe portugheza. Fantastic, cât de mult se putea învăța într-un timp scurt. Voia să plece în Brazilia. Halm a aprobat din cap. Și ăla nu era decât cu douăzeci și doi de ani mai bătrân! Să-ngrijească de bătrâni! Mulțumesc, dragă Juliane dragă! Acum Halm voia să audă de la

Sabine, că el și Sabine erau liniștiți. Acum. Mai mult nu se putea. Dacă era oare suficient? Sabine a spus: Ai nevoie să te convingi tu singur de ceva? El a spus că se bucura de vinul roșu californian, seara. S-a dus până la Sabine, a ridicat-o din fotoliul ei și a rugat-o să-i dea un sărut inofensiv, lipsit de orice tendință, mic. Ea a rămas neîncrezătoare. Carevasăzică, fără sărut, a spus el. Îți miroase un pic gura, a spus ea. Tonul ei obiectiv, îngrijorat, demonstra că fraza aceasta nu fusese spusă numai ca să evite un sărut. La urma urmelor, Sabine era medicul lui. Dacă-i lipsea ceva? Tu, a spus el. Dacă-l durea ceva, voia ea să spună. Tu, a spus el. În cazul acesta, se ducea deci la Heine, dincolo, a spus el. Dincolo s-a așezat în fotoliul incomod și a citit poeziile ușor îndurerate. Pe la ora cinci a destupat sticla. Pe la șase a început să bea din vinul greu, sumbru, aproape aspru, pe urmă s-a simțit mai bine. A devenit curajos, mobil. L-a sunat pe Rainer, i-a invitat pe el și pe Elissa pentru sâmbătă. Deoarece acum îi întorsese spatele fetei, chiar dacă împotriva voinței lui, și anume definitiv, l-a putut bălăcări pe Rainer cu toată seninătatea și a putut să se plângă de faptul că nu se alegeau cu nimic unul de pe urma celuilalt, cu nimic în afară de neînțelegeri. Se afla aici numai de dragul lui Rainer, așa că gata. Iar sâmbătă era aniversarea nunții lui și a Sabine, a douăzeci și șasea, el nu voia să mai vadă pe nimeni acolo în afară de Rainer și Elissa. Cu cât mai direct celebra Halm căsnicia, cu atât mai prietenos devenea Rainer. Deoarece gândurile lui despre înțelegerea textului la Schubert avea de gând să le treacă abia săptămâna viitoare pe hârtie, venea cu plăcere. Dacă avea să vină și Elissa, cine ar putea să spună! El avea s-o roage să vină, în cazul în care reușea să o contacteze, fie și numai telefonic, de acum până sâmbătă. Dar poate că putea Lena să-i transmită Elissei invitația. Lena avea în mod evident o relație excelentă cu Elissa. Apoi, în seara de sâmbătă, nu era nici Elissa, nici

Lena. Cu ajutorul unui electrician, ele instalau o ghirlandă luminoasă în jurul locului în care Elissa voia să vândă mașini la mâna a doua. Rainer, Sabine și Halm au rămas așadar între ei. Rainer era efectiv uimitor de blând. Cel mai mult a vorbit de Lena. Lena avea să le aducă pacea, lui și Elissei. Nu că ar avea pretenții față de Lena. Pur și simplu Lena era singura, ultima lui speranță. De altfel Lena era o fată puternică, care-ți dădea încredere. Puterea ei venea probabil din faptul că nu voia nimic pentru ea. Ea se descurca neîndoios fără cadouri. Dar nu putea să suporte să devină pentru alții martoră a unui neajuns, a unei lipse, a unei nefericiri. Nu se amesteca, dar se vedea direct pe ea cum ceea ce li se întâmpla altora devenea propria ei suferință. Atunci când mai vorbea cu Elissa, numai la telefon, desigur, atunci Lena era momentan singurul lor subiect, asta însemna, singurul subiect care făcea posibilă o părere comună. De îndată ce vorbeau despre altceva, nu treceau cinci minute, nu treceau trei, și unul dintre ei apăsa furca furios. Numai despre Lena stăteau de vorbă pașnic mai multă vreme. Pe urmă a întrebat, cu hotărârea cu care întrebi cât e ceasul: Cine poate să ne mai ajute, dacă nu cei slabi? Halm se simțea aproape jignit că Rainer știa atât de multe despre Lena. Sau era din cauză că, în felul ăsta, Rainer le dădea lecții Sabine și lui despre propriul lor copil? Sabine aproba din cap, strălucea, era evident că nu se mai sătura de genul acesta de lecții. Prin urmare voia să fie și el mulțumit. Trebuia să existe în sfârșit armonie între ei. Și pe dată Halm s-a simțit atât de bogat, cât spunea proverbul că este acela care are un prieten. Iar spaima că, în orice clipă, Rainer ar putea să spună din nou ceva îngrozitor aproape că dispăruse cu desăvârșire. În sfârșit putea să-l întrebe pe Rainer, dacă mai scria poezii. Rainer s-a întors spre Halm ca un vas de război, dar a rămas apoi cât se poate de liniștit și a spus doar că-i mulțumea pentru întrebarea lui a la Amfortas. Curând

aveau doar să fie invitați cu toții la un dineu la poetul de serviciu, acolo se vorbea până la saturație despre ocupația cea plină de vanitate. Pe urmă a început cu Jamey, a vorbit despre Jamey, până n-a mai putut. Când nu a mai fost în stare decât să bolborosească, suflând ca unul care se îneacă, Halm și Sabine i-au condus mașina până la casa lui stil Tudor și Hänsel-și-Gretel, în care a dispărut ca-n mormânt. Mână-n mână au mers pe jos prin noapte pe străzile și străduțele ce coborau, uitându-se în casele fabuloase, în care bărbați și femei ședeau în dreptul veiozelor și în jurul măsuțelor exact ca-n ilustrațiile la romanele din secolul 19. Lena nu a mai venit acasă în noaptea asta. Halm a spus, așa, pentru sine: Cine nu-i conducător, nu e nici seducător. Mă auzi, Sabine. De la mare distanță, a spus Sabine. Păi asta-i problema, a spus el. Pe de altă parte, a spus el, era influențat și de închipuirea că Sabine și el erau singuri în casă în această noapte. Și unde mai pui că suntem și în California. Oare există doi oameni, care au de parcurs un drum mai lung de la unul până la celălalt, decât tu, Sabine, și decât mine, atunci când se pune problema să punem în scenă o întâlnire, pe care o numesc cât mai firesc cu putință, Act Sexual, AS? Poate să nu reușească, Sabine. De fiecare dată e riscant la fel ca prima oară. Ar fi necesar un comic bine dozat. Dar o idee prea mult, și totul e compromis. Noapte bună, Sabine, a spus el. Și fiindcă ea nu a spus nimic, el a continuat. A trecut la crearea mizanscenei, rămasă evident în sarcina lui, prin faptul că a luat papuceii de operetă din dreptul patului de pe partea Sabine și i-a dus cât se poate de formal în fața ușii unde i-a așezat pe podea. Apoi a spus că acum avea curaj să se apropie de ea. Când s-a aflat în apropierea ei, a întrebat-o dacă ea se putea lăsa atrasă în șopoteala dezordonată care făcea parte din joc. Datorită porții triumfale din bronz care se tot freca și se izbea, tunător, de perete, orice sunet articulat era oricum înghițit de o gălăgie plină de haz.

Așa ceva să ai la o cameră de hotel, și atunci ocupanții camerelor din stânga și din dreapta ar zăcea și ei la fel de intimidați cum a fost el atunci în hotelul din Grado. Începând din noaptea aia, nu mai era naiv, așa zicând. De atunci îl stăpânea închipuirea că, la un AS care nu era pus în slujba procreării, nu erai nimic altceva decât un hamster pe o rolă. Erai mișcat, fiindcă trebuia să faci ceva, la care ținea natura. Dar pentru ca s-o și faci cu adevărat, totul este astfel conceput încât să se desfășoare de parcă n-ai face-o din vreo însărcinare anume, ci fiindcă o voiai tu însuși. Nimic nu voiai mai tare decât asta. Nimic nu făceai cu mai mare plăcere decât asta. Și cu toate astea nu ești decât funcționarul programului. Halm se simțea tras în piept. Și pe urmă toate complicațiile astea cu dragostea, pe deasupra!... *momeală înghițită, numai pentru a-l înnebuni pe cel momit.* Prin ce anume se deosebea, mă rog, felul în care-ți dădeai importanță în timpul unui AS de cel în care o faci la un concurs de tir? Tragi în niște ținte de tablă și te faci că sunt urși. Dar unde n-ar fi așa?! Ah, Sabine, haide să ne ușurăm ceea ce oricum nu putem evita. De la acest pseudoserviciu până la așa zisa ultima suflare. Dacă tot trebuie, atunci cu tine. Tu știi asta. Dar ce te faci cu măsurile astea menite să drapeze lucrurile! Oare nu-ți vine să urli, când vezi oferta lexicală pe care ți-o fac cercurile cultivate pentru transfigurarea AS? Poate că ar trebui totuși să fim *creativi*, ce părere ai, Sabine? Sabine știa că asta era un cuvânt care pe Halm îl călca întotdeauna pe nervi, în noaptea aceasta, Halm i-a spus Sabinei că ceea ce regreta el cel mai mult și mai mult la acest comandat unul cu altul unul lângă altul unul într-altul era faptul că până la urmă el nu se putea totuși adăposti în ea decât în mult prea mică măsură. Lui nu-i era gândul decât la mai multă găzduire. La mult mai multă. Cel mai mult i-ar fi plăcut de fapt să dispară cu totul în ea. Și pentru totdeauna. Iar asta era acum realmente propria lui nevoie. Cea mai

proprie. A lui și numai a lui. Și trebuie să lași în seama vieții sarcina de a nu înzestra niciun alt moment cu mai multă elevație și intimitate decât pe acela în care sămânța se lansează la apă. Dacă e cumva și aparentă, atunci e una care n-are concurență. Vino.

Amândoi s-au prefăcut că erau mulțumiți unul cu celălalt. Nu se poate exclude nici posibilitatea ca ei chiar așa să fi și fost. El era cu siguranță mai mulțumit decât Sabine, fiindcă acum se simțea cu totul salvat. Fata s-a topit și s-a dezintegrat acum realmente în fața solidului edificiu care era destinul perechii Helmut și Sabine. Halm a considerat că făcea parte din mizanscenă să aducă înapoi papuceii de operetă ai mamei moarte, pe care îi așezase în fața ușii, și să-i pună Sabinei sub pat.

Pe urmă, însă, când fata a extras din geanta ei de un roșu profund sulul de hârtii cu compunerea 77? *expense of spirit* și i l-a dat lui, respirația i s-a blocat totuși din nou, și a trebuit să zică, într-un fel de inconștiență de care nu se simțea răspunzător: Dacă vreți, îl citesc imediat, la măsura noastră, dacă vreți cumva să beți un pahar de lapte, în timp ce... Așadar, ședeau la fel ca în august. Ca atunci când cu poezia cu pantera. Ca acum o lună. Nimic nu poate să fie mai departe în urmă. A citit, apoi și-a ridicat privirea și a spus: în soare, părul dumneavoastră are altă culoare decât în birou. Buzele fetei s-au deplasat un pic una față de alta. Asta i-a amintit de faptul că altceva voia ea să audă de la el. Prin urmare a spus: Minunat, cuvânt cu cuvânt. Felicitări. I-ar fi plăcut atât de mult să păstreze această compunere. Putea s-o păstreze, copia asta o adusesese pentru el. Abia când ea plecase deja printre mese – șortul albastru de sport, care se termina rotunjit, se termina deja mai sus de tăblia mesei –, și-a revenit și el în simțiri. Voia să strige după ea, să fugă după ea, ca să-i spună că verdictul îi era distorsionat de strădania lui de-a dreptul eroică de a fi obiectiv. Alunecase peste suprafața rândurilor, știa cine

ședea vizavi de el, și nu știa ce anume avea să spună pe urmă. Pe urmă, entuziasmul acesta-i trecuse. Cel puțin ar fi trebuit să-i spună fetei că în mod evident, aici, în California, el nu era capabil să producă decât un singur ton, iar acesta era acela al entuziasmului. Să se ducă, mă rog, la Carol, care era în stare ca nimeni altcineva să demonstreze cât de ridicol de mic era conținutul de realitate din entuziasmul lui Halm. Era, ce-i drept, entuziasmat de compunere, dar tocmai în entuziasmul lui își simțea și propria iresponsabilitate. Să fi fost asta doar un efect al criticii lui Carol? Trebuia să se ducă imediat la Carol. Atât de repede cât îi permitea coloana. Numai pe scaunul din fața biroului lui Carol afla el cum era apreciat în clipa de față. Ieri nu șezuse pe scaunul acesta, nici alaltăieri! Poate că acei oameni care obținuseră tenure la această universitate, care aveau așadar contracte pe viață, putea să-și permită să ia loc o singură dată pe semestru pe scaunul lui Carol, el nu. Carol s-a plâns din nou de aparițiile lui rare și de fiecare dată doar fugitive; l-a întrebat, cum îl găsea pe cutare și cutare; mai că a umflat-o plânsul, din cauză că lumea o voia întotdeauna ursuză și rea, când ea ar fi vrut de fapt mult mai mult să fie mângâiată: după care, sarcasmul cel mai fin: că existau totuși și unii de la care nici măcar ea, oricât ar fi fost de săracă la acest capitol, nu ar suporta vreo mângâiere. Această aversiune împotriva consolării cu orice preț o considera ca pe un fosfor utopic pe cadranul ei cenușiu. Dar poate că totul nu era, totuși, decât un vis. Poate că ea nu fusese totuși aruncată de soartă la țărnelul acesta luminos pentru a face pe șorțul pentru niște intelectuali băloși. Poate că avea să vină totuși prințul! Ce părere avea vicleanul de Halm? Că Halm era unul dintre tipii cei mai vicleni, mai isteți, asta o știe ea și fără să-i fi văzut urma. Și sâmbătă așadar în Grizzly Park Boulevard. Vine și fiica? Se aud lucrurile cele mai grozave în legătură cu ea. Zeiasca Elissa, care nu se mai

învrednicește de nimeni care-i mai prejos de Montezuma, l-a închis complet în inima ei de multe carate pe îngerașul cel jumulit din Germany. Dar tocmai asta mai face să pâlpâie jarul speranței în ploaia asta de cenușă care umple lumea, faptul că mai există astfel de lucruri. Tatăl era fericit acum? Cum de ajunsese totuși ea, cea care vorbea atât de mult, la toate informațiile ei, era un secret pentru el. De îndată ce s-a putut, s-a smuls de lângă atrăgătoarea vorbitoare, a fost din nou chemat înapoi și a luat ascultător din căsuță hârțogăria care dădea pe dinafară. Și fiindcă răspunsese prea puțin la ieșirea lui Carol și fiindcă avea sentimentul că acum era momentul pentru asta, a spus că, ori de câte ori venea la căsuța lui, citea numele Karola von der Hiitte și de fiecare dată omitea să întrebe cine era asta. Carol a ridicat degetul arătător ca la școală. Pe urmă a spus aprig: Țsta era Mebmer, ce să-i faci. Nu a vrut să se împace cu gândul că eu mă numesc Elrod acum. Când mi-a aflat numele de fată, l-a și fixat acolo în pioaneze. Kirk nu trebuia să vadă asta. Dintre toate faptele lui Mekmer, asta era până acum cea mai impunătoare, a spus Halm. În biroul lui a citit compunerea despre *The 'expense of spirit în a waste of shame*. El a puricat pur și simplu rândurile după caracterizări ale prietenului. Acest prieten, scria ea, are *very unique characteristics*. El e *bright, clean, handsome and organized*. *The only problem with the perfect dream boy is his seriousness and his very reserved sense of humour*. Interesant! Și, și mai interesant: *He is virtually non excitable and has hunched shoulders, drawn up around his ears*. O clipă, ce înseamnă asta: El e *virtually ne excitable*. El este de fapt imposibil de excitat. Dar atunci ea ar fi putut să scrie și *actually*. Așadar asta înseamnă chiar: El este realmente imposibil de excitat. Dar *excitable* înseamnă și irascibil, nervos. Atunci poate să însemne și: Așadar, nervos nu e. Sau: în principiu nu este irascibil. Deci, tradus așa cum trebuie: E un tip destul de liniștit. Asta

înseamnă, cel puțin. Asta se potrivește și cu bright, clean, *handsome and organized*. Așadar este oricum un tip destul de liniștit, are umeri bombați, care-i ajung până la urechi. Halm s-a uitat în lexicon după *draw oneself up: a-și îndrepta ținuta, a se ridica (plin de demnitate, mândrie etc.)*. În felul acesta se ridicau așadar până la urechi umerii lui plini de mușchi – plini de demnitate. Țăsta era exact ăla pe care l-a văzut, tronând ca un superbust în apa-nspumată, în *Gazette*, aruncând încă un unanswered goal. Și totuși și totuși și totuși... oare nu se putea simți totuși în aceste fraze o anume indispoziție a fetei? Oare nu era cumva acest all-American dream boy totuși puțin cam foarte liniștit? Totuna. Terminase cu fata. Dacă avea totuși ceva de regretat, atunci nu faptul că relația din toate punctele de vedere imposibilă cu această fată nu avea cum să ia nici măcar o fărâmă de formă de realitate, ci acela că intangibilitatea acestei fete nici măcar nu-l preocupa din cale afară. Cine spune asta? Halm-EU. Cine ar putea să știe mai bine ca tine, spune Halm-EL. Halm-EU! încrezutule! Halm-EL: Mortăciune! Nicio altă reacție de la Halm-EU. Tăcere. Sunetul instalației de aer condiționat și al tuburilor de neon stăpâneau încăperea cu cele mai goale dintre toate acordurile imaginabile. Afară răsuna râsul sud-american al profesorului Torres, căruia astăzi îi făcea față vocea de soprană maleabilă a unei fete. Carol spusese odată că, la un party dat de decan, Torres și Jesus Garcia, aflați la mare distanță unul de altul în încăperea supraaglomerată, izbucniseră în aceeași clipă în râs, și ea, Carol, aflată cam la mijloc între cei doi, avusese sentimentul că niciodată nu mai fusese ofensată în asemenea hal de acest duet al satisfacției masculine de sine. Carol avea pe ea, când Halm și Sabine au ajuns în Grizzly Peak Boulevard, o rochie crăpată. Să nu te uiți la ea, când mergea, era ca și când, în timpul unei furtuni, te-ai fi uitat în direcția opusă celei din care fulgera. Sabine a întrebat imediat, și nu doar de

complezență, de unde se trăgeau splendorile de micsandre care străjuiau drumul abrupt din Grizzly Peak Boulevard până la casă. Din Weimar, a spus Carol. Mama ei era din Weimar și luase cu ea, atunci când, la șaisprezece ani, fusese gonită împreună cu părinții, semințe de micsandre. Sabine a spus că în cazul acesta astea erau cele mai autentice micsandre pe care le văzuse vreodată, la urma urmelor micsandrele fuseseră florile preferate ale lui Goethe. Așa e, a exclamat Carol, așa e, așa spusese și mama tot timpul. Halm a simțit că nu o luase nicio secundă în serios pe Carol. Mereu trăncăneala asta jucăușă. Deoarece Halmii veniseră primii, au fost plimbați un pic prin casă. O cameră le este dedicată părinților lui Carol. Masă, scaune, birou, canapea, instrumente muzicale, ca într-un muzeu. Domnul von der Hiitte este colecționar de instrumente. Muzician. A cântat la premiera *Operei de trei parale*. De treisprezece ani trăiește cu nevastă-sa în sanatoriul din Mendocino. Ea îl îngrijește. El a rămas paralizat după o congestie cerebrală. Tatăl meu a avut întotdeauna o slăbiciune pentru volume, a spus Carol și a arătat spre mandoline și lăute și totodată spre portretul mamei ei atârnat în spatele instrumentelor și dominând întreaga încăpere. Și cât era de frumoasă Carol în clipa asta, când, cu bărbia ei avântată și cu un deget îndoit arăta pe deasupra instrumentelor și dincolo de ele spre mama ei. Ochii ei păreau a se umezi dinspre interior devenind în felul acesta și mai întunecați. Așa, și acum ia uitați-vă voi la acest item, pe mama mea o trecea un fior ori de câte ori îl lua în mână. O casetă de forma unei cărți vechi, în ea, sub sticlă, o frunză de iederă plus un înscris care atestă că străbunica lui Carol, Gretel Dinkelspiel, culesese ea însăși această frunză în 1862 la Frankfurt de pe mormântul lui Goethe. Halm n-a putut să zică nimic. Chiar și atunci când Carol se juca un pic berlinizând, el se simțea stingher. Atunci când spunea Neese, asta nu suna numai

vesel-berlinez, ci și îngrozitor de grotesc. Frunza de iederă de cimitir din Frankfurt în Grizzly Peak Boulevard era la fel de grotescă. Item numește Carol această amintire. Halm avea sentimentul că trebuia să spună ceva la faza asta. Dar nu era în stare. Cuvinte de regret... niciunul nu se potrivea. Tot ce-i venea în minte i se părea nepotrivit în toate felurile imaginabile. Despre frunza asta de iederă din Frankfurt nu era în stare să zică nimic. Ce ar spune acum domnul Kiderlen, care nu putea să facă nimic greșit? Halm dădea din cap, iar și iar. Faptul că nu putea să zică nimic îi producea o senzație de sugrumare. Din fericire au apărut și ceilalți musafiri: Leslie Ackerman și specialistă lui în hermafrodiți cu fața ei de schelet și codițe de cânepă. Rainer și Elissa și Felix Theodor Auster sub șuvoiul înghețat de păr cenușiu ca gheața. Carol și-a anunțat meniul pentru cină de parcă era vorba de tarte, era vorba însă de antreuri armenesti, Boeuf Bourgingnon și un desert, care se numea Cream Puffs. Halm încerca mereu să atragă atenția comensilor asupra mâncării. Zadarnic. Kirk voia să știe ce părere avea Halm despre cărțile lui. O, da, a spus Carol, devine interesant. Halm a început să vorbească, entuziasmându-se tot mai mult pentru *Inspiration Inn*. Lăuda cartea și se referea la autor. Elrod a spus că toată lumea lăuda această carte într-un mod care ofensa celelalte cărți ale lui. Felix Theodor Auster a spus că beletristica în chip de obiect de discuții, asta ar trebui să contravină bunelor maniere. Carol a spus că ea nu voia să vorbească nici despre sufleuri de profesori, nici despre plăcinte cu romane, voia să vorbească despre lucruri, așadar, ce părere avea trimisul nostru de dincolo despre cartea lui Mebmer. Halm a admis că nu reușise să pătrundă în această carte. Carol, tăios: Molâule! Halm a admis asta pe loc. Ei nu i-a ajuns. În câte alte chestii nu pătrundea el, tipul ăsta cum nu se poate mai alunecos! Erau atâtea lucruri despre care el bătea câmpii cu încântare, și pe

care ea nu dă doi bani! Și în cartea lui Meemer nici măcar nu reușește să pătrundă! Carol se aprinsese. Părul ei care-și trimitea câteva limbi înainte părea să vorbească și el. Acum bătea ea câmpii! Spre deosebire de Halm, Mermer își folosise încă de la început șederea aici ca să se documenteze. Zile întregi s-a lăsat condus prin toate institutele universității și a mai fost apoi în fiecare zi și în Institutul de cercetări seismice. Falia San Andreas, lângă care, deasupra căreia trăiau ei aici l-a fascinat. Toate cutremurele californiene au fost provocate prin sensibilitatea acestei falii. Iar Mebmer credea că Pământul nu putea deloc să suporte prezența lui în acest cel mai irascibil punct fără să reacționeze. Zi și noapte aștepta răspunsul faliei. Apoi, senzaționalul: răspunsul faliei, când el apare pentru prima oară în Grizzly Peak Boulevard, așadar în casa lui Carol. Mebmer apare la Carol and the sewage starts vomiting. Când vorbește serios, nu-și găsește cuvintele în germană și pocnește din degete ca s-o ajute careva, ceea ce ar face, chiar și fără pocnitul din degete, Rainer: Cloaca borăște. Carol o preia: Cloaca borăște, aici, sus, pe 27 septembrie, așadar practic astăzi sunt doi ani de atunci, din toate găurile și conductele borăște canalizarea, și cum se dovedește prin cercetările efectuate de Mebmer și de noi toți: nicăieri altundeva, numai aici la noi, în clipa în care a intrat Mebmer. Iar Kirk nu era aici. Era în Long Beach. La meciul de polo pe apă, gândi Halm. La înmormântarea lui John Frey, a spus Carol. Ah, exclamă Halm. John Frey a existat cu adevărat! În tine s-a băgat el, i-a spus Carol lui Kirk. Kirk a spus: O, da, John Frey a fost prietenul meu. Ultimele luni le-a petrecut la Veterans Hospital din Long Beach. Dar *Swiss Lady*, a vrut Halm să întrebe, însă Carol nu putea fi scoasă din ale ei. Era la lingering effects ale acestui acces de vomă al canalizării – suflul de după, a spus Rainer –, în timp ce ea și Mebmer privesc de pe pernele mobilelor această imensă porcărie, de

afară se produce al doilea răspuns: the most wonderful thunderstorm I've ever seen. Hundred degree temperature, with rain, end of September. It never rains, let alone storms în September. Ea nu a văzut niciodată asemenea fulgere, nu i-a fost niciodată așa de frică de o furtună. Mebmer însuși a denumit îndată turbarea de jos și de sus a naturii ca pe o totalitate alcătuită din ejaculare și orgasm. Toți dădeau dovadă de considerație față de memorialul Mebmer al lui Carol, numai Felix Theodor Alster nu. Carol, a spus el, poți să te feliți că ai o canalizare care începe să scuipe când un Mebmer din asta vrea să-și răcorească micuțul lui curaj narcisist. După masă s-a mers în patio-ul cu glicine. Halm s-a așezat fuga lângă Elissa. Ea era țipător de palidă azi. Pentru prima oară Halm vedea pe chipul ei o urmă de suferință. Imediat a avut senzația că el însuși e îngrozitor de inofensiv, l-ar fi plăcut să o atingă pe Elissa. Consolator. Avea din nou ceva fără mâneci. Părul tuns scurt băiețește și sâni atât de grei. Există întotdeauna o femeie, care exercită cea mai mare putere. În seara asta era Elissa. Așadar, voia să șadă cât mai mult cu puțință cât mai aproape cu puțință de ea. Dar abia se așezaseră, abia apucase Halm să instituie un mic aparteu acustic cu Elissa, că Rainer s-a sculat în picioare și a alergat afară gemând. Leslie Ackerman s-a ridicat, s-a dus după el, s-a întors singur. Carol a spus: Pur și simplu nu suportă una ca asta. Ce anume, a întrebat Kirk. Să fie nevoit să se uite, cum îi vrăjește unul nevasta. Hai, hai, hai, a spus Kirk Elrod, atunci ce-ar trebui să spun eu, când te lași furată de extazul tău pentru Mebmer? Carol l-a privit în așa fel, încât el a zis: Vioreaua mea, I'm sorry. Pe urmă a schimbat vorba fără nicio trecere. Oare v-am povestit deja... Carol, oare le-am povestit deja soților Halm ce mi-a spus mama celei de-a doua soții a mea, după ce citise *Inspiration Inn*? încă nu le-ai povestit și, după cum vezi, ei ard de nerăbdare să afle. În clipa de față nici eu

nu știu ce altceva mi-ar plăcea mai tare să aud decât ce anume a spus mama celei de-a doua soții ale tale după ce a citit *Inspiration Inn*. Eu aș ști ceva, a exclamat Auster, Nietzsche! Prietenul nostru are o slăbiciune pentru Nietzsche. Asta mă interesează. Dacă cineva anunță astăzi în Europa o conferință despre Nietzsche, are sala plină, indiferent cine este el, așa-mi scriu prietenii mei. Mie trebuie să mi se explice asta, altminteri nu înțeleg. Fiindcă pentru mine Nietzsche este ultima mare încercare a slujnicei filosofice de a-i răsturna pe preoți, ca să ajungă ea însăși mare preot. Auster ajunsese în sfârșit să vorbească. Carol l-a dus afară pe Elrod, care a fost cuprins de crampă.

La sfârșitul unei seri nu mai știi bine ce anume ai mâncat, ce anume ai ascultat, ce anume ai vorbit. Sabine, tu mai știi, a întrebat-o pe Sabine care conducea prudent la vale. Elrod îi place ei cel mai mult. Și lui. Și de Carol îi place. Chiar dacă nu la fel demult ca de el. Halm a gândit: Fusta aia crăpată! Asta era unfair. Ca orice performanță. Treptat, el începea să intuiască ce anume reprezenta el pentru Carol: O amintire a lui Mebmer. Ea îl râcăia cu tot mai multă furie din cauză că, pe măsură ce râcăia, ceea ce ieșea la vedere era tot mai puțin Meemer. Carol vorbea prea mult și cu prea multă ironie despre vârsta lui Kirk, găsea Sabine. Dar de fiecare dată Kirk e cel care începe să vorbească despre asta, a spus Halm. Dacă Auster vrea bere la Boeuf, lui Kirk îi vine în minte că trei avioane au purtat astăzi prin aer o reclamă pentru Miller, fiindcă astăzi, o flotă formată din două portavioane venind din Hawai a intrat pe sub Golden Gate Bridge și a adus în oraș 10 000 de marinari. 10 000 de marinari! Ce poate să mai facă un om la vârsta lui în fața unei atari invazii sexuale, întreabă el. Cât a fost ziua de lungă, nu a reușit să se hotărască ce anume să facă. Să privească dincolo, în oraș, în postura de voyeur al imaginației sau să coboare rulourile și să citească din

Biblie? Ce să mai facă atunci Carol, dacă el clamează neîncetat ororile bătrâneții! Dar e neapărat necesar ca ea să răspundă: nu ar fi nevoie chiar de 10 000?! Să fie asta reacția corectă față de durerea pe care i-o provoacă lui flota?! Țsta e dezavantajul unei case cu o astfel de vedere, a spus Halm: vezi prea mult; în cavoul nostru de verdeață din Sillenbuch nu ne tulbură niciun marinar din Hawaii. Totuși, cel mai tare îmi pare rău de Rainer, a spus Sabine. Aici, Carol avea totuși dreptate, Helmut ar fi trebuit să țină seama de faptul că Rainer nu avea o viață afectivă atât de ștearsă precum toți ceilalți. Cum venea asta, o viață afectivă ștearsă, a întrebat Helmut. El iubește, a spus Sabine. În general, ea nu întâlnește încă niciodată un om cu o sensibilitate atât de acută și cu o asemenea puritate a sentimentelor ca acest Rainer. El îi apărea ca o ființă rănită de moarte de normalitatea josniciei și degradării. Și tocmai în fața acestui om aproape sfânt, a acestui om suferind cu adevărat, el, Helmut, trebuie să-și vâre nasul în decolteul acestei femei incredibil de reci! Sabine era rănită. Halm a încercat să se eschiveze. Sigur că și Auster era destul de drăguț, a spus Halm. Sabine crede că Auster era ca un copil, care a observat că pe adulți trebuie să-i superi, ca să le atragi atenția asupra ta. Pe urmă a început din nou să-l ridice în slăvi pe Rainer. Acum o înțelegea Halm pe Carol. Unul care laudă-ntruna poate să te calce pe nervi. Unde mai pui că entuziasmul lui Sabine era în afara oricărei îndoieli. Iar Carol nu credea deloc în entuziasmul lui Halm. Asta trebuie să fie foarte neplăcut, să fii nevoit să asculți un entuziasm, pe care nu pare să-l ia în serios nici măcar acela care-l afișează. Sabine vorbea despre Rainer ca despre o lume mai bună, care nu se mai păstrează decât în Rainer, care, împreună cu el, este distrusă de o lume opusă lipsită de valoare și de scrupule. Fără îndoială, Sabine se considera pe ea însăși ca făcând parte din lumea lui Rainer, pe Halm, însă, îl băga în lumea

opusă. Asta era o împărțire nou apărută între ei. Când se aflau în patul cel mare sub poarta de bronz, el se gândea la Elissa. Mergea pe urmele acestor dâre de suferință de pe fața ei. Ca după un cutremur care n-a apucat să se consume de tot, a gândit el. Totul este puțin mutat din loc. Nimic nu e distrus, dar nici neatins nu a mai rămas nimic. Doar erau lângă falia San Andreas aici. Nici în el nu mai era nimic la locul lui. Aceste patru săptămâni îl schimbaseră. El însă nu-și mai putea permite schimbări. Și lucrul acesta îl aduseseră la lumină cele patru săptămâni. Dacă de schimbare ar mai fi vorba. Căci el începuse să alunece. Și înainte să devină de necontrolat, trebuia să strige Stop. Gata. Totul e bine așa cum e. Mai bine nu s-ar putea. Probabil că ăsta era lucrul cel mai dificil, să te simți atât de fericit, pe cât ești. Pe cât ar trebui să fii.

Primul lucru care îi venea în minte atunci când se trezea era de fiecare dată și cel mai neplăcut. În mod evident, lucrul cel mai important era întotdeauna cel mai neplăcut. Cum să-l împace pe Rainer? Se așezase lângă Elissa, fiindcă îi plăcea să fie în preajma ei. Stătuse de vorbă cu ea despre Lena. Ea o laudase pe Lena într-un alt mod decât Rainer. Toată lumea de la școala de conducere o place pe Lena. Și în general ar vrea s-o țină pe Lena aici. Oare el ar fi de acord?

Despre asta au discutat duminică. Sabine a spus: Școală de conducere?! Lena a spus: Da, școală de conducere! Halm a spus: Acasă nu aș ști ce să spun dacă ai vrea să lucrezi la o școală de conducere, dar aici, în California, mi se pare o soluție fericită. Lena a spus: Așa și este. Credea totuși că trebuia să-i mulțumească lui Rainer pentru interesul Elisei. Elisei îi e frică de Rainer. Se teme că Rainer ar vrea s-o omoare. Poate că ăsta mai e încă ecoul asasinării prietenei ei Bluma. Când Elissa vorbește despre Rainer, se întâmplă să exclame brusc: în ureche, imaginează-ți, o împușcă-n ureche. Elissa vrea ca Lena să se mute la ea. Dacă Lena e cu ea, Rainer n-are să-i facă nimic. Dar Sabine a scuturat din cap foarte brusc și scurt. Asta însemna: Ați luat-o razna, nu aveți nicio șansă, mai bine cedați imediat, cu mine nu mai e de vorbit niciun pic pe tema asta. Halm, dimpotrivă: Dacă Lena s-ar muta acum pentru câteva săptămâni la Elissa, asta ar fi trebuit să se poată, nu-i așa? Că Lena a fost descoperită în această țară de unul sau chiar de doi oameni ar fi mai important decât toate prejudecățile europene. Când a sunat, era Elissa. Lena își făcuse deja bagajul. Când Lena a deschis ușa mașinii, a mai strigat că avea să-și tundă părul, era mai bine așa pe sub cască.

Halm și Sabine au rămas uluiți. Sabine a spus: Și Juliane vrea să plece-n Brazilia! Halm a spus: Ai tu o soluție mai bună? Țsta a fost un adevărat atac, a spus Sabine. Practic, Elissa a răpit-o. Deoarece copiii lor au fugit de acasă, acum îl fură pe-al nostru. Halm a trebuit s-o împingă la o parte de lângă telefon. Lena devenise mai prietenoasă de când lucra la Elissa; fiindcă obrazul nu mai era atât de încordat, cicatricile tindeau să dispară. Și fiindcă de multe ori asta ajută, a spus pe un ton nesperios: Dacă o să întrebe cineva de ea acasă, e la o școală în California, nu mai spui și *de conducere*. Sabine a sfârșit prin a nu se mai plânge decât de faptul că Lena voia să-și tundă părul. A sunat telefonul. Halm a alergat într-acolo pe cât de repede i-o permiteau șalele. Era fratele lui Sabine, Franz. Sabine s-a topit pur și simplu în timpul convorbirii. Aici, ei nu trăiau în realitate. Acum, realitatea îi ajungea din urmă. Lacomă sau nepăsătoare sau pedantă. Sabine s-a întors de la telefon și s-a strâmbat. Ea voia să-și împiedice chipul să încremenească într-o expresie. Așadar, Franz s-a întors dintr-o călătorie, l-a găsit pe tata în spital, Elmar și Gitte se întorc abia săptămâna viitoare din Portugalia, tata fusese internat în spital de Dr. Weichbrod, durerea de cap se agravase, acum e așadar cancer de vezică, săptămâna viitoare va fi operat. Și Franz s-a mai și scuzat pentru telefon. Considerase că trebuia să-i spună, deși nici ea nu putea să facă nimic, de știut însă trebuia să știe. Halm: Oamenii ar putea fi împărțiți în de-ăia, care se scuză prea mult, și de-ăia, care se scuză prea puțin. Sabine a spus că trebuia să plece. Cel mai mult, lui Halm i-ar fi plăcut să-i spună: Și pe mine cine mă mai unge cu alifie pe spate și mă mai ajută să-mi pun șosetele și pantofii? Alo, a spus Sabine. Da, a spus Halm, tocmai mă întrebam cine-mi mai spune, dacă tu nu ești aici, dacă-mi miroase gura sau nu! E suficient să-mi telefonezi, a spus ea. Corect, a spus el. Timpul până la plecare l-au petrecut cu cursul de gătit și excursii la San Francisco. El se

prefăcea că încă nu crede că avea să rămână singur aici. Pe de altă parte, se putea și ca Sabine să i-o ia în nume de rău dacă el recunoștea că ea trebuia să plece acasă. Unde e locul tău, întreba el așadar tot timpul. Nu avea voie să-i ușureze sarcina. N-ai vrea să aibă Gitte grijă de tine? a întrebat ea. Câtă dreptate avea. Puteai să mori în brațele ei. Obrazul Sabinei nu arăta decât ce simțea. Asta putea fi important pentru un muribund. Spera că Sabine nu avea să-i scotocească prin birou acasă. La închipuirea că Sabine putea să găsească scrisoarea prin care fusese refuzată cartea lui despre Nietzsche, el nu putea reacționa decât cu dorința să se întâmple o catastrofă cât mai universală cu putință. Ah, Sabine, cine mai vine, când nu mai ești tu aici, din bucătărie și zice: Orice s-ar spune, sunt practici americanii ăștia. Și apoi, Sabine, lucrul cel mai important înaintea acestei despărțiri: Tot ceea ce vezi tu din mine înainte să dispari în avion, nu este nimic în comparație cu ceea ce are să se abată asupra soțului tău, atunci când tu vei fi dispărut. Soțul tău e atât de simplu. Câtă vreme ești aici, tristețea despărțirii nu vrea să i se aștearnă pe față. Ar trebui s-o joace. Abia atunci când nu îl mai vezi, ai putea să citești pe fața lui că lipsești. Și-ncă cum.

Pe Carol a trebuit s-o roage să-l invite pe Rainer la o seară de despărțire. Rainer nu mai era legat de lumea exterioară decât prin Carol. *Înțelegerea textului la Schubert* ar fi intrat, cică, într-un stadiu în care orice deranj ar fi putut avea consecințe incalculabile. Dar la următorul contact, care trebuia de fiecare dată să pornească de la Rainer, Carol avea să transmită mai departe ultimele noutăți din casa Halm. Carol i-a dat și numărul de la școala de conducere. Miercuri seara, Lena a venit pe la ei și-a rămas, într-adevăr, își tunsese părul la fel de scurt ca Elissa. Arăta ca ieșită din apă. Joi seara au venit Elissa și Rainer. Ceea ce emana el, Carol ar fi numit bunătate premeditată. Mai modest decât Carol, Halm s-a mulțumit

cu atât. E drept că a trebuit să treacă puțin cu vederea faptul că Rainer i le prefera pe Sabine și Lena. Avea tot dreptul. Motivele lui erau întotdeauna mai bune decât ale oricui. Sabine s-a mistuit pur și simplu în fața lui Rainer. Era evident că ea voia să-i demonstreze Elisei cât era de ușor să-l venerezi fără rezerve pe soțul ei. Rainer și Sabine se concepeau unul pe altul ca pe niște oameni mai buni, care petrec o seară împreună cu niște ticăloși. Inepuizabila Sabine nu s-a mulțumit doar să-l cumpere pe Rainer prin forța admirației ei, ci a mai negociat imediat ca de acum înainte Rainer să nu se mai poarte decât frumos cu soțul ei, chiar dacă acela, lucru întru totul posibil, s-ar comporta ca și când n-ar merita asta. L-a rugat să fie indulgent cu soțul ei. Aproape că exagera deja. Halm s-a uitat la Elissa și Lena. Asta trebuia să însemne: Ce contează, important e că noi nu ne certăm. Pentru a-i da lui Rainer sentimentul că el, Rainer, nu bea îngrozitor demult, Halm a băut aproape jumătate cât a băut Rainer. Așa că, în curând, bărbații nu au mai fost în stare să deosebească datul din cap de scuturatul capului, ci se bălăbăneau pur și simplu de colo colo. Și, fiindcă nu s-a țipat și nu s-a ieșit din casă în fugă, a fost cea mai frumoasă seară cu familia Mersjohann. Halm s-a scufundat în pat copleșit de emoție. Elissa mai impusese și ca Lena să se întoarcă acasă cu ea și cu Rainer. Deci, Lena și-a luat rămas bun de la maică sa. Sabine îi era greu. Lena a rămas senină, părea înțeleaptă sau indiană.

În ultima zi, Halm a cărat-o pe Sabine prin San Francisco. Voia ca ea să cumpere ceva care să le amintească de această zi. Termometrul arăta 104 grade. Atât de cald nu era nici măcar aici întotdeauna la început de octombrie. Au găsit ceva de atârnat la gât, de un lăntșor de aur, ceva auriu unduios, un corn al abundenței răsucit sau un animal al lui Esculap sau o spermă de aur. Pe urmă, el a mai vrut o cămașă de noapte. Pentru ea. De la magazin la magazin pretențiile

lui creșteau tot mai mult și nu a cumpărat decât când a găsit ceva de mătase, care, datorită culorilor roșietice și a modelului verde îi trezea speranța că Sabine avea să arate în ea de parcă ar sta goală într-un tufiș tropical înecat în jeratecul înserării. Pe urmă au mai trebuit să mănânce chinezește. Din cauză că n-avea habar de bucătăria chinezească și fiindcă era din principiu împotriva consultării chelnerilor, chiar dacă Sabine ar fi făcut lucrul acesta în locul lui, s-a ales cu un castron mare de înotătoare de rață, care arătau ca și când ar fi fost de plastic și care, la gust, chiar așa se și simțeau. Sabine se sfătuisse cu chelnerul în legătură cu comanda ei și a primit ceea ce a vrut: Hot and Sour Soup, Shredded Beef with Bell Pepper, însoțite de bere Tsingtau. El a băut Coors. Sabine aflase însă de la chelner că berea Tsingtau avea același gust ca berea germană, Coors era americană. Pe marginea farfuriei se găsea pentru fiecare câte un mic foitaj în formă de scoică, în care se afla, pe fâșii de hârtie, câte un oracol. Oracolul Sabinei: *Your worse fear will be eased*. Ca să vezi, Sabine, a spus Halm, poți să sperii. Dar al tău, a întrebat ea. El a spart învelișul, la el scria: *Tread softly*. La privirea ei întrebătoare, a tradus: Strecoară-te cu grijă. Carol ar spune că, pentru asta, nu mai avea nevoie de niciun oracol. Datorită acestei epuizante partide de cumpărături nu putea apărea nicio presiune. Chiar și cele 40 de minute întârziere la decolare le-au suportat fără să respire greu. Halm a spus că nu va face decât să studieze zi și noapte Heine. Abia cu puțin înainte de Gate 50, prin care Sabine avea să dispară acum imediat, momentul le-a stors la amândoi puțină umezeală din ochi. Pe urmă el a evadat pur și simplu. Nu avea niciun rost să lungească momentul acesta. În mașină a dat muzica tare de tot și a condus încet pe lângă San Francisco, pe deasupra lui, peste pod înapoi. Nu-și putea ține brațul în geamul deschis, atât de tare ardea soarele. S-a gândit la micsandrele care se

trăgeau din Weimar și care străjuiau acum drumul de la Grizzly Peak Boulevard până sus la casa lui Carol, violet-deschis și închis. Și nuanțele astea apăreau în cămașa de noapte a Sabinei. Dar tata Gottschalk avea dureri de cap respectiv cancer la vezică. Acum, fata își pierduse așadar toată puterea. Absența Sabinei o protecție mai bună nici că poate să existe. O soluție foarte nobilă. De îndată ce s-a aflat în casă și și-a aruncat ochii peste înserarea din San Francisco, a băgat de seamă că putea să savureze patosul acestei soluții ca pe o muzică ce nu se ridică chiar până la înălțimea așteptărilor. Până și Halm-EL devenise tăcut, a mai mormăit doar ceva despre kitschul acestei soluții, dar nu a îndrăznit să o combată. Halm-EU era inatacabil acum.

Luni dimineață, când Halm s-a lăsat purtat de șuvoiul de studenți prin poarta Crocker în campus, se simțea stăpân pe sine. Liniștea asta nu o datora numai soluției nobile produse de plecarea Sabinei. Găsise pur și simplu o dispoziție potrivită cu situația lui. Nu i se mai putea întâmpla nimic aici. În sfârșit, era de neclintit. Reușise să pătrundă în interior. Duminică. Dialogul înșelător încetase. El era din nou o singură voce. Omul nu poate fi decât în sine sau în afara sa. Acum, problema asta se rezolvase. Și avea să rămână așa. Nu mai putea fi cunoscut de către oricine. Nu mai era o colecție de goliciuni bălăbănuindu-se de colo colo. Starea ideală, opac. O Ființă închisă. O piatră. Privești în afară, dar nimeni nu privește înăuntru. Această stare de spirit ai dori cel mai tare să se numească independență. În cazul în care starea durează, cuvântul cel mare devine utilizabil. Impenetrabilitatea (din afară înăuntru) înmagazinează căldură înăuntru. Din această căldură interioară nu pătrunde nimic în afară. Asta e noutatea. Asta trebuie să fie noutatea. Sau să devină. În afară frumos rece. Dar nimic provocator. Nevrând să tragă nimic pentru sine. Pur și simplu pe dinafară rece, pe dinăuntru cald. Pentru

prima oară s-a întors spre sine însuși. Acum trebuia să se vadă dacă se suporta pe sine sau nu. De asta depindea totul. Halm este bine dispus. Nu se mai simte atât de plin de cusururi. Acuitatea nemulțumirii față de sine ceda. Lipsa lui de contur îl mulțumea. Faptul că nu era tocmai arătos îl accepta. Era aproape de acord cu sine. Uneori, Sabine scăzuse realmente în ochii lui din cauză că ea nu numai că-l suporta, ci pasămite chiar ținea la el. Acum o aprecia din inimă pe Sabine pentru că îl suporta cu plăcere. Avea vârsta pe care o avea, basta. Să îmbătrânești, asta înseamnă să mănânci din ce în ce mai puțin și totuși să te îngrași din ce în ce mai mult. Cel care mășăluia acum spre Coit Hall găsea frumos tot ce vedea. Eu sunt un chastity-freak, a gândit Halm. Iar în aceste condiții îi mergea bine. Și avea și o temă simpatică de conversație, credea el. Cum stau studenții cu numele mic, de la cine îl au, prin ce ritual l-au primit, care e istoria de familie care se regăsește în asta, i-a dat vreunul dintre ei copilului lui același nume pe care îl poartă deja el însuși. Veniseră aproape toți, dar propriul prenume nu voia să-i iasă nimănui din gură luni dimineață la ora nouă. În direcția fetei nici măcar nu s-a uitat la-nceput. De ce venea ea la o oră de conversație, nu reușea să priceapă. Oare putuse să conteze pe faptul că avea să găsească în persoana profesorului de conversație pe cineva care s-o ajute la compuneri? Una ca ea, da. Așadar, Elaine, cine v-a dat numele ăsta frumos și cum se numește patroana și ce știți despre ea? Elaine știa doar că *Papi* o voise să fie Elaine. Botezată nu era. Gata. Halm s-a uitat liniștit în jur. Oare de ce nu spune nimic Howard, care e de obicei atât de preocupat? Jeff, numele dumitale nu se poate să fie trecut ca atare în buletin? Jeff își reprimă un căscat, spune că numele lui e Geoffry, tot nebotezat. Acum chiar nu-i mai rămânea nimic altceva de făcut decât să-l invoce pe Howard, așa cum invoci un sfânt. Howard, există un sfânt Howard? Howard ridică din

umeri. Dumneata ești botezat? Nu. O, exclamă Halm cât mai jucăuș cu puțință, încă un păgân. Howard îl contrazice neinteligibil. Poftim, exclamă Halm, nu păgân, atunci ce? Evreu, spune Howard ceva mai tare, și Halm simte că repetarea, mai tare și mai clar, pe care o solicitase, a adus un fel de amărăciune în tonul răspunsului lui Howard. Sau poate că doar i se pare lui Halm? Mai departe, mai departe! Dar Halm trebuia să se uite la Howard acum. Preocuparea de pe chipul lui Howard îi apărea acum ca mâhnire. Haide acum, istoria religiilor! Evreii îi consideră pe neevrei ca păgâni. De aici vine această împărțire. Scuză-mă, Howard, că te-am luat drept păgân! Howard a zâmbit. Plin de mâhnire. Halm a întrebat, dacă toate aceste conexiuni erau clare. Care e termenul englezesc pentru păgân. *Pagan*, a spus Elaine. Corect, a spus Halm. *Gentile*, a spus Howard. Corect, spune Halm, privit de pe pozițiile iudaismului, păgânul *egentile*, privit dinspre creștinism, pogon... Halm recurgea la tertipuri. Ora s-a transformat într-un chin. Transpira. În sine și pe sine. Pe urmă, când a pornit spre cafenea, era parcă zdrobit. Fata a venit după el. Dacă putea să vină la douăsprezece la ora de consultații, avea ceva important să-i comunice. Dar cu plăcere, Fran. Dar hai să ne întâlnim totuși chiar la micuța noastră masă rotundă în acest soare de octombrie, care pentru un ins din Europa Centrală e o adevărată minune, e mai bine decât în vântul de gheață al cavoului cu neon, de acord? După German II, s-a dus, din cap până-n picioare profesor, la cafeteria, a văzut că fata nu ședea la masa la care ședea întotdeauna și i-a și spus-o, când a luat loc, dar s-a supărat, fiindcă amintirea întâlnirilor lor dinainte nu contribuia cu nimic la chestiune, dimpotrivă. Nici cea de-a doua frază a lui nu a fost mai la obiect. El a spus, arătând spre paharul ei: Și carevasăzică întotdeauna beți numai lapte. Ea a spus că în viața ei nu băuse încă altceva în afară de lapte. Acum însă s-a stăpânit și nu a întrebat-o

dacă ea era fata care, cu salturi de căprioară, străbătea cu încetinitorul verdele în amurg, în timp ce părul îi zboară separat, și pe urmă bea lapte. A spus numai: Măi, să fie. Era întotdeauna atât de ironic, a spus ea. Că te-ai putea tăia în ironia lui. Bine, atunci îi oferă ea imediat încă un prilej de ironie: Compunerea despre Sonetul lui Shakespeare i-a adus un *C-Minus*. Bestia de Cerf alias *Hitler* din high school, aia îi dăduse o dată un *C-Minus*, de atunci însă nimeni altcineva. Halm a mormăit: Ia să văd și eu. Paginile ei erau pline de mâzgăleli cu roșu. Profesorii știu bine că elevii încearcă să descifreze orice frază, oricât de mizerabil ar fi ea mâzgălită. S-ar putea să scrie și ceva bun pentru ea acolo. Pe paginile lui Fran nu era scris nimic bun. *You should tighten up your thesis. This seems a little vague. I get the feeling you are a little bored. Some of your analyses seem a little sloppy. Could say a little more. Your argumentation needs a little more work. Your conclusion lacks depth...* Halm s-a uitat la Fran. Tocmai își împingea cu mâna dreaptă masa de păr dintr-o parte a capului în cealaltă, în felul ăsta, o ureche a devenit pentru prima oară vizibilă în întregime, cea dreaptă. De ea atârna un cercel subțire. De îndată ce și-a luat mâna de pe cap, părul s-a revărsat la loc. Urechea a dispărut. Se putea vorbi. Halm a spus: Trebuie să îndreptăm greșeala asta. Să-i arătăm cine suntem noi. Profesorul bate câmpii, a spus ea. Halm a spus: E vina mea. Trebuie să fie vina mea. *C-Minus* \ Ea: Profesorul nu are nevoie decât de clovni tâmpiți, care scriu la fel ca el. Ea are să se împotrivescă. Cere o revizie. Halm a descoperit pe nasul ei un locșor umflat și roșu. Țăla are să fie un coș. În dimineața asta, prezentatorul lui de la radio spusese, agitat din cale afară, că astăzi s-ar putea să plouă. În jurul gurii ei, printre craterile vechi, estompate, producând umbre, existau semnele unor noi erupții, ce stăteau să vină. Existau vârfuri roșii. Fără această activitate vulcanică a pielii, chipul ei ar fi fost

aproape prea general. Avusese uneori dificultăți în a-și aminti chipul ei. Acum își muta din nou părul dintr-o parte într-alta. Deodată a rămas liberă urechea stângă. Și aici un cerclă subțire de aur. Culoarea părului ei nu depindea numai de lumina respectivă, părul propriu zis nu avea aceeași culoare nici măcar de-a lungul unui singur centimetru. De la blond la arămiu până la castaniu-verde, un potop de treceri, în momentul acesta noianul de păr se curba de-a stânga și de-a dreapta capului în așa fel, încât i se vedeau ambele urechi cu cerceii lor subțiri de aur adânciți în grotele de păr. La urma urmelor, acel *C-Minus* îi era indiferent, a spus ea. Era mult prea melancolică, pentru ca un *C-Minus* s-o poată afecta, I'm somber, a spus ea. Sună frumos, a spus el, mai frumos decât melancholic. Gloomy, a spus ea. Și gloomy sună frumos, a spus el. Să rămânem la somber, a spus el. Îl invidia, a spus ea, el era întotdeauna în egală măsură limpede și dur. Era călit, a spus el. Suferința i se părea desuetă, a spus el. Cuvântul ăsta era în măsură să i-l recomande: desuet. Fata purta un pantalon de sport șic uzat și pe deasupra shirtul cu inscripția Federated Fire Fighters, în mijloc cu marele F galben. Halm s-a uitat țeapăn în sus. A chance of rain, a spus prezentatorul. Ea spune: Compunerea următoare e despre *Much Ado About Nothing* sau despre *What You Will*. Ea alege *Much Ado*. Dacă putea să-i arate joi rezultatul brainstorming-ului ei? Da. Aici sau în birou? în birou, a spus gura lui. De îndată ce fata plecase, Halm-EU a negat că el ar fi spus asta. Penibil, să-ți dai întâlnire cu fata asta sub acoperișul lui Fillmore Hall! Aici, în văzul tuturor, să se aplece cu ea asupra hârtiilor, asta putea s-o impună el, cu asta trebuia să se obișnuiască spectatorii, în caz că existau. Dar să se vâre cu ea în labirintul Fillmore în acest cel mai ascuns dintre toate birourile –, asta e greșit, dăunător, superficial. Mâine dimineață ai să anulezi asta. EL: Nu! EU: Ba da! Halm a condus cât putea de încet

pe Contra Costa Avenue. Nu voia să aibă nimic de-a face cu ceea ce se întâmplase în ultima oră. Dar se temea că, dacă nu se confrunta pe loc cu ceea ce se întâmplase, totul avea să se agraveze și mai mult. Dar ce se întâmplase oare? Armura lui, liniștea lui, nezdruncinarea lui, stăpânirea lui – duse. De ce oare trebuia aia să-și arunce părul dintr-o parte într-alta, să-și descopere urechile, să lase să-nflorească teritorii vulcanice, să fie somber... Poate că de-aia e atât de amețit acum, din cauză că, câtă vreme a fost ea de față, el nu prea a mai reușit să respire. Tot timpul își trăsese burta. Nu intenționat. De la sine. Asta înseamnă că, mai mult de o oră, nici nu i-ar fi putut suporta prezența. Să șadă tot timpul atât de drept, cum nu se poate mai crispat, cu burta trasă, respirând doar superficial. Nici că se putea mai ridicol. Și pe urmă să cadă lat de pe scaun. Dar mort, vă rog, nu numai leșinat. Să moară, rog frumos. Foarte elegant, să moară. Un pic prea. Rămâi la soluțiile tale. Alea sunt întotdeauna mediocre, jalnice și nu fac rău la stomac. Ea avea nevoie de ajutor la compuneri. Asta era tot. Și chiar dacă ar fi să vrea mai mult decât ajutor la compuneri, dar faptul că nu voia mai mult era indubitabil, totuși chiar și dacă ar fi vrut mai mult, ceea ce cu siguranță nu vrea, chiar și atunci nu ar fi posibil nimic, nu ar fi de sperat nimic, fiindcă o poveste de câteva săptămâni ar fi fost infinit mai rea decât absolut nimic, dar din fericire nu era absolut nimic cu puțință, căci el, în buimăceala lui californiană, ar prefera desigur varianta cea mai rea... Respira greu. Dacă ea nu ar avea un jucător național de polo pe apă, pe care însă îl are, dacă ea ar suna acum, anunțând a la Umlaut: I need feeding, o cinema cinema, atunci ar trebui să-i trântești ușa-n nas... Tot ce-i venea lui în cap referitor la fata asta era lipsit de sens. Trebuia să facă în așa fel încât ea să iasă din gândurile lui. Așa că, hai, afară, ființă tâmpită și răzgâiată, cu Porsche-ul tău cu tot! Și doar Carol îi livrase tot ce era necesar

pentru acest chiuretaj. Din fericire, profesorul Rinehart are Shakespeare în biblioteca lui. Acum are să se instaleze confortabil, are să ronțăie câte ceva și are să citească *Mult zgomot pentru nimic*. Afară Bay-ul strălucind, în spate, astăzi neatenuat de niciun abur, pregnant și luminos, orașul. Se poate oare să-ți meargă mai bine? Nu se poate să-ți meargă mai bine. Ție îți merge bine. O, da. S-a chinuit să parcurgă trăncăneala inutilă a doamnelor și domnilor din piesa cu *Mult zgomot*. Lui Shakespeare nu-i iei nimic în nume de rău. Poate că nici nu a scris el asta. Halm se tot trezea uitându-se la ziua orbitoare de afară. No chance of rain. Perechea secundară, Benedick și Beatrice, este firește perechea principală din piesă. Oare fata propune piesa din cauză că Benedick și Beatrice se supun neîncetat unor atacuri polemice, numai din cauză că nu își pot mărturisi unul altuia așa numita iubire? Căci ceea ce se întâmplă cu perechea principală Hero/Claudio nu merită nicio compunere. Indiferent de părerea ei, el nu poate decât s-o sfătuiască să scrie despre Benedick și Beatrice: Tonalitatea ostilității ca declarație de dragoste. Limba în opoziție precisă cu sentimentul. Lipsa de echivoc a ceea ce se trece sub tăcere în ceea ce se spune. Dezgolirea prin nimic altceva decât învăluire. Poate că atunci ea va ajunge cel puțin să intuiască toate câte le trecea el sub tăcere. Dacă tot nu-i era permis să spună nimic, atunci putea măcar să sugereze cu ajutorul acestei perechi care nu face nimic altceva decât să se ciorovăiască, faptul că el nu spunea nimic și câte erau cele pe care nu le spunea. De ce a ales ea această piesă? Trebuia să iasă să ia aer. Își simțea capul peste măsură de mare. O apăsare, de parcă ar fi băut prea mult ceai. Surescitat din cale afară și extenuat –, asta e starea lui. Măcar dacă ar putea să-i strângă mâna o dată pe zi. Dar așa ceva nu se obișnuiește aici. De câte ore are el nevoie acum, ca să se odihnească după o oră cu ea? Raportul devine tot mai nefavorabil. Dacă nu reușește să producă

mai multă fermitate, atunci această epuizare prin surescitare poate deveni starea lui permanentă. Faptul că absolut nimic din ceea ce simțea nu putea fi justificat, se întindea în el ca o otravă, greutate, deprimare. Să șadă pe treapta de la terasă, să se holbeze la mica porțiune de gazon, să evite orice mișcare, să nu permită nimic cert, să se roage pentru ceață totală, gata. Cât de fragilă se dovedise stăpânirea lui. Nevoia de justificare trebuia desființată. Oricum e numai ipocrizie. Dacă scrupulele sunt mai puternice decât nevoia de... de neînfrânare, asta nu înseamnă că conștiința ți-e trează. Înseamnă că spiritele tale vitale sunt slabe. Conștiința e o modalitate de a-i pedepsi pe cei slabi pentru slăbiciunea lor. Cel vital se simte justificat. În comparație cu nevoia lui de a trăi, piedica pe care o constituie conștiința e atât de slabă, încât nici nu trebuie amintită. Sub uriașul copac Redwood, care era ca o casă în sine, a văzut pisica neagră cu alb. A sărit în sus, a adus farfuria și castronul, așa cum spusese Sabine, le-a pus pe toate acolo unde fuseseră, și nu s-a mai așezat pe treptele care duceau de la terasă în iarbă, ci pe acelea care legau casa de terasă. A stat nemișcat, a strigat come on și pis-pis-pis cum știa de la mama lui. Pisica nu s-a urnit. S-a ridicat, s-a apropiat de ea la fel de încet ca un arătător de ceas, dar ea a dispărut în desișul de bambus care mărginea gazonul în partea de jos. Asta e. În dimineața următoare, însă, înainte să plece, s-a dus până jos, a găsit farfuria și castronul goale, așa că le-a umplut la loc. Din fericire, în dimineața asta a ajuns primul în sala 101, căci, atunci când s-a așezat la locul lui, a văzut pe tăblia mesei un desen destul de mare, pe care timp de o secundă numai l-a luat drept un fluture, pe urmă a băgat de seamă că ceea ce luase el drept fluture era un organ genital; iar aripile nu erau aripi, ci testicule. Acest caraghios fluture și organ genital zbură spre un labirint care nu mai arăta la fel de caraghios și care voia să reprezintă o regiune genitală feminină. Până când a

recunoscut el toate astea, a și intrat Elaine cu tricoul ei cu distihul. Dar el a mai reușit să extragă niște hârtii din servietă și să acopere opera grafică înainte ca Elaine să fi ajuns la masă. Când toți ședeau deja pe locurile lor, Jeff a spus ceva ca pentru el, fără ca Halm să înțeleagă, dar toți ceilalți au înțeles și au râs. Halm s-a dat cât se poate de relaxat și a spus că i-ar fi plăcut și lui să râdă cu ei, dacă Jeff nu ar vrea cumva să-și repete poanta. Jeff l-a privit pe Halm cu ochii lui Halm și a spus: Forget it. După ce ora s-a terminat, înainte să ia hârtiile de pe desen, Halm și-a pus servieta pe masă, a împins-o peste hârtii, a extras hârtiile de sub servietă, le-a aranjat în servietă, s-a ridicat și și-a luat servieta de pe masă abia când era deja cu fața spre ușă. Afară s-a văzut deodată însoțit de Jeff și de fată. Dar la prima ramificație fata s-a desprins. Jeff a spus: Vă place cu adevărat. Ea afirmă că, atunci când zâmbiți, semănați cu Marlon Brando. Și ăsta e actorul preferat al lui Fran. Când a reușit în sfârșit să închidă ușa la biroul său, Halm era bucuros. Ora liberă și-a petrecut-o închis sub dușul de frig, fără să se poată urni. Și-a spus: Atunci când nu mai ești în stare să-ți transporti un pulovăr și un fular de acasă la birou, înseamnă oricum că ai devenit iresponsabil. Când, după cursul de German II, s-a lăsat să cadă pe scaunul lui Carol producând un oftat aferent cât mai general cu putință, ea a spus: Ah, fluturașul nostru s-a săturat, în sfârșit. Cel mai mult i-ar fi plăcut s-o ia la fugă. Acum însă trebuia să se uite la Carol, și anume cercetător, amenințător, furios... Ce s-a întâmplat, did I put my foot in my mouth orice more?! în sfârșit, ea a părut într-adevăr să se teamă un pic de el. El s-a relaxat, și-a extras bilețelul. ăsta este noul titlu al conferinței lui despre Heine: Unul din tribul Asra. O, a spus ea, ăia mor dacă iubesc. Oh, a spus el, o cunoscătoare! Și cine este *Unul*? a spus ea. Și tabăra lui Schubert? Tăcere, a spus ea. Sâmbătă, a spus el, ea și Kirk îi erau musafiri, oare se putea concepe una ca

asta? Se poate chiar și face, a spus ea. Dacă avea de gând să-l invite și pe Teddy Auster? Teddy se plânsese de Halm. Da, felicitările ei! în sfârșit, Halm reușise să-și străpungă într-un loc acel oportunism al prietenilor lui! în sfârșit dăduse și el o dată cărțile pe față. Oricât îi părea ei de rău că-l lovise tocmai pe dragul de Teddy, îi părea bine pentru Halm. Halm n-a înțeles nimic, a solicitat lămuriri. Păi da, citea și lăuda totul, numai pe Teddy îl pedepsea cu tăcerea. Dar asta nu-i adevărat. El nu citise totul nici de la Zipser, nici de la Dempewolf, nici de la Ackerman, nici de la Roy și prin urmare nici nu le lăudase toate cărțile. Doar talentul lui Carol la caricaturi făcuse din el un tembel plin de zel. Ei da, un pic zelos era el, recunoștea asta. Pe de altă parte, nici măcar din scriitorul lui preferat, Kirk Elrod, nu citise chiar tot. Nu avea timp de nimic aici. Țara îl preocupă zi și noapte. Țara, a spus ea și și-a lăsat dinții ăia bombați din față să dispară sub frumoasa ei buză de jos. El aștepta plin de dor să ia în sfârșit la mână lucrările lui Auster. *Disconfort conservator la Heine*, abia aștepta! Și Carol i-a făcut semn spre căsuță: Oricât ar fi Teddy de dezamăgit, nu se lasă descurajat, iar îi lăsase ceva nou. Halm a băgat totul în servietă, a spus: Adieu, Karola von der Hutte! s-a prefăcut grăbit și a rezistat așa până când s-a văzut în mașină. Atunci a zburat pe lângă el un BMW alb, înăuntru: fata. El a pornit motorul și a condus cât mai încet cu puțință până acasă. Cu asta avea să-i scoată ochii lui Carol. Să ia un BMW drept Porsche! Singurul lucru care se potrivea era culoarea. Probabil că vă lăsați condusă de aliteratie, dragă Carol! Papa-patron plus Pacific Heights egal Porsche. Trebuia să-i plătească pentru povestea cu fluturașul. Sau poate că era o întâmplare? Sau opera ei? Oare ea desenase? Dimineața între șapte și opt? Sau poate că aici îl numeau deja Fluturașul? Nickname: Butterfly. Acasă: Ghionoaie. Marlon Brando... Și ca un rezultat la o problemă i-a venit acum în minte:

Malvolio. Țștia se joacă de-a Malvolio cu tine. Țștia îți recomandă ciorapi galbeni cu jartiere încrucișate. De-aia n-a ales aia *Ce doriți*, ci *Mult zgomot*. Prima i s-ar fi părut prea directă. Vor să se distreze. Cică atunci când zâmbește arată ca Marlon Brando! Așa cum ăia din piesa cu *Ce doriți* îl fac pe sărmanul intendent Malvolio să creadă că stăpâna lui ar fi îndrăgostită de el, că ea îi recomanda ciorapi galbeni, cu jartiere încrucișate! Și să zâmbească! Și Halm știa ce aer stupid avea când zâmbea.

Ajuns acasă, a căutat imediat în piesă pasajele cu Malvolio. *If thou entertainest my love, let it appear in thy smiling. Thy smiles become thee iveli!* Când zâmbiți, arătați ca Marlon Brando! Și ăsta e actorul preferat al lui Fran! Probabil că pentru mâine au să se gândească la ceva care să corespundă cu acei *yellow stockings ever cross-gartered*. *Ce doriți* ar fi prea direct, s-ar trăda, ar putea să dea de gol jocul lor de-a Brando-Malvolio. *Mult zgomot* e, dimpotrivă, ideală. Prin textul Beatricii ea semnalează că gândește cu totul altfel decât vorbește; dar, firește, nu de-adevărate-lea, numai ca să-l provoace să se dea de gol pentru ca apoi, asemenea lui Malvolio, să poată fi făcut de răs definitiv. Numai că s-au înșelat în privința lui, acești californian kids. Acum le garanta că nu are să mai zâmbească. Să-l momească, asta voiau, cu speranța că arăta ca Marlon Brando! înțelege el. O, da. Un pic mai puțin ar fi fost mai mult. Doar n-are să înceapă acum să se facă de răs cu tirade a la Benedick. Cică era mereu atât de ironic, puteai să te tai în ironia lui... în felul acesta voia ea să-l împingă în rolul lui Benedick. Să vorbiți cu atâta răutate, încât să devină comic, și atunci am să aud textul iubirii care se topește! în felul acesta voia ea să-l aranjeze și apoi să li-l prezinte ca atare prietenelor și prietenilor ei, probabil. Numai că acum el nu trebuia să lase să se bage de seamă că înțelesese totul. Trebuia pur și simplu să se poarte de parcă nu ar ști nimic despre toate astea, de parcă nu ar înțelege

nimic, de parcă nu ar avea nicio intenție, fiind astfel cu totul invulnerabil. Carol nu poate fi implicată. Desenul l-a făcut Jeff. Nici Howard nu știe nimic de el. Elaine, da. Distihul ei venea în întregime din spiritul din care se trag astfel de înscenări. El considera că acum nu mai era nevoie să dirijeze din nou spre cafeteria întâlnirea stabilită în birou. Era liniștit. Fără îndoială că era! Afară, Bay-ul, argint strălucitor. Din San Francisco nicio urmă. Pentru prima oară. Un zid de nori alb, vâlvătaie, atins de strălucirea Bay-ului, din ce în ce mai cenușiu în partea de sus. De îndată ce te uiți din nou spre Bay în jos, ești orbit, nu mai vezi nimic. Halm s-a așezat în fața televizorului. Trebuia într-adevăr să învețe să înțeleagă limba până la capăt. Poate că, dacă ar fi înțeles gluma lui Jeff, s-ar fi prins imediat de toată povestea. Deci, nu putea să-și permită să nu mai înțeleagă ceva. Bineînțeles că a apărut din nou și fata cu salturile ei de căprioară prin peisajul verde, a băut lapte și a spus: *It does a body good*. El avea sentimentul că, în fața ecranului, se afla mai adânc în America decât în campus. Un spectator întrebat despre televiziune a spus: *Life is better at TV than at your front door*. Și el era de aceeași părere acum. Faptul căăștia voiau să instaleze un telefon pe podul Golden Gate pentru a le putea prilejui sinucigașilor un ultim apel telefonic care ar mai fi putut eventual să schimbe totul l-a făcut să-i vină ideea de a propune sinuciderea ca temă de conversație. Să vadă ei cine e el. Marlon Brando-Malvolio! Dar avea să fie calm. Televizorul îl calma. Aceste catastrofe care mocnesc pretutindeni, gata oricând să izburnească în flăcări. Acest președinte drăgălaș, cu arsenalul lui de gesturi pioase nevoie mare, ca să facă impresie. Halm nu mai trebuia să se ia în serios. Nimic nu putea fi mai lipsit de importanță decât el acum aici. Ce făcea sau ce nu făcea el era cu totul indiferent. A băut până și-a golit sticla și, amețit bine, a coborât în dormitor și a sunat-o pe Sabine. Dar deja după felul în

care Sabine a pronunțat aceste două cuvinte-*Aici familia Halm* el a observat că ea nu-i putea fi de ajutor în noaptea asta. Tata Gottschalk a fost operat. Azi dimineață. La ea e ora două după amiază. Abia mâine după masă i se mai permitea să intre-n spital. Prin urmare nu poate încă să-i spună nimic. Presupunea că îi telefona fiindcă-și făcea griji pentru tatăl ei. Dar Sabine, el e plin de *lacrimile muntelui*. Niciun cuvânt n-a fost el în stare să spună. Despuiat și beat zăcea el atârnat de receptor și auzea vocea Sabine care abia mai respira de atâta nefericire. El a spus: Atunci am să te mai sun, Sabine. Asta e. Cum avea să adoarmă acum, atât de întors pe dos cum era, nu știa. S-a decis să rămână treaz. Asta i-a prins bine. După asta trebuie că a adormit destul de repede.

De dimineață a luat farfuria și castronul de pe terasă, a pus farfuria și castronul, pline, la loc, s-a dus înapoi până la treptele casei și a așteptat. Pisica s-a desprins din locuința ei din copac, a urcat, ezitând, treptele terasei. În fiecare punct în care ajungea părea să rămână lipită locului, așa că de fiecare dată trebuia să se smulgă din nou întinzându-se și dilatându-se. Și nu s-a târât întâi la mâncare și la lapte ci, oricât de greu îi era, până la el, până la degetele lui goale de la picioare. A vrut să-i dezlipească o bucată de bandă de lipit din blana încâlcită albă cu negru, dar mâna lui a speriat-o, a fugit, din nou în iarba de jos. Trebuia să plece. Voia să aibă timp să ștergă, fără martori, desenul de pe masă. Avea la el o cârpă umedă. Păcat de organul sexual în formă de fluture, care zbură spre grota feminină. Aseară, la dezbatere de-a dreptul interminabile despre un avion coreean de pasageri doborât de ruși, învățase o expresie: *heatseeking missile*. El a șters avionul sexual, grota a lăsat-o, dar a acoperit-o cu hârtii. Copiii nu trebuiau să observe imediat că știa să se descurce. După oră și-a strâns hârtiile atât de pedant, încât a fost ultimul care a părăsit încăperea. Afară îl

aștepta fata, el a luat-o în direcția Fillmore, ea l-a însoțit. Era sigur că Rainer nu se afla în campus, așa că putea să se apropie de podul în spinare de piscină fără să se simtă stânjenit. Spera că nu aveau să se întâlnească din nou cu acest câine bătrân și de negonit, care trebuia să încerce în continuu să se apropie de tânăra boxerită. Ah, Otto, unde naiba ești! Fata a spus că încă nu citise *Muchado*, oare în cazul acesta avea totuși rost să vină la ora de consultații? Lasă asta la aprecierea ei. Atunci vine. Trebuie să se ducă la Carol. Pe scaun. Dragă Carol, în sfârșit pot să vă fac și eu o bucurie! Niciun pic de entuziasm astăzi! în sfârșit un fel de aversiune! împotriva președintelui dumneavoastră, respectiv a acestei frumos machiate fantome de președinte din Washington. Scuzați-l, atunci când spune: Președintele dumneavoastră. Dumnezeu știe că nu dumneavoastră l-ați ales. Carol oftează, își dă ochii peste cap, își ascunde dinții îndărătul zidului de buze. Halm era un ghinionist. Președintele ăsta era unul dintre cei mai buni pe care i-a avut vreodată America. Dumneavoastră, Carol, soțul dumneavoastră Kirk, toate rudele și toți prietenii dumneavoastră îl veți fi ales pe președintele acesta și nu veți fi regretat nicio secundă. Între timp, împotriva acestui om minunat nu mai erau decât câțiva card-carrying highbrows și câțiva kinks. Niciun Rainer de față, care să-și intercaleze mormăitul despre ce înseamnă asta. Halm este pe dată nesigur. De fapt el nu are habar. Recunoaște îndată că ieri seară a băut. Roagă să i se acorde timp de gândire. Are să continue să-l observe pe președinte și are să-i relateze pe urmă. Tabăra Schubert...? Tace. Când și-a împachetat în servietă hârtiile din căsuța lui și s-a mai înclinat o dată în fața lui Carol, ea i-a urât o oră de meditații bine frecventată (a busy office hour). Deoarece nu are deloc prezență de spirit, nu a știut ce să răspundă. Vă înșelați, ar fi trebuit să exclame. Am depășit subiectul!

După German II, fata îl aștepta în față la Coit Hall și l-a însoțit peste pod înapoi. Existau însă în Fillmore Hall și intrări care nu treceau prin holul principal. La ora asta trebuiau să-i pice din nou în brațe lui Carol care se ducea să mănânce de prânz. Așa că imediat după pod a luat-o la dreapta în sus, a făcut un ocol, ca să intre în clădire din lateral. Fata nu a spus nimic. Acolo însă nu exista lift, ci scări iar sus coridoare lungi. Scările le-a urcat în mod demonstrativ fără efort. Gâfâitul și l-a disimulat. Dar înainte ca el și cu ea să poată să dispară în spatele ușii 407, Carol i-a întâmpinat pe coridor din direcția opusă. Trebuie să fi așteptat undeva, să fi observat totul și să fi provocat cu bună știință această cea mai penibilă dintre toate întâlnirile de până acum. Apoi însă puterile au părut s-o părăsească în ultima clipă. Nu i-au mai rămas nici măcar de-o glumă. N-a mai putut decât să salute din cap, pe urmă pașii i s-au auzit tot mai repede. Trebuie c-a luat-o la fugă. De îndată ce s-a văzut stând față în față cu fata în lumina de neon, cel mai mult i-ar fi plăcut să-și ceară scuze pentru ceea ce gândise în ultimele 24 de ore. Arăta atât de total diferită decât în închipuirile lui. Tot nu avea o fotografie de-a ei. Sabine făcea fotografiile, el nu. Astăzi, părul alb platinat și jos verde arămiu în lumina neonului cădea peste o bluză bleumarin. Și ce pantalon purta ea, atât de deschis și de intens gri, încât s-ar fi putut spune că purta un pantalon de argint. Deoarece nu citise piesa, a spus ea, eventualele puncte de vedere ce i se impuneau lui la lectură, ei nu i-ar fi fost de mare folos. Până să ajungă ea să citească, ea avea să uite la loc ceea ce i-ar fi putut spune. Muzica putea s-o rețină mult mai ușor decât limba. O melodie pe care o asculta o dată nu o mai uita niciodată. Acum, lui îi părea rău că nu știa să cânte. Ea era convinsă că el ar fi avut o voce bună. Ar fi avut, așa a spus ea. El a spus că, deoarece el citea întotdeauna cu creionul, putea să-i lase punctele lui de vedere pe hârtie. Și i-a dat foile. Ea

radia. Sunteți atât de... a spus ea și apoi n-a mai știut cum să termine propoziția. De două ori a spus *atât de*. El era pe punctul de a spune: atât de prost. Dar a spus: Atât de harnic, da, sunt harnic, mereu am fost. Nu asta a vrut ea să spună. Atunci? Atât de scump, a spus ea și l-a privit, de parcă, în cursul unei dispute sportive, tocmai ar fi obținut un punct împotriva lui. Avea sentimentul că era mândră de faptul că îndrăznise să rostească asta. Apoi însă ea se ridicase deja în picioare, și el se ridicase, ea i-a dat mâna. Asta a fost o trăire. Ea era deja afară, când el mai ținea încă mâna ei într-a lui. Halt, ar fi putut să strige, Fran, v-ați uitat mâna. Când s-a aflat apoi acasă fixând cu privirea zidul de nori care încă mai ținea orașul San Francisco ostatic, teama lui de a fi batjocorit în chip de butterfly sau Brando-Malvolio i s-a părut o copilărie. Indiferent ce ar fi avut de gând să facă fata asta cu el, avea să se supună cu plăcere. Dacă voia să-și bată joc de el, atunci să-și bată joc de el. Lui îi era de ajuns că ea își făcea de lucru cu el. A sunat telefonul. El a dat fuga. Ea trebuia să fie. Era sigur că era ea. În sfârșit. Era Carol. Care a spus, chiar dacă nu imediat: Sorry, I dialed the wrong number. Și nu a închis imediat. El ar mai fi putut desigur să spună: Ah, Carol, ați format numărul corect! Dar tocmai asta nu era în stare să facă. A închis înainte ca situația să devină penibilă. Nu a spus nimic. Nu i-a venit nimic în minte. Voia să lase impresia că nu băgase de seamă că era Carol. Abia după aceea a înțeles că asta trebuie c-a jignit-o. Nici măcar vocea nu i-o recunoștea. Trebuia să o sune. Probabil că nu fusese totuși nicio greșală că-l sunase. Voia să stea de vorbă cu el. O vedea în fața lui, cum îi arătase colecția de instrumente a tatălui ei și fotografia mamei ei. Cum ochii ei se făcuseră și mai întunecați. Cum stătea ea acolo cu părul acela trimițându-și limbuțele în față. De ce nu-i întorcea el telefonul acum? Era singura lui persoană de încredere aici. Și era și cea mai simpatcă. Era cu siguranță singura,

care ținea un pic la el, fie și numai din cauză că îi amintea de Mebmer, chiar dacă spre propriul lui dezavantaj. Nu a fost însă în stare să-i telefoneze. A putut însă să se ducă în oraș și să-și cumpere tot ce-i trebuia ca să întreprindă în Tilden Park o încercare în materie de alergare de fond respectiv de jogging. Studiase harta, a găsit intrarea pe care o căuta, apoi a alergat încet la vale, la deal, la vale, de-a lungul pârâului, prin peșteri și coridoare din coroane de copaci, a luat-o în sfârșit încet pe arcul cel mare, care l-a dus înapoi la punctul lui de ieșire. Klaus, prietenul său din tinerețe care, cu ani în urmă, încercase zadarnic să-l convingă la astfel de exerciții, ar triumfa acum. Din fericire aici nu existau spectatori, în parcul acesta alerga, mergea sau stătea fiecare cum avea chef. Se părea că fiecare îl lăsa pe fiecare în voia lui. Se salutau unul pe altul sau nu se salutau, dar, oricum ar fi decurs întâlnirea, totul se consuma în sfera unui deplin respect reciproc. Ceva din atmosfera asta observa chiar pe străzile și drumurile orașului; de aceea și avusese curajul să se amestece printre alergătorii aștia. De neimaginat, să te arăți în felul acesta în Sillenbuch. Frâu Niedlich, Herr Reichert, Fräu Patschke... Aici era întotdeauna mai mult teren decât public. La urmă a făcut chiar tipul acela de mișcări ale trunchiului pe care le făceau studenții în haine de sport în anumite locuri din campus, ca și când ar fi ținut de cine știe ce religie. Dacă l-ar vedea domni Kiderlen și Rimmele... Observa cât de bine le făceau mișcările astea șalelor lui bușite de valuri. Când, proaspăt dușat, și-a destupat sticla de vin, a astupat sticla la loc fără să-și fi umplut paharul. Voia să vadă dacă rezista fără vin. O seară întreagă. Într-un timp scurt, acest vin roșu californian îi colorase nasul în roșu. Nasul lui Rainer era deja mai degrabă albastru decât roșu. Lui Halm îi era jenă de studenți pentru nasul lui roșu. Doar nu era un maniac. Oare nu trebuia el să fumeze mai puțin, ca să se pregătească pentru alte partide de alergare? Să

nu fumeze deloc în seara asta? Sigur că da. Numai Heine și televizor. Uite că a rezistat. Dimineață, pisica a venit mai repede pe terasă și până la treptele pe care stătea el desculț. Nici nu s-a mai uitat lung într-o parte la farfuria care stătea pe terasă plină cu mâncare. Voia să fie mai întâi mângâiată. S-a aruncat pe spate sălbatic lăsându-se pe mâinile lui. O pisică albă cu acoperiș negru, într-un loc, negrul îi ajungea aproape de jur-împrejur. Dar labele îi sunt complet albe. Fața îi este în principal albă, dar îl privește ca de după o cortină neagră trasă în lături. Din urechile ei negre se ivesc în afară fire de păr albe ca penele unei păsări tinere. În sfârșit s-a săturat de mângâiat și acum poate să mănânce și să bea. Halm a observat că din casa de alături unul dintre mopși se uita la el pe geam ca un om. Halm a făcut un gest de salut într-acolo și a plecat.

Câteva zile n-a mai avut curaj să se așeze pe scaunul lui Carol. El știa că în felul acesta recunoștea o vină pe care nu o avea. Carol se postase în așa fel, încât l-a văzut dispărând cu fata în labirintul 407. Ea produsese aparența de ambiguitate! Râzând ar fi trebuit el să se lasă să cadă pe scaun! Magistral, modul ei de a-l face pe om să simtă că nu are dreptate. În fond, ea nu spune nici măcar un singur cuvânt care să nu slujească demonstrației referitoare la nedreptatea pe care i-o faci. De cele mai multe ori conduce demonstrația în așa fel încât, în urma unei răutăți pe care tocmai ți-a aruncat-o în cap, izbucnește în râs, în mijlocul râsului se prăbușește brusc într-o tristețe devastatoare și din mijlocul acesteia îți comunică pe un ton alb cu cât ar fi mai frumos dacă i s-ar oferi o dată prilejul să fie amabilă, în loc să fie obligată mereu să joace rolul de vrăjitoare necioplită. Bărbatul ei, care-i cunoștea cel mai bine dorul acesta, o numea probabil tocmai din această cauză *Viorea*. Lui Halm i-ar fi plăcut să-i zică oaie respectiv oiță. Sau: Byron. Dar sensibilitatea ei berlinez-baltică față de tot ce era bombastic ar determina-o probabil să trateze cu sarcasm o astfel de variantă, chiar dacă, un minut mai târziu, ar începe din nou să-i fie dor de așa ceva.

Când a pășit pe ușă, ea a spus: Măine aș fi pus să fiți adus cu Poliția. A arătat spre căsuța plină ochi de hârtii. El a spus că, chiar dacă nu-și putea permite o asemenea concentrare prin reclusiune precum Rainer, era nevoit totuși să-și dedice cel puțin fiecare secundă liberă conferinței sale despre Heine. Carevasăzică, încă mai aveți secunde libere, frumos, a spus ea. Răutatea amară de Carol, a spus el. Halm cel dulce ca mierea, a spus ea. Acum el o îndrăgea cu adevărat. Cum s-o facă să simtă asta? Față de dumneavoastră, omul

greșește întotdeauna cu ceva, fără să știe, a spus el. Nu vă mai vârâți în cap prostii din astea, domnul meu. Iar am greșit cu ceva, a spus el cu căldură. Ea de colo: V-a găsit cumva domnul Kiderlen? Asta suna de parcă ea ar fi știut cu precizie cât de mult îl afecta pe Halm. Numai să nu intri-n panică acum. Ea îi dăduse lui Kiderlen numărul lui. Un bărbat foarte interesant, acest coleg, și ce om de lume, engleză impecabilă de Oxford; faptul că i se oferă germana e obligat să-l refuze, doar el era acela care dăduse buzna prin telefon, prin urmare era de datoria lui să se servească de limba vorbită acolo unde dăduse ei buzna. Asta o spusese ca și când, dacă ar telefona la Tokio, s-ar comporta în același mod. Și de ce, mă rog, telefonase aici?! Așadar nu v-a sunat? Nu, a exclamat Halm, și nu am ieșit deloc din casă. Cu excepția unor excursii de jogging pe înserat în Tilden-Park, a spus Carol cu gura aproape închisă. By the way, el opta întotdeauna pentru intrarea de lângă carusel, e drept, acolo terenul era accidentat, romantic, dar ea îi recomanda intrarea Nimitz Gate; câteva mile mai departe, aproape nimic nu putea fi mai sublim decât aceste poteci înalte și decât pădurile de eucalipti în asfințit. Halm era atât de năucit, încât nu a mai fost în stare săntrebe de unde mai știa și asta. Mai rău, a trecut peste observația ei, de parcă și excursiile de jogging ar fi fost ceva ce trebuia să treacă sub tăcere. Avea muștrări de conștiință pentru un pic de alergare! Nici Sabinei nu-i vorbise la telefon despre noul lui stil de viață. Mă rog, ce voia Kiderlen de la el?! Carol afișează uimire. Halm întrebă atât de ursuz, Kiderlen, dimpotrivă, se interesase atât de afectuos de Halm. Dar de ce, mă rog, urlă Halm. Nu se mai poate stăpâni. Ei da, la început, Kiderlen se interesase de Halm, cum se simțea el aici, în privința asta, ea fusese în măsură să-l liniștească pe cel ce telefona și pe care trebuia să-l ia drept un prieten îngrijorat; Halm știa să se facă iubit de oamenii de care depindea; spera că informația era în

spiritul lui Halm. E drept însă că cel ce telefona răsesse un pic și spusese că, acasă, Halm tindea mai degrabă să nu se facă iubit de oamenii de care depindea. Și uite așa trâncăniseră ei un timp despre Halm, până când Kiderlen spusese apoi că motivul pentru care telefona era unul trist: Rimmele era mort. Nu se mai întorsese dintr-unul din marșurile lui duminicale, fusese găsit sub o tufă de ienupăr pe Schwäbische Alb. Halm s-a speriat. Kiderlen regreta că Halm lipsea într-un astfel de moment. Nimeni din colegiul profesorului nu era acum mai necesar decât Halm. El, Kiderlen, în calitatea lui de locțiitor al lui Rimmele trebuia să conducă acum școala ca un comisar, dar cum avea să se descurce în acest sens fără Halm îi era încă neclar. Așadar, salutări și spera că Halm avea să se întoarcă în curând. Răul, de-ndată ce nu mai e de față, ajunge totuși să-ți lipsească foarte tare. Carol a spus că-și dorise să vorbească și despre ea cineva la fel. Kiderlen vorbise despre un Halm care ei îi era necunoscut. Fiindcă aici el se prezenta drept un palavragiu entuziast lipsit de orice inhibiții. Dar Halmul lui Kiderlen îi era mai drag decât Halmul de campus. Până aici trebuia să se ajungă, a spus Halm. În clipa asta, din ușă s-a auzit o voce care saluta. Fata. Da, ce mai era, poftim! Fata a salutat doar și a spus către Carol dacă nu ar putea să vină totuși cu o oră mai devreme, atunci ar avea mai mult timp și mai multă lumină. Carol a spus: Avea să încerce. Și dusă a fost vedenia. Carol a spus, iar Halm a avut impresia că-și savura spusele: Locuiește realmente ca-n povești, nu-i așa. Halm a spus chinuit: De unde să știu eu cum locuiește? Carol: Așa e, preferați să vă întâlniți în discreția deplină a minunatului dumneavoastră birou. Dar casa Frans Maybeck de pe Oakland Hills ar avea mai multă atmosferă. Îi aparține desigur tatălui ei. Gustul ei e în afara oricărei îndoieli, domnule Halm. Fran Webb este o mică persoană prețioasă. Chiar eu, care nu sunt o entuziastă de felul meu, nu mă sfiesc să o

numesc o bijuterie. Chiar și când își mai deschide gura aia frumoasă e încă suportabilă. O, dacă ar fi și el unul din ăia care țin jurnale! Pe Carol ar trebui să o treacă acum cu data și ora exactă, cum ea, atunci când în acest birou s-a vorbit de Fran Webb, spusese: Da, e drăguță, ce-i drept, numai că n-ar trebui să deschidă gura. Și acum asta! Din cauza lui?! Sau era numai o închipuire a lui? Nu, nu, nu! Asta a cucerit-o pe Fran, din cauza lui. Oricum fata o ridică deja în slăvi pe Carol; așa că nu era nicidecum dificil, să și-o facă pe Fran prietenă până la capăt. Trebuia să schimbe imediat subiectul. Oare ar fi deranjat-o cumva, dacă încerca să-i invite și pe Mersjohanni pentru sâmbătă? Fiindcă voia s-o mai vadă și el pe fiică-sa, și fără Elissa era greu să reușească. Și îl mai ruga ceva: dacă, în următoarele paisprezece zile, se va mai întâmpla vreodată să nu viziteze cel mai frumos loc din campus, și anume scaunul din fața biroului lui Carol, atunci într-adevăr asta se-ntâmpla numai din cauză că nu suporta să mai privească cu mâinile-n sân cum se apropia ziua conferinței lui despre Heine. Poftim, să se compare numai cu felul în care se lucra în tabăra Schubert. La el, dimpotrivă, nimic. El unul chiar că nu se mai simțea bine când se gândea la ziua de 29 octombrie. Asta avea să fie ziua cea mai importantă a șederii lui aici, ziua decisivă. Dacă el nu ar fi știut-o deja, atunci i-ar fi demonstrat-o conversația cu Carol, anume că între fată și el nu era nimic. Între timp va fi stabilit și Carol prin cercetări la fața locului că nu există niciun element concret. Poate tocmai de aceea fata i se pare dintr-odată *prețioasă*. Cucerirea rapidă a fetei de către Carol a distrus până și ultima rămășiță de perspectivă. Nu perspectivă, ultima rămășiță de iluzie. Inteligentă mutare, Carol. Genială. Are stofă de campion mondial la șah. Nu, ministru de externe ar trebui să se facă. Stă la taclale cu Kiderlen. Prin urmare, cine ține acum în mână toate sforile de care atârână el? Carol. Poate că ea i-a telefonat lui Kiderlen. Asta avea s-o

afle abia după ce se va fi întors. Dacă ea făcea toate lucrurile astea ca să-i facă lui impresie, atunci... atunci chiar că-i făcea impresie. Carol asta! Ea este singurul om, de când lipsea Sabine, cu care poate și el să stea de vorbă. Povestea cu fata reprezintă mai degrabă venesecții decât discuții.

Și-a așezat niște chestii de ronțait de jur-împrejur și a început să citească versurile din Heine, pe care și le notase în timpul săptămânii. *Fluturele e îndrăgostit de roză, / De mii de ori în jurul ei el zboară... Roza parfum emană – însă simte / Ea oare-aroma ce-i din ea desprinsă... Când îmi treci pe dinaintea, / Și-a ta rochie doar m-atinge, / Inima-mi ți se închină / Și pe urma-ți se prelinge... N-a spus ea nimica încă / Despre a ta îndrăgostire...? / Că te iubesc – de-aceea fug / Să nu-ți văd chipul... Lin îmi trec acum prin cuget / Dulci sunete de clopot... Prea frumoasei mele blonde, / Zilnic știu să-i ies în cale, / Îngrădim la Tuilleries, / Sub coroane de castani... Laura-i zice! Ca Petrarca / Bat acum platonice câmpii / Prin vraja numelui – / Nici el n-ajunse mai departe...*

Cu versuri ca astea umpluse el pagini peste pagini. O singură poezie o copiasse în întregime:

Asra

*Zilnic merge prea frumoasa
Fată de sultan pe seară
La fântână să se plimbe
Unde apa clipocește.*

*Zilnic stă și sclavul tânăr
Pe-nserat lângă fântână
Unde apa clipocește.
Zilnic crește-a lui paloare.*

*Într-o seară dar prințesa
Îl opri cu vorbe repezi:
„Numele voi să ți-l știu,
Patria și neamul tău!”*

*Grăi sclavul: „Mohamet
Mă numesc, și sunt din Yemen,
Neamul meu sunt acei Asra,
Care mor, dacă iubesc.”*

Frazele, care i se impuseseră prin sonoritatea lor, îi deveniseră familiare când le copiase și ale lui proprii acum la recitare. Știa ce să facă cu ele. S-a întâmplat că a trebuit să schimbe încă o dată titlul: Laura și Asra. Asta era titlul lui. Voia să-și facă treaba în tonalitatea lui Heine. Nimic nu-i plăcea mai mult decât modalitatea asta de a te purta cu așa numita durere. Plin de invidie, plin de invidie mărturisită voia el să descrie modul de exprimare al lui Heine. Dintre toate condițiile acestui mod de exprimare, el ar numi *tinerețea* ca pe cea mai importantă. E drept că și el trebuie să fi fost cândva mai tânăr decât acum, dar atât de tânăr cum fusese Heine, când scrisese poeziile astea, el unul nu a fost niciodată. El ar descrie poeziile lui Heine ca pe ceva care se mișcă în soare, văzut de cineva care stă în umbră. Atunci știi să apreciezi ceva care fulgeră. Cu asta ar fi ajuns la tema lui: un Asra nu poate să vorbească decât atunci când e întrebat. El își face o *necunoscută*, o *Laura*. El jubilează. Și pe urmă asta a fost. Moare jubilând. Halm voia să descrie o relație Asra-Laura, care trebuia să aibă cu precizie acest efect în egală măsură patetic și comic. Iar comicul trebuia să rezulte din nimic altceva decât din patos. Iar comicul trebuia să fie cel mai involuntar

imaginabil. Pe el îl interesa numai comicul involuntar. Cel mai comic lucru la acest Asra al lui Halm: nici măcar nu moare. S-ar putea face el oare astfel să râdă și să plângă? Acesta era țelul lui. Numai acesta. Altceva nimic. Avea să vorbească numai pentru ea. Această *fântână* arteziană, cea a fiicei de sultan și aceea din Union Piazza, metrica lui Heine, troheii, săltăreți precum coloana de apă a fântânii... Ce prilej de a-i spune ei ceea ce nu i-a putut spune niciodată, nici în cavoul lui cu vânt de gheață și lumină de neon, nici la masa din cafeteria, nici lângă fântâna reală. De folosit nu avea să-i folosească nici asta la nimic. Nici nu avea cum. Ce avea să mai fie?! Nimic nu putea să fie. Dar tocmai de aceea trebuia el s-o spună. Tocmai asta trebuia să spună. Că nu poate să fie nimic asta e tema lui. Nu-și amintea să mai fi fost vreodată atât de motivat pentru vreo conferință. Și mai că a ajuns într-o stare de jubilație idealistă, când s-a gândit că, exact paralel cu el, fata descria aceeași situație cu ajutorul lui Benedick și Beatrice. El i-a scris imediat pe o altă pagină, pe care voia să i-o dea mâine, patru versuri de Heine, care se potriveau mai bine în lumea Benedick-Beatrice decât în cea a aceluia Asra și a Laurei:

*Se iubeau amândoi, darnici unul,
Celuilalt să i-o spună nu vrea;
Priviri dușmănoase schimbau,
Fiecare de-amor se topea.*

Ia să vedem cum avea ea să comenteze asta! El nu voia să aștepte nimic de la ea. Nu avea nimic de sperat. Prin urmare, dezamăgirea nu era cu putință. De temperaturile cinematografice a încercat să se țină departe, cu toate că acum stătea mai mult timp seara în fața aparatului. Oricum, de când o cunoscuse pe Carol în calitate de

cuceritoare a fetei, el se vedea exprimat de singurătatea eroilor de western, atunci când ajungeau în punctul cel mai de jos. Apoi, însă, când porneau călare în întâmpinarea rezolvărilor, el rămânea în urmă, cum s-ar zice ca martor al singurătății împotriva falsificatorilor dramaturgiei care transformau astfel necesitatea în fapt. Halm a fost bucuros când a telefonat Carol ca să propună să se întâlnească sâmbătă în Grizzly Peak Boulevard și nu în casa Rinehart. El nu era un bun bucătar. Ar fi pierdut o sâmbătă să cumpere fel de fel de lucruri pe care să le aranjeze apoi pe farfuria într-un mod atrăgător.

S-a suit în mașină și s-a dus până la chinez, unde, împreună cu el, a alcătuit un buchet din crini tigrați și ferigă verde, pe care Sabine l-ar fi găsit prea elaborat. Lui Carol, îmbrăcată astăzi de sus până jos în negru brodat, i-a plăcut. Auster anunțase că nu vine, dintr-un motiv senzațional: el care, de decenii, proclamase că nimic nu era mai caraghios decât un filosof căsătorit, și-a luat zborul în weekend la Reno, ca să se-nsoare. Să se joace copiii, a fredonat Rainer. Toată seara, Halm s-a ținut la o distanță cât mai mare de Elissa. Nu-l interesa decât Lena. Cu părul ei scurt, arăta de parcă făcea parte din trupa Elisei. Jamey scrisese din nou, a spus Lena. O carte poștală. Din Staunton, Virginia. Cartea poștală era ilustrată cu pivnița casei Woodrow Wilson, în care deja generalul Lee își avusese biroul. Se vedea și *Traveler*, calul lui Lee, atât de bine împăiat încât părea viu. Lena îi povestise asta doar tatălui ei, dar, după ce prinsese din zbor numele lui Jamey, Rainer ascultase și el. Cu o voce ca un urlet demn de milă, demonstrând toată jalea din lume, a strigat spre Elissa: Și de ce nu mi se arată și mie o asemenea vedere? Elissa a spus uimită: Lena? Lena, adoptând imediat tonul cel mai înalt de soprană exprimând certitudinea: Ieri, când ea coborâse la Rainer, ca să cânte împreună cu el la patru mâini, i-a adus și cartea poștală. Îi descrie

cât de mult s-a bucurat. Și asta când s-a întâmplat? Ieri, spune Lena. Ieri, spune Rainer de-a dreptul disprețuitor. Asta trebuia să însemne: ce absurditate! Absolut imposibil! Ieri, a spus Lena fără niciun accent, am cântat Fantezia în fa-minor. Ah fantezia în fa-minor, spune Rainer, ah, asta a fost ieri, ah, da, la acea carte poștală vă referiți voi, aia din Staunton, aia cu Traveler pe ea, da, dacă la aia vă referiți, pe aia mi-a adus-o Lena jos, când a coborât la mine și așa mai departe, nu-i așa! Acum am deja două femei în casă, sublime dincolo de orice bănuială. Casa Hänsel și Gretel de pe Euclid se va numi în curând Casa virtuții absolute. Dacă o să meargă tot așa. Dacă! Și i-a privit pe toți ca un cumsecade tată de familie care tocmai a povestit un basm plăcut și plin de învățăminte. Au respirat ușurați.

Carol mai voia să vorbească despre Teddy, care se însurase cu o chicano. Asta n-a bănuțit nimeni, că Teddy încă își mai cultiva pe ascuns înclinațiile socialiste, că seara ținea prelegeri la *Bay Area Socialist School* din San Francisco, pe Missionstreet, ca apoi să rămână atârnat de o femeie chicano. Ea spunea asta așa cum, la Stuttgart s-ar fi zis: de o țigancă. Aici era vorba în mod evident de o mexicană. Douăzeci și opt de ani, a spus Carol. În clipa de față se discuta dacă ea avea să mai aibă drept la pensie prin această căsătorie. Perspectivele erau precare. Ce să-i faci, trebuia să se mărite mai degrabă cu un literat, a spus Elrod. Halm a văzut aici un prilej. După ultima lui vizită în Grizzly Peak Boulevard fusese furios pe sine însuși fiindcă nu reușise să afle mai multe despre *Inspiration Inn*. Așadar, chiar existase acest John Frey? Pomenise Kirk cumva de o vizită la Veterans Hospital din Long Beach? Da, Frey nu-l mai recunoscuse pe vechiul lui prieten Kirk. Dar când Kirk fredonase unul din vechile cântece, pe care le cântase odinioară Frey, John nu numai că zâmbise, ci fredonase și el. Mai știți cumva melodia, a

întrebat Halm. Elrod a fredonat-o. *Din Lucerna către Weggis*, a spus Halm. Și unde se găsește Stabler City? Asta trebuie să-l întrebați pe John Frey, a spus Elrod. John îi istorisise povestea. Și dumneavoastră nu l-ați întrebat? a întrebat Halm. Kirk a spus că în mod evident John îi spusese povestea mai bine decât o spusese el, când a relatat-o mai departe, în orice caz, el unul nu voise să știe mai mult decât i se povestise. Rainer a spus că ieri își predase permisul de conducere, pentru totdeauna, deoarece consideră că nu mai era de el să conducă mașina, cu ocazia asta se constatase că în ultimii trei ani condusesese fără asigurare. O, acum bate în mine, eu ar fi trebuit să observ asta. Cătuși de puțin, Carol, am vrut numai să spun că nu e necesar să știi mereu totul, a spus Rainer. Lui Halm i-ar fi plăcut chiar să știe dacă ceea ce se vedea sub broderie era deja Carol sau dacă acolo se mai interpunea vreun înșelător material textil. În loc de asta, l-a întrebat pe Rainer dacă *Asra* fusese cumva pusă pe muzică. Rainer, spre ceilalți: Există și oameni care întreabă mai mult decât vor să știe. Ah, dragul meu prieten, de azi în paisprezece zile o să ne înveți cum e cu Heine. Dacă ar fi știut acea Annemarie care se trăgea din ramura din Stuttgart a familiei Reutlinger, că fundația ei îl face mai bogat cu 500 de dolari pe un anume Helmut Halm din Stuttgart! Carol a mormăit: Otrava aia. Rainer a spus: Cuvintele astea ai face bine să ți le retragi. Carol a spus: Neese. Rainer a spus că sentința de condamnare la moarte pentru Annemarie ar fi fost sinuciderea mamei ei. Oare o femeie de optzeci și șapte de ani, care s-a stilizat până la condiția de sens al vieții pentru fiica ei de șaiszeci și unu de ani, trebuie să se sinucidă? în toată viața mea, nimic nu mi s-a părut mai de neînțeles decât ceea ce fac mamele. Cam așa mi se întâmplă mie cu tații, a spus Carol. Annemarie, a spus Rainer, nu cea mai inteligentă, dar cea mai prietenoasă și mai dreaptă dintre colegile noastre, nu a mai avut putere să trăiască atunci când maică-

sa n-a mai fost. O dată pe lună punea să fie schimbate toate încuietorile la uși. Când am telefonat la poliție, după ce o găsisem pe Annemarie moartă, poliza nici n-a mai vrut să ia în serios această adresă, fiindcă prea de multe ori fuseseră chemați acolo pentru nimic. Carol, sec: Nu uita te rog să spui și că era în permanență beată. Ah, era beată? în permanență? Atunci e limpede că nu am ochi pentru așa ceva, a exclamat Rainer. Era de-a noastră, a spus Kirk Elrod, asta e adevărat. Și culmea zgârceniei care a luat vreodată formă de om, a spus Carol. Rainer, fredonând: Carol, pur și simplu nu a învățat să cheltuie bani. În familia lor, mi-a povestit ea, banii nu avea voie să-i cheltuie decât tatăl. Pentru oricare dintre ceilalți banii erau un păcat de moarte. Carol: Când a avut nevoie de tratament din cauza cataractei ei, nu s-a dus la clinică din cauză că autobuzele erau în grevă. Voia să aștepte, până când autobuzele aveau să circule din nou. Sau să o duc eu. Eu am spus: Fă bine și ia un taxi. Doar știam că avea milioane în cont. Totul se ducea așadar la organizații. Rainer a spus: O sută de mii le avem noi. Pentru Heine, a spus Carol. Și pentru Halm, a spus Rainer. Pe mine m-a luat întotdeauna drept antisemită, a spus Carol. Păi da, a spus Rainer, cine are un boiernaș din ăsta baltic drept tată, dă de bănuț, până la proba contrară. Și cum mai stau lucrurile la Mendocino. Ah, a spus Carol, ea îl îngrijește și-l poartă ca-ntotdeauna, el se văicărește ca-ntotdeauna, ea spune, ce ai de te văicărești, când ne merge atât de bine. Nu mai cântărește niciun chintal, i-a spus maică-sa săptămâna trecută la telefon; carevasăzică, de la o lună la alta viața ei e tot mai ușoară. Și a râs. Și tot așa de cincisprezece de ani, a spus Rainer. De șaptesprezece, a spus Carol. Ah, a spus Rainer, înseamnă că de doi ani nu te-am mai întrebat de părinții tăi, iartă-mă.

Pe când mergeau printre mixandre în jos spre Grizzly Peak Boulevard, Halm s-a gândit la Sabine și Goethe, la Annemarie și

Heine, la doamna Dinkelspiel și la domnul și doamna von der Hiitte. Că Lena s-a suit în mașina Elissei și nu în a lui nu i-a convenit. Când i-ar mai fi permis s-o revadă, a întrebat el. Mai târziu, a spus ea într-o doară. Elissa a așteptat lângă ușa deschisă a mașinii până când Lena s-a aflat înăuntru. Rainer era deja în mașină, și anume pe bancheta din spate. Halm și Carol s-au trezit la urmă singuri pe stradă. Elrod, care nu avusese nicio criză astăzi, rămăsese în casă. Noapte bună, Helmut, a spus Carol. Noapte bună, Carol, a spus Halm și s-a urcat în mașină și a pornit. Ea se mai uita încă după el. Acum trebuia totuși s-o sune pe Sabine, cu toate că stabiliseră: nu mai devreme de duminică. A fost nevoit să încerce vreo trei ore până când ea a ridicat. Cum mai merge, Sabine, a spus el într-o doară, fiindcă imediat după asta voia să-i relateze lucruri pregătite dinainte despre sine, Lena, Heine și California. Dar Sabine a spus în felul acela sufocat: îi merge rău. De când s-a trezit din operație are dureri. Medicii tot testează mijloace noi. A întrebat de Lena. Voia să știe mai multe decât era Halm în stare să-i spună. Ea a strigat că era clar că el nu avea destulă grijă de Lena. Acum Halm a întrebat cum îi mai mergea lui Otto. Nici lui nu-i mergea bine. Ea avea impresia că ăla nu-și mai revenea după ceea ce trăise cu doamna Niedlich. Poate că am lipsit prea mult de-acasă, a spus Halm. Te rog, ia-o înapoi pe Lena, a strigat ea. Trebuia să i-o promită. Convorbirea a devenit dificilă. Niciunul nu-l mai înțelegea pe celălalt. În California tocmai se lumina, la Sillenbuch se întuneca.

Halm a mutat pe după-amiază convorbirea despre compunerea despre *Mult zgomot*. S-au întâlnit la măsuță. El avea timp până la șase, după aceea trebuia să se ducă la Faculty Club, să-și ia rămas bun de la un neamț care zbura acasă poimâine. Ea avea timp până la cinci, apoi trebuia să se întâlnească cu Carol. Dar nu dura mult, după aceea avea iarăși timp. El a citit compunerea ei, ea a băut lapte.

Chiar la început apărea un cuvânt pe care el nu-l cunoștea: *repartee*. Ea i l-a explicat în așa fel, încât el l-a putut lua drept *prezență de spirit*. În piesa lui Shakespeare, scria ea, Benedick și Beatrice nu se comportă diferit de oamenii de azi, atunci când aceștia sunt puși în situația de a-și exprima înclinația (affection) pe care o au unul față de altul. Prin ironie și prezență de spirit încearcă să se protejeze cel ce iubește și este, așadar, vulnerabil. Când Beatrice e singură este cu totul alt om decât în prezența lui Benedick, și anume *forthright, serious and romantic*. Halm și-a propus să facă un experiment cu elevii, acasă: să nu mai traducă, ci să înțeleagă. Când traduci, nu mai ai după aceea textul pe care l-ai tradus, ci traducerea. Așa îi apăreau lui lucrurile acum la această măsură, din cauză că voia s-o ia pe față drept o intraductibilă Beatrice. Ea era *forthright, serious and romantic*. Ce anume e asta, nu voia să știe în nicio altă limbă. De îndată ce apare Benedick, începe din nou povestea cu *repartee* și replicile tăioase. Era cu mult mai ușor, scria fata, să comunici indirect decât direct. Numai când Benedick era singur, când Beatrice era singură, putea fiecare din ei să-și exprime poetic sentimentul. Dar, scria fata, limba ascunzătorilor pe care o foloseau în dialogurile lor certărețe unul împotriva celuilalt i se părea mult mai interesantă decât limba expresivă și atotdezvăluitoare din monologurile lor poetice. Aproape că-i părea rău că Shakespeare mai adăugase intrigii malefice care despărțea perechea și o intrigă a bunătății, care îl informa pe fiecare dintre cei doi despre iubirea pe care i-o purta celălalt. Ei i s-ar fi părut mult mai frumos dacă fiecare dintre cei doi ar fi trebuit să descopere el însuși, fără acțiunea unei bunătăți superioare, care dă totul la iveală, iubirea în tonalitatea dușmănoasă a celuilalt. Dacă cumva se întâmplă să existe așa ceva. Ea una nu știa. Poate că oamenii sunt totuși atât de fricoși încât au nevoie de ajutor din afară. În piese și în realitate. Da, oare așa să fie? a întrebat

Halm. Adică, oare exista și în realitate intrigă și bunătate? A trecut ea vreodată prin așa ceva? O, a exclamat ea, tocmai acum trece. De când vorbește cu Carol despre Halm îl înțelege mult mai bine. O, a spus Halm și s-a uitat din nou la foaia de hârtie cu compunerea. Nu îndrăzne să sugereze cât de tare ar fi vrut să știe ce anume spusese Carol despre el. Oare să-i spună el, că, mai nou, Carol vorbea despre ea cu entuziasm? Atunci ar fi trebuit să-i spună și că, cu numai patru săptămâni în urmă, Carol preluase papagalicește formula plină de răutate cu *frumoasa proastă*. Mai bine continua să citească: în limbajul plin de ostilitate se exprima singurătatea. Cei doi zbieau pur și simplu. Oare nu ar fi trebuit mai bine lăsați să zbiere mai departe unul la altul, până când ar fi căzut morți unul în fața celuilalt? La ce bun comunicarea? Doar pentru a deschide drum unei neînțelegeri viagere pe un plan inferior? E drept că lumea înconjurătoare, benefic intrigantă, se poate referi în momentul decisiv la poezii, dar poate că totul ar mai continua totuși în tonalitatea opusă, dacă Benedick nu ar striga: *Pace! Acum am să te fac să taci. (O sărută.)* Abia această acțiune fără cuvinte, făcând orice alte cuvinte inutile, reușește să unească pe deplin perechea. După asta Beatrice nu mai are text. Este redusă la tăcere. Când începe fericirea, orice piesă se termină. *Strike up, pipers*. Ei ies din scenă dansând. Ea se simte împărțită, când se gândește la acest curs al acțiunii. Bineînțeles că mersul unei astfel de acțiuni satisface nevoile care au fost deșteptate prin ea. Dar, din cauză că, aici, totul decurge atât de inexorabil de frumos, ea se trezește apoi un pic mai părăsită în viața ei adevărată atât de inestetic de complicată. Pe cât e de frumos, pe atât e de imposibil ca două adversități ce se potrivesc atât de bine să se întâlnească, să se confrunte una cu alta, până când se transformă într-o SINGURĂ armonie. În orice caz, ea una trebuia să se teamă mult mai des că se va pierde. De cele mai multe ori tonalitatea ei nu

răspundea. Să ți se întâmple în realitate ca un altul să se acordeze cu această tonalitate, pe care o oferi din prudență – fie ea și o tonalitate a ostilității –, asta trebuie să fie la fel ca apariția oazei la orizontul deșertului. Ceea ce era ireal și entuziasmant în întâlnirea Benedick-Beatrice era unisonul desăvârșit în adversitate. Așa ceva trebuie să fie grozav. Așa ceva nu poți decât să-ți dorești. Tu deschizi gura și zici a, celălalt zice z; tu spui b, celălalt zice y; tu c, celălalt x; tu d, el w; tu e, el v; tu f, el u; tu g, el t; tu h, el s; tu i, el r; tu k, el p; tu l, el o; tu m, el n. În m și n se întâlnesc, se recunosc, se contopesc. MNMN. Niciun zgomot nu mai e necesar. Gata cu zgomotul. Fără zgomot. Numai nimic. Cu asta, ea încheia. Halm s-a uitat înapoi la locul în care m și cu n se întâlnesc, se contopesc. Nu se poate să nu fi vrut să spună cu asta HalmM și FraN! Stop, MalvolioH *Thy smiles become thee iveli!* E drept că nu știi cu precizie cum arată Marlon Brando când zâmbește, dar cum arăți tu când zâmbești, asta o știi! Pe tine nu te mai păcălește nimeni cu: Ce bine îți șade când zâmbești, dragă Helmut. Prin urmare, i-a spus că aceasta era cea mai bună compunere până acum. Două trei locuri i-a însemnat cum trebuia să le corecteze, pe urmă a continuat să o laude pentru ideile ei. Ea nu a acceptat. Doar de la el îi veniseră îndemnul, orientarea, curajul, mai ales curajul. Un timp și-au vorbit din nou cu ardoare. Fiecare voia să-l îngroape pe celălalt sub laude. Niciunul nu voia să accepte asta din partea celuilalt. Asta a produs din nou un fel de apropiere. E drept că erau numai fraze, alcătuirii de respirație, cu care se avântau unul asupra celuilalt, dar, în cazul în care spiritul există și el, între ei doi s-a născut ceva. Tocmai avea loc un fel de sărbătoare, o jubilație. Ei îi reușise ceva. Iar el o celebra din această cauză din răspuțeri, se gândea însă tot timpul și la întâlnirea *lui*, la apariția *lui*, la răspunsul *lui* la Benedick și Beatrice. Săptămâna viitoare, a spus el, Asra și Laura, așadar, tot o pereche din asta. Din păcate, el nu ajunsese prea

departe, era atât de... paralizat. Și, ca și când ar fi trebuit să dovedească contrariul, s-a ridicat în picioare, și-a luat rămas bun și a plecat. Așa cum mai făcuse odată cu săptămâni în urmă, a lăsat-o practic singură cu hârtiile ei întinse pe masă. Dacă nu ar fi utilizat, ca să se descrie pe sine, cuvântul ăsta imbecil, ridicol de imprecis, care nu spunea absolut nimic, paralizat, atunci el s-ar mai afla încă acolo, viața lui ar decurge altfel... Oare cine dirijează în astfel de momente? Doar nu era o reacție ca atunci când abia mai apuci să sari iute la o parte din calea unei mașini care vine în goană! Totuși, așa ceva trebuie să fie, altfel nu s-ar vedea acum fugind în halul ăsta pe aleile din campus. Și, de fapt, încotro? Ia-o-ncet. Ea nu te mai vede demult. Cel puțin o copie după această frumoasă compunere ai fi putut s-o rogi să-ți dea și ție. Probabil că avea una la ea. Acum e dezamăgită că nu i-ai cerut-o. El alerga în sus. La fiecare bifurcație, alegea varianta mai abruptă. Transpira. Nu fusese încă niciodată la marginea de sus a campus-ului. Acolo se găseau căminele studențești. Pur și simplu, nu ar mai fi suportat acum un drum drept sau chiar la vale. Trebuia să meargă în sus. În sfârșit putea să se oprească. Trebuia. I se terminase aerul. În fața lui, într-o văiuță lină, ședea câteva fete în cerc, la distanță egală de toți copacii. Le-a numărat. A început cu aia care avea pe ea un tricou de sport, o reținea mai ușor. Zece fete a numărat. Toate șezând în lotus. În jurul lor biciclete, lucruri puse deoparte, câini. Așa cum îți închipui o adunare a zeilor. Când ajungi să-i vezi apoi pe copii cum șed așa în iarbă, efortul de a fi urcat până aici nu a fost zadarnic. Din cămine urlă difuzoarele. Niciuna dintre fete nu râde în clipa asta. Dar seriozitatea de pe toate chipurile nu avea nimic greu. Poate că nu era decât concentrarea la ceea ce discutau ele acolo, laolaltă, în soarele de octombrie, cald, șezând în iarbă, în California, într-o văiuță lină. Cât timp avea el voie să rămână aici și să privească la acest Olimp al

fetelor? Duminica trecută, violatorul atacase pentru prima oară în campus. Din nou fuseseră violate trei fete. Acum, unuia dintre câini începuse să i se pară stupid să trândăvească pur și simplu, și începuse să agreseze o setteriță roșie. Aia nu-l voia. Dar el e puternic și motivat din cale afară; de câteva ori reușește să se introducă; dar nu pentru mult. Ea îl scutură. Vânătoarea continuă. Acum însă Halm chiar trebuie să plece o dată. Ce naiba ar mai vrea el să vadă aici?! A mai mers până sus la cămine. Pe micile platforme care se formează acolo unde scara de incendiu se răsuște, câteva își țin fundurile la soare. Pretutindeni se revarsă din dormitoare larmă tinerească. Cum așa, tocmai Fran? Întrebarea asta trebuia să și-o pună având în vedere aceste exponate de fete. De ce nu Fran? Fran era probabil cea mai generală dintre toate. Ea era chintesența. De aceea era atât de greu de reținut. Ea era generalizarea întregului element feminin ce se găsea în campus. Personal, nu era importantă... Cam așa gândea el. Cam așa încerca el să rezolve problema. Așa și-a omorât el timpul, până când a fost în stare să intre în enorma clădire, ca să bea un pahar de vin cu domnul Zipser la despărțire. Păcat că Zipser trebuia să plece. Poate se vedeau cumva la Leipzig sau la Stuttgart. Cel mai mult, Halm regreta faptul că, spunea el, nu ajunsese să-l reconcilieze pe Fritz Dempewolf cu Zipser respectiv cu RDG. Așadar, la revedere, dragă domnule Zipser. Cu pasul greu de vin, Halm a luat-o de-a curmezișul campus-ului în jos până la vechea mașină de lângă zidul Bowl-ului. Păcat că nu avea să-l revadă prea curând pe acest Zipser, probabil niciodată. Ce discret devenea ăla când se vorbea despre greutatea din țara lui. Mâine trebuie să zboare prin New York până la Roma, de acolo să ia un avion estic până la Praga și pe urmă acasă. Îi ceruseră să zboare cu TAROM-ul. Mai bine ar fi renunțat la California. Are experiență cu TAROM-ul... Halm și-a apărut

răsfățat, incapabil să mai îndure ceva. Zipser ăsta judeca totul după măsura în care-i era de folos în munca lui. Din cauza unor neglijențe în Berlinul de Est el a venit încoace fără viză. La Praga a fost nevoit să facă figura unui luptător cumplit, care intră-n luptă fără nicio armă, ceea ce nu e cazul lui. La New York, a fost nevoie ca IREX să intervină pentru el. Și mâine, din nou fără viză, același traseu înapoi. Halm a condus cât a putut de încet până acasă. Conducea ca să se întâlnească cu televizorul. Pentru lucrul mai departe la prelegerea lui, era pierdut. Vinul, și ziua asta în general. A virat în Contra Costa Avenue ca în ceva protector. Când s-a aflat în fața garajului și voia deja să dea semnalul de deschidere, a văzut în lumina înserării în dreapta la marginea străzii mașina aceea albă, un BMW, BMW-ul. Acesta a semnalizat, a virat acum chiar prin fața lui Halm spre carosabil, a frânat, s-a oprit pe carosabil. Halm a virat și el înapoi în carosabil, s-a apropiat de luminile stopurilor, care s-au stins, BMW-ul a pornit, Halm l-a urmat. Lui nu-i mai rămăsese nimic altceva de făcut. Prima curbă era o curbă în ac de păr. Printr-o peșteră vegetală deja complet întunecată ei s-au târât înainte până la traseele de transport în comun, BMW-ul a virat în strada perpendiculară care urca, Halm l-a urmat. I-a venit în minte textul publicitar care însoțea aici reclama televizată pentru BMW: *The ultimate driving machine*. La televizor, BMW-ul alb oprea apoi în fața unui castel. Asta era pe cale să se transfere asupra lui. Dacă 528-ul alb, o dată ajuns sus, ar vira ferm spre dreapta, drumul nu ar fi putut duce decât în Oakland Hills, la Hill Court. Iar Hill Court – ăsta era un castel. Dar de unde știe ea că el știe că ea conduce un BMW? Fiindcă nu putea s-o vadă, acum. Ar trebui să aprindă faza mare. Dar chiar și atunci tetiera ar ascunde capul ei. Din fericire ea conducea un BMW și nu un Porsche. Carol, el nu-ți iartă faptul că ai vrut s-o demolezi pe fata asta cu clișee. Sus, ea a virat din păcate la

stânga. Aha, carevasăzică voia să se ducă în parc. Bun, el avea adidașii în portbagaj. A urmat un drum pur și simplu interminabil. Plin de curbe, tot mai departe în jos, pe urmă din nou plin de curbe în sus. Din partea lui, puteau continua așa decenii întregi, o veșnicie puteau s-o țină așa. O, Fran. Ea a perceput totuși mai mult, mult mai mult decât bănuia el. Asta e limita lui. El trăiește și trăiește și nu percepe că și ceilalți trăiesc ceva. De două ori o văzuse cum trecuse prin dreptul lui cu BMW-ul. De unde Dumnezeu putea el să știe că întotdeauna numai el a văzut-o pe ea, niciodată însă și ea pe el. Poate că ea l-a văzut de nouă ori, fără ca el s-o fi observat pe ea. Ce fericire că s-a apucat din nou de condus. S-a lăsat furat de solemnitatea cu care glisau prin întuneric. Azi după masă, starea asta de jubilație. Acum solemnitatea asta. În sfârșit, înstrăinarea asta înceta să-l mai sufoce. Acest blocaj, această neputință de a mai respira. În sfârșit comunicare. Deja încetineala asta cu care conduceau. Ea vrea ca bătrânul Volvo s-o poată urma. Sau bătrânul șofer. Mă rog, și acela. Pe urmă, ea a semnalizat, în stânga sub copaci se vedea un loc de parcare, ea virat într-acolo, el a urmat-o, ea a oprit, el a oprit în spatele ei. Acum dă-te jos. Dar nu era-n stare. Nu el pusese la cale toate astea, nu el dorise, lui îi lipsea... Atunci s-a deschis ușa mașinii din față și din ea a coborât și s-a îndreptat spre el: Carol. Se legăna la fiecare pas, ca și când s-ar fi lăsat purtată de o muzică. Zâmbea. Așadar, asta era Admirai Nimitz Gate. Își mai aducea el aminte? De aici ducea un drum, rămânând tot mereu la înălțime, ea nu știe câte mile, și trecea și prin păduri de eucalipt și printre vârfuri de coline pleșuve, cu vedere peste Golden Gate spre Pacific și peste colinele alea aurii departe spre inima uscatului. În cazul în care și-ar continua așadar antrenamentele de jogging ea îl sfătuia insistent să nu se sperie de drumul ceva mai lung cu mașina și să pornească de aici de la Nimitz Gate... Se părea că era neapărat

nevoie ca el să intervină, fiindcă altfel Carol nu s-ar mai fi putut opri. Coborâse și el. În mod cu totul inutil luna se proptise și ea, plină, deasupra colinelor. Și pretutindeni unde vedeai mașini respectiv oameni –, erau doar așa numitele perechi de îndrăgostiți. Carol a spus că îi arătase și lui Mebmer locul acesta. Ah, Melâmer, a spus Halm, inegalabilul meu predecesor. Try harder, a spus ea. De când aveți de fapt BMW-ul, a întrebat el pe un ton de interogatoriu. Nu vă mai prefaceți așa, a spus ea. Sau nu era mașina ei? a întrebat el. Ar vrea ea. Doar știa el bine că era mașina lui Fran, nu-i așa?! A lui Fran?! Păi cum, stați puțin, Fran are un Porsche. Tot alb. Dar Porsche. Papa, cabinet, Pacific Heights, Porsche: comunicat ca atare de Carol! Carol: Sau un BMW, totuna. Ah, și el care se gândise, când o văzuse jos, în Contra Costa, ia uite, Carol încearcă o marcă nouă și vrea să se sfătuiască cu mine. La Nimitz Gate și la jogging chiar că nu se gândise în clipa asta, altminteri ar fi rugat-o să-l lase să se schimbe la iuțeală, dar pentru astăzi s-ar fi făcut totuși puțin cam târziu. Carevasăzică, nu ați crezut nicio secundă că Fran vă ispitea să plecați cu ea? a întrebat ea. Vai, dragă Carol, trebuie să vă dezamăgesc. Când ați virat jos în șosea v-am văzut profilul din plin, și nici faptul că Fran are un BMW nu mi l-ați comunicat, așa că vedeți. Păcat, a spus ea. Atentat ratat! Trebuie să sărbătorim asta, a spus el. Precipitat, ca și când avea planuri mari. Ea trebuia din nou să meargă în față. Să fie chinezesc, vă rog! Știa ea unul. Spera doar că nu aveau să tragă niște bilețele prea delicate. El trebuia să-i confere acestei seri o atmosferă pe deplin prietenoasă. Minunata Carol! Asta trebuia să simtă în tot ceea ce spunea și făcea el. Ea era minunată. Prin minunatul ei atentat în această minunată seară de octombrie în această țară minunată, Carol îi demonstrase în modul cel mai minunat că, în ceea ce o privea pe acea fată, Fran, el, cum să spună oare mai bine, probabil că o iubea. Altfel nu ar fi fost

nicidecum cu putință ca, în fața acestei formidabile Carol care, pe lângă tonul ei cât se poate de direct, mai avea și această iradiere romantică anglo-germană, el să rămână doar prietenos și atât. Cu loteria biletețelor a avut noroc. El și-l mâncase pe-al lui din greșeală iar în oracolul lui Carol scria, minune: *There is a true and sincere friendship between you*. Acum, el își permitea s-o întrebe obraznic: Mai aveți de fapt noutăți de la prietenul dumneavoastră Mekmer? Ea a căzut în cursă. Asta înseamnă: despre nimeni nu vorbea cu atâta plăcere ca despre Mebmer. E drept că suna ca și când Carol l-ar bălăcări într-una, dar era de fapt Carol în chip de Beatrice. Acum Halm înțelegea asta mai bine decât cu câteva săptămâni în urmă. Își dorea să fi ajuns și el la faza asta și să poată s-o bălăcărească întruna pe Fran asta. Pe urmă, pe când stăteau afară sub lună lângă mașinile lor, ultima frază a lui Carol înainte să deschidă ușa BMW-ului a fost: Așa, acum trebuie să-i duc înapoi mașina lui Fran, sper că nu s-a culcat încă. El a lăsat-o să plece, i-a făcut cu mâna, BMW-ul alb a dispărut, acum ședea din nou cealaltă în el. Oare trebuia să sune, de îndată ce Carol putea să fi ajuns acasă. Ia-ți inima-n dinți! Halm-EL a formulat bănuiala că Halm-EU era la fel de puțin interesat de toate și că nu făcea decât să se folosească de una ca s-o eclipseze pe cealaltă, și pe cealaltă, ca să anuleze efectul celei dintâi. Halm-EU nu l-a contrazis. El voia liniște în toată hărmălaia asta. Avea nevoie de liniște. Așa, acum trebuie să-i duc mașina lui Fran înapoi, sper că nu s-a culcat încă. Dincolo, în partea cealaltă, în Oakland Hills, Hill Court, o casă Maybeck, spusese Carol, trebuia să caute o dată prin enciclopedie, o casă Maybeck, suna bine. Să sperăm că nu doarme încă. Vinul l-a golit grijuliu înapoi în sticlă. Se înșelase. Avea nevoie de lapte. Și de televizor.

Când cineva proceda așa cum avea chef, asta îl impresiona pe Halm. Pe dinafară, ca arhitectură, în ceea ce privește forma, acoperișul și țiglele, casa lui Rinehart era vag spaniolă. Grădina aflată între stradă și casă era japoneză. Înăuntru apoi, plin de oglinzi, acest anglo-japonez Versailles de centru comercial. De o solemnitate vulgară. Halm se simțea bine când mergea desculț prin preeria aurie a mochetei. Imaginilor lui din oglindă le făcea față din ce în ce mai bine. În fiecare zi jogging. Vinul și nicotină tindeau către zero. De când nu mai era Sabine să-l hrănească, mesele lui nu mai erau mese. Ronțăia diverse chestii. Mânca fructe. Avea sentimentul că le mânca ăloro o recoltă întreagă. Cheltuia cu sine între 4 și 5 dolari pe zi. Faptul că avea să scrie conferința despre Heine în 10 zile dar că, din ce primea pe ea, putea să trăiască 100 de zile, îl făcea să se simtă bine. Anumiți oameni nu l-ar mai fi putut recunoaște. Avea sentimentul că ajunsese pe un platou. Atât de ușor nu mai fusese niciodată. Dacă ar fi putut să-l ia și pe Rainer cu el. Dar când îi lauda ăluia viața lui cea nouă, Rainer îl privea de la o depărtare absolută. O dată i-a și spus: Acum mai termină odată cu reclama, omule. Rainer avea dreptate. El se comporta la fel de ostentativ precum odinioară fostul lui prieten Buch, care în mod evident nu era în stare să savureze nimic, fără să cadă pradă nevoii stringente de a-i convinge și pe ceilalți să facă la fel.

În fiecare dimineață cobora desculț și traversa terasa, până în iarbă, făcea mișcări care-i erau străine. Treptat, convingerile dispăreau, rămâneau doar mișcărilor. Așa numita trăire o lăsa în seama picioarelor lui goale în iarba udă de rouă. Seara, când alerga prin coborâșurile și suișurile singurățiilor din Tilden, lăsa totul în

seama mușchilor, a plămânilor și așa mai departe. Dimineța, când își face apariția în ușa terasei, pisica fuge îndată afară din mica ei sălbăticie, îl însoțește până la farfurie și castron, urmărește umplerea lor, dar nu mănâncă încă, ci coboară cu el treptele terasei până în iarbă. Împreună cu cele două picioare goale ale lui, își face gimnastica pe scară în jos. Ea e întotdeauna cu o zecime de secundă înaintea piciorului pe treapta următoare, se află deja acolo unde are să apară el; el trebuie așadar să se orienteze după ea; dar, de îndată ce a apărut și el, ea atacă piciorul, se aruncă asupra lui, se alintă, când a ajuns și cel de-al doilea picior, ca și când nu ar putea să se hotărăscă, atrasă fiind și-ntr-o parte, și-n cealaltă, între cele două picioare, unindu-le pe amândouă prin ea însăși; observă, când un picior vrea să meargă mai departe; se aruncă înaintea lui în jos și ajunge acolo cu o zecime de secundă înaintea lui, ca să-l poată întâmpina din nou, sălbatică. Cum să ajungi vreodată jos pe o astfel de scală pisicească! Dar când el chiar ajunge apoi jos și pășește în iarba udă, ca să termine ceea ce a început pisica cu picioarele lui, cu iarba udă de rouă, atunci ea o șterge. Din două trei salturi e sus, lângă farfurie și castron, acum poate să mănânce și să bea. Foame și sete îi e abia după ce a avut picioarele lui. Dar și el se alege cu ceva din asta. Cu tot mai mult pe zi ce trece. Când vine apoi în campus încălțat în pantofi, în ei se află picioare care au trecut prin furtunatice tandreți cu o tânără pisică pe jumătate Angora. O temă pentru conversație nu prea e asta. Dar se simte atât de viu, încât refuză orice pregătire acum. Acum s-ar fi jenat să intre în sala de clasă cu un plan în cap, să facă pe tipul superior. Dacă trăim acum, lucrul acesta trebuie să se exprime acum, deci, să se lase spus. Și anume, pentru că ne aflăm împreună într-o încăpere. Asta e senzația. Niciunul nu e singur în clipa asta. Cum îl percepe fiecare pe celălalt? Jeff, te deranjez din mâzgălele tale sau faci asta numai

ca să motivezi faptul că zaci pe masă sau pur și simplu ca să te menții treaz? Crede-mă, asta îl interesează pe instructorul tău de conversație. Elaine, vorbește tu, spune tu cum ne percepi. Gail, e frumos că sunteți și dumneavoastră o dată aici. Am citit în *Campus Gazette* interviul cu dumneavoastră, Gail. Ați fost aleasă să fiți purtătoarea de cuvânt a studenților cu handicapuri. Inițiați-ne și pe noi. Cum s-a întâmplat asta? Din interviu am aflat că numai de doi ani aveți paralizia asta, când ați sărit cu capul în jos într-o grămadă de zăpadă înaltă de câțiva metri, dar care avea în interior blocuri de gheață, pe Lake Tahoe, acolo unde părinții dumneavoastră au o casuță. Ne includem unul pe altul, cu toții, în percepția noastră de moment, astăzi, acum –, sau nu avem nimic în comun? Voi toți și el, instructorul vostru?

În fiecare zi trebuia să se întoarcă cât mai repede cu putință în casa Rinehart pentru a lucra la ieșirea sa în scenă ca Asra, acest rol absurd. Un Asra care ia cuvântul, așadar, care nu moare. Conferențiarul nostru e cuprins de febră, spunea Rainer când se întâlneau. Pentru sâmbătă se anunțaseră ascultători până și din Sonoma și Palo Alto. Tema lui Halm *Din tribu-aceilor Asra* era evident atractivă. O, între timp se numea iarăși altfel, a spus Halm. Atunci cum se numește acum? a întrebat Rainer. Halm s-a fâstâcit. Noua formulare l-ar fi făcut pe Rainer să înțeleagă totul pe loc. Pentru prima oară, Halm a simțit că avea nevoie de curaj pentru ca sâmbătă să interpreteze rolul lui Asra. În fața lui Rainer nu avea acest curaj. Deoarece totul era deja tipărit acum, voia totuși să-l confrunte și pe Rainer abia sâmbătă cu titlul cel nou. Oho, vom fi confrunțați, a spus Rainer. Halm era aproape bucuros că, săptămâna asta, Carol lipsea încă de luni. Era la Mendocino. Tatăl ei nu se mai simțea deloc bine. Pe Kirk Elrod l-a întâlnit însă de două ori. Elrod a vrut de fiecare dată să-l ia pe sus până la Faculty Club, la un păhărel.

Halm a spus: Imposibil, conferința! Kirk a spus: Publish or perish, v-ați adaptat pe deplin. Fie că era vorba de Dempewolf, de Roy sau de Leslie Ackerman sau de Felix Theodor Auster, care se întorsese de la Reno, el amâna totul – invitație la skat, lecturi, discuții – până după conferință. Într-adevăr, în felul acesta a intrat într-un soi de stare care, atunci când ședea la biroul soios și tocmai de aceea acoperit al profesorului Rinehart, îi pica foarte bine. Cel puțin așa credea el. Avea sentimentul că treaba mergea. În timp ce scria apăreau multe lucruri la care nu se gândise în faza pregătitoare. Și după ce lucrase opt ore și alergase o oră, își mânca porția de fruits and vegetables – fructe și legume nu voia pur și simplu să le numească – în fața televizorului; mai ales dacă, înainte, pentru a urma ordinul Sabinei, mai purtase și o convorbire telefonică cu Lena și auzise de la ea că între timp își luase permisul de conducere, atât pentru motocicletă cât și pentru mașină. Trăncănesc cu mare ușurință unul cu altul, le pare rău pentru sărmanele rubedenii din Europa, unde ceața și-a înfipt temeinic colții ei fluizi în versantul nordic al lui Sillenbuch, ca să nu-i mai dea drumul până la sfârșitul lui februarie. Spital, cimitir, Kiderlen, un Otto care nu mai putea fi înveselit... a mai rămas ceva? Firește, felul în care decurg lucrurile în basmul cu Hänsel și Gretel e și el înspăimântător. Până și tarantula are probleme. Ultimele două cicade le-a refuzat. Au fost înghițite de munții de cristal. Elissa se întreabă dacă nu cumva e vorba de un atentat împotriva tarantulei ei. Se teme deja pentru P, pasărea care le aduce aminte de Jamey. Trebuie să te aștepti că orice e cu putință, spune ea. Lena, dimpotrivă, e foarte sigură că trebuie să te aștepti că numai suportabilul e cu putință. Ea poate să prezinte lucrurile în așa fel încât neliniștea de-a dreptul pânditoare a Elissei cunoaște un reflux de câteva minute bune. Asta e principala sarcină a Lenei acolo: Să-i demonstreze Elissei că nu are motive să se teamă de niciun atentat

de la etajul inferior al casei. Lena speră să nu se înșele. Ah, Lena, spune Halm, câte mai ai de făcut în America! Ei, însă, îi place. Asta are să i-o spună Sabinei. Pe curând, copilă! Să nu mă uiți. I'm trying to. Obrăznicătură. În mod evident, efectul Traugott se diminuea. Cel mai bun lucru, întotdeauna, ar fi să călătorești într-o altă limbă. Odată cu cuvintele respective, rămâne în urmă și tot ce-i mai rău. Și doar există atâtea limbi. Halm s-a abandonat televizorului. Cel mai mult îl interesa cum se sărută pe aici. Observase deja în campus lucrul ăsta, dar la televizor putea să se uite mai atent, fiindcă era singur. Uimitor, cum își deschideau gurile femeile de aici, cum se lăsau apoi bărbații cu gura lor deasupra gurii deschise a femeii. Sigur că, atunci când a studiat programul, a făcut un semn la titlul *O iubire neobișnuită* la care s-a și uitat apoi. Cazul său în format de televiziune. Pe bine cunoscuta șosea nr. 1 de-a lungul coastei, un VW-broscuță, decapotabil, șoferița blondă oprește în apropierea lui Pacific College, un biciclist nu e atent, intră în portiera care se deschide, el e profesor de biologie marină la acel college, blonda merge și ea la college, el o invită, ea nu are niciodată timp, are și o slujbă, el o ajută la o compunere, ea primește un *B*, el ar putea să iasă cu una care are un Porsche, iese însă cu ea, și anume la o înghețată, în loc să-și mănânce înghețata, el o sărută, ea merge la el acasă, lasă spaghettițele să se reverse pe podea, carevasăzică, ea lucrează într-un Health Bar, e prostituată, de patru ori pe zi, după ce-i comunică asta, ea pleacă, el ajunge chairman la comisariat, un petrolier eșuează, studenții culeg din valuri animale pline de petrol, mai erau și alte lucruri care trebuiau să se întâmple ca să le stea în cale, dar pe urmă el află cauzele cinematografice, tatăl o ura pe mamă, o agresa pe fată, ea avea doisprezece ani pe atunci, la șaptesprezece, prietenul ei o trimite să facă trotuarul, acum însă ea e salvată, amândoi sunt salvați, sunt o singură ființă în torențiala

ploaie californiană, sfârșit. Șoferița VW-ului semăna cu Fran mai mult decât el cu profesorul. El era dotat pentru televiziune numai ca spectator. După un astfel de film, nu se simțea chiar murdărit, dar un pic slinos, unsuros, zoios. Pe de o parte te bucuri că televiziunea nu este la fel ca viața, pe de altă parte, îi reproșezi totuși asta. Oare poți pretinde de la televiziune să fie la fel ca viața? Atunci nu s-ar mai uita nimeni. *Life on TV is better than at your front door*. Atunci, înapoi la durerea măcinată cu gura din poezia lui Heine. Când citea programul de sâmbătă, tipărit, inima începea să-i bată mai tare. Conferința lui era încheierea. Înaintea conferinței lui, Roy avea să cânte ciclul lui Schumann *Dragoste de poet*, acompaniat de doamna Ackerman, cercetătoarea hermafrodiților, cea cu fața frumoasă ca un cap de mort între cozile groase și blonde. Roy cânta! Și doar Sally era aceea a cărei voce nu putea să se ciocnească de nimic din cauza profunzimii vibrațiilor. Trebuia oare Halm să-și pună cravată? Da. Din cauză că se cânta. Iar textul despre Asra are nevoie de un costum care nu se potrivește cu textul. Iar în vinerea dinaintea acestei sâmbete, pe la ora prânzului, la măsuța la care amândoi au comandat lapte, fata extrăgea din geanta ei grenă compunerea despre *Mult zgomot*: a primit *C-Minus*. El s-a gândit la fi-ul studentei de la televizor. Elevii lui din Stuttgart ar fi zis: un chix. Halm și-a ascuns chipul cât mai nedramatic cu putință. Porcul ăsta! Cretinul ăsta! Căcănarul ăsta! Cum îl cheamă? W. Martin Littlewood. Unde locuiește? Unde își are biroul? Acum ajunge! O face dinadins! Iar dacă n-o face dinadins, atunci este o deosebire de destin, pe care nu ai voie s-o exprimi prin notare! îi arăt eu lui, a spus Halm. All these question marks! Ea i-a arătat paginile mâzgălite cu roșu. Pe 5 pagini, 77 de semne de întrebare, le numărăse ea, asta făcea 15,4 semne de întrebare pe pagină. Poftim, poate să existe vreo compunere, pe care s-o bombardezi cu 15,4 semne de întrebare per pagină? Halm

scutură din cap mai tare ca oricând. Fran, fiți pe deplin liniștită. Sunteți victima infamiei premeditate a unui profesor. Tipul vă iubește. Tipul se răzbună. Absolut sigur. Puteți să mă credeți. Există profesori ce nu-și pot depăși această slăbiciune. Există profesori, care sunt mai slabi chiar decât și-ar putea imagina vreun elev. Ce vârstă are asta? E bătrân, spune ea, destul de bătrân, cincizeci sau așa ceva. Halm, amețitor de repede: Atunci e răzbunare. În orice caz, o chestiune personală. Așa ajunge omul să fie după ce-a împlinit cincizeci de ani! Credeți-mă! Dacă Fran ar putea să-i dea cumva compunerea s-o ia cu el, bombardamentul acesta de semne de întrebare, cimitirul ăsta de semne de întrebare ar vrea să-l cerceteze mai îndeaproape. El bagă paginile în geantă și nu știe ce să facă mai departe. Are sentimentul că a fugit din calea următorilor până la marginea extremă a acestui continent, stă acum pe malul abrupt. Așadar, totul a fost în zadar. Dar cum s-ar fi putut ca totul să nu fie în zadar. Ești un idiot. Gradul de duritate necesar pentru ca unul ca tine să fie învâțat minte nu există în limbă, în cazul tău sunt necesare alte mijloace. Măcar dacă ar avea nervii să suporte o asemenea tăcere. Nici măcar privirea ei îngrijorată, ploioasă ca în Sudul Suediei nu o suporta. Ea se uita la el ca și cum lui i-ar fi lipsit ceva. Nota e catastrofa lui, asta așa e. El a condus-o spre acțiunea secundară Benedick și Beatrice. Practic, de acțiunea principală și de stat în jurul lui Hero și Claudio ea nici nu a luat act. La sfatul lui. El e vinovat, vinovat, vinovat. Colegul era în mod evident absolut derutat, nu-i mai rămâneau decât semne de întrebare. Nici măcar acele *four stages* în vocabularul activ al perechii nu le observase ea! Iar ceea ce-l cucerise pe Halm, mișcarea palpitantă de la a la z în ambele sensuri, pentru a se contopi în m și n, tipul o sufocase pur și simplu cu semne de întrebare. Împotriva propriei voințe, Halm s-a ridicat în picioare și a spus că avea să-i procure lui Fran satisfacție.

Nu, ea nu voia asta, asta era cu neputință, de îndată ce Halm intervenea, era pierdută, ea trebuia să se ajute singură, ea avea să se ajute singură, profesorul Littlewood era un producător de clovni. Oriunde întâlneai un clovn, acesta ieșise din mâna lui Littlewood. Ea ura clovnii. Clovni erau șantajști. Ea îi ura pe șantajști. Littlewood era un șantajist. Dar avea să se descurce cu el. Uite așa de ușor. Și a pocnit din degete. Nu existau niciun fel de probleme. Astăzi ea avea să alerge de două ori mai mult și să înoate de trei ori mai mult ca de obicei, așa –, unde, mă rog, se mai afla atunci producătorul de clovni W. Martin Littlewood?! Have a nice weekend, a spus ea, și și-a lăsat chipul să iradieze atâta căldură, încât el ar fi preferat să-și acopere ochii cu mâinile. Cum ar mai fi putut după aceea ochii aceștia să mai perceapă ceva cu o putere de iradiere inferioară? Da, un weekend frumos îi dorea și el. Dar ne mai vedem. Ea s-a întors, a luat-o la stânga, prin dreptul cafeteriei, pe scări în jos, pe sub copaci, dusă a fost. Cât se poate de goală, o vineri ca asta, acum. Avea să facă și ei ca ea: să alerge de două ori mai mult. El a mers cu mașina până la Poarta Nimitz a parcului și a alergat pe drumul de creastă al lui Carol. Un cer uriaș de larg dogorea deasupra Pacificului. Pilonii lui Golden Gate stăteau până la șolduri în ceață violetă. Cu cât alerga mai mult, cu cât se întuneca mai tare, cu atât mai luminos devenea San Francisco în fața colinelor de pe coastă. Când a luat-o înapoi, luna umplea cerul estic și ținutul gol al colinelor. Vestul îl dominau marile pete de lumină ale San Francisco-ului, plutind verde auriu, morman de nestemate neliniștite. El, vizavi de toate astea. Momentan, asta era o stare. Cel mai mult putea să se holbeze la cer, acolo unde, dedesubt, trebuia să se afle marea. Ziua Heine are să înceapă abia la unsprezece. El avea să pornească – și asta se potrivea cu Heine – încă de la ora șase, spre mare. La Nord de San Francisco, să alerge direct de-a lungul

valurilor. Poate descoperă Muir Cove. Ca întotdeauna când planifica ceva, a făcut mai mult decât își propusese. Era gata încă de la cinci și jumătate. Ceva mai puțin atemporal decât în alte rânduri, și-a lăsat picioarele în voia pisicii care-și făcea gimnastica pe scări în jos odată cu el. Mașina a condus-o încet afară din strada care încă dormea, apoi a apăsat pe pedală, direcția Albany, El Cerrito, Richmond Bridge. A așteptat în locul în care străzile se uneau, așadar acolo unde, pentru cei ce veneau din direcție opusă, se despărteau, unde se izbise fata de bordura despărțitoare de beton. A privit bordura. Cât se poate de brutal, să delimitezi o stradă cu așa ceva. Acasă s-ar pune o sută de becuri care să pâlpâie întruna marcând locul, și parapeți și garduri colorate. Aici totul era lăsat în seama oamenilor. A găsit ieșirea, a găsit chiar și *Pelican Inn*, locul în care John Frey își lăsase mașina. Strada ducea însă și mai departe în interiorul golfului. A mers cu mașina până când șanțurile și gropile l-au somat să oprească. În fața lui golful, care încă mai putea fi numit amplu, sever împrejmuit de versanți de coline, spre nord chiar de stânci. Și un pinten de stâncă avansat împărțea arcul golfului în două golfuri. John Frey putea să se cațare pe acest pinten, el nu. Dincolo, de cealaltă parte a vârfului stâncos, licăreau galben deschis povârnișuri de pământ, pereți de stâncă deschiși la culoare și covoare de plante care se cățarau peste stânci, cu frunzele lor groase. În fața lui, pe toată lățimea golfului, linia valurilor. Timp de o clipă, Halm vede valurile albe ca pe linia dinților dintr-o gură uriașă, care râde în soarele dimineții. Departe, afară, deasupra mării, un zid de nori. Pe poteca pe care harta o numea Coastal Edge Trail, el a pornit la deal, traversând tufișuri înalte și dese, spre sud. În jurul unor golfuri tăiate abrupt. Jos tot mereu Pacificul, stâncile și golfurile luate cu asalt de valuri. Și, fiindcă îi făcea plăcere să iasă la plimbare în această altă limbă, chiar dacă cu picioare străine, a gândit, pe când

se uita în jos în valurile care-și stropeau jeturile de spumă în golfuri: Coast-fucking Pacific. Unele dintre micile golfuri arătau ca niște camere sau săli de stâncă. O sută de locuri a văzut, în care s-ar fi putut scufunda *Swiss Lady*. Poate că John Frey se plimbase pe aici și se lăsase contaminat de nesfârșitele posibilități ale acestei zone de a te ascunde. Măcar un weekend într-o astfel de sală de baie a Pacificului! După ce domnul Kiderlen a vorbit la telefon cu Carol și s-a prefăcut prietenos în ceea ce-l privește pe Halm, era indicat să se uite după astfel de ascunzișuri. Nu mai văzuse până atunci nimic altceva care să promită atâta refugiu precum aceste golfuri minuscule, pe care le păzea acest Ocean cu valurile lui. Halm alerga și se oprea și privea, alerga din nou. De jur-împrejur miresme. Și-a vârât mâna în tufișurile uscate, a luat o mână de ceva care se rupea ușor, a mirosit. Cunoștea mirosul ăsta din parfumul Sabinei sau din bucătăria ei. Dar îi lipsea un nume. Cu asta se alegea acum de pe urma culturii lui care nu făcea două parale, cu faptul că, în ciuda unui parfum ce umplea peisajul, părea să-i lipsească exact ceea ce era mai important, numai din cauză că-i lipsea cuvântul, numele. Totodată și din cauză că voia să-i spună Sabinei printre ce fel de buruieni care creșteau până la cer alergase el. Atunci când Sabine nu era de față, el nu putea să trăiască nimic fără ea, în timp ce trăia lucrul respectiv, să-l și formuleze deja pentru Sabine, căreia avea să-i povestească despre asta. Când nu recunoscuse pomul de hibiscus, care creștea lângă ușa de la terasa casei Rinehart de-a lungul peretelui în sus, Sabine a spus: În afară de ghiocei nu mai cunoști nimic, nu-i așa. Mâna de buruieni rupte a vârât-o în buzunarul cu fermoar al pantalonilor lui de sport. Aici, și Sabine ar alerga. Aici trebuia să alergi. Singurul pericol –, că nu te mai puteai opri. S-o iei înapoi, de neînchipuit. De închipuit, din contră, neapărat, din contră: să alergi mai departe, până nu se mai poate. Odată și-odată

trebuia să ajungi pe ultima colină înainte de Golden Gate, de cealaltă parte San Francisco. Avea sentimentul că își lua, aici, culoarea de care avea nevoie în obraz pentru apariția lui în chip de Asra. Vântul marin și soarele aveau să-i picteze un pic de Yemen pe chip. Apoi s-a trezit brusc în fața unei cotituri, care devenea mai lată spre interior. O veritabilă vale mică. Cu solul chiar verde, tufișuri mai înalte și mici copaci. Sub copacii ăștia, o mașină. Atât de păărăginită de vreme, că era deja mai mult peisaj decât mașină. A coborât într-acolo. Un câine alerga spre el, lătrând. Un bărbat bărbos a ieșit din insula de tufe și copaci și a strigat, Micki să se întoarcă la el. O, Doamne, nu... Klaus Buch! Halm avea senzația că mica vale se balansează, vrea să se dea peste cap, în jurul lui, însă nu-și ia destul elan, dar se mișca și se balansa. Până aici a trebuit să se ajungă! Aleargă până la capătul lumii ca să dea peste acest veșnic pionier, superaventurierul acesta jalnic, fostul lui prieten Buch, cel care, dintotdeauna, nu a vrut decât să fie mai tare decât el, pentru ca să-i spună, în cel mai autentic ton Rainer Mersjohann: Io sunt demult aici. Dacă avea nevoie de ceva, l-a întrebat ăla. O, mulțumesc, nu. Din fericire, deși era atât de ars de soare, atât de bărbos, atât de bărbat, nu era acel Buch, era însă unul care l-a recunoscut îndată pe Halm ca fiind german, fiindcă și el era german. Îl chema Harald Maier-Friese. Cu o mișcare a mâinii care includea mica lui vale a spus: Vedeți aici sfârșitul mișcării studentești germane. Dacă sunteți aici cu intenție, așadar pe urmele mele, sunteți de la BND. Halm a spus că nu era cazul. Era prost dispus astăzi, a spus celălalt, din cauză că ieri fusese jefuit, în timp ce fusese la pescuit, pe malul mării. Totul s-a dus. Tot ce agonisise aproape cinstit, prin confecționarea și vânzarea de curele. Nicăieri, lipsa de cultură politică nu se manifesta atât de pustiitor ca în cazul hoțului. El fură întotdeauna de la cine nu trebuie. Până și Autoerotic Care Book a lui

Miss Snow din Pacific Heights îi fusese luată. Nu cumva ați fost dumneavoastră, din întâmplare? Halm a negat solemn. A întrebat și el doar așa, ce să facă. Atunci dă-i drumul, camarade, mai departe, joggingul e mai sănătos ca Creștinismu' și mai puțin dăunător ca Marxismu'. Și a dispărut în boscheții lui. Acestei întâmplări i-a datorat Halm puterea de a se întoarce. Fără veteranul ăsta probabil că ar fi dispărut pe aici pe undeva. La fel ca ăla. Ăla a reușit. E drept, jefuit și prost dispus, cu toate astea, ce dispoziție! Otto, asta ar fi soluția, noi doi aici... Carevasăzică, înapoi printre colinele uscate și înmiresmate. Nu avea să mai revadă locurile astea, nu avea să existe o a doua oară. La *Pelican Inn*, care, înăuntru, arăta de parcă înainte de John Frey doar Shakespeare mai mâncase aici, a băut o cafea. A vrut să spună: Milk... it does... Nu a spus însă nimic, și-a băut cafeaua, neagră. Își simțea capul cât toate zilele. Totul în el dogorea. Pe Richmond Road s-a bucurat că Volvo-ul nu este chiar cea mai ușoară dintre mașini. Rafalele de vânt îi alterau direcția, încă înainte să ajungă în Contra Costa a început să plouă. Nu picături, ci vâluri de ploaie. Apă repartizată cum nu se poate mai fin năvălea prin aer ca o țesătură complet udă. El s-a schimbat și a fost, ca întotdeauna în viața lui, mai mult decât punctual; a ajuns cel dintâi la Faculty Club. Un obstacol precum o furtună cu ploaie torențială intra întotdeauna în calculele lui. Ura atenția pe care o provocau cei ce întârziiau. Conferințele care au precedat-o pe-a lui le-a ascultat cu un fel de atenție exemplară. Asta înseamnă că era în stare să nu asculte deloc, dar putea să șadă ca unul care ascultă. Avea emoții. Cel mult treizeci de ascultători. Rainer prezenta fiecare conferință. Era un maestru al tonului lejer, care era așteptat la astfel de prezentări, I'm sorry we couldn't arrange the weather. Tocmai o catedră de germană nu-și mai putea permite astăzi să invite oameni la un simpozion, fără să le organizeze vreme bună. We have learned from Avis that as second

you have to try harder... Halm nu o văzuse încă pe fată. Probabil că ea avea să vină abia la conferința lui. Strălucea când îi urase un weekend plăcut. Asta era rutină. Atunci nu-i trecuse prin cap că sâmbătă el urma să prezinte *Asra și Laura*. Până acum nu văzuse încă pe nimeni dintre studenții *lui*. Era evident că ei aveau să vină abia la conferința lui. Asta îl măgulea. În ultima pauză a mai băut două pahare de cafea. În fiecare pauză băuse cafea. Capul îi dogorea. Când Roy venise spre Halm împreună cu Sally, Roy exclamase: Ia uitate, Sally, Helmut în chip de roșie coaptă, asta da motiv! Sally își legăna zâmbetul ei suav. Acum, Halm știa cum arăta. Evident, nicidecum ca un Asra din Yemen. Și fiecare dintre cei care-l cunoșteau observa că e ars de soare. Carol a spus: O, ați adormit în Solariu! Rainer a spus: Fără șapcă e interzis la mare, băiete. Pe când se întorcea cu Rainer în mica sală, i s-a părut că erau ceva mai mulți ascultători. În trecere a văzut lumina din părul blond al fetei. El și Rainer au luat loc. Joyce Ackerman și Roy Kinsman s-au dus în față. Joyce acompania, Roy cânta. Cel mai necioplit dintre frații neciopliți cânta liedurile din *Dichterliebe*. Un alt Roy. Pliindu-se în curbele sentimentale ale lui Heine și Schumann. Era pentru prima oară în această zi că Halm asculta. Măi să fie, gândi el. Castratorul de porci și bărbatul lui Sally! Meșterul limbajului scabros! Iar acum găsește și leagă și mângâie tonuri, că Heine și Schumann curg și zboară ca nimic. Măi să fie. Halm nu a putut să nu se uite la Sally, care ședea lângă el. Astăzi era toată în alb; doar buzele, unghiile de la mâini și pantofii: roșu aprins. Buzele, nu doar roșii și umede, ci de-a dreptul inflamate de mândrie și plăcere. De fapt, ca și când tocmai ar fi trebuit să curgă ceva afară din valurile acelea de umezeală. El și-a adus aminte de umbrela cu care venise în hol: mânerul era un câine, căruia bățul umbrelei îi ieșea dintre picioare ca organ sexual. Cu siguranță opera ei. Carevasăzică, ne aflăm acum în această dragoste

de poet? Halm nu-și putea aminti să fi auzit vreodată aceste lieduri. Pentru asta a fost nevoie să vii în California. Spera că Fran înțelegea textul. *Nu îți port pică...* O, Roy, să faci ca așa ceva să devină posibil! O stare atât de amplă, împărțită de cincizeci de oameni în egală măsură. O singură respirație în încăperea, aceea a lui Heine-Schumann-Roy. Fiecare din ei un poet.

*Sicriul apoi să îl ducă,
Să îl scufunde în mare;
Căci mare e și sicriul
Și merită groapă mare.*

Poate că Halm era atât de impresionat, din cauză că dimineață alergase pe Coastal Edge Trail.

*Știți voi de ce sicriul
E-atât de mare și de greu?
În el e și durerea-mi
Și-i și amorul meu.*

Așa se face asta. Așa s-a și făcut. Pur și simplu o poveste drăguță, catren, ritm și rimă, și gata, încă un sentiment scufundat în container. Nu mai are cum să iradieze. Schumann o ia evident cât se poate de în serios. Oare Heine a luat-o chiar atât de în serios? Iar Roy o ia și mai în serios decât Schumann. Oare va scăpa el cu viață din asta? în timpul aplauzelor, bătrânul Roy a început să iasă din nou la iveală. Rânjetul cu care-și însoțea de obicei limbajul scabros revenea, ezitant. La urmă de tot, mișcări ale mâinilor ca un învingător într-un meci de box. Bătrânul Roy. Hei, tu, Helmut, tu ești la rând! Rainer i-a spus-o lui Halm la ureche. Oamenii terminaseră

de aplaudat, Halm a urcat cele două trepte, s-a dus la tribuna care se afla puțin într-o parte. Și-a așezat manuscrisul pe pupitru, a scos agrafa care ținea foile și a simțit acum că nu putea să înceapă imediat. Poate că, de atâta ascultat, nu continuase să respire cu regularitate. Fusese conectat excesiv la ritmul respirației lui Roy. Dar probabil că Roy trăsesse aer de câteva ori fără ca Halm să-l fi observat. Halm nu știa cum să-și recapete suflul. Posibilitatea de a inspira, de a lua în sfârșit aer din nou părea complet fracturată, blocată. Oare de cât timp stătea deja aici, fără aer? Oare să vâslească din mâini? Să caște gura? Asta se ducea în picioare. A simțit că i se înmoaie. A auzit o gălăgie, parcă voia să se-apropie, dar s-a îndepărtat imediat din nou. Circa cincizeci de surori medicale se aplecau asupra lui cu gurile deschise. El zăcea pe o targă. Pe urmă era deja dus în mașină și legănându-se pleca și așa mai departe. Pe medicul de la spital a mai reușit să-l întrebe, ce se-ntâmplase? Ăla a spus: Un fel de leșin. Dacă lui Halm îi venea în minte vreo explicație? I stopped drinking, a spus Halm în stilul local al introducerilor tongue-to-cheek. Dar când s-a aflat singur în încăperea a simțit un fel de împietrire. Nu mai era capabil de nicio mișcare. Capacitatea lui de închipuire redusă la încremenire totală nu mai permitea decât două trei imagini. Pe podea, greu, paralizat. Avea dificultăți de respirație. Asta trebuia să i-o mai spună doctorului. Îi spusese că, în afara unui șuierat ciudat în urechi nu-l mai supăra nimic. Deși i-a comunicat asta Sabinei într-un mod ce făcea imposibilă orice sperietură, ea s-a speriat în asemenea hal încât a început să se bâlbâie la fel ca fratele ei Elmar. Țipa și se bâlbâia. Atunci el a țipat și mai tare și și-a reluat fraza lui care atenua tot ce putea fi rău. Treptat ea a început să-l creadă. De vină, pentru că reacționase în felul ăsta, erau poate și nervii ei. Durerile tatălui ei, medicii nu mai știau ce să-i facă, surorile nu mai credeau deloc că

durerile alea erau reale, doar nimeni nu mai auzise de asemenea dureri, dar acum spune, cum de s-a putut întâmpla una ca asta, fiindcă nu am fost eu acolo, nu ar fi trebuit să plec de lângă tine, am știut asta tot timpul, a fost cea mai mare greșeală pe care am făcut-o vreodată, chiar dacă nu s-ar fi întâmplat asta, astăzi aveam de gând să ți-o spun oricum, trebuia să rămân lângă tine, oricum aveam de gând să mă întorc imediat, după câteva zile am vrut să mă-ntorc, dar dacă l-ai vedea pe tata, cum zace aici, înțelege?! Da, da, pentru numele lui Dumnezeu, Sabine, rămâi, rămâi, rămâi! Criza asta mică de circulație, asta nu-i chiar nimic, absolut nimic în comparație cu ceea ce îndură sârmanul tău tată... Până la urmă a fost o convorbire de douăzeci de dolari. Clacarea lui Halm la tribună s-a transformat treptat într-o demonstrație a incapacității sale de a trăi fără Sabine. Așadar, n-a fost Torino, Sabine. Pe urmă au făcut chiar schimb de detalii referitoare la camerele bolnavilor, aici și acolo. În camera de aici, nimeni nu avea cum să cadă, a spus Halm, doar dacă ușa camerei ar fi deschisă, atunci s-ar întinde pe coridor. Coridorul însă era deja atât de plin, încât cel ce cade nu are nicio șansă să ajungă până la podea. Probabil că ar cădea oricum peste femeia de serviciu neagră, care vuieste zi și noapte cu aspiratorul... îl aude doar că lui îi este mai bine. Acum chiar că e scump. Convorbirea cu Sabine a avut puteri curative. Cel mai mult i-ar fi plăcut ca după aia să se care pe șest. Țștia însă nu-l lăsau să iasă decât luni după masă. Rainer a venit cu Lena. Rainer a scuturat din cap, și-a ridicat mâinile alea de apostol Ioan și a spus: O boy! Dar el a pus imediat să se multiplice conferința lui și să fie împărțită, asta înseamnă că, deoarece rostul fundației privind răspândirea concepției asupra unei poezii de Heinrich Heine fusese îndeplinit, Helmut putea fi răsplătit cu onorariul de 500 de dolari de-ai lui Annemarie. Nu-i chiar lucrul cel mai lipsit de importanță, nu-i așa?! Halm a încercat

să-l mângâie pe Rainer. Lenei, întunecată de îngrijorare, Halm i-a spus că era sănătos, probabil prea sănătos, tocmai asta era ceea ce corpul lui nu suporta, el nu voia să fie privat de obișnuita lui stare bolnăvicioasă, rezistentă, gata să îndure orice. Cros pe malul mării! Nu cu corpul ăsta! ăsta nu e obligat să suporte așa ceva! Nu așa a fost pariul lor! Căci fugăreala asta aici devenea tot mai gravă! Da, și mai ce! Așadar, înapoi la viața șleampătă de odinioară, și trupul avea să fie împăcat pe loc, colaborează imediat, din nou. Rainer a aprobat acest diagnostic. Acum însă are să mă cunoască el pe mine, a spus Halm. Abia de-acum am să mă antrenez cu adevărat! Voia să știe acum cine era stăpânul în el. Acum dăduse de gustul sângelui. Opera lui de bătrânețe se numește sport. Dacă tot n-a fost să fie o carte despre Nietzsche, atunci măcar o renaștere fără egal a corpului. Tatăl tău e într-adevăr afectat de razele soarelui californiano-pacific, a spus Rainer. A fost schimbarea de presiune atmosferică, a spus Halm. Fără schimbarea de presiune plus cafea plus cafea plus cafea nu s-ar fi întâmplat una ca asta. Nu uita *Dragostea de poet*, a spus Rainer. De fapt, de vină a fost numai și numai Lena, a spus Halm, tocmai în weekendul ăsta trebuise să fie cu Elissa la Sacramento. Dacă Lena ar fi fost de față, ar fi însemnat că el trebuia să cadă lat de față cu Lena, și pur și simplu nu ar fi fost în stare de una ca asta. Acum îl mângâia Lena pe el, așa cum mai înainte îl mângâiasse el pe Rainer. Tu măcar ai reușit să realizezi un manuscris, a spus Rainer, a whimsical whimsy, whatever, trebuie să fii împăcat, destinulețul a reușit să treacă prin instalația de epurare a expresiei săptămânale, ești din nou un om distins. Lena, ia mașina și du-te până sus la casa aia blestemată, spune-i acelei Lady sidefii cu sclipiri tăioase că tatăl tău și cu mine luăm aperitivul aici, că pe urmă venim totuși sus la cel mai modest supper al sezonului și că, în cazul în care ploaia nu încetează brusc, bem, laolaltă cu pământul

însetat, mai departe, atât de departe cât ajung discreția nopții și
Lacrimile muntelui.

Când, în dimineața următoare, el a apărut în ușa terasei, pisica a pornit în sus în salturi sălbatice. Nu numai treptele de la terasă până la iarbă voia ea să le binecuvânteze, cu ritualul ei unduos, ci și pe acelea de la casă până la terasă. Picioarele lui goale nu aveau voie să facă aici niciun pas pe care să nu-l fi condus ea cu unduirile ei. În mod evident îi simțise lipsa timp de două zile. Din nou nu se interesa de mâncat și de băut înainte de a fi făcut, cu picioarele lui, tot ce putea ea să facă cu ele. Pentru prima oară l-a mușcat de un deget azi. Numai pentru a-și exprima interesul. Oare nu ar trebui el să învețe ceva de la această pisică de trei luni? Poate ceva ce ține de spirit. Sau trebuia mai degrabă să spună: ceva dinainte, pierdut între timp? Astfel revigorat trece prin poarta Crocker, ia de pe suport un exemplar din *Gazette* și se sperie când citește principalul titlu: *Heart Attack Strikes Speaker During Lecture*. Și lângă articol o fotografie cu el, întins pe jos. Se duce îndată sub cea mai apropiată copertină și citește reportajul unui anume B. Bushstone. *A visiting German lecturer from Stuttgart collapsed from an apparent heartattack on Saturday in the Faculty Club. A University spokesman would not divulge the condition of the speaker, Helmut Halm. Halm was about to begin his lecture when, around 5.45 p.m. He started „feeling ill” according to Carol Elrod, Secretary of the German Department who was there. The Oakland Hospital Rescue Squad was called while he was laid on a stretcher, with head and feet propped up. The 55-year-old Halm, his shirt opened, remained conscious and lucid throughout the incident while German Prof. Rainer Mersjohann stood nearby, occasionally dousing Halm’s head with water. Halm complained he had trouble breathing, and felt a „tingling in my fingers. The Rescue Squad arrived at the scene around eleven minutes*

later. The attendant took Halm's blood pressure, which he said was „a little high”. The attendant tried to calm Halm, who was now beginning to breathe rapidly almost to the point of hyperventilation. A brown paper bag was placed over his mouth forcing him to breathe his own carbon dioxide and slowing down his breathing rate.

Halm became more conscious, and the attendant said: „More than likely the cause of the blackout was the excitement”. Halm was wheeled from the Faculty Club to the awaiting ambulance around 6.25 p.m. Pe Halm l-au trecut un fel de fiori. Nu avea să mai recitească niciodată acest articol. Putea să-l facă să-și piardă din nou respirația. Și ce ridicol zăcea el acolo. O victimă oarecare și grasă. Și mai grav ar fi fost dacă l-ar fi fotografiat în timp ce avea punga la gură. Îl supăra fraza că *excitement*-ul era de vină pentru *blackout*-ul lui. Asta suna de parcă, pentru el, o conferință la această universitate ar fi fost ceva atât de emoționant, încât trebuia să leșine. Studenții l-au aplaudat și au bocănit și l-au felicitat pentru însănătoșirea rapidă. Tema de conversație a zilei: prăbușirea, leșinul, moartea și modul de relatare. În afara fetei au participat cu toții. Astăzi a condus Gail. Ea a relatat cum stătea pe balconul casei de vacanță, dedesubt, în zăpada înaltă de câțiva metri, prietenul ei care tocmai îi strigase: Dacă nu sare taică-tu înaintea ta, n-o să ai niciodată curajul să sari! Atunci ea a sărit și a nimerit în blocurile de zăpadă înghețată și a avut loc o explozie de lumină pe care nu o va uita niciodată. Pe prietenul ei nu l-a mai văzut niciodată. El s-a prezentat imediat voluntar pentru Ajutorul de dezvoltare pentru Africa. Halm a așteptat să spună cineva ceva despre Asra și Laura. Doar Rainer le dăduse conferința tuturor celor care veniseră. Oare trebuia el să admită că nimeni de la cursul de conversație nu găsisese drumul până în Faculty Club? Un weekend plăcut, gata. Așadar, blonda pe care o văzuse în trecere de la spate nu fusese fata. *Nu îți port pică*, a cântat el în lăuntruul său și a

apăsat pe *nu* la fel de dureros cum auzise de la Roy. Și era totuși, trebuia totuși să fie bucuros că ea nu-l văzuse cum zăcea acolo în chip de hoit gras. Numai Howard, bunul de el, a spus că i-ar fi plăcut atât de mult să vină dar, deoarece nu mai reușește să ajungă la avizier, nu știuse nimic. Heine, asta l-ar fi interesat cu siguranță.

După oră, ea a întrebat dacă putea să vină la douăsprezece la ora lui de consultații. Fiindcă ploua din nou, el a recomandat să se întâlnească în biroul 407 F. Îmi place ploaia, a spus ea. Pur și simplu a continuat să meargă cu el. A mers chiar sub aceeași umbrelă cu el. Carevasăzică, sub aceeași umbrelă cu ea avea să-l întâlnească pe Rainer pe podul în formă de spinare de pisică, sub ei, revenit la viață, vuind romantic, Okra Creek! Asta nu era cu puțință. El s-a oprit în loc, a spus că i se terminaseră minele, trebuie să se ducă la papetărie, în față, pe Student Union Piaza. Și a lăsat-o în ploaie. Dar oare ea nu avea umbrelă? Dar ea iubea ploaia în fond. Și nu mai ploua decât foarte slab. Și această ploaie de noiembrie nu era încă o ploaie rece. Așa se justifica el după ce plecase. Îi făcea și bine, să o trateze puțin brutal. După aceea, la el în birou, avea să continue la fel. Poate că avea s-o ucidă. Dintr-odată se simțea mai aproape de Rainer și de violator ca de oricine altcineva. Pur și simplu își dorea ca Rainer să fi fost the rapist. Și ca Rainer să-l fi luat cu el. Și pe urmă... Mai departe nu a ajuns. Era un om timorat. Dar tocmai așa sunt și the rapists. Aia chiar au nevoie de situații șocante, ca să poate să iasă un pic din ei înșiși. La douăsprezece și cinci ședea la el în birou și o aștepta pe fată. Ea intră în niște cizme negre. Și are guturai. Fiecare sunet e plin acum. Saturat, umflat la refuz fiecare cuvânt. Ceea ce iese acum din gura ei are o forță inercială. Astăzi așadar trebuie s-o suporte ca damă. De la cizmele negre peste jeanșii de lux până sus la o jachetă neagră, subțire, deschisă, de lână, și la o bluză cu licăriri roz. Peste umăr, chestia aia atârnată, rotundă,

impudic de moale, în roșul cel mai intens. 407 F este așadar o cameră de tortură. Din cauza asta l-au repartizat aici, i-o trimit cât mai des cu putință pe prima doamnă călău, pentru ca ea să-l zdrobească pur și simplu de-a lungul și de-a latul, până când are să rămână din nou pe jos ca o epavă jalnică, fără respirație și aproape inconștient. Dar ea nu ucide, ea torturează. De ucis trebuie să te ucizi singur. Sau pe ea. El lua măsura. S-o sugruma. Țăsta era singurul lucru pe care-și închipuia că și-l poate atribui. Căci sânge nu era în stare să verse. Dar să sugruma. Gât avea destul, puteai să-ți înfigi ambele mâini. Și să tot strângi așa această moliciune, până când devenea tot mai rigidă și apoi tare de tot –, asta poate să fie resimțit simultan chiar și de către cel ce sugrumă. El nu a vrut-o, dar trebuia. Înainte de toate: mișcările care apar la sugrumare nu trebuie percepute ca atât de ridicole precum tot ceea ce servește direct supunerii sexuale. El s-a sculat în sfârșit, i-a întins mâna. Asta o știa și ea de la Viena, că în Europa tot strângi mâna unul altuia de cinci ori pe zi. Și mai și zâmbea așa, comentând, în timp ce-i întindea mâna. La care el i-a dat drumul la mână destul de brusc și a dat de înțeles la rândul lui prin mimică și gesturi că uitase complet unde se aflau, și a mai și spus: Dar suntem în California. Cu asta era readus la rolul lui de ajutor la compuneri, de o sugrumare nici nu mai putea fi vorba. Așa că a amânat-o. Lasă că tot te omor eu, a gândit el. Copilo, nu mai zâmbești așa, nu te mai da așa damă periculoasă, ai un gât care poate fi foarte ușor sugrumat. Minusculul lăntișor de aur, care odihnea în jurul gâtului ei, semnaliza granița de jos pentru mâna dreaptă, stânga apoi deasupra mâinii drepte... Mai târziu. A vrut să-și ia privirea de la ea și a observat că privirea lui lua cu ea tot ce vedea. Și pe loc și-a dat seama că exact așa i se întâmplase și la Faculty Club în secunda dinaintea prăbușirii: toate capetele rămăseseră atârinate în privirea lui, ele se balansau odată cu

ea de la stânga la dreapta, de la dreapta la stânga, pe urmă în sus –, și el începea deja să cadă. Următoarea imagine erau cele cincizeci de surori medicale. El s-a așezat. Aici ar fi O SINGURĂ soră medicală. O soră de tortură. El stătea jos. Când s-a uitat în ochii ei, de acolo îl privea acum nu numai propria lui pereche de ochi respectiv a bunicii lui din partea mamei, căci de la ea, se spunea, își luase el ochii, ci, în plus, și pisica, cea care-i lua cu asalt picioarele și degetele de la picioare, și aia îl privea din privirea fetei, și în felul acesta și mai tare bunică-sa, căci, pe măsură ce îmbătrânea, din cauza gurii ei care trăgea totul spre ea, se alesese cu o față de pisică. Deodată el își putea imagina foarte bine această fată ca pe o femeie bătrână. Și ca bărbat tânăr. Din vremuri eroice. Leif, așa ar trebui s-o cheme ca viking. Ea voia numai, dacă el nu avea nimic împotriva, să-i aducă această carte de buzunar, cuprinzând *The Hamlet* de William Faulkner. Ea trebuie să-și aleagă un personaj, pe care i l-ar propune el... O, fată. Când ești atât de lipsit de succes ca el, vrei să fii lăsat în pace. Această provocare la o nouă rundă pecetluiește deja desfășurarea. Dar de apărare nu e în stare să se apere. Asta ar arăta de parcă până acum ar fi ajutat-o numai ca să primească ceva în schimb, acum însă, după ce a văzut că nu se alege cu nimic, se eschivează. Zelul lui trebuie să-i apară ei ca un cireș proaspăt înflorit, cu fiecare floare curată și albă până în miez! Trebuia s-o facă să se minuneze! Trebuia s-o facă să se întrebe dacă mai întâlnește vreodată un bărbat atât de plin de flori de cireș! Un tembel ca el. Nu avea rost să scornească alte fente de apărare. Gata cu iluzia că el ar putea, cât timp era aici, să construiască o apărare împotriva acestei fete. Nu avea să se întâmple nimic, dar numai din cauză că ea nu avea nici cea mai vagă idee de ceea ce se petrecea în el. Nici măcar ca Brando-Malvolio nu vrea să-și bată joc de el. Asta ar fi presupus ca ea să aibă idee despre ceea ce simțea el. Dar nu avea. Altminteri

ar fi trebuit să spună în fond de ce nu a venit la conferința lui despre Laura și Asra. Asta ar fi fost aproape de așteptat, ca pe ea s-o intereseze modul în care el prezenta relația Laura-Asra. După toate. Ea nu se interesa câtuși de puțin de așa ceva. Dacă nici asta nu-ți ajunge. Totodată – să nu uiți – trebuie să-ți pară bine că nu a venit. E drept că e lucrul cel mai rău, dar e și cel mai bun. Bagă-ți bine în cap: lucrul cel mai rău este totuși întotdeauna cel mai bun. Dacă el i-ar fi procurat un A după altul – poate că atunci, copleșită de atâta succes, ea i-ar fi căzut repede în brațe. Mai devreme, cele câteva minute sub umbrela lui fuseseră frumoase. Ei trebuiseră să-și coordoneze mișcările unul în funcție de altul. Reușiseră. Două până la trei minute se mișcaseră ca și când ar fi fost o singură ființă.

Până când așadar trebuia să o citească, să o poată sfătui, mă rog? Săptămâna asta ea e total ocupată cu lucrul pentru clasa ei de operă, săptămâna viitoare încep examenele acolo. Poate vineri? Cât se poate de ciudat, a spus el. A fost Halm-EL care a spus asta. Halm a sărit în sus și a spus: Nu e absolut nimic ciudat. S-a sculat și ea. Până la urmă a plecat. Nu putea să fugă imediat după ea. Trebuie să te împiedici să faci ceea ce vrei. Trebuie să practici ceea ce nu vrei. Fricțiune înaltă, aspră, producând o căldură de-a dreptul intelectuală. În partea superioară a subconștientului zumzăie pe o frecvență inaudibilă: Eu nu îți port pică. Îngrijoratul teoretician al autoreprimării în descendență vieneză-victoriană a comis o apreciere prea negativă. Dacă ai putea să scrii muzica pur și simplu pe hârtie. Acordurile fricțiunii care se furișează acum prin tine cu grotescă solemnitate și lăbărțat conștiente de solemnitatea lor grotescă, demonstrează că ceea ce nu este binevenit poate produce o solemnă putere asupra vieții, o stare de jubilație chiar. Oare nu existase la Heine un cuvânt pentru asta? Jubilație dureroasă? El credea că da. Iar mâncarea e gustoasă. Trebuie să admiti asta pur și

simplu. Iar dacă ești singur, rânjești. Și nicăieri nu există scobitori atât de bune ca în America. Scobitori de lemn serioase și simple, din Mâine. Ce frumos, să poți să te ajuți, după masă, de asemenea scobitori. Ce satisfacție. Chintesența izbăvirii. Tuturor aceluia care, prin cine știe ce acumulări, se află în pericolul de a cădea victime rutinei negării sau ideii de utopie, ar trebui să li se dăruiască multe pachetele cu scobitori de Mâine. El însă trebuia să se așeze acum pe scaunul lui Carol și să asculte cum văzuse ea clacarea lui. Din fericire Carol lipsea. Era la tatăl și la mama ei în Mendocino. Halm s-a dus acasă. Când a văzut televizorul, a capitulat. A deschis aparatul, în plină zi. Și nu a greșit. Tot ceea ce îi oferea acum ecranul îi făcea bine. Îi făcea bine că un David Bowie găsisse un Oakland Coliseum pe jumătate plin cu numai 35.000 de fans. Îi făcea bine să-l audă pe preotul de televiziune goebbelsian sau nebun Dr. Scott spunând: Cel mai mult îmi place să cheltuiesc banii pentru Iisus, dați-mi 10 milioane de dolari pe zi, eu îi cheltuiesc, zilnic. Îi făcea bine să vadă profesori greviști demonstrând pe străzile din Oakland. Îi făcea bine să audă că o firmă de alimente dietetice de 500 de milioane de dolari dăduse faliment. Îi făcea bine că întreaga regiune era cuprinsă acum de frică din cauza unui păianjen, care se numea brown reduse spider și care omorâse deja un tip de douăzeci și cinci de ani. Îi făcea bine să audă că, la malul mării, un tip schilodește pelicani cu un cuțit. Cel mai bine s-a simțit atunci când pe ecran a apărut președintele. Carol avea dreptate, nu exista nimic mai patriotic decât această stafie de președinte drăguț fardată și râzând întruna. Numai nevasta președintelui e mai patriotică decât el. Ea e chintesența, ea e Așa-stau-lucrurile prin excelență. Ce bine îți face să vezi că totul este așa cum este. La fel de bine dispus trecea și el dimineața prin Poarta Crocker. Nu avea nevoie de un motiv pentru buna lui dispoziție. Cu această stare excelentă care nu

depinde de niciun fel de cauze s-a așezat el la locul lui în fața desenului cu grotă sexuală ce se atenua treptat până la condiția de simplu ornament. Și abia dacă se mai temea că temeile lui vor fi compromise de lipsa lor de interes. Era mult de când Howard devenise adevăratul conducător al acestei conversații. Howard nu lăsa pur și simplu nicio temă să se ducă la fund. Iar atunci când, cu pieptul proptit în masă, gnosticul Jeff mai mormăia uneori câte ceva fără ca Halm să înțeleagă, dar la care ceilalți râdeau, atunci Howard spunea cu o severitate prietenoasă că Jeff ar face mai bine să nu-și mai aducă la ore drug talk-ul lui. Halm se bucura de capul plecat al lui Elaine cu privirea ei de păpușă întoarsă în sus și cu genele care fâlfâiau și se împleteau apoi una-ntr-alta. Se bucura că Gail își făcea vânt înăuntru pe cârjele ei. Și de uriașul Art se bucura, cel care își mișca în permanență gura lui de uriaș pentru ca apoi să prefere totuși să nu spună nimic, și asta se înțelegea așa, că el nu voia să spună nimic acum; nimic nu putea fi mai corect, mai genial decât să fi pus această gură uriașă în mișcare până în punctul în care ar fi putut vorbi pentru ca apoi să se conformeze totuși indicației din această gură uriașă: taci. El se bucura de Cynthia, cea care surâdea timid spre prezent din secolul 19, cea care, când vorbea, spunea tot ce avea de spus cu o liniște minunată, dar mereu cu o expresie ca și când s-ar jena pentru asta. Și de muta din Mill Valley se mai bucura el. De asemenea, cu puțin înainte să înceapă să plouă, se deschiseseră și bobocii daliilor care creșteau în acea parte a grădinii ce dădea spre casa cu mopși și care, acum, străluceau în ploaie cu movul lor luminos, în ultima zi, Sabine spusese: Ai să mai apuci să vezi daliile cum se deschid. După aceea, însă, când, pe deasupra, la radio mai era anunțat și Schubert, el a alergat și l-a închis, înainte ca Quartetul să aibă vreo șansă. Și mai trebuia să-și facă și tema pentru acasă: Faulkner, *The Hamlet*. Încă de la a doua frază s-a recunoscut

învins. Bun, asta era o frază pe care oricine probabil că trebuia s-o citească de două ori. Autorul era în mod evident mândru de faptul că scria fraze pe care, dacă voiai realmente să te asiguri că le-ai înțeles, trebuia să le citești de două ori. Și probabil mai mândru încă era de faptul că el știa că cititorul va citi cu siguranță de două ori această a doua frază. Cel mai târziu atunci când cititorul va fi ajuns pe la jumătate în cea de-a treia frază, care era mult mai dificilă decât a doua, el ar sări înapoi la cea de-a doua, la începutul celei de-a doua fraze, și ar citi acum a doua frază cu atenție atât cât va fi necesar până când putea fi cât de cât sigur de ea. Așa, draga mea frază a treia, acum vrem să vedem o dată, dacă poți să-i mai crezi chiar și cele mai mici dificultăți unuia care a pătruns deja fraza a doua. Probabil că toată îndărătnicia ta vine numai din cauză că omul se aruncă în tine ca unul care se refugiază din fraza a doua. Bineînțeles că pe unul ca ăsta îl faci cu ușurință să cadă. Dar cu unul, care a învins cum se cuvine fraza a doua, ce-ai putea avea cu unul ca el? Deja ceva mai puțin. Dar încă destul de mult. Pe de altă parte, deja cea de-a patra frază trăda faptul că autorul nu reușea să facă din fiecare frază o junglă, care-i scoate în permanență ochii cititorului, ce nu vrea decât să avanseze, cu propria lui paralizie și slăbiciune. Fraza a patra a citit-o ca pe nimic. Pe de altă parte, fără să-și dedice respirația și ființa în întregime acestei lumi de rânduri – înțelegea asta – el nu ar fi putut să pună piciorul în acest teritoriu Mississippi. Doar totul se petrecea în ținutul Yoknapatawpha. Iar atunci când simțea că, dacă nu dădea câtuși de puțin înapoi, devenea din ce în ce mai puternic, se gândea cu plăcere la faptul că adversarii lui de acasă dormeau acum. Și ploaia îl ajuta mult. Această ploaie care nu putea să numere decât până la trei. Numai până la trei și înapoi și până la trei și înapoi. Când vântul a început să bată cu putere, Halm ședea în spatele geamului său de acvariu și

fixa cu privirea copacii și tufișurile, această mare verde între acoperișurile cartierului, care se legăna și chiar se vâlcea sălbatic ca o mare adevărată. Ca niște stânci stăteau acoperișurile în tălăzuirea cea verde. Vântul a crescut în intensitate, până când a ajuns doar să urle și să fluiera. Trebuie neapărat să urmărești o furtună într-o țară străină. Nu știi cât de departe poate să ajungă asta aici. Copacii păreau cât se poate de agitați. Casa era zgâlțâită de vântul care parcă cerea să fie lăsat înăuntru. Pur și simplu apuca de casă. Iar casa gemea pur și simplu de strânsoarea lui. În Sillenbuch, vântul nu apucă așa. Iar pânzele de ploaie pe care le mâna încoace deveneau din ce în ce mai dese. Din când în când apa plesnea terasa, ca și când pur și simplu ar fi fost turnată în jos de la mare înălțime. Ca să nu fie complet tăiat de lume, el a deschis din nou televizorul. Era, se spunea, prima mare furtună a toamnei. În munții din Nevada 9 inches de zăpadă. Valurile Pacificului au între timp aproape 8 metri înălțime. Pânzele de ploaie nu mai lăsau să se vadă prin ele. Nu se mai auzea decât apă. Stropi, bătaii de tobă, plesnete. Ploaia lua cu asalt casa, de parcă ar putea s-o ocupe. Pisica, ce nu trăise încă nicio toamnă și nicio iarnă aici, probabil că era și ea destul de intimidată de toate astea. Ar fi luat-o în casă acum, dar ea nu se mai arăta. Dacă punctul culminant al creșterii apei avea să coincidă cu acela al furtunii, ceea ce era din păcate destul de probabil, se spunea la televizor, pe alocuri ar fi putut apărea neplăceri. Șoseaua cea frumoasă de-a lungul coastei era mai bine să nu fie folosită deocamdată. În astfel de împrejurări, pierde întotdeauna câteva segmente pe care le cedează naturii. El și-a uns Yams-ul și Squash-ul cu ulei și a împins caserola în cuptorul pe care l-a reglat la 350 de grade după scala de aici. Judecând după zgomote, apa era deja în casă acum. Nu gălgâie așa decât când e deja înăuntru. El însă s-ar lăsa mai bine dus la vale pe versantul

abrupt împreună cu casa decât să se apere. Domnul Rinehart era cu siguranță bine asigurat. Vecinul din dreapta era, spusese Sabine, un agent de asigurări ieșit la pensie. Nici măcar un agent de asigurări pensionat nu se lasă până când vecinul său nu e asigurat pentru toate cele. Oare unde era Lena acum? îi venea greu s-o sune numai de două ori pe săptămână. Într-o zi cu vreme rea ca acum depinzi de cât de bine știi să te descurci cu tine însuși. Iar asta trebuie să fi învățat mai întâi. De când plecase Sabine, toate alea în casă erau încremenite de singurătate. Obiectelor le lipsea rostul. Scaunele nu mai aveau nicio legătură cu masa. O atmosferă de lipsă de participare se răspândise peste tot. Noaptea zăcea în pat și urmărea zgomotele cu urechea. Ce semnificație aveau? Când Sabine era aici, de bună seamă că el nu considera așa ceva a fi necesar. Era obișnuit așadar ca urechile ei să stea de pază pentru el. Iar acum fără panică, numai din cauză că se face întuneric. Când se întunecă, sporește înțelepciunea. La fel și neînțelepciunea. Așa că totul rămâne la fel. În afară de faptul că se face întuneric. Într-o noapte ca asta, John Frey o ascultase pe *Swiss Lady*. Halm îl asculta pe Faulkner. Deodată s-a întrerupt curentul. Dimineață încă nu venise curentul. Așadar nebărbierit la clasă. Asta chiar că era o temă de conversație. Cine nu are șemineu, poate să vină seara la Halm. Profesorul Halm face focul personal. Cu lemnele profesorului Rinehart. La lumina lumânării așteaptă toată seara în fața focului să primească musafiri. El credea că avea să vină cineva. El credea că în curând avea să sune, el avea să iasă, acolo avea să fie ea în cizme negre și așa mai departe. Știa cât se poate de sigur că ea nu avea să vină. Dar credea că avea să vină. De aici agitația lui, dispoziția lui euforică. În fiecare zi din nou. În fiecare seară. Și cum era îmbrăcata fata asta, de când aici domneau vântul și ploaia! înainte nu avusese nimic în afara acelui sort de sport care se termina numai în rotunjimi, și tot timpul

pantofii de sport incolori. Acum apărea cât se poate de dotată. Niște șaluri aruncate împrejur-, după ele s-ar fi putut compune opere întregi. Purta niște încălțări a căror ambiție era să arate simple de tot, dar lăsând să se știe că numai simple nu erau. Halm nu se mai apăra. Time processing, gândea el cu aroganță englezească. Asta este sarcina ta: să treci cât mai repede de acest prezent, să transformi fiecare secundă, de îndată ce ea se află aici, neîntârziat într-un trecut cât mai adânc cu putință. Cum s-ar zice, să-i ciugulești prezentului secundele din mână. Să le înghiți. Fără urmări. Gata. Pentru Sabine era mai greu. Tata Gottschalk, omul acesta cum nu se poate mai pașnic, devenise turbat din cauza durerilor. Au trebuit să-l mute singur în cameră, le mușca de mâini pe surorile care voiau să-l spele sau să-l hrănească, le arunca în cap medicilor, de îndată ce intrau în cameră, toate obiectele ce puteau fi aruncate și la care ajungea el, doar pe Sabine o mai suporta. Și pe ea o ocăra, dar nu o mușca și nu arunca în ea. Sabine îi lua în serios ocările, suferea, împreună cu el, ceea ce îndura și el. Cum avea să fie Crăciunul anul acesta, spunea Sabine, ea nu-și putea închipui. Și cum îi mergea lui Helmut? Să spună sincer! Mai are ameteți? Vine neîntârziat la el, serios, ea știe unde e locul ei, de ajutat nu-l mai poate ajuta pe tatăl ei, nu mai poate decât să-l lase să zacă, aici. Și Lena? Da, Lenei îi merge cel mai bine dintre noi toți. Și Juliane? Face progrese. Din păcate însă nu s-a răzgândit: vrea în Brazilia. Dar de ce tocmai în Brazilia, întrebă el. Nimeni nu știe asta, a spus Sabine, ca și când era vorba de o boală, a cărei cauză este încă neelucidată. Tocmai în Brazilia, a spus el. Și Otto? Nu mai poate să stea întins. Probabil inima, totuși. Acum stă tot timpul cât mai vertical cu putință. Dar atunci îi alunecă înainte picioarele din față, atunci trebuie să se adune la loc, și atunci îi alunecă iarăși totul în toate părțile. Și aici începe o luptă. A spus Sabine. Bine, Sabine, a spus el și s-a despărțit de continentul

agoniilor. Trebuia să se ducă la prietena lui de Angora. Ea strălucea din nou roz-roșu din profunzimile grădinii. A trebuit s-o obișnuiască cu faptul că acum venea jos, ce-i drept, desculț, dar în papuci. După furtuna aia tropicală nu se mai făcuse atât de cald. Ea însă nu s-a lăsat înaintea el să nu iasă din papuci și să răspundă cu piciorul la insistențele ei. Ea avea dreptul să aștepte asta. Ei doi erau un cuplu. Dinspre casa cu mopșii a venit un golan de motan bătrân și răpănos. Lacom, jegos, părea experimentat. Așa că Halm a trebuit să rămână până când prietena lui a mâncat și a băut. Cotoiul ăla uriaș, aventuros de jegos și cu părul mai degrabă scurt venea din ce în ce mai aproape. Halm l-a gonit. Ți-a fugit, dar nu în direcția casei cu mopși ci spre ușa terasei, pe care Halm o lăsase deschisă. Dacă cineva avea voie să intre, atunci numai pisica lui. Prin urmare, Halm face o mișcare rapidă în direcția ușii, în felul acesta o sperie pe-aia mică a lui, ea sare-ntr-o parte, tot în direcția ușii, el însă nu vede asta, doar e concentrat pe javra de cotoi, pe care trebuie să-l prindă sau să-l gonească; abia când a călcat cu talpa papucului pe ceva moale și a răsunat țipătul, a știut că a călcat cu talpa dură a papucului pe aia mică a lui. Și dusă a fost, jos în iarbă, apoi a dispărut. Nu a putut să aștepte. Cealaltă stăpână a lui voia să știe vineri, despre care dintre aceste personaje șezând pe verandele, pe caii sau prin căruțele din districtul Yoknapatawpha ar fi cel mai ușor de scris o compunere. Lui Halm, toate câte erau în cartea asta i se păreau minunate. Mai aproape de Homer decât de el însuși. Nu mai reușea să-și scoată din cap personajele astea care mestecă, scuiță, speculează. Și înaintea atât de greu cu cititul. Visul lui despre înțelegere, fără să traducă, a fost pus la grea încercare. El nu mai citea numai pentru cea care-i dăduse comanda. El călătorea, cu cartea asta a lui Faulkner, tot mai adânc în America. Pielea asta prăpădită, subțire și stridentă a prezentului nu era nimic prin

comparație cu această măreție a trecutului. Trebuia să-i fie recunoscător fetei. Fără ea, nu ar fi pătruns până la eroul acesta mai degrabă visător decât activ al ținutului Mississippi. Oare nu ședea chiar ea în ora lui de conversație la fel de inactivă ca unul dintre personajele astea? Nu deschidea niciodată gura, își trăgea întotdeauna piciorul drept în sus și-l așeza peste genunchiul stâng, își cuprindea încheietura cu mâna și se uita la cel ce vorbea, și nu ai fi putut să spui dacă auzea ce spunea ăla. Ea se uita, ca și când era de ajuns să te uiți la cineva. Dar ce personaj să i se recomande din covorul acela de personaje desenate de același praf și același soare? Personajele astea erau, toate, la fel de mari. Nu există mici și mari. Că lucrurile stăteau așa, fără ca asta să fi trebuit să fie spus, i se părea american. Dar pe urmă, după pagina 102, apărea un personaj care modifica atmosfera. Labove, muncitor la cherestegerie și la mica fermă a tatălui și, din ce câștiga, student la Oxford, la 40 de mile distanță. El vrea să ajungă departe, în politică, guvernator vrea s-ajungă, este însă încă din timpul studiului îmbrobodit să se facă profesor în satul din roman. Cinci ani rămâne acolo, examenele la Oxford le-a luat demult pe toate, ar putea să fie deja avocat, dar rămâne. Din cauza Eulei. El e profesor. Până la urmă încearcă s-o violeze în sala de clasă, nu reușește, acum, el dispare, pentru totdeauna. Dar romanul nu e interesat de Labove ăsta, ci de Eula, care molfăie cartofi dulci reci, fiica veșnic placidă a lui Mr. Varner, cel mai avut om, care fie că se lasă purtat prin zonă de un armăsar gras, fie că – ceea ce-i place și mai mult – zace într-un hamac de unde domnește un pic. Dar Eula primește de la profesorul de două ori mai vârstnic decât ea, Labove, nume care altminteri nu apar pe aici. ăla o vede pe ea ca Venus, pe sine ca Vulcan și așa mai departe. Cei cinci ani se transformă într-o singură tendință ascendentă, într-un val care ajunge la orice înălțime, care apoi se prăvălește în jos

rece, vertical, dur într-o singură frază: „Stop pawing me”, she said. „You old headless horseman Ichabod Crane.” Pentru a o face pe această Eula, cu indolența ei mitică, această molfăitoare de cartofi comandând prin pasivitate, mare, supradimensionat de mare, demențial de mare, este construită existența ambițioasă, bazată pe renunțare și rezistență, folosind fiecare zi și nopți fără scrupule pentru scopul propus, a lui Labove, care, de îndată ce apar în cadru sânii grei ai Eulei, e smuls într-un vârtej uterin care-l macină și-l zdrobește pur și simplu. El mai apucă să-i șoptească, în timp ce se luptă cu ea, un talmeș-balmeș de poezie greco-latină și de cuvinte necuviincioase din Mississippi. Dar el îl aruncă la o parte de pe ea și pe jos și-i spune această unică frază: „Nu mă mai tot frământați, bătrâne cavalierist tâmpit Ichabod Crane”. Labove era mai mult slab decât ațos, la asta face aluzie *Crane*, care înseamnă atât *cocor* cât și *macara*. *Ichabod*, spun cărțile, un nume masculin ebraic, ar avea însă în graiul popular putere adjectivală, însemnând *inglorious*, așadar *demn de ceartă, rușinos*. Așadar, Labove aude: Nu mai tot trageți de mine, porc de cocor cavalierist bătrân și tâmpit.

El însă aude totuși *headless*. E drept că asta înseamnă *foolish*, *stupid*, dar cum de ajunge asta aici? E o întrebare pe care trebuie s-o pui unei femei. Halm a sunat la Joyce Ackermann și în câteva minute a aflat că Eula a lui Faulkner luase cuvântul de la Washington Irving. În *The Legend of Sleepy Hollow* din anul 1819 cavalieristul Ichabod Crane călărea prin zonă realmente fără cap. Halm nu a putut să traducă asta. El avea să-i propună lui Fran să scrie despre Eula. Eula e mai mare decât Labove. Labove e acolo numai ca s-o facă mare pe ea, pentru ca efectul să fie cu atât mai îngrozitor atunci când ea, după alte asalturi masculine, trebuie să ajungă nevasta arivistului Snopes, insul acela ca o moluscă și care se răspândește la fel ca mușegaiul. În dimineața următoare, Roy

Kinsman l-a apucat de braț, l-a dus de-a lungul coridorului până la biroul lui Leslie Ackerman, l-a sunat de acolo pe Rainer și i-a spus să vină imediat până la Leslie. Celor adunați le-a spus: Ei erau cei care-i mâncaseră tot și băuseră la el până-l sărăciseră, acum el aștepta în fiecare săptămână invitația, ca să se poată răzbuna măcar pe unul dintre ei. Leslie era la rând. Bine, rămâne pe sâmbătă. De fapt, Halm voise să iasă cu Lena cu mașina. Skat-ul avea prioritate. Carol a suspinat dureros. Cum putea ea, când o apuca sila, să-și dezgolească dinții ăia bombați înainte! Până când îngropa apoi întreaga splendoare în spatele puternicei buze inferioare. Buza inferioară a lui Rainer, dimpotrivă, atârnă din ce în ce mai mult în jos. Dacă stăteai mai aproape de el, îl auzeai cum găfâie. Dacă-l întrebai cum mergea cu *înțelegerea textului la Schubert*, vârful limbii lui atât de neliniștit între dinți devenea deodată foarte liniștit, apoi Rainer dădea din cap aprobator, ca și când ai fi pus o întrebare la care trebuia să răspundă cu DA sau NU și astfel el răspundea afirmativ la această întrebare. În vinerea dinaintea sâmbetei de skat, fata i-a mai făcut o vizită în cavoul cu neon. Dușul de gheață devenise între timp o blândă dâră de Fohn, așadar nu mai era nevoie de pulovăr și fular. Desenele copiilor în schimb îi aminteau zi de zi de afișele de la Neuschwanstein, cu care voise să se apere de ele.

În vinerea asta, în *Gazette* erau două titluri principale: violatorul fusese prins în sfârșit – șuvoaietele de ploaie care înmuieră pământul îi fuseseră fatale –, și Senatul Universității condamnă cu toată severitatea orice tip de relații amoroase între profesori și studenți. *Romances*, așa se numeau relațiile astea. Erau citate statistici ale Universității Harvard, care arată că 34% dintre studentele de College și 47% dintre studentele de la universitate se confruntau cu sexual harassment. Poftim, dacă e posibil, 34% dintre undergraduates! Oricum, domnilor frați de skat, chiar atât de

neobișnuit nu ar fi. Abstracție făcând de faptul că el nu a ajuns atât de departe. O temă de conversație nu a îndrăznit să facă din asta. A preferat s-o lase pe Carol în ora liberă să-i explice cum stau lucrurile. Ea i-a făcut semn spre căsuța lui. Acolo se afla deja un fel de prospect, tipărit policrom și dramatic, folosind la lămurirea despre și lupta împotriva acestui sexual harassment.

Uite că iar ați avut noroc, că n-ați ajuns să fiți prea îndrăzneț cu mine, a spus Carol. Fiindcă era și ea inclusă în această atotcuprinzătoare campanie pentru puritate, ca patrimoniu feminin demn de a fi protejat. Dar ceea ce-și permitea el cu Fran –, ei bine, ea nu avea să-l denunțe, cu toate că prin asta el prepara un caz ce intra în cele 34% de hărțuială a undegraduatelor. Ce înseamnă *a prepara*, a întreat el fără pic de umor. Ei îi făcea plăcere să-i citească asta. Dacă ea interpreta corect ceea ce ea vedea fără să privească, în clipa de față el nu era încă destul de departe pentru o *forma! grievanceprocedare*, dar... moment... a ajuns la paragraful care cuprinde cazul lui: an informai pregrievance complaint resolution process. Așadar așa ceva s-ar putea declanșa împotriva lui în orice clipă. Consideră ea. Singura pe care a hărțuit-o aici ar fi ea, aștepta denunțul ei, a spus el. Da, de la ea se așteptau numai fleacuri din astea, a spus ea, tot timpul ea trebuie să facă poliție, când colo i-ar plăcea mult mai mult să fie infractoare sau cel puțin victimă. El a întreat-o de părinții ei. Mâine, când el se duce la orgia domnilor, ea se va afla din nou în Mendocino. După șaptesprezece ani de cărat bărbatul încoace și-ncolo, pe maică-sa o dureau brațele. Cu toate că tatăl cântărea acum într-adevăr numai 91 de pfunzi. Americani! Halm era bucuros că putea povesti că și Sabine a lui se lupta la fel în timpul acesta. Drum bun până la Mendocino și înapoi. Adieu! Dragă Carol! Apoi cât mai repede cu puțință-n birou. Tocmai când citea în manifest în câte se putea împărți hărțuirea sexuală a

studentelor de către corpul profesoral, ea a intrat mestecând. Bineînțeles că din nou în cizmele alea, care cădeau în ele însele de moi ce erau. Cea mai rafinată bluză de mătase gri-argintie sub o mult prea fină jachetă neagră la două rânduri. Lohengrin și lebedă în aceeași persoană. Și pe urmă a început din nou să-și arunce părul dintr-o parte într-alta, pentru ca apoi el să curgă treptat de la sine înapoi în poziția inițială. Labove înnebunise. Și când înnebunise, el știa că tocmai era pe punctul de a înnebuni. Și deja nu mai putea să facă nimic. Iar apoi Eula a numit prăbușirea lui Labove în Mahistrom-ul ei pur și simplu FRĂMÂNTAT sau MÂNGÂIAT. Labove își putuse închipui, atunci când a privit-o pe Eula, că o va răni în așa fel încât să-i dea sângele. Labove nu avea încă treizeci de ani. La douăzeci de ani, sugrumatul e soluția extremă. Așadar, înainte ca el să-i propună ceva, i-ar plăcea să audă de care dintre personajele acestei tapiserii de personaje s-ar simți ea atrasă. Fata a strâns un pic din buze și a spus: Labove. Ah, a spus Halm, Labove, de ce tocmai el? Ea îl găsește atrăgător pe Labove. Ea nu a mai auzit niciodată de cineva căruia să-i fie atât de greu să-și facă posibil studiul. Fermă, joagăr, munci terestre la college, fotbal, muncă didactică într-un loc absolut jalnic, patruzeci de mile distanță față de universitate, să predai la elevi între șapte și nouăsprezece ani, într-o SINGURĂ clasă. În sfârșit a trecut de toate. Ar fi ajuns avocat. Cariera ar putea să înceapă. Cât se poate de abrupt. El vrea să ajungă guvernator. Atunci întinde mâna după fată. Știe de mai mult timp că e pierdut. Odată și-odată are să fie atât de nebun încât să întindă mâna după o fată ca asta. După care totul se va fi sfârșit. Cariera. Viața. Gata. Totul va fi fost în zadar. Respectiv pentru fata asta. Ei îi impunea asta. Într-un fel. Halm a spus: Da. Bineînțeles. Dar Labove este doar un personaj secundar. Cum vă place Eula? Eula i se pare bună, cel puțin câtă vreme e acolo Labove. Fără

Labove, Eula nu mai e la fel de atrăgătoare cum e cu Labove. Găsește ea. Dar, spune el, Eula este totuși chintesența întregului destin feminin istoric și preistoric. Mai întâi preaplinul puterii feminine, apoi exemplara și jalnica soartă feminină, despre asta s-ar putea scrie atâtea! Ea, fără niciun efort: De ce nu de la început despre Labove. Îhm, spune Halm. Studies of rapists have shown that the destruction of what was desired stops the desire. Spune ea surâzând. Halm a privit-o în ochii aceia ai ei care-i erau la fel de familiari ca ai lui. Ce vreți să spuneți cu asta, întreabă el. Ea ridică din umeri. Nu mai spune nimic. Fiindcă el nu știe ce să mai spună, spune, dacă ea a citit că rapist-ul de aici ar fi fost prins. Ea: Dacă el citise decizia aia idioată a Senatului despre sexual harassment. El dă din cap că da. Ea spune: Când își va fi terminat treaba pentru clasa de operă, avea să înceapă să scrie despre Labove, poate avea să aibă întrebări, pentru Halm, referitoare la violator, dacă avea voie să i le pună. Oricând, a spus el moale. Când făcea chiar și cea mai mică mișcare, lumini argintii alergau peste bluza ei rafinată. Iar solemnele uși batante ale jachetei ei se legănau. Dacă el avea timp marți seara, a întrebat ea. I-ar face plăcere să meargă cu el la operă. Nu la aia adevărată, din păcate, profesorul ei de operă prezenta marți seara *Walkiria*, o reprezentație de la Bayreuth, pe casetă. Steiner Auditorium, la șapte, sala 96. El s-a purtat ca și când nu ar fi nimic deosebit, să fie invitat de ea, seara, lângă ea, în întuneric, ca să asculte *Walkiria*. El a spus: Marți? Săptămâna viitoare? Un Mhmmmm lung. Joi, profesorul Mersjohann zboară la Houston, la simpozionul despre muzică și poezie. În cazul în care Rainer nu ar mai dramatiza, venind cu cine știe ce pretenții, cum ar fi de pildă să-și încerce pe Halm prelegerea lui despre *Înțelegerea textului la Schubert*, în cazul în care nu ar mai apărea obstacole de genul acesta, va veni, chiar cu plăcere, *Walkiria*, de ce nu. Din clipa în care ea

rostise această invitație, el nu s-a mai gândit s-o violeze. Dar, după ce ea a plecat, a fost din nou cuprins de sentimentul că a făcut totul pe dos. O lăsase să plece. În el s-a iscat o ceartă ca niciodată până atunci. Cine a lăsat-o să plece? Tu! Ce-ar fi trebuit să fac? Să o violezi. Să o hărțuiești, cel puțin. Why didn't you harass her! Dumnezeule, și ea a mai și răs special de decizia idioată a Senatului. Îl admiră pe Labove! Și nici chiar Eula nu a țipat, atunci când Labove a încercat să o facă. Da, pentru că ei nu i s-a părut necesar. Dar nici măcar nu a depus plângere împotriva lui. Ceea ce pentru Labove echivala cu a-și pune-n joc întreaga existență, pentru ea era ceva ce nici măcar nu merita să fie menționat. Dar fata îl admiră totuși pe Labove, nu pe Eula. Ea admiră acțiunea, curajul, riscul, nebunia. Dar Labove chiar avea nebunia asta, ție-ți lipsește. *He was mad. He knew it.* Tu ești normal. Și tu știi asta. Asta era o revelație îngrozitoare. Una devastatoare. Această incapacitate de nebunie! Această frică! Nu frica de pedeapsă! Sexual harassment... ridicol. Lui nu-i era frică decât de fraza: Stop pawing me. Fraza asta, spusă de ea, se teme că nu o putea suporta. Aici ar trebui să reacționeze altfel decât Labove. Mâinile lui se gândeau la un gât. Dar gâtul plecase. Poate că ea simțise, ce se petrecea în el, din cauza asta propusese la iuțeală seara de marți, într-adevăr, propunerea asta rezolvase totul. Nu era cine știe ce artă, să amâni totul pe marți seara. Minunat, să trăiești cu gândul la această seară de marți. O perspectivă cum nu mai avusese niciodată. Oare de ce nu acceptase fără rezerve, deschis?! De fapt, el spusese că poate venea, poate nu venea. Era greșit. Dar nu împiedica nimic. Și nimeni nu-l mai putea împiedica pe el acum. Nici zece Raineri Mersjohann! Suspendarea spiritului în absența rușinii e plăcerea, care se dezlănțuie, înainte de asta, plăcerea e mincinoasă, criminală, însetată de sânge, asasină, lipsită de scrupule, primitivă, crudă, imprevizibilă. Să sperăm, a

gândit Halm. Abordase el oare vreodată o fată, o femeie? Oare lăsase el vreodată să se înțeleagă o intenție, înainte ca semnele femeii să-l asigure că, dacă se apropia de ea, nu va fi refuzat? Pentru alții, în vremea copilăriei și a tinereții asta nu fusese o problemă, ei le abordau una după alta, până când dădeau peste una cu care ținea. El, dimpotrivă, fusese în mod evident dintotdeauna stăpânit de închipuirea că a fi respins era ceva de nesuportat. Tocmai de aceea, de îndată ce a avut-o pe Sabine, și specializarea lui de-a dreptul radicală asupra acestei femei. Sabine era totul pentru el și totul pentru el era Sabine și în afară de Sabine nu era nimic. Ah da, Nicole Klingele. Iar când a chemat-o Schloz-Klingele, îl smulsesse de braț în foaier, atât era de avidă să i-l prezinte pe soțul ei frumos și mustăcios și pe el soțului ei. Scuuumpii strigase ea. Sunase, de parcă tortura cuvântul. Deci acesta era profesorul ei preferat... O scenă care conținea tot ce poate fi mai penibil. Chintesența autogonflării în mătase roșie. Și cu câțiva ani înaintea acestei scene, el crezuse timp de două săptămâni, zi și noapte, că nu putea, că nu avea voie să trăiască fără această Nicole. Să se gândească acum, ce făcuse el în acele paisprezece zile și nopți, asta ar fi putut să-l lecuiască. Nicole nu era tocmai neînrudită cu Eula. O noapte întregă se luptaseră, într-un hotel din Baden-Baden. Nicole trebuise să cânte acolo în fața unui violonist. Brahms. Ceva cu un nume de femeie. Agathe? în afara t-ului, Brahms a putut să folosească toate literele ca note. O și compusese pe undeva pe acolo prin regiune. În prima jumătate a nopții, Halm o numise pe Nicole Agathe. Ea voia să se facă violonistă. După audiția care nu avusese efectul dorit, venise în acest hotel, era atât de speriată din cauza paturilor obosite, de fotoliile tocite, de tapetele murdare cu flori roșii, că el s-a dus imediat la recepție și l-a rugat fierbinte pe portar să-i recomande totuși altceva. Da, dacă vreți ceva clasa-ntâi, a spus portarul, noi

suntem clasa a doua. Halm nu a spus: Ba sunteți clasa a patra. El știa că fiecare trebuie să se poarte în așa fel, de parcă el s-ar încadra într-o altă categorie decât o făcea restul lumii. Râzând, s-au lăsat să cadă pe patul din hotelul de *clasa-ntâi*, care din fericire nu era de clasa întâi. Pe urmă a început o partidă de trântă de zece ore și o mie de reprize, pe care a câștigat-o Nicole. Primele cinci sute de reprize, reprizele Agathe, au fost palpitate. Deoarece se lupta cu o fată de nouăsprezece ani într-un hotel din Baden-Baden, totuși luxos pentru criteriile lui, într-un pat, care nu putea folosi doar la închis ochii și la adormit, deoarece această fată aproape că-l provocase să o-nsotească și înnopteze împreună – el, cel puțin, la o cercetare prudentă, nu putuse interpreta decât în acest fel informațiile pe care i le dăduse ea fără ca el să i le fi solicitat –, deoarece se dezbrăcase până la a nu mai avea pe ea decât o fâșie textilă nici măcar cât palma de lată, deoarece îl trăsese spre ea pe profesorul ei și-l sărutase într-un mod, pe care el fusese nevoit să-l ia drept o invitație la absolut tot, deoarece și lui tot scuuumpi-i zicea, el a crezut că, deși vocabularul ei nu ar fi trebuit să-i placă, acum era pe cale să-nceapă cea mai uluitoare noapte din viața lui. Încă mai știa asta, avea s-o știe – din păcate – câte zile va mai avea, că el, atunci când găsisese loc între sânii ei generoși, gândise: e tot ce poate fi mai sublim de frumos, din ce-ți va fi dat să trăiești. Acum e marfă. Asta gândise el, folosind jargonul elevilor. Dar în cea de-a doua serie de cinci sute de reprize, în reprizele Nicole, treptat, îi devenea din ce în ce mai clar că nu participa la un aperitiv minunat preparat pentru o mâncare principală și mai minunată, ci că domnișoara Klingele voise ca totul să se rezume doar la aperitiv. Asta, pe de altă parte, nu mai voia să intre în creierul lui, sau el credea că el nu avea voie s-o lase să-i intre în creier –, în orice caz a continuat să lupte, și cu cât continua el să lupte, cu atât era mai clar că nu era vorba decât de lupte. Și tocmai

aici a pierdut. Domnișoara Klingele era aproape mai mare decât el și considerabil mai puternică și era lipsită de scrupule și – după percepția lui – nu era fair: corporal și spiritual. Prin comentariile de-a lungul nopții ea i-a transmis o imagine despre valoarea fecioriei la o fiică de milionar din Stuttgart. El trebuia în sfârșit să priceapă: prea scumpă, pentru a fi sacrificată într-o doară unui profesor de germană chiar dacă foarte stimat. Papa avea un magazin de mașini pe care era evident că-l conducea cu mult mai mult decât cu pasiunea afacerilor. Marca lui era confesiunea lui. Despre bani, la ei nu se vorbea. În fiecare an mașini și mai desăvârșite –, asta era, pe lângă fericirea și cariera unicei lui Nicole, sensul vieții pentru domnul Klingele. Domnul Klingele cel venerat de către fiica sa era un om credincios, credincios mărcilor, credincios familiei, credincios lumii. După noaptea asta, Halm ar fi putut să scrie biografia lui Klingele. Pe când se crăpa de ziuă, Halm ar fi trebuit să fie de fapt recunoscător că, timp de o noapte întreagă, avusese voie să atingă și măsoare întrupările lui Klingele și valoarea lor. Nicole l-a somat destul de direct la o astfel de recunoștință, în numele orgoliului ei de familie. Cine mai beneficiase de permisiunea de a i se apropia atât de mult ca el! Ea i-a enumerat. Erau exact cinci. El, al șaselea. Dacă, după această bătălie pierdută încă de la început, nu ar fi simțit diferite dureri ascuțite în interior și în exterior, i-ar fi mărturisit cu plăcere și emoție această recunoștință celei pe care abia acum știa s-o prețuiască în deplina ei inocență. Dar el nu era într-o stare prea bună. El a insistat să plece. Fără mic dejun, a rugat-o. Cât mai repede cu putință acasă, la Sabine. De acum înaintea invulnerabil. Mai invulnerabil decât Siegfried după ce s-a-mbăiat în sângele lui Fafnir. Nicio frunză de tei nu-l ferise de cauterizarea totală prin Nicole. Era invulnerabil de jur-împrejur. Și când, după scena cu scuumpii din foaierea operei, o făcuse pe Sabine părtașă la toată

istoria, se putea considera ca și salvat. Și acum? Marți, din nou o scenă la operă... Nu, s-a terminat, gata, amin. Nu ai voie să aplici la Fran Webb ceva ce-ai învățat pe Nicole Schloz-Klinge. La balul școlii, Nicole îl provocase la dans, dansase cu el în așa fel, încât fusese nevoit să se considere un maestru dansator rămas nedescoperit o viață întreagă. Sabine nu-l însoțise la acest bal al școlii. Devenise demult imposibil ca un profesor să danseze așa întruna și-ntruna cu o elevă. Și dacă el și Nicole, atunci când nu s-au mai putut ține, nu ar fi răsturnat, dansând, o masă, probabil că nu s-ar mai fi putut opri niciodată. Nicole purtase ceva verde deschis, supraetajat, bogat în volane. Unui Kiderlen nu i s-ar fi putut întâmpla una ca asta. Mai mult nu era de spus despre asta. Sabine era informată, și asta e expresia desăvârșită pentru sfârșit. Te rog, fără niciun fel de influențe ale cine știe căror trecuturi asupra serii de marți! O dată, măcar, o seară așa cum e ea! O singură dată fără toate acestea momente de răscruce care-i bântuie trecutul, paralizante, neducând decât la zădărniciere! Marți seara avea să fie timpul prezent ca atare! Prezent pur! Trecutul și viitorul, aceste forțe eminentemente destructive, sunt în pauză marți seară! Sus cortina pentru *Walkiria*.

Mai înainte, însă, mai e și seara de sâmbătă la skat la Leslie Ackerman. Halm a mers cu mașina până la casa stil Hänsel și Gretel și Tudor din Strada Euclid, Rainer i-a înmânat cheile de la Chevy. *The Chevy mart can*, și-a spus Halm și s-a supărat la gândul că zi de zi conștiința lui se umplea tot mai mult cu texte publicitare. Era prea slab pentru spoturile și textele TV. La ce anume cugeți, a întrebat Rainer. Am scris o carte despre Nietzsche pe care nu o vrea nimeni, a spus Halm, și în clipa asta tocmai înțelegeam de ce. Felicitări, a spus Rainer.

Dincolo de Orinda drumul urca abrupt, pe urmă cobora imediat

la fel de abrupt, apoi venea o fâșie de asfalt care urca mai degrabă perpendicular decât doar abrupt, 100 de metri poate, și sus pe platoul din vârf înverzit ca o oază locuiau Ackermanii. Încă un home festiv specific clasei de mijloc. De astă dată mai înainte de toate prin porțelan. Pretutindeni porțelan. Rame și rămute, porțiuni de expunere pentru porțelan fie ieșind în afară, fie amenajate în nișe. Ai la ce te holba, hă, a spus, maimuțărind accentul din Stuttgart, münsteranul Mersjohann. Leslie, arată-i altarul de taină, i-a spus el stăpânului casei. Acesta a refuzat sfios. Trofee sportive sunt obiectele cu adevărat sfinte în această casă, a spus Rainer. Halm a spus că, în afară de Neuschwanstein, el nu cunoaște nimic care să se situeze la fel de sublim ca această casă pe colina ei californiană. Joyce, tânărul cap de femeie moartă încadrat de cozile groase și blonde, a spus că această casă fusese construită aici sus de fostul președinte al Partidului Comunist Californian. Ăla voia să se știe în siguranță. Împotriva KGB-ului, a spus, lăsându-se-n genunchi, Leslie. Dar atunci de ce-a vândut-o? a întrebat Halm. Nevastă-sa a făcut alergie la iarbă, a spus Leslie. Ceea ce s-ar explica prin faptul că teoreticienii arendeii s-au înstrăinat de grass roots, a mormăit Rainer.

Jucau într-o cameră care era deschisă spre aceea în care Joyce stătea aplecată asupra lucrării ei de doctorat despre hermafroditismul literar. Ea auzea tot ce se vorbea. Asta nu a atenuat câtuși de puțin limbajul fraților duri. Și-au dat drumul încă din clipa înmânării vinurilor aduse. Tocmai își asumase Roy încă o durere Schumann-Heine, care nu avea loc decât într-un sicriu uriaș, iar acum spunea, când Rainer a predat cele două sticle ca Lacrimi ale Muntelui: Astăzi îți bei tu singur pișatul tău studentesc. La care era neapărat necesar să facă și Roy un efort: Astăzi nici măcar nu a mai lipit etichete de preț furate pe prada lui, ia uite, necruțătoare

sinceritate: doi șaptezeci, trei cincizeci. Roy: Trei cincizeci e falsificat!

Halm a pierdut din nou. Cei trei duri urlau și făceau mișto. Roy a concretizat: Și când te gândești că Helmut ar trebui să facă economii acum, ca să-și poată permite cel mai bun avocat la procesul lui. În semestrul acesta, în campus, Halm se scria cu h de la harassment. Joyce a intervenit și el repede de alături: Asta-i o porcărie, vrea omul să-și facă și el o dată de cap într-un campus californian, și nimerește tocmai într-o campanie din asta de castitate. Eu mă bucur deja că nu e el rapist-ul, a spus Rainer încet ca pentru sine. Halm râdea cu ei cât putea el de bine. Pe urmă a încercat să se sustragă. De fapt, cum e corect, to harâss sau to hârass? Să-i dăm omului o mână de ajutor, a spus Leslie. La școala lui, în Seattle, Oregon, un elev pronunțase greșit cuvântul și profesorul a spus că assignment-ul acestui elev – tema pentru acasă, a suflat Rainer – era ca până la ora viitoare să lămurească cum e cu pronunția acestui cuvânt. Elevul, la ora următoare: I looked under harâss and found it is pronounced hârass. Prima intonație, Leslie a pronunțat-o în așa fel încât să se audă her ass. Joyce, în continuare de după ușă: Dacă această campanie ar fi avut loc pe când ea studia la Leslie, ar fi luat sfârșit fie cariera lui, fie romance-ul. Când ea a venit pentru prima oară la ora de consultații a lui Leslie, ca să discute cu el lista lecturilor, el s-a uitat la ea cam ciudat și i-a spus: You know better than I which of your gaps are to be filled. Ei bine, în clipa aia ea nu-și închipuise că găurile ei puteau fi umplute cu lecturi, a spus Joyce. Între cozile groase și blonde se face o legătură corectă prin intermediul ochelarilor blonzi, a gândit Halm. Ajunseseră la Auster și la femeia lui chicano. Cum arată, când el își așază mâna lui atât de plină de pete de bătrânețe, că pare o uniformă de camuflaj, pe brațul ei imaculat. El are patruzeci și unu de ani avans, a spus Roy. Halm nu era sigur dacă nu cumva, cu reportajul lor despre Auster, îl vizau de

fapt pe el. Leslie a spus că cei douăzeci și unu de ani dintre el și Joyce fuseseră aproape dublați de către Teddy Auster. Rainer a spus că Leslie vorbea despre asta ca și când era vorba de săritura în înălțime. Dă-mi four bubs, i-a spus Roy lui Leslie, care dădea cărțile. Trebuie să-i ceri lui Joyce, a spus Leslie viteaz. Joyce a râs.

Halm a început să-și dea silința. Ceilalți îl apreciau mai mult atunci când ei pierdeau decât atunci când el lua inițiativa plin de curaj și pierdea joc după joc. La urmă nu mai avea de plătit decât 1 dolar și 23 de cents. Rainer, dimpotrivă, i-a plătit numai lui Roy 4 dolari și 17.

În fața casei Hänsel und Gretel, Rainer nu l-a lăsat pe Halm să treacă în Volvo. Halm a trebuit să-l însoțească în casă. În jos, la etajul lui Rainer. Elissa și Lena erau la party-ul de închidere al ultimului curs al anului. La un moment dat, în cele paisprezece zile care urmau, Elissa avea să dispară. Spunând că îl va căuta pe Jamey. Și când te gândești că Jamey îi adresa toate vederile lui, nu Elissei. Tocmai sosise o vedere cu aniversarea a 120 de ani de la *Gettysburg-Adress* a lui Lincoln. Și anume, din Gettysburg, Pennsylvania. Acum trimite tot mai des salutări cu ocazia unor sărbători naționale. De cele mai multe ori, din locurile în care avea loc ceea ce tocmai se sărbătorea. Acolo l-ar putea găsi pe fiul ei... Dar ea nu-l caută pe fiul ei. Ea se caută pe sine. În paturile unor negri și chicanos... Halm nu putea să-l părăsească pe Rainer așa. Deodată Rainer i-a luat mâna lui Halm, a strâns-o și a spus că trebuia să-i facă o propunere: Halm putea să rămână aici. Avea el să-i facă rost de un post. Problema pensiei încă se mai putea pune în așa fel, încât Halm să nu piardă nimic. Halm s-a gândit pe loc la seara cu Walkiria. Rainer l-a surprins îndată din nou: Știa că Sabine era împotriva Californiei. Dar Halm trebuia oricum să plece de lângă Sabine. Nimic nu-i mai rău decât o căsnicie din asta măcinată de lucrurile nespuse. Nu avea

nicio importanță cine rupea contractul și cine provoca ruptura, problemele vinovăției sunt de importanță secundară, la fel de insuportabilă pentru amândoi era trădarea. Ce înseamnă o crimă în comparație cu un act de trădare? Un act de caritate. În fond, o crimă nu ne modifică propriu-zis. Ea ne lasă să fim ceea ce suntem. Ea modifică starea noastră fizică, fără să se atingă de ființa noastră. Trădarea ne distruge ființa. Halm era pe cale s-o distrugă pe Sabine. Numai ruptura cea mai bruscă putea s-o ferească pe Sabine de a fi distrusă o dată pentru totdeauna de Halm prin trădare. El știa ce înseamnă să fii distrus prin trădare. Chiar dacă i-am ucide pe cei ce ne distrug, asta nu mai ajută la nimic. Ceea ce ei au distrus, rămâne distrus. Asta le salvează lor viața, distrugătorilor. Doar nu ar fi avut nimic împotriva dacă Elissa își lua din când în când un negru în pat, dacă ea i-ar fi spus asta de fiecare dată, înainte, desigur, pentru ca el să se fi putut declara de acord, ca totul să poată fi în cea mai bună regulă, acord între persoane. Cu trădarea nu există acord. Ea nu are niciun pic de considerație pentru tine. Și te mai și consumă. Ascultă asta. El a apăsător o tastă, o bandă de magnetofon s-a pornit, s-a auzit vocea Elissei. Ea spunea că tot ce spunea ea acum, spunea la dorința soțului ei. Că de fapt el nu-i lasă nicio altă opțiune. Că el o obligă să relateze cu precizie cum ajunsese la contactele ei extraconjugale. Când, de câte ori, unde, cum. El voia să știe tot. În viitor voia chiar să știe dinainte. Așadar, începea cu trecutul. Rainer a oprit banda. Auzi, a exclamat el, ai auzit-o! Ea, care a încălcat legea cu premeditare, produce, de îndată ce i se oferă prilejul să mărturisească, impresia că i se fac lucruri îngrozitoare. Atât e de insensibilă. Ea, care face toate astea, este cea care suferă. Vorbește de parcă ar fi amenințată cu pistolul. Ea nu știe din principiu care sunt exigențele pe care trebuie să le ai de la o relație pentru ca ea să fie o relație. E o duhoare insuportabilă în sufletul acestei femei. Tu poți să

crezi altceva, dar nu cu totul altceva. Sau vrei să trăiești zi de zi în murdărie, aer închis, minciună, perfidie, viclenie, josnicie? Iată ceea ce produce metabolismul unei relații trădate: murdărie, aer închis, minciună, perfidie, viclenie, josnicie. Zi și noapte. Nu mai poți face față la așa ceva. Las-o pe Sabine să plece, ca să ieși din lumina murdară. Salveaz-o pe Sabine, elibereaz-o din căsnicia asta lipsită de bucurie. Încă mai pare cu puțință, tu aici, Sabine în Sillenbuch. Înșelăciunea e și sinucidere. Așa că renunță. Rămâi aici. Începi în așa fel, încât să nu mai trebuiască să-ți fie rușine. El a încurajat-o pe Elissa să facă mărturisirile de pe bandă, ca să nu mai trebuiască să-i fie rușine. Tonul înota în alcool, dar fiecare frază suna inatacabil, venea din pură convingere. Când se crăpa de ziuă, Halm cobora drumurile înguste și abrupte din Yosemite-steps și a încercat să vadă dacă e în stare să reproducă, literă cu literă, Yoknapatawpha fără să deschidă cartea. Nu mai ploua. Cine-l pusese pe asta să vorbească așa acum? Halm nu se putea gândi la nimic care să-l despartă de Sabine. Tot ce gândea, el nu putea să nu gândească în acord cu Sabine. Trebuia să învârtă și să răsucescă totul în așa fel, încât să fie acceptabil și pentru Sabine. Ceea ce Sabine nu putea accepta, el trebuia, atunci când apărea în gândurile lui, să respingă. Asemenea gânduri nu aveau voie să existe în el decât ca gânduri respinse, neavizate. Dacă simțea ceva care ar fi rănit-o pe Sabine, dacă ea ar fi aflat, el trebuia să se împotrivescă să mai simtă ceea ce simțea. Cu toate astea continuă să simtă la fel. Dar cel puțin era împotrivă. Ceea ce desigur nu era chiar o plăcere. În felul acesta își obținea, prin fraudă, echilibrul. Acum o suna pe Sabine. Între ei se afla noaptea, pe care el unul o avea în urmă, ea înainte. Cel mai mult i-ar fi plăcut să vorbească la telefon fără nicio reținere. Dar Sabine tocmai se întorsese de la spital. Pe tata Gottschalk trebuiau acum să-l lege de pat. De două ori a reușit să se târască afară din cameră, s-a

rostogolit pe scări în jos, două răni, una la frunte și alta la bărbie, pe care au trebuit să i le coasă. Acum o blestemă pe Sabine la fel ca pe medici și pe surori. Ar vrea acasă. Nu mai poate să mănânce nimic. Susține că medicii i-ar fi cusut esofagul. Sabine ar fi trecut în tabăra medicilor. Încercase să o scuipe pe Sabine. Sabine nu mai era în stare decât să plângă. Când a închis telefonul, Halm a fost cuprins de jenă din cauză că lui îi mergea atât de bine. Dar și dacă îți este jenă, a gândit el, continuă totuși să-ți meargă bine.

Acum, prietena lui, pisica, îl evita. Trebuia acum să spioneze îndelung, prin fața foilor neprietenoase, ca niște săbii, ale cactușilor, ale căror margini mai sunt prevăzute și cu spini, până la desigurul de bambus și în tufișurile de laur și pe sub lămâi, până să ajungă să vadă undeva licărind micul triunghi roz-roșu al gurii din triunghiul alb al feței. Când vântul făcea crengile să geamă, ea se crispa toată, gata s-o ia la fugă. Abia când Halm ajunge din nou la ușa terasei, ea vine sus și trece pe lângă el într-un arc mare, se uită mereu înapoi, ca să fie sigură că el, cel care a călcat-o, nu se apropie. De îndată ce a mâncat, dispare iarăși în grabă. Carevasăzică, necesitățile se pot rezolva și fără vreo etalare afectivă. Dar poți oare proceda la etalarea afectivă, fără să lași să-i urmeze și necesitățile? Dragă pisică, asta e tema ta pentru acasă. Mâine avea nevoie de răspuns. Mâine e marți. Oare trebuia să-și cumpere un costum nou? Hainele lui erau țișător de comune. Altminteri îi făcea bine să umble în lucrurile care, în momentul acela, făceau impresia cea mai neplăcută. Hainele care într-adevăr nu se mai purtau și care, în momentul de față, nu aveau nici cea mai mică perspectivă de a fi readuse de așa numitul val de nostalgie într-o a doua și de această dată chiar dezgustătoare actualitate, pe acestea le purta el cu cea mai mare plăcere. Acum însă îi era neplăcut faptul că pe el costumele îl făceau să arate mai gras, mai rotund și mai mic decât era. Burta îi intrase la apă. Că nu-l

deranjase deloc chestia asta acasă, îi era cu neputință să înțeleagă. Dar să apară într-un costum nou – ar fi prea mult teatru, în fond el nu avea niciun fel de text pentru un costum de aici. Umblase deja câteva ceasuri pe străzi și se uitase la costume, pe care i-ar fi plăcut să le aibă. Cele pe care i-ar fi plăcut cel mai mult să le aibă erau cele pe care le putea purta cel mai puțin. Cele pe care le putea purta, le avea deja, basta.

După masă, Halm a străbătut campusul ca pe un teritoriu aflat sub efectul unei vrăji și s-a uitat după Steiner Auditorium. Mâine voia să fie sigur în privința traseului. Steiner Auditorium se găsea și mai departe în sus decât Faculty Club. Un anunț informa că în seara aceasta studenții secției de muzică aveau să prezinte Monteverdi. Printre piesele anunțate, una se numea: *Lettera amorosa*. Halm s-a dus până acolo. De fapt, era într-o altă încăpere. Dar acum avea totuși o anumită familiaritate cu interiorul clădirii. Se putea întâmpla ca Auditorium-ul să fie la fel de ascuns ca și Fillmore Hall-ul despre al cărui caracter labirintic în manieră Wyoming-gotică apăreau lungi articole în *Gazette*. Pe când Halm aștepta, mult prea devreme, intrarea la concert, a trebuit să se uite la două fete care ședeau una lângă alta pe o bancă în hol, erau întoarse una spre alta, și care au sfârșit prin a se săruta. Această pereche emana mult mai multă prosepțime decât perechile masculin-feminine, care adeseori dădeau impresia că partenerii se făceau unul pe altul să sufere. Această pereche pur feminină își rezolva sărutatul și mângâiatul cu ușurința unui joc. Aproape pragmatic. Nu se mai sătura privindu-le pe cele două. Așa ceva nu ai ocazia să vezi decât într-o clădire în care se face muzică. În timpul concertului a citit textul *Scrisorii de dragoste* în program și a invidiat trecutul pentru licențele lui. Priviri languroase, suspine ezitante, cuvinte mormăite pe jumătate... Iar la urmă speranța că această scrisoare va fi aruncată în zăpadă și va

nimeri acolo peste o inimă de foc. Atât de umflat i-ar fi plăcut și lui să o fi spus. De fapt, cine ne-a bătut ca să renunțăm la cuvintele care spun mai mult decât se poate intenționa? Arbitrul artistic! Prin asta, Halm și-l imagina fie pe Kiderlen, fie pe vreunul dintre domnii ăia metropolitani, care poartă haine de blană în miezul verii și care, ca să justifice asta, mănâncă înghețată fără-ntrerupere. Pe unul care condamnă viața, și căruia ea îi place.

În dimineața următoare, Halm a dus din nou mâncarea afară desculț. Mai întâi a venit în fugă cotoiul vagabond, Halm l-a gonit și a așteptat-o pe-a lui. Ea a venit sus. Nu în salturi sălbatice sau chiar și numai fandosite, ci ezitând, parcă împotriva propriei voințe. Pisica reușește să ducă la capăt fiecare pas numai întinzându-se și trăgând de sine. Apoi rămâne iar încremenită în fiecare loc. Și totuși trebuie să meargă mai departe. Iar astăzi e machiată! O gură roșie ca un semnal. Atunci când se aruncă de fiecare dată pe treapta următoare în aceeași fracțiune de secundă înaintea piciorului și în același timp se mai și rostogolește pe spate, ca să-i poate întâmpina degetele de la picioare cu lăbuțele și să le tragă spre sine, spre gura ei, atunci, această gură luminează și, odată cu ea, în același roșu, luminează și pernițele lăbuțelor. Ea mușca și se apăsa și se unduia și se apuca și se freca de el ca niciodată. Așa trebuia să înceapă această zi! Bayul, în irizarea lui țipătoare. San Francisco, sub ziduri grele de nori. O vreme eroică. Fata nu a venit la ora de conversație. El a băgat de seamă cât era de nedrept să nu simți niciun pic de chef pentru mobilitatea conversației. Oare nu se afla aici Gail, balansându-se neobosit! Howard, cel imposibil de indispus! Art, cel care tăcea întotdeauna la momentul potrivit! Jeff, cel luptându-se viteaz cu oboseala lui! Cynthia, cea care privea încoace ca din odaia păpușilor! Elaine, cea care, din abundența pieptului ei, își ațintea privirea în sus printre genele-i care zbârnâiau, tremurând și-

mpletindu-se! Are dreptate Senatul cu campania lui anti-harassment. În loc să te lași animat de toți, te-ai făcut dependent de una singură. Unde e ea? Vine diseară? De Labor Day a venit doar în fața biroului tău, numai pentru eventualitatea că tu nu ai fi știut de această sărbătoare americană, într-o astfel de zi marcată de destin, totul arată de parcă s-ar întâmpla în favoarea sau împotriva ta. Faptul că nici Carol nu se afla în campus e exact cum trebuie să fie. Astăzi nu ar fi vrut să dea ochii cu ea. Că pâ râul Okra spumegă sub podul în spinare de pisică este exact ceea ce trebuie să fie astăzi. Și ce fel de oameni îi ies astăzi în cale! Și nu se mulțumesc să treacă pe lângă el fără să-l observe. Ei îl privesc. Timp de secunde, ia naștere o densitate a relațiilor care face aerul să trosnească. Și impecabile perechi negre își desenează traseele prin verzele campusului. Căinii se comportă de parcă ar ști ce se află astăzi în joc. De îndată ce s-a găsit din nou în casa Rinehart, a observat că nu va rezista în încăperile alea. Niciodată nu a mai avut atâtea dificultăți cu oglinzile doamnei Rinehart. Oglinda din sufragerie îi arată, atunci când șade în sufragerie, oglinda din camera de zi aflată în spatele său. Pe sine însuși nu se vede în prima oglindire, cea a oglinzii din camera de zi, așa cum o produce oglinda din sufragerie. Abia în oglindirea oglinzii se vede pe sine. Nici măcar nu putea gândi gândul ăsta până la capăt. Nici să citească nu putea. La radio a dat peste o muzică ce se potrivea cu adevărat acum: Marșul triumfal din *Aida* de Verdi. Între timp, San Francisco odihnea în întregime negru pe oglinda lucitoare a Bay-ului. Soarele încingea casa Rinehart prin geamurile mari, că nici nu mai știa unde să se așeze. Profesorul Rinehart lăsase scris în instrucțiunile lui că mobilele tapitate trebuiau protejate prin coborârea storurilor împotriva acestui soare de noiembrie ce se revărsa violent înăuntru. Halm nu a reușit să se lase ravisat de priveliștea San Francisco-ului. În fond, asta era deja

scenografia pentru *Walkiria*. Pe la cinci nu a mai rezistat. A mers cu mașina până înăuntru în Oakland și a străbătut străzile pustii ale orașului interior. Toate aveau prea multă lumină. Din cauză că cerul era acoperit în cea mai mare parte de nori, soarele era nevoit să-și toarne toată lumina peste aventurosul amestec de construcții din Oakland. Deodată, Halm s-a trezit într-un magazin. S-a văzut cumpărând un costum și îmbrăcându-l imediat și împreună cu o cămașă, una de mătase naturală roșie ca zmeura, dar nu și cu o cravată. În clipa în care Halm a pășit în stradă, a simțit cu toată ființă lui cât era de potrivit acum costumul acesta. Fondul cromatic: un ton mat de coniac; cu un model de pătrate negre turtite, umplute la rândul lor cu dungi galbene. Țsta era de fapt un costum pentru Othello Jesus de Garcia din Jamaica. Dar în această erupție sălbatică de soare cu două ore înainte de *Walkiria* găsea că putea purta acest costum. Între timp, de jur-împrejur, toate cele se evidențiau negru pe cerul strălucitor de galben al serii, pe care se târau sfâșietoare bancuri de nori negri. Lumea purta costumul lui! Siluetele de clădiri, palmieri, cabluri grele și stâlpi supraîncărcați alcătuiau laolaltă în lumina stridentă o apocaliptică tăietură de foarfecă. Imediat după ora de închidere a magazinelor, centrul orașului era infernal de pustiu și de găunos. A mers în costumul care-l stăpânea pe de-a-ntregul până în port. Așteptându-se chiar să fie asasinat. A văzut numele *Sea Wolf* și *Jack London Square*. Vântul era atât de puternic acum încât mâna pe străzi și cutii de tablă. Încet și într-o oarecare măsură fericit și-a condus Volvo-ul de împrumut din Downtown-ul crepuscular în sus în verzile cartiere paradisiace de pe colina Oakland. Niciodată nu mai fusese atât de alb-ca-oasele frontul sărind înainte și înapoi pe sub frontoane și turnulețe al lui *Claremont Hotel*. Exista chiar și o operă în acest hotel. Un număr nesfârșit de terenuri de tenis și palmieri cu alură de paznici

despărteau fațada mistică de lumea cea banală. Jos, lângă port, fusese *Olandezul*. La *Claremont*, Parzivalul din Münster era transformat în Othello-ul din Oakland. De altfel, pe Iago-ul lui îl cheamă tot Othello. Prin Poarta Crocker așadar spre Walkiria. Din fericire, știa unde se află Steiner-Auditorium pe acest teren în care orgoliul fiecăreia dintre clădiri părea să fie acela de a nu putea fi văzută de la clădirea cea mai apropiată. Aici fiecare clădire voia să se simtă solitară. Pe urmă însă nu găsea sala 98. Să o fi căutat încă de ieri nu considerase necesar. Imediat s-a declanșat panica. Din fericire venise la fel ca-ntotdeauna mult prea devreme. A alergat încă o dată de-a lungul tuturor coridoarelor. Numărul cel mai mare era 96. Iar la etajul întâi se începea deja de la 100. 98 nu exista. Dar poate că el nu găsea sala 98 numai din cauză că era atât de important pentru el să găsească sala 98. Trebuia să existe, altfel nu ar fi spus ea, sala 98, ora șapte. Pe de altă parte, ea nu venise la oră azi dimineață. Poate că îndată printr-una din uși dă buzna afară râzând întreaga clasă, trăgând de costumul lui coniac-negru-galben și urlă: Brando-Malvolio! Până la urmă tot căzuse în cursă. A luat pentru a treia oară toate coridoarele la rând. În sfârșit a văzut pe cineva, a alergat într-acolo și a întrebat, mult prea grăbit, de sala 98, a fost nevoit să-și repete întrebarea, a aflat: Sala 98, nu, nu există. Și vizionarea Wagner, a întrebat el. Vizionarea Wagner, a spus cel întrebat, care din păcate nu avea decât în jur de patruzeci de ani și era în consecință lipsit de înțelegerea necesară, e la sala 96, la ora șapte. Aha, a spus Halm, 96, aha, mulțumesc mult. Țsta era numărul de la casa din Sillenbuch, 96. Unde era 96, știa. El ajunsese primul, a mers de la un rând la altul în încăperea care cobora până în rândul cinci și s-a așezat. La șapte veniseră șapte studenți, trei japoneze, un japonez. Țștia au luat loc cu toții în primele cinci rânduri. Apoi au deschis cărți pline de partituri. Pe urmă a venit ea.

A fost surprinsă să-l vadă aici. Ah, carevasăzică tot ați venit, ce drăguț, a spus și i l-a prezentat pe prietenul ei Glenn Birdsell. Ea i-a îndemnat pe prietenul ei și pe Halm să vină și mai în față. Ea s-a așezat în primul rând în mijloc direct în fața ecranului și le-a repartizat prietenului ei și lui Halm locurile din stânga și din dreapta ei. Prin urmare, prietenul ședea lângă ea în dreapta, Halm în stânga. Ea i-a spus lui Halm că el cunoștea probabil această montare a lui Chereau cu Inelul lui Wagner. Halm a spus nu, nu, el nu cunoștea nimic. Ceea ce ea i-a comunicat, veselă, în partea cealaltă, prietenului. Prin urmare, Glenn nu era singurul care nu știa ce-l așteaptă astă seară. Ea nu avea nicio carte la ea, ca să poată urmări notele. Apoi și-a făcut apariția, în fața băncilor, și domnul pe care Halm îl întrebase mai înainte de sala 98; el era așadar profesorul. Le-a urat o seară frumoasă, cu toții făceau parte din clasă, iar oaspeții, care nu făceau parte din clasă, știau desigur ce anume îi așteaptă, altminteri nu ar fi venit. Lumina a început să scadă, pe ecran se punea în mișcare opera. Siegfried și Sieglinde, frate și soră Wälsungen, se găsesc. Fran Webb semăna cu Sieglinde mai tare decât Halm cu Siegmund. Prietenul lui Fran semăna cu un Siegmund mai bine decât cântărețul. Cântărețul era mai mare, mai lat și mai tare decât Sieglinde a lui, cu mai puțin decât era prietenul lui Fran mai mare, mai lat și mai tare decât Fran. Halm susținea cu încăpățănare că expresia ochilor lui și ai lui Fran statornicea între ei ceva fratern. Dar ce mai însemna o expresie a ochilor în furia acestei nopți a familiei Wälsungen! Ceea ce creștea în fața lor atât de repede ajungând la o temperatură extraordinară, nu îl contopea pe el cu Fran, ci pe blondul uriaș și Tournament-WPP și all-American-Boy Glenn Birdsell cu Fran a lui, care îi era oricum devotată și întru totul a lui. Se putea obiecta cel mult că o pereche atât de totală cum erau cei doi nu avea ce căuta la un spectacol de operă și că – din cauza

deficitului de pericol și a lipsei oricărui risc – nici nu-și putea regăsi imaginea într-o operă, nu se puteau implica într-o operă ca inși loviți de destin, hăituiți, chinuiți pentru a putea fi apoi izbăviți. Ce căutau, mă rog, oameni gata izbăviți la un spectacol de operă? Și cu toate astea –, în dreapta lui ședea ÎNTRUPAREA perechii care, pe ecran, nu făcea decât să cânte. Oricum, această femeie Altmeyer-Sieglinde cânta în așa fel, încât, sub vocea ei, se topea orice particularitate și fiecare ascultător se pierdea într-un hybris al identificării fără frontiere. Întrucât personajele erau totuși încă departe de a fi trecut prin tot ce era de simțit, și culminația de la finalul actului era departe de a se sfârși; apoi, însă, când s-a terminat totuși, Halm nici nu mai știa cum să se miște din nou ca el însuși. Lumina a devenit însă dureros de violentă, mult prea tânărul profesor a spus: cincisprezece minute pauză. Fran s-a ridicat, s-a întins, și-a șters câteva lacrimi din ochi, fără să ascundă că lucrul acesta era necesar. Prietenul s-a ridicat și a zâmbit. El purta o cămașă albă de tricot, care era într-adevăr umflată de mușchi peste tot, ca o armură. În jurul gâtului îi atârna lăntșorul geamăn cu cel de la gâtul lui Fran. Cei din rândurile din spatele lor probabil că erau deja afară, profesorul plecase, perechea cea blondă stătea în fața lui Halm, Halm stătea jos și nu știa mai departe. Avea să facă pe mortul. Aici, în orice caz, nu era. Chiar asta părea să perceapă și perechea. Cum stăteau ei doi acum, fără să fi intenționat asta, față în față, așa nu puteau sta oamenii decât când erau singuri. Și cum se scurgeau mișcările lor acum una într-alta! Nicio înregistrare cu încetinitorul nu ar fi permis să se vadă, cine începea, cine urma. Între cei doi nu mai exista cauză și efect. Ei i se deschidea gura, și capul lui se pornise într-acolo cu o gură care deja se deschidea. În coborâre, capul lui se lăsa puțin pe o parte. Ca o mașină specială, cu care poți presta operațiuni de precizie, capul lui se înclina în așa fel

deasupra feței ei care se răsucea în sus, încât gura lui se întâlnea din plin cu a ei, deschisă ca pentru a primi anafura. Apoi gurile se contopeau, plescăind, în așa fel, încât niciun încetinitor nu ar fi putut oferi mai mult decât vedea Halm chiar și așa. Într-un târziu, Halm a avut sentimentul că îi privise deja mult prea mult. Spera că nu i-o luau în nume de rău. În cazul în care ei l-ar fi observat. Asupra unor oameni așa zicând liberi, trebuie să aibă un efect îngrozitor faptul că cineva se uită așa la ei în timp ce se sărută. Așa un ins încuiat! Un mic burghez! Un suport pentru bretele! Și mai și transpiră în palme! Adevărat, adevărat, adevărat. Dar nu mort. Mort nu era. Capabil să se miște era. Și-ncă cum! Doar nu era obligat să se uite până la capăt. Nu făcea parte din clasa de operă. Și mai era și ușor ca un fulg. Fără un sunet s-a ridicat să plece. Fără să fugă sau să tropăie sau să gâfâie, a ajuns afară. În aer liber chiar. Așadar, nimeni nu putea să-l fi observat. La fel cum ieșise el din sala 96, ieșiseră odinioară în legende creștinii din închisorile romane. Lăsând neatinsă zăvoare și uși. Afară și-a venit în fire. Mergând la vale pe drumuri arcuinde. *Chevy-the absolute muscle package*, vuia în capul lui. *The Chevy mari cari*, răspunde ecoul. Acum îi făcea plăcere să se lase stăpânit de sloganurile astea. Ce, avea de dat cuiva socoteală?! îl obliga cineva să-și păstreze conștiința neatinsă de asemenea sloganuri?! Dar bineînțeles că nu, câtuși de puțin. Cu deplină voluptate avea să savureze devastarea totală a conștiinței lui prin sloganuri publicitare. Acum i-a venit în minte cum evadase din sala 96. Cu un somersault. Glenn Birdsell era descris anume ca un maestru al acelei tumbă subacvatice, cu ajutorul căreia se întorc înotătorii, când au terminat un bazin, sau se eliberează WPPii, când se trezesc că au fost înghesuiți la margine. Lui îi reușise un somersault fantastic. O, da. El dispăruse în jos, scufundându-se. Așa se face că ieșise cu fața atât de curată din sală. Avea motive să fie

mândru. *Keep your age a secret.* Tot un slogan din ăsta publicitar. El se îndrepta spre Volvo-ul lui. Nu era foarte atent. Benzile astea de drum care alergau de-a valma, acum, luminate romantic, aveau să-l poarte în orice caz în jos. La un moment dat avea să ajungă jos, la Bowl. Apoi s-a trezit șezând într-adevăr în Volvo și s-a simțit extraordinar de protejat. Asta avea de-a face cu faptul că Volvo-ul și el erau la fel de bătrâni. Un an la mașină echivalează cu zece ani la om. Volvo-ul avea zece, el o sută. Se simțea foarte ușor acum. Parcă împrăștiat. Dincolo de orice lucru ferm. Un pic tot îți atârna draga ta bărbie. Las-o s-atârne. În cap se tot foiește ceva fără-ntrerupere. Trebuie să fie conștiința faptului că a făcut bine că a stins luminile, astfel încât nu mai e posibilă decât o mișcare în întuneric. E plăcut, să nu fii nevoit să mai iei nimic la cunoștință. Nici de simțit nu mai e nimic. Neodihna în stare pură, asta ești. Fără comentarii, strigă întunericul, mai departe! Și acum ai și terminat drumul cu mașina. Ia-ți rămas bun de la mașină! Mulțumește-i pentru solidaritate. Te preia imediat televizorul. Poți să fii sigur că n-o să ți se bage pe gât nimic, din ceea ce nu poți să suportți. ăsta e lucrul prin excelență minunat la această televiziune americană: se potrivește. Ea ține seama în mod evident de experiențele prin care treci. Te cunoaște pe dinăuntru și pe dinafară. Te cunoaște mai bine decât vrei tu să te cunoști. Îți oferă un Easy-Off Spray! Și breath deodorant! Nu este chiar cea mai neplăcută dintre toate experiențele omenești: trebuie să existe milioane de oameni ca tine, altminteri această televiziune nu s-ar mai vinde. *Life is better on TV than at the front of your door.* Basta. Avea de gând, când va ajunge din nou la Sillenbuch, să-și ardă manuscrisul cu Nietzsche. Avea să se înroleze definitiv acolo unde-i e locul, la consumatori. Să dispari, iată chintesența izbăvirii. Mai trebuia, repede de tot, să-și rupă de pe el costumul de culoarea coniacului și cămașa de culoarea bomboanei. Scârbos, costumul

ăsta. Apoi a frunzărit programele. Față de vinul roșu, pe care-l ocolise mai multă vreme, și-a cerut scuze cu înghițituri adânci, pline de fericirea celui întors acasă. Un meci de box pe ecran i-a adus ceea ce-i trebuia lui acum. În repriza a 4-a, boxerul negru și-a sprijinit capul de umărul lui Aquino, dându-i câțiva pumni ușori. Amândoi ar prefera să cadă unul asupra celuilalt într-o lungă îmbrățișare, dar trebuiau să continue. Sunt boxeri profesioniști. În fiecare dintre reprizele care urmează, de pe ambele chipuri vorbesc, tot mai clar, doar suprasolicitarea și jalea. Steve Hearon, negrul, sângerează. Gura lui e deschisă, deschizătura e umplută toată de proteza care i-a alunecat. The cut is open and getting larger, spune comentatorul plin de desfătare. Funny things happen on the way to championship, spune el. La sfârșit, Aquino a câștigat. Aproape fără să se mai jeneze, Halm mai înghite și un western, apoi sticla e mai goală decât el, el poate să se bage în pat.

Pisica a venit. De îndată ce i-a terminat de însoțit picioarele cu mângâierile ei, pe scări în jos, până pe terasă, s-a aruncat pe spate, a trimis în sus semnale luminoase cu gura și cu ghemotoacele roz ale lăbușelor, astfel încât Halm nu a putut decât să-i răspundă pe îndelete cu picioarele. Așa cum ea se făcea că-și folosește dinții și ghearele, tot așa își folosea și el degetele de la picioare. În felul în care ei amândoi găsesc că e frumos să depindă unul de altul, e frumos să depinzi unul de altul. Era aproape un fel de dans, care rezulta din împinsul, scormonitul și împinsul și retrasul și revenitul picioarelor. De ce să urmezi în continuare prescripții din epoca pastorală a omenirii? Ția vor fi avut ei motive să fie atât de zgârciți cu sămânța lor. El simțea că nicăieri nu putea scăpa de această chinuitoare avuție într-un mod mai inofensiv decât cu această prietenă. Trebuia însă s-o ia în casă. Dar peste patru săptămâni el avea să nu mai fie aici. Nu-i era permis să înceapă nimic aici. Prin urmare nu. Prin urmare, și în cazul ăsta nu. Deci... adio, Sălbatico, Unduitoareo, Mângâioaso. Nimic nu este atât de just precum ceea ce nu se întâmplă. De îndată ce nu ai nicio femeie, îți devine limpede care e cel dintâi rost al tău: reproducerea. Nu mai există nimic care să nu-ți amintească de asta. Nicio femeie, pe care să nu o privești din punctul ăsta de vedere. Înainte de a îndeplini Porunca Numărul Unu, nu poți să-ți propui nimic, care te-ar privi, care te-ar interesa personal. Fata nu este decât obiectul, asupra căruia trebuie îndeplinită această poruncă. Fata e un mijloc în vederea unui scop. Momeală, plasată numai pentru a-l scoate din minți pe cel momit. Dacă ai recunoaște asta în fiecare secundă, te-ai împotrivi. Prin urmare, toate farafastăcurile astea pregătitoare, toată această atât de

atent cultivată caroserie sentimentală își au rostul lor. Sunt utile. Faci pârtie. Scopul transfigurării este atins: uiți că transfigurarea a avut un scop. Mijlocul devine totul. Deoarece însă și scopul dominant a fost demult deposedat de sensul său, procrearea, transfigurarea vizează un scop aparent, ceea ce înseamnă că aparența lucrează pentru o aparență. Asta e ceea ce îți răpește, zi și noapte, timpul tău, viața ta. O aparență aparentă.

Astăzi, studenții și studentele care năvăleau prin poarta Crocker îi apăreau precum o armată care tocmai a cucerit un oraș și care acum se revarsă înăuntru. Ăștia erau cu toții cuceritori, de jur-împrejur. Pe lângă el, prin stânga și prin dreapta, năvăleau înainte. Până și paralizicii participau la această năvălire în cărucioarele lor electrice. Nu, nu era oraș acesta în care năvăleau. Cei care iau cu asalt un oraș poartă pe chip aerul acela limitat, uniformizant, a ceea ce cuceresc. Ăștia aici iau cu asalt viitorul. Ceva ce nu există. Asta produce o altă față. Una mai frumoasă. O luminozitate lipsită de obiect iradia de pe toate chipurile. O jubilație concretă numită tinerețe. El trebuia să admită că viața, cea căreia îi erau dedicate toate manifestările, era ceva frumos. Lui îi venea să spună: Friedrich, m-a apucat pofta. Dar într-una din cabinele telefonice deschise de lângă standul de *Gazette* stătea rezemată foarte strâmb studenta Fran Webb; într-o mână receptorul, în cealaltă, paharul de plastic cu laptele care face bine la corp. Halm și-a schimbat îndată direcția de mers, în așa fel încât să nu fie nevoit să traverseze câmpul ei vizual. Probabil că ea nu l-ar fi văzut. Așa cum atârna acolo de receptor, era clar că nu vedea nimic. Ea părea masivă prin această poziție înclinată. Cu cine vorbea ea așa la telefon, era limpede. Probabil că ea trebuise să se scoale în timp ce el mai dormea, acum îi telefona, îi spunea că era aproape nouă, dacă el mai stătea întins, cum era întins, dacă... Halm a privit monumentul aflat pe marginea

drumului cu puțin înainte de Coit Hall. Pentru jucătorii de fotbal din promoția 1899. În comparație cu urmașii lor de astăzi, ăia de atunci nu purtau niciun fel de echipament de protecție. De săptămâni întregi trecea pe lângă grupul înverzit de vreme fără să se uite într-acolo. Astăzi a trebuit să se oprească și să-i privească pe cei doi flăcăi. Era o scenă de luptă sau chiar de victorie. Unul îi bandajă celuilalt o rană. Când stătea în fața clasei, Halm s-a auzit propunând tema sinuciderii. Tonul lui a fost cât mai ușuratic cu putință. Invidiabilă Californie! Aici sinuciderea nu-i un delict. Unde să-i placă cuiva mai mult să trăiască, decât acolo unde, în caz că are chef, poate să sfârșească oricând, fără să fie nevoit să-și mai atragă apoi pentru asta muștrări bizare sau drastice pe capul său deja răcit. Gail era furioasă împotriva acestei legi. Când va intra ea în politică, are să aibă grijă ca sinuciderea să redevină un delict în California. De agitată ce era, și-a răsturnat una din cârje. Halm a fost cel dintâi care a sărit și a rezemat cârja de masă la loc lângă Gail. Elaine a spus pe deasupra pieptului ei că un student din primul semestru s-a urcat o dată lângă Campanila și a amenințat că, dacă nu primea un *A*, avea să se arunce. Jeff a spus că, în mod normal, cine nu primește aici un *A*, se duce la Los Angeles, plătește 14.000 pe an Universității Loyola, se face medic – și gata. Pe urmă l-a mai citat pe Camus. Howard s-a dus la tablă și a scris pe ea că are o congestie a corzilor vocale și nu avea voie să producă niciun sunet. Halm a spus: Howard, asta e cea mai bună contribuție a dumitale so far, și asta înseamnă ceva, având în vedere contribuțiile dumitale de până acum! ăsta era Howard! Congestie a corzilor vocale, dar vine! Halm a continuat să-l mai privească un timp cu căldură. Fran Webb ședea ca-ntotdeauna, asta înseamnă că-și îndoise un picior și-l cuprinsese cu mâna și urmărirea discuția cu întoarceri ușor întârziate ale capului. Ea se mai uita încă la cel care tocmai vorbise, când următorul începuse deja să

vorbească. Asta îi conferea o prezență inertă, o măreție bovină, aproape un fel de prezență divină. De îndată ce Halm îi vedea gura, își făceau apariția frații Wälsungen, așa cum sunau și tunau ei la sfârșitul actului și cum apoi capul lui Fran s-a plecat oblic și cum capul WPP-ului s-a plecat apoi asemenea unui instrument de precizie peste fața ei oblică, până când gurile s-au luat în primire una pe alta clefăind atunci pe cât de liniștit pe atât de temeinic. Lui îi făcea bine să bată câmpii, în fața acestei ființe așezate cu piciorul ei îmbrăcat în jeans îndoit, în fața acestei ființe strident de încete, despre pregătirile grăbite de sinucidere, despre irationalitatea planificată și despre beția prăbușirii în inconștiență inclusiv bubuitura finală. Gail a spus că nu credea nicio iotă din cele spuse de el. Excelent, a spus el, îl prinsese, lui însă nu-i era rușine, el insista că existau momente, în care poți să supraviețuiești sănătos numai vorbind încontinuu despre sinucidere. Să poți încheia în orice clipă –, asta e singurul lucru care te salvează de la a fi nevoit să închei. Gail a spus că astea erau jocuri necurate. Unfair vizavi de viață. Să trăiești e lucrul cel mai înalt. În orice împrejurări. Că nu există ori/ori. Că există numai viața, încolo nimic. Gail avea ochii uzi. Ceilalți au ciocănit în mese în semn de aprobare. Halm s-a implicat prin faptul că, atunci când a fost din nou liniște, a spus: *A-Plus* pentru Gail. Au râs cu toții. Atunci a vorbit o dată în sfârșit și Cynthia, care nu se întorcea niciodată spre tine cu corpul, ci întorcea doar capul; dar și fața ei se întorcea spre tine numai atât cât ochii să poată să privească încoace cât de cât. Așa cum stătea uneori întoarsă și Carol și se uita încoace, ca și când a se uita încoace era un lucru greu. Cynthia a spus că a avut un cunoscut, tipul voia să se sinucidă fiindcă i se terminase energia, și ea i-a vorbit și a ajutat. Acela era încă desigur foarte tânăr, a spus Halm. Nu, câtuși de puțin, a spus Cynthia, avea deja aproape patruzeci de ani. Chiar așa, a spus

Halm. Fiindcă nu avea cum să dea bir cu fugiții, s-a refugiat în exemplul Hemingway, acela se sinucisese, din cauză că bătrânețea îi interzisese ceva. Admirabilul Hemingway, a spus Halm. Și s-a ridicat. Dacă încetezi să mai primești ceva, la care nu poți să renunți... scuze, Gail, ce-i de făcut? Există întotdeauna un sport, a spus Gail, a apucat o cârjă și și-a dezgolit dinții ei strânși în lanțuri gri. Ora era trecută cu bine. Halm i-a deschis ușa lui Gail, dar pe coridor a depășit-o cu o față chinuită, de om cu un program încărcat. A luat-o pur și simplu la goană. Astăzi era imposibil de ajuns din urmă. Sub podul în spinare de pisică, pârlul spumega. Halm s-a lăsat să cadă pe scaunul din dreptul biroului lui Carol, de parcă acolo era refugiul izbăvitor. Carol era din fericire cuprinsă de panică, din cauză că Rainer avea să zboare mâine la congresul de poezie și muzică de la Houston, dar nu îi dăduse încă niciun rând de copiat. Asta semăna foarte tare a catastrofă. Ea îl cunoștea pe Rainer. Nu era omul care să zboare până acolo și să-și facă apariția fără manuscris. Rainer stătea la prelegeri în spatele manuscrisului ca în fața unui zid. Mai întâi arată de parcă ar vrea numai să se ascundă, apoi însă în timpul prelegerii își ridică tot mai des capul, își însoțește frazele cu mișcări tot mai galante îndreptându-le din manuscris înspre public. Dar și cu o față tot mai vicleană. Nu cumva să vă încredeți în frazele astea: asta înseamnă compania gesticii și mimicii în timpul prelegerilor sale. Nu cumva să vă lăsați păcăliți de aparenta profunzime a simțirii și de temeinicia reflecției din frazele atât de grijuliu zumzăitoare ale manuscrisului meu. Totul nu e între timp decât cafea rece, doamnelor și domnilor. Singurul lucru care corespunde acum sunt eu, cel ce ține prelegerea, care nu mai poate susține cele afirmate în prelegerea scrisă cine știe când. O, de aici până la Boston nu exista niciun lecturer care să se comporte mai puțin simplu și totuși atât de pasionant ca Rainer Mersjohann. Dar

nu accepta, tocmai din cauză că lucra atât de temeinic, nici măcar o invitație din zece. Până acum fiecare prelegere fusese copiată de ea cel puțin de câte trei ori, înainte de a fi considerată prezentabilă de către Rainer. Iar mâine la 9,45 cu United la Houston. Și Rainer, care-și poartă răspunderea ca o mamă embrionul, exact așa, de parcă nu ar mai exista nimeni în afară de el, de parcă s-ar fi dus la dracu toată conștiinciozitatea, dacă nu ar exista el ca s-o mângâie-legene-îngrijească –, acest Rainer nu a prezentat niciun rând și răspunde la telefon cu DA și NU și cu nimic altceva. Ce are să se întâmple, mă rog? Halm a bănuț că, de atâtea grijă pentru Rainer, Carol nu ajungea s-o interogheze pe noua ei prietenă Fran despre ultimele nebunii ale lui Halm. Lui îi convenea asta. Deodată a simțit că i-ar fi plăcut să-i povestească lui Carol ce se întâmplase aseară în Steiner Auditorium. L-ar fi plăcut să transforme scenele Wälsungen în taclale. S-ar fi simțit mai bine, dacă ar fi putut acum să trăncăneasă pe săturate. Să le povestească ochilor cu străluciri întunecate ai lui Carol istoria trivială, până când gura ei bombată a reproș s-ar deschide puțin pofticios și și-ar arăta strungăreață aia atrăgătoare... Dar el nu putea să-ncepă cu asta. Are să-l sune pe Rainer, a spus el, dându-și importanță. Când și-a luat rămas bun, fără să-și fi căutat izbăvirea în trăncăneală, și-a apărut sieși destul de mare. Pașii lui răsuna realmente pe coridor. Dempewolf stătea din nou în fața scândurii negre și se prefăcea că studiază prezentarea Universității cu o mină arogantă. Probabil că nu făcuse decât să stea la pândă, să-l prindă pe Halm, ca să-i spună încă o dată că el nu cerșea vizita lui Halm, deoarece mândria lui, pe care nu și-o lăsase cumpărată de nimeni, din Silezia prin Siberia până în Oakland, nu-i permitea asta, dar vizita lui Halm continua să-i fie binevenită, în cazul în care, la prima lor întâlnire în casa de turtă dulce otrăvită din Euclid Street, Halm vorbise serios, atunci când și-a manifestat interesul față de un

om care prefera să se lase izolat decât integrat. Dacă nu, mă rog, nicio problemă, lumea îl dezamăgea pe silezian. Halm i-a strigat, pe când se îndepărta, așadar, când nu mai putea fi contrazis, că avea să-i lase domnului Dempewolf în căsuța lui din cancelarie o propunere de întâlnire, săptămâna viitoare, în momentul acesta îi lipsea perspectiva. Halm era bucuros când s-a văzut stând în Volvo-ul său. A virat în afară și și-a căutat încet prin străzile laterale drumul spre casă. Bay-ul era din nou atât de orbitor, încât aproape că nu vedeai orașul dincolo de el. Poate că l-ar mai fi putut ajuta pe tip. Dar cum? Era pur și simplu incapabil să se ducă la telefon, să formeze numărul. Și pe urmă și Rainer! Faza întunecării a început din nou. În curând, Halm avea să simtă din nou la fel ca înainte de venirea lui în California. Nu trebuia să fie decât așa cum era și situația lui, atunci totul ar fi fost bine. Fără contacte, fără mobilitate, fără lejerul du-te vino. Să șadă în loc lipsit de transparență. Să se holbeze fără să vadă. La bay-ul acesta orbitor, de exemplu. Până când ochii lui devin total insensibili. Și nu se mai holbează decât cel mult la ecran. Fiecare are ceva ce trebuie să ascundă – chiar și de sine însuși. Impresia că ceea ce este nevoit să ascundă depășește ceea ce încă mai poate să recunoască. Ceea ce nu poți să spui, te încălzește. Asta aici ai învățat-o. Ceea ce treci sub tăcere încălzește. Așa trebuie să iei lucrurile. Eroul de western, la care te uiți fără nicio reținere, este mânat de dramaturgia genului într-o părăsire singur cu sine lipsită de perspective, în comparație cu care situația lui apare înduioșător de inofensivă. Olivia de Haviland este îmbrâncită de către bandiții victorioși într-un vagon poștal din fier, pentru a arde în el împreună cu Erol Flynn și munții de corespondență, în timp ce bandiții sar din trenul în mers pe caii aduși de complici și-și iau tălpășița. Oricum, pentru Flynn și de Haviland lucrurile se termină cu bine datorită unei puști lăsate totuși acolo de către un diriginte de poștă. El,

dimpotrivă, continua să stea acolo de unul singur și după film. S-o sune pe Sabine? Poate că trebuia să acopere numeroasele oglinzi din această casă. Mai ales pe cele de jos din dormitor și din baie. Pur și simplu nu mai era în stare să se vadă. Acum trebuia să se gândească la învățătorul Labove și la fata Eula. De ce, mă rog, și l-a ales ea pe violatorul ăsta? Și care, dacă el ar fi confirmat categoric că va veni la prezentarea spectacolului de operă, l-ar mai fi adus ea pe Glenn Birdsell al ei? Gata! Sărutul acesta total l-ar fi evitat, dacă ar avea chiar și numai o fărâmă de sentiment! Dacă nici sărutul ăsta total nu-ți ajunge, atunci ești pierdut. Unteachable, cum spun ăștia pe-aiici. Aha, sărutul total vrei să-l treci acum în contul lui Wagner. Ea nu a avut de ales. După atâta agitație și clocot, nici nu mai era decât ceea ce acum, într-un context actual, se numește, la televizor, a heat-seeking missile... Halm-Eu a solicitat ca dezbaterea să ia sfârșit. O dezbatere pe marginea acestei solicitări nu se admite. El își termină de băut sticla de vin roșu. Se bagă în pat, să mai aprindă lumina. Zace în pat ca un pachet. Basta. În vis, o femeie goală stătea întinsă pe nisip, el foarte aproape în spatele ei, el îi îmbrățișează forma, nimic nu s-a mai simțit vreodată ca trupul acesta, niciodată n-a mai fost el atât de strâns lipit de cineva, dar nu are încă o poziție bună, și, din cauză că în spatele lui se afla o supraveghetoare, nici el, nici cealaltă, care ar fi participat, nu aveau voie să se miște niciun pic, niciun pic. Când s-a trezit, s-a gândit că se simțea flawed, și s-a gândit, uite așa intră o altă limbă peste tine și te ocupă. Somersault, i-a mai trecut prin cap. Această scufundare prin care se evită impactul. Dacă ai fost vreodată într-o astfel de situație, nu mai uiți nicicând cuvântul care se folosește pentru ea. Trebuia să se scoale. Numai să nu aprindă lumina și să nu se uite în vreo oglindă. Deoarece el bea acum câte o sticlă de Cabernet Sauvignon în fiecare seară, nasul îi stătea pe chip ca o pânză roșie și groasă de corabie.

Pisica ședea deja pe treapta cea mai înaltă, aproape lipită de ușă, s-a strecurat îndată între picioarele lui, le-a alintat și, totodată, și pe-ale ei, din treaptă în treaptă în jos peste traversând terasa și iarăși în jos până în iarbă. În iarba udă nu voia niciodată să se bage. Aici s-a întors, a făcut un salt în sus spre castronaș și farfurie și a luat micul dejun.

La ora de conversație a propus ca fiecare să-și povestească visul din noaptea trecută, dar îi ruga să nu-l oblige să facă el începutul, visele lui îi erau lui însuși penibile, cât de penibile trebuie să le fi fost altora. Acum, ceilalți nu mai voiau să audă decât visul lui. I-a lămurit că nu vorbise despre penibilul viselor lui pentru a se lăsa ulterior îndemnat la revelarea lor. Deci, cum stăm, cine a visat azi noapte? Spre Fran Webb nici nu s-a mai uitat. Îi făcea bine să se uite la Elaine, la Cynthia, la Gail. El a promis, să nu procedeze la o traducere a viselor într-un limbaj de cercetare a unor stări de lucruri. Cine voia să înțeleagă visele, nu avea voie să le traducă. Nu exista o a doua limbă pentru un vis. El le promitea că, prin fiecare vis care va fi povestit aici, să demonstreze că visele sunt deja inteligibile ca atare, mult mai inteligibile decât dacă consideri ceea ce se întâmplă în ele drept un travesti care trebuie dezbrăcat. Fran Webb a ridicat mâna. Era sfârșitul lui noiembrie și Fran Webb ridica mâna pentru prima dată. Ea ședea ca-ntotdeauna cu un picior îndoit sub jeanșii întinși, își prinsese încheietura cu mâna dreaptă, cu stânga își lopăta părul verde-auriu dintr-o parte într-alta, era evident că din cauză că îndrăzneala ei o punea în încurcătură, dar pe urmă a povestit un vis, ezitând, cu prudență, ca și când nu ar fi vrut ca pronunția ei să avarieze ceva. În visul ei, ea traversează terasa cea mare a casei părintești. Casa e plină de oameni. În casă se petrec aceleași lucruri ca-ntr-un studio de televiziune. Ea vrea neapărat să intre, dar podeaua terasei e făcută din puf, fără fund, cu cât calcă mai apăsător,

cu atât mai adânc se afundă. O aude pe mama ei cântând în casă. Mama de-a doua. Cântă un șlagăr zdrăngănit. Cântă foarte neplăcut. Deodată, între Fran și casă stau niște bărbați, îi stau în față ca și când ar vrea s-o prindă, aplecați înainte, cu brațele larg desfăcute, gata să apuce. Acum se văd și niște cătușe; Fran percepe asta ca pe o satisfacție. Nu a meritat cătușe. I se face o nedreptate aici, pe terasa părintească, pe care nu reușește să înainteze, pe care din fericire nu înaintează nimic, altminteri ea ar alerga în brațele larg desfăcute ale acestor bărbați întunecați. De fapt, ea vrea doar să intre în casă. Trebuie să-i spună mamei să înceteze în sfârșit cu această lălăială ridicolă și neplăcută. Atunci, dintre bărbați, vine spre Fran fără nici efort Marlon Brando. Îndată încep să se multiplice petele de culoare, care până acum nu apăreau decât din când în când. Totul e acum plin de pete de culoare. Cel mai mult, ea însăși, îmbrăcămintea ei deschisă la culoare și sub îmbrăcămintea ei deschisă la culoare. Marlon Brando e acum lângă ea, o apucă de umeri, ea vede că e profesorul Mersjohann, însă nu poate altfel, îl numește Marlon Brando. Pe figura profesorului Mersjohann vede încă penibilul și grozăvia erorii ei. Ea nu suportă expresia cutremurătoare de pe chipul profesorului Mersjohann, se întoarce cu propria ei putere și din disperare iarăși spre casă. Dar casa părintească a dispărut, o cu totul altă casă e acolo, ea intră, o familie străină stă la masă, Fran mănâncă cu ei, dar foarte curând nu mai suportă, se întinde în cadă, cada se umple cât ai clipi, apa e caldă și plină de spumă, începe un spectacol de operă, Wagner, *Walkiria*, actul întâi, în entuziasmul ei se lovește însă atât de tare de marginea căzii, încât se trezește.

Halm a simțit că i-ar fi prins mult mai bine acum dacă mai înainte nu ar fi vorbit cu atâta impertinență despre inutilitatea analizei viselor. Din fericire, nimeni nu-l luase în serios. Aproape toți s-au

repezit acum asupra visului lui Fran, voiau să spună ce înseamnă asta cu adevărat: pete de culoare, podele moi la terasă, bărbați postăți în poziții agresive, mame cântând șlagăre, Mersjohann în chip de Brando, casa părintească dispărută, baie de spumă cu iubirea fraților Wälsungen, trezirea din cauza durerii în cot. Halm n-a mai spus nimic. Lui îi părea rău de visul frumos, pe care clasa îl diseca acum de parcă era vorba de-un vânat ucis, pe care trebuie să-l eviscerezi, să-i tai picioarele și să-l tranșezi, ca să-l pregătești pentru oală, tigaie și stomac. Și ei erau destul de iscușiți la analizat și numit. Cu toții, numai psihologi. Din fericire nu puteau să cadă de acord. Fran Webb n-a mai spus nimic. Ea și cu Halm ședea muți între interpretii visului, care erau conduși de vocea nu într-un totu vindecată a lui Howard.

După oră fata, fata mergea din nou alături de el, ca și când era lucrul cel mai firesc. Ea nu spunea nimic. Pentru prima oară a fost și el curajos și nu a spus nimic. Mergeau în direcția podului. Din fericire, Rainer era departe în aer sau deja în Texas. În punctul cel mai înalt al podului în spinare de pisică, Halm s-a oprit chiar, pentru a se uita în jos în înspumatul Okra-Creek. Pe urmă s-a uitat la Fran și ea la el. Pe urmă și-au continuat totuși destul de repede drumul. Oare putea ea acum să se gândească la altceva decât la visul ei? Poate că și ea, spera el, știa că acum nici el nu putea să se gândească la altceva decât la visul ei. Nu știa de ce, dar pentru el visul și, mai mult, chiar faptul că ea îl povestise era o încercare de a-l ruga pe Halm s-o ierte pentru scena de la *Walkiria*.

Sau era el unteachable? Pe când stăteau în fața intrării laterale în Fillmore Hall, el a spus: A fost de *A-Plus*. Ea și-a lăsat buzele să gliseze una peste alta. Ochii ei cenușii-albaștri-verzi, apropiați de rădăcina nasului, priveau întotdeauna întrebători. Și în timpul ăsta fata ținea capul întotdeauna un pic mai sus decât era necesar. Era

timidă, spusese ea cu trei luni în urmă la masă în cafenea, când traduseseră împreună poezia cu pantera. Atunci venise dinspre Bay un vânt fierbinte, obraznic, care trăsese de toate alea și încercase să le ia cu el. Astăzi se târau nori grei pe deasupra lor, dar în jurul lor totul era foarte liniștit. Ea a spus că modul în care ceilalți îi trataseră visul i se părea tâmpit. Halm a spus: E vorba de o necesitate, desigur. În loc să trăiești tu însuși ceva, vrei să știi ceva. Nu i-a spus și că, în timp ce clasa îi hăcuia visul, el așteptase înfricoșat și lacom ca vreunul sau vreuna să-l descopere, în cine știe ce frântură de vis, pe el, pe Halm. La Marlon Brando, Jeff ar fi trebuit doar să-l indice pe Halm. Lui Halm i-ar fi fost foarte penibil. De dorit însă și-o dorise. Jeff a tot mâzgălit ceva pe hârtiile lui și a vorbit cel mai puțin dintre toți. S-a mulțumit doar să exprime faptul că el considera interpretarea viselor a fi un mod de a exercita o influență specific preoților, așadar drept ceva demn de dispreț. O, tocmai și-a adus aminte: are voie să-i aducă la sfârșitul săptămânii viitoare compunerea despre eroul ei preferat, Labove? Dar sigur! Până atunci el va fi terminat de citit cartea lui Faulkner. Și pe asta prefera s-o citească fără s-o înțeleagă, a spus el. Dar recunoștea că nevoia de a înțelege se impunea de fiecare dată din nou. Ce să-i faci, ești totuși curios. Ah, da, mai voia să-i facă o invitație, în cazul în care încă nu știa unde să mănânce o bucată de curcan de Thanksgiving, la ea respectiv la părinții ei era binevenit. În al doilea rând voia să-l invite la un party de adio, în curând avea să plece, nu-i așa. Poate în sâmbăta din prima săptămână a lui decembrie? Da, cu plăcere. Dar pentru ziua recunoștinței pentru recoltă a acceptat deja o invitație. Păcat, a spus ea, întotdeauna ea venea prea târziu. Dar atunci în casa ei din Hill Court, în prima sâmbătă din decembrie? Da, se bucura deja de pe acum! A alergat în biroul lui, a simțit din nou, pentru desenele copiilor, față de care avea aceeași aversiune, dorința

unui poster. Dar nu, era nevoit să se uite la grămadă asta neagră, trântită ca o pată pe hârtia portocalie, din care se ițește o linie neagră, care se continuă sus cu niște frunze negre de palmier, peste toate o pată neagră în chip de soare și un avion văzut de sus, cu trei ferestre în el, cu trei personaje în ele, care păreau să se bucure peste poate. A recunoscut acum față de sine că se uitase deja demult la acest desen. În el le văzuse îndată pe Sabine, pe Lena și pe sine în timpul zborului de întoarcere. Insuportabilă directețe infantilă. Nici măcar el nu rânjea așa. Și cu atât mai puțin în timpul zborului de întoarcere. A auzit zgomotul amestecat din tablă și mătură, după care îl recunoștea pe Elisha, chinezul negru. Halm se uita, de fiecare dată când acela intra, într-acolo, ăla nu se uita niciodată înapoi. Pielea lui era în egală măsură neagră și galbenă. Arată cumva prăfuit, gândi Halm. Dar dacă omul ar fi dentist, cu siguranță nu ar produce impresia asta. Atunci ai crede că Dr. Elisha are cumva un aer de cruzime.

Când Halm a intrat la Carol, ea s-a mulțumit să dea din cap. Halm a spus: Așadar a zburat? Da, ea aștepta din clipă în clipă cine știe ce știre grotescă din Houston. Cel târziu mâine după masă, când trebuie să-și țină prelegerea. Ciudat, cât de neplăcut de palpitantă devine viața, atunci când nu mai poți să-ți închipui deloc ce o să fie mai departe. Este pur și simplu de neînchipuit că marele Ordonat ar apărea fără manuscris la un congres la care se vine din toată America. De apărut însă trebuia să apară. Dar un manuscris nu avea. Atunci ce anume, mă rog, face acolo Ordonatul, care nu era mândru de nimic în afară de faptul că e un om pe care te poți baza? Ce anume, mă rog?! Halm nu era în stare să-i spună. Din fericire ea nu l-a întrebat dacă l-a mai sunat și el pe Rainer. Ea l-a invitat la curcanul de Thanksgiving. Era deja. Ea înțelegea. Era și un pic cam târziu. Dar sâmbăta asta, da, mai era încă liber. O, da, sâmbăta asta

da, cealaltă ar fi mai dificil. Așadar pe sâmbătă. Dar vineri seară a telefonat Lena și a spus că Elissa tocmai primise un telefon din Houston, că, vineri dimineață, în camera 411 de la *University of Houston-Hotel Conrad N. Hilton*, soțul ei fusese găsit mort în pat. Halm a gemut. Lena a spus: Alo. Halm a spus: Da. Lena a spus: Mai ești acolo. Halm a spus: Da. Lena a spus: Elissa ar fi decis să rămână aici. De îndată ce avea să audă de moartea tatălui său, Jamey avea să vină imediat acasă, știa ea asta. Halm a desfăcut o sticlă de vin roșu. *Lacrimile Muntelui*. Se simțea îndreptățit la orice fel de reacție. Simțea acel impuls de a râde, pe care-l simte la înmormântări. De aceea nu-i plăcea să se ducă la înmormântări. Nicăieri nu se simțea atât de incapabil de a se conforma obiceiurilor ca la înmormântări. Așadar asta era un super event. Washington University e pe bună dreptate celebră pentru event-urile ei. Dragă Rainer Mersjohann, ai dat lovitura. Deci, lumea are să șadă acum zi și noapte de dragul tău. Pe cât de țeapănă, pe atât de înmuiată. Și într-o oarecare măsură mai mică. Mai limitată. În ceea ce privește libertatea personală și așa mai departe. Prea puțin noi înșine, ținuiți. Asediați de manii tăi vijelioși, omule. Vrei să vezi ochi umezi, nu-i așa! *Stop pawing me. You old headless horseman Ichabod Crane!* Ah, dragă Lena! Tu, înapoi? Spune că a sunat cel puțin un sfert de oră. Și aduce cu ea două sacoșe de voiaj pline ochi. Elissa îi umpluse, desigur, fiindcă voia să scape repede de ea, o sacoșă cu cadouri. Elissa era îngrozitor de agitată. Trebuia să fie singură acum. Fără martori. Aveau să se vadă curând. Numai nu acum. Ei îi mergea bine, foarte bine, mai bine ca niciodată, își apărea ca un condamnat la moarte, care este brusc grațiat. Numai că trebuia să se obișnuiască cu noua ei situație. Singură de tot. Halm a aprobat din cap. S-a surprins constatând ceea ce i se părea mai ridicol ca orice: comparația îndurerărilor. Elissa cea rece ca gheața nu era destul de îndurerată, nu! A sunat Elrod. Nu

cumva să creadă Halm că putea să se fofileze de la vizita de sâmbătă seara. Nimic nu era mai demn de dispreț decât să folosești drept pretext moartea altora. Iar Vioreaua lui are nevoie să fie distrasă, o distracție pe care un moș ca el nu o putea oferi. Dacă omul și-ar putea pierde sângele odată cu lacrimile, ea ar fi moartă deja. Pe când Halm conducea mașina pe Shattuck Avenue, ca să cumpere flori pentru vizita la Elrod, l-a lăsat ștergătorul de parbriz. Deoarece între timp se pornise din nou burnița aia deasă ca o pânză, Halm a trebuit să tragă imediat pe dreapta. A alergat pe trotuar după una din cutiile alea mari din care, pentru un quarter, poți să iei un ziar. A găsit una, dar nu avea niciun quarter, așadar a alergat într-o prăvălie – era un magazin de aparate de radio a cumpărat baterii, a avut grijă ca în mărunțiș să fie și quarteri, a alergat la cutia de ziare, a luat un ziar, a curățat parbrizul, a condus încet mai departe și a tot oprit după câțiva metri. Când s-a întors la mașină cu buchetul de trandafiri, care costase 17 dolari, la ușa mașinii stătea un negru uriaș și molfăia ceva. Voia bani. Halm i-a dat cei 70 de cenți mărunțiș, pe care i-a găsit în buzunar. Gimme a dollar, a spus negrul. Halm s-a gândit la cei 17 dolari. Încă îl mai dureau. 17 dolari pentru un buchet de flori, asta era o nebunie. A spus că nu era bogat. A arătat spre Volvo-ul său. Negrul s-a uitat insistent la buchetul mare de trandafiri, pavoazat cu multă verdeață, din cutia de plastic. Gimme a dollar, a spus negrul de parcă ar fi spus-o pentru prima oară. Halm a început să pescuiască așa zicând febril în buzunarul său de la piept după o bancnotă de un dolar și a fost fericit când ceea ce a scos la iveală nu era o bancnotă de cinci sau chiar de douăzeci de dolari, l-a dat bancnota negrului, dar a încercat ca, la predare, să exprime faptul că se simțea prădat. Negrul a luat hârtia cât mai disprețuitor cu putință și, fără să mulțumească, a plecat. Halm s-a simțit ca și când ar fi fost scuipat. S-a așezat în mașină. Deodată,

ștergătorul de parbriz mergea din nou. Halm era sigur că ștergătorul nu ar fi funcționat dacă nu i-ar fi dat dolarul negrului. Când s-a întors în casa Rinehart, Lena asculta discul pe care li-l adusese Rainer. *Moartea și fata*. Deja pe el titlul îl deranja. Iar muzica îi era prea categorică. Viori, care se răsteau una la alta. El a spus: Lena! Ea nu l-a auzit. Așa că a trebuit s-o strige, aproape să zbiere: Lena! Ea s-a speriat. El a arătat spre disc. Ea l-a oprit imediat și a întrebat: Ce-i? El nu voia să spună ce voia să spună, așa că a spus: Vii cu mine la Elrozi? Lena a spus: Nu. Și deoarece ea nu putea să nu presupună decât că numai din cauza acestei întrebări o deranjase el de la ascultat muzică, a dat drumul din nou la pick-up. Și anume de la început. El s-a dus jos și s-a schimbat. Simțea nevoia să se îmbrace cât mai rafinat cu putință. A scos tot ce avea la el. Nimic nu era bun de nimic. În afară de stridentul costum coniac-negru-galben stil Caraibe pe care-l cumpărase în lumina infernală din Downtown Oakland cu două ore înainte de *Walkiria*. Și cămașa de culoarea bomboanei de căpșuni a îmbrăcat-o. Când și-a văzut în oglindă persoana lui incoloră – în afara nasului, nimic din el nu mai avea culoare – îmbrăcată atât de țipător colorat, a simțit impulsul să râdă. *Keep your age a secret*. Acum îi venea din nou în minte această frază prinsă din zbor. Și la *secret* s-a gândit la secreție, asta i s-a părut ambiguu. Nu a râs. A fost doar așa, un fel de râgâit. Da-da, Brando-Malvolio.

Când Kirk Elrod l-a văzut pe Halm, a spus: Corect. Se temuse un pic că Halm avea să vină în negru. Dar numai un pic. Când abdică un maniac, cel puțin să vii în roșu, a spus el. El însuși se pierdea realmente într-un halat de casă strălucind într-un roșu aprins, cu mâneci largi, în care erau țesute cu fir auriu semne japoneze. *Swiss Lady*, a gândit Halm. Carol era toată în alb. Ceva foarte strâmt. Pur și simplu te bucurai pentru ea văzându-i despicăturile în stânga și-n

dreapta. Ochii îi luceau, de parcă erau complet lichizi. Gura și mai bombată în față. Buza de jos un zid. Capul plecat, întors într-o parte. Ca tulburată. Halm le-a spus gazdelor cât era de bucuros să mai poată veni o dată în Grizzly Peak Boulevard, fiindcă tot nu știa cine era *Swiss Lady!* Asta numai John Frey o știe, a spus Elrod. Auster a spus că era gravă ușurința cu care literații își tratau sursele. Tot ce spunea, spunea acum vizibil pentru tânăra lui soție. Ea avea o față sălbatică, întunecată, grea, dar ochi frumoși și obraznici. Fără ochii aceștia, fața ei s-ar fi topit așa zicând în durere. Halm se gândea la Beethoven când o privea pe această Rachel cu rotunjimile ei. Și o privea ca pe ceva care trebuie să accepte să fie privit. Doar era singura care era la ea acasă în ținutul Yoknapatawpha-Yosemite. În afară de momentele când mânca, Auster avea în permanență o mână de-a tinerei lui soții între ale lui. Pentru asta, Rachel trebuia să stea foarte aproape de el și să-și întindă o mână pe sub brațul lui, pentru ca el să se poată juca în față cu mâna asta. Ceea ce el făcea din plin. Contrastul dintre mâna ei și mâinile lui era pe atât de frapant pe cât îl relatase Roy. Dar cu câtă naturalețe se juca Auster cu mâna lui Rachel! Și cât de plăcut era pentru ea! Halm admira această pereche. Iar pe Auster îl admira și mai mult decât pe Rachel. Acum era deja în prezența a două astfel de perechi. I-a făcut câteva complimente lui Auster pentru ceea apucase să citească la iuțeală de el. Auster a spus: Ai auzit, Rachel, mă laudă. Cu mâna liberă, Rachel îl mângâie pe cap, ca și când ar fi fost un copil. Halm a spus: Vă felicit. Auster a spus: Auzi, mă felicită. Întreabă-l pentru ce. Ea l-a-ntrebat. Halm a spus: Pentru căsătoria dumneavoastră! Da, puteți s-o faceți, a spus Auster, pe mine în orice caz. Și pe mine, a spus Rachel. Auster a spus că el îi spusese o dată lui Halm că un filosof însurat era ca o pasăre în colivie. Asta era la Rainer. Colivia lui R Nu-și retrage afirmația. Dar trebuie să adauge că era mult mai plăcut în această

colivie, decât bănuise el. Ea l-a mângâiat din nou. Noi suntem fericiți, și Carol e tristă, a spus el tulburat, *I'm just woebegone*, a spus Carol, și Halm a simțit cât îi lipsea Rainer, care-i strecura întotdeauna, mormăind întunecat, pe nemțește, cuvintele mai rare, ca și când ar fi făcut-o pentru sine. Carol a spus în tăcerea generală: He didn't have a mean bone în his body. Și, la o distanță cuviincioasă, Kirk Elrod a continuat cu laudele: Era un maniac. Pe un ton în egală măsură greu, dureros entuziasmat laudativ, Carol a enumerat împrejurările. Complet îmbrăcat zăcea pe patul lui de la *Hilton*. Lângă el manuscrisul. O singură foaie. Pe ea o singură frază: *Și nici nu s-ar cădea, voi, bărbați, la o asemenea vârstă să pășesc în fața voastră asemenea unui tinerel care pregătește discursuri*. O, a spus Auster, ăsta nu-i Mersjohann, e un citat, Socrate al lui Platon, în traducerea lui Schleiermacher. Halm a fost nevoit să spună, gândindu-se la Rainer: You know damn much. Iar mă laudă, Rachel, a spus Auster, dar el îl citează și parafrazează totodată și pe cel dispărut, care, la începutul lui septembrie, mi-a spus: You write damn much. Iar el, Auster, răspunsese: Publish or perish. Elrod a spus: El a optat pentru *perish*. Auster a spus: Eu unul nu. Despre altceva decât despre Rainer Mersjohann nu s-a mai vorbit. Când Auster spunea altceva, Carol pur și simplu spunea ceva despre Rainer. Ea nu putea să vorbească decât despre Rainer. Dintr-odată, cu toții nu mai puteau să vorbească decât despre Rainer, despre nimic altceva. Rainer umplea într-adevăr lumea. Oriîncotro de întorceai, dădeai peste el. Halm a recoltat frumoase priviri pline de greutate de la Carol atunci când le-a adus la cunoștință că, cu o zi înainte de plecarea lui Rainer, el adusese în discuție la cursul lui tema sinuciderii. Căci de la tine însuși suporti destul de mult.

La următoarea oră de conversație, Jeff a vrut să se mai discute o dată tema sinuciderii în lumina celor mai noi evenimente. Cu toții

aveau amintiri despre Rainer, cu toții aduceau ornamente Rainer, ca pe flori. Era o necesitate. După ce Halm a informat-o, la convorbirea lor telefonică de duminică, Sabine a început să se bâlbâie. Apoi a renunțat. Nici Halm n-a mai spus nimic. Ea n-a mai spus nimic despre tatăl ei. Atât de mult nu s-a mai tăcut probabil niciodată într-o convorbire Europa-California. Lui nu-i venea nici să închidă nici să spună ceva. În sfârșit, Sabine a spus pe un ton strident: Era pur și simplu cumsecade! Halm a gândit. Se prea poate. Cu atât mai mult, cu cât Sabine utiliza un cuvânt care era important pentru Rainer însuși. Dacă descrii pe cineva cu propriile lui cuvinte, atunci oricine e aproape desăvârșit. Dar ca să ajungi să faci asta, era o performanță. Rainer o realizase. Oriunde te duceai, era ridicat în slăvi la fel de tautologic. Și fiecare simte numai ce a pierdut. Halm a simțit că venise prea târziu. Timpul fusese prea scurt. Nu a putut folosi prilejul. A ratat prilejul. Rainer ar fi putut deveni un prieten. Aproape că ajunseseră până acolo. Dacă Rainer nu l-ar fi văzut niciodată cu fata, dacă Rainer nu ar fi fost aprovizionat de către Carol cu informații despre Halm și Fran Webb, dacă Rainer nu ar fi avut acest sentiment absolut al dreptății, dacă acea conștiință incontrolabilă a dreptății a lui Rainer nu l-ar fi făcut să-i mai ceară și lui Halm să se despartă de Sabine... Probabil că tipul ăsta îngrozitor ar fi fost singurul prieten pe care l-ar fi putut avea. Acum însă nu avea niciunul. Ca și mai înainte. Gata. Nu-ți plânge de milă. Și nici lui. Gata. Cea mai penibilă dintre toate serile a fost cea din casa în stil Tudor de pe strada Euclid. Elissa voia să spună ceea ce nu putuse să spună până atunci. Ea nu ar fi fost în deplinătatea facultăților mintale, atunci când îl rugase pe tatăl ei să pună să-l invite pe Rainer la *Claremont*. Ea trebuise să se răzbune pe o bestie, pe un vânător de scalpuri de fete. Era conferențiar la spaniolă, elegant, tot timpul în pas de dans, tot mereu sporovăind despre

moarte. Nu vorbea despre nimic altceva decât despre Nimic. Ȃluia îi căzuse ea în plasă. Când ea apăruse cu Rainer la *Claremont*, monstrului i-au ieșit un pic ochii din orbite. Măcar atât.  i fusese nesfârșit de recunoscătoare lui Rainer. Niciodată nu avea de gând să uite că el  i făcuse posibilă apariția asta. Și Rainer se pricepea la asta, la apariții. R sp ndea distanță în jurul lui. Era în stare să umple formele cu spirit comic. Se comporta întotdeauna foarte formai, întotdeauna mai mult decât necesar, și surplusul era cel care producea apoi comicul. Pentru aceia care erau în stare să vadă. Și el fusese foarte bine atunci, atât de fascinat de ea, at t de capabil de adorație, atât de serios. El o adorase, ea nici nu știusese că exista aș  ceva. Un tip destul de mare, și pur și simplu obsedat de dorința de a se supune, de a i se supune ei, de a nu mai fi el însuși nimic, nimic altceva decât iubire pentru ea. At t de delicat, posedat de dorința de sacrificiu, plin de dăruire. Ca și cînd ar fi așteptat-o un milion de ani pe ea, ca și cînd el știa, dintr-o experiență universală, că în afară de ea nu mai exista nimic care să merite sentimentele lui. Ca și cînd, din cauză că fusese nevoit să refuze tot ce i se oferise până acum, era acum pe punctul de a muri de sete și de foame –, și atunci a venit ea, singura hrană care putea să existe pentru el pe lumea asta. Acum știa și el de ce trăise până atunci într-o atitudine de refuz. Ei da, câteva luni se hrănise deci și ea din beția asta a lui, din provizia lui de tandrețe. Pe urmă ea a rămas  ns rcinat . Pe urmă imediat încă o dată. Pe urmă, însă, în ea s-a impus o dată pentru totdeauna, ceea ce știa și ea demult, ceea ce ea nu poate să spună decât aș : Dacă tu însăși nu iubești, nu te alegi cu nimic de pe urma faptului că ești iubită. Asta este o lege destul de îngrozitoare. Un fel de justiție naturală. Și Rainer a observat asta și a început să revendice ceea ce și promisese  unul altuia. Zi și noapte. Credea în mod evident că poți revendica afecțiunea, dragostea, apropierea, intimitatea,

contopirea. Dreptatea a fost întotdeauna de partea lui. Și cu cât vedea mai limpede că nu-i era de niciun folos să aibă dreptate, cu atât mai rigid și-o revendica. Dacă mai ținea oare de dreptate apoi cererea lui de a o obliga să povestească pe benzile lui de magnetofon experiențele ei cu bărbații? Cel mai mult i-ar fi plăcut lui să le aibă pe video. A devenit insașiabil în pretențiile lui referitoare la precizie în relatarea poveștilor ei cu bărbați. Nu era mulțumit, atunci când ea spunea cât de puțin însemna pentru ea cutare sau cutare relație. Și despre cea mai neînsemnată noapte voia cea mai amănunțită relatare. Nu exista nimic neînsemnat pentru el. Și afirma mereu că cerea asta numai de dragul ei. Dacă ea spunea TOT, puteau să trăiască mai departe împreună. Fiecare secundă trecută sub tăcere era otravă pentru căsnicia lor. Dacă el știa TOT, putea să ierte TOT. Numai ce știa putea să ierte. Și așa mai departe. La început, a ascultat nevinovată, i-a spus tot. Dar efectul fusese oribil. Astfel că nu i-a mai spus tot. Când el a băgat de seamă, lucrurile s-au înrăutățit și mai mult. Când veniseră Halmii, în august, era disperată. Rainer voise s-o omoare, ea știa asta. El ar fi considerat asta ca pe o pedeapsă. Avea darul de a considera ca fiind drept tot ceea ce el considera necesar. Nu putea să facă nimic pentru care nu se împuternicise în prealabil printr-un fel de pronunțare a sentinței. Dar după ce se împuternicise o dată, era în mod evident capabil de orice. De ce se omorâse acum pe el, în loc s-o omoare pe ea, pentru ea era inexplicabil. Poate că îi datora asta Lenei. Despre Lena, el vorbise ca despre un ajutor nemijlocit. Lenei chiar voia să-i fie pe plac. Lena era, din câte știa Elissa, singura persoană pe care Rainer o așezase așa zicând lângă el în verdictele pe care le pronunța fără întrerupere. Ca jurată numită, așa zicând. Îi spusese destul de limpede că nu avea să i se întâmple nimic, câtă vreme el nu supusese atenției Lenei ceea ce avea el de gând să-i facă și câtă

vreme Lena nu se arătase de acord cu intenția lui. Poate că asta nu fusese decât cea mai recentă variație a jocului lui de-a judecătorul. De altfel vorbea tot timpul în jargonul curții de jurați despre ceea ce se referea la căsnicia lor. El se găsea, în ceea ce o privea pe Elissa, într-o neîntreruptă ședință de deliberare la curtea de jurați. Deoarece ea nu i-a cunoscut pe părinții lui și deoarece el își prezenta de fiecare dată originea numai în imagini, dar nu și-o trăda niciodată prin afirmații directe, ea nu știa de unde se trăgeau toate astea. Ei îi erau destul de străine. Ea și-ar fi dorit să fi putut împiedica această nenorocire. În camera lui, găsisese un pachet care-i era destinat Lenei. I l-a dat Lenei. Lena i-a mulțumit. Despărțirea a fost apoi mai degrabă lapidară. Își erau apropiate, fără să mai putut face ceva una pentru alta. La urmă, ea a spus că acum îi aștepta pe fiii ei. Halm a spus, în cazul în care Elissa venea în Europa, iată adresa lui. Și i-a dat-o. Lui îi plăcuse cel mai tare faptul că o numise pe Lena jurată. Asta trebuia să i-o povestească Sabinei. În casa Rinehart el a deschis pachetul adresat Lenei. Lena ședea și privea. A ieșit la iveală un manuscris. Scris de mână. O pagină de titlu:

Rainer Mersjohann

California Fragment

154 de sonete

Era și o scrisoare către Lena. Halm a rugat-o pe Lena să o deschidă. El a văzut pe chipul Lenei că, pentru ziua de azi, nu mai avea chef de alte informații, că aflase destul pentru azi. El a mai spus o dată tare: Lena! Ea l-a privit fără pic de înțelegere. Așa că el a coborât în dormitor, s-a întins în patul cel mare, fără să-i mai pese de ornamentele patului care bubuiau în perete. Nu se uitase niciodată prin revistele care zăceau pe un fel de etajeră laterală ce făcea parte din pat. Un teanc de *Playboy* și un teanc de *Moral Majority Report*. A întins mâna după *Playboy*. Numărul pe care-l

ținea acum în mâini era de-acum zece ani, poate că, timp de zece ani, el și-a îndeplinit rostul lui demn de respect în acest dormitor. O anume Irin originară din Missouri își întindea spre el crăpătura ei închisă. O linie întunecată sub o pilozitate întunecată. Grove. O, da, pădurice se mai poate spune aici: așa scrisese și Rainer în capricioasa descriere a drumului. Sus la locul decisiv al păduricii, o densă concentrare a pilozității. Un adevărat desiş mic. Se mai comunica faptul că această fată nu avusese încă mai mult de zece bărbați. Dar ca să-i enumere pe cei avuți, tot avea nevoie de ambele mâini. A pus deoparte chestia cu sex. Acum mai trebuia să stingă lumina. Îi venea greu s-o facă. Când în sfârșit reușise și stătea întins în întuneric, a început să se gândească la Fran Webb. Un fel de viziune kitsch a urcat din spuma gândurilor: Fran ca lebădă de operă într-un decor parizian de Belle Epoque. El se gândea însă și la Elissa, cea palidă, cu sânii grei, cu părul scurt. Acum văduvă. La asta se gândea el. Elissa, singură în biserica tarantulei. El, singur, aici. La asta se gândea el. Dimineață, pe când stătea în cabina îngustă a dușului, a văzut apa curgând peste cadavrul său. S-a săpunit și s-a clătit cu sentimentul că spală un cadavru. Și Rainer lucrase ca spălător de cadavre. Vineri, fata i-a dat compunerea ei despre Labove. A spus: Așadar, pe mâine, de-abia aștepta. Lui Carol îi ținea locul tipa din Köln, prin urmare a putut să plece imediat acasă. Lena asculta din nou discul lui Rainer cu Schubert. Lui Halm i s-a părut din nou nepotrivit. Prea drastic. A închis ușa de la camera de lucru și a început să citească compunerea lui Fran. Avea impresia că ei îi era dor de ceva ieșit din comun, fie și de ceva dureros, penibil, îngrozitor. Oare ea scria toate astea din cauză că WPP-ul era prea corect pentru gustul ei? Oare nu aruncase Elissa viața lui Rainer în joc pentru a vedea cum țâșnesc câteva picături de sudoare pe fruntea unui conferențiar de spaniolă? Ignoranța ta

ireparabilă în ceea ce privește viața interioară a femeii. Sau e ignoranță în general? Mâine seară avea să știe un pic mai mult. Dacă nu mai era invitat nimeni altcineva în afară de el, nu mai exista nicio îndoială. Zâmbește, Brando-Malvolio. Ajunsese cu o oră înainte pe strada din care pornea Hill Court. Voia să fie sigur. Mașina a parcat-o cu multe străzi mai departe. La zece minute după ora stabilită, suna la ușa unei case aristocratice, sobre, nu foarte mari. I-a deschis fata. Holul din spatele ei era slab luminat. Ea făcea fața aia curajoasă, de parcă numele ei era Leif. El i-a dat buchetul lui. Ea s-a speriat prietenos. Trandafiri, a spus ea. L-a condus înăuntru și pe scări în jos și la stânga împrejur și la dreapta printr-o ușă: dormitorul ei. Patul ei. Aproape acoperit de paltoane. Dar tot se mai vedea că așternutul avea un model în culori primăvăratice. Un fel de pajiște de Renoir era patul ei. Ar fi, fără paltoane. Pe pereți, scene din opere, înrămate, cu personaje wagneriene. În bucătărie, lumea își lua de mâncare din cratițe și castroane, și vin, bere, whisky. Peste tot stăteau și discutau studenți. Nu numai studenți de la cursul de conversație. Fran îl conducea, voia să-i fie utilă, nu a renunțat până când nu i-a găsit un loc pe scaun dincolo, în camera mare de zi, în apropierea focului din șemineul uriaș. Asta era mai degrabă o hală de zi. Una nordică, poate. Acoperișul de lemn este susținut de grinzi. Acolo unde grinzile sunt susținute, în dreapta și-n stânga, pietrele sunt ornate cu personaje semănând a lilieci. Iar în mijlocul încăperii în fiecare dintre grinzile purtătoare sunt arse cruci avântate. Șemineul era o arhitectură de cărămidă în sine. Un relief avântat din frontoane de cărămidă. Din fericire Jeff șade în apropiere. La lumina focului din șemineu, Halm vede pentru prima oară că urechea stângă a lui Jeff este îndoită în partea de sus; vârful aproape că-i atârnă inert. Chestia asta i se pare lui Halm foarte simpatică. Pe jos, în fața șemineului, în jurul unei grămezi de lemne

zac animale confecționate din benzi înguste de fier. Poate cicade. Destul de mari. Alcătuiesc o graniță delimitând zona șemineului. Lumina din cameră este mai degrabă întunecată decât tulbure. Sub nasurile de piatră, pe care stau sprijinite grinzile purtătoare, ies din perete lămpi de fier. Dar luminează într-un galben foarte slab, de parcă rostul lor ar fi să întărească impresia de întunecime. Flăcările din șemineu au grijă ca întunericul să trăiască. Din difuzoare nevăzute urlă muzica. Trebuie să stai foarte aproape unul de altul, dacă vrei să stai de vorbă cu cineva. Halm știe că trebuie să bea foarte repede foarte mult. Altminteri nu poate să rămână aici. Să mănânce cât mai nimic, să nu mănânce absolut nimic. Să refuze mâncarea. Ca și când în general n-ar mânca niciodată. Fran îl aprovizionează. Ea îi arată că la fiecare câteva minute vrea să știe cum se simte. Fiecare vine o dată încoace, se face conversație și se spune că se face conversație, așa că se râde și Halm spune că între timp toți au ajuns la nivelul *A-Plus*. Fața lui Elaine este machiată astăzi până la o încremenire de păpușă. Uriașul Art s-a lovit la cap în bucătărie și sângerează. Howard vorbește astăzi cel mai puțin. În mâna lui paharul este în permanență la fel de plin. Așadar el nu bea deloc. Conversația de-adevăratelea nu-l atrage deloc. Gail povestește că mâine se duce la Daly City, tot așa un accesoriu al lui San Francisco, la sanatoriul în care este internat schingiuitorul de pelicani care între timp a fost prins. Ea vrea să-l salveze. Și pe rapist vrea să-l viziteze încă înainte de Crăciun și să-l convingă să se lase castrat. Ea se află în fiecare weekend în misiune. S-ar putea împiedica aproape toate relele, spune ea, dacă se stă de vorbă la timp cu oamenii. Vrea să ajungă guvernatoarea statului California și să transforme acest stat în statul cel mai iubitor de oameni din USA. Ori de câte ori vine încoace, Fran îl întreabă dacă-i lipsește ceva. De fiecare dată după ce ea pleacă, el se teme că a rânjit când a dat din

cap că nu. De fapt ar vrea s-o privească fără nicio reținere. Să vadă și ea pe fața lui că ea, chiar și atunci când nu face decât să vorbească, îi înspăimântă așa zicând. În orice caz WPP-ul nu se află aici. Mulți și-au adus cu ei prieteni sau prietene. La fel de bine ar fi putut și ea să-și cheme WPP-ul. Sau poate că el luptă astăzi la San Diego? Dacă ar fi vrut ea ca el să fie de față ar fi ales o altă seară. Așadar, treptat, toți invitații ăștia vor pleca. El poate să plece ultimul. Sau să rămână. De la caz la caz. În orice caz, acum bea. Simte nevoia să nu mai fie responsabil. Dumnezeule mare, destul s-a abținut până acum. Acum, timp de o seară, are voie să-și slăbească un pic armura. Și cum vine Fran încoace, tot mereu! El nu trebuie să se miște. Aici la șemineu are să rămână așezat, cu o armată de cicade de fier la picioarele lui. Mai mult decât oricare altul va bea și se va preface că uită să plece. Deodată ea are să se întoarcă singură de la ușa casei, până la care îi va fi condus pe ultimii, pe urmă va lua loc definitiv lângă el la șemineu. Vizavi de el. Sau lângă el. Totuna. Lucrul cel mai important e că atunci vor putea să stea de vorbă unul cu altul. Pentru prima oară. O bună temă cu care să înceapă a oferit-o deja chiar ea. Labove. Cea mai bună compunere a dumatiale, Fran, această compunere despre violatorul din sala de clasă. Acum ăștia au început din păcate să danseze. Iar el nu vrea să danseze. El nu mai știe să danseze. Presupunând că a știut vreodată. Pe muzica asta nu ar fi putut să danseze niciodată. Când Fran îi aduce a doua sticlă de vin roșu, ea spune că au vorbit atât de mult împreună, acum trebuie să și danseze o dată împreună. Așa deci, spune el. Da, dacă spune ea așa, atunci bineînțeles că are să și danseze cu ea. Dar, face el pe grozavul, el nu face niciodată primul pas de dans înainte să fi terminat de băut cea de-a doua sticlă de vin. Terminat! Ceea ce nu era chiar atât de neobișnuit, căci pașii deveneau cu atât mai siguri, cu cât omul știa mai puțin că îi face. Iar în cazul lui erau necesare cel

puțin două sticle, înainte să-și lase picioarele de capul lor. Ea spune că el nu trebuia să creadă că avea să-i scape în felul ăsta. Pactul era: când cea de-a doua sticlă era goală, el îi aparținea ei. O, da, spune el, o, da, domnișoară Mefisto, pactul e valabil. Apucă să mai simtă că, așa cum vorbește el acum, dacă ar mai avea discernământ, nu i-ar plăcea să se audă vorbind. Dar studentele și studenții *lui* savurează în mod evident faptul că instructorul lor de conversație iese, cum s-ar zice, din el. Halm vorbește cum nu a mai vorbit demult. Poate că n-a mai vorbit niciodată așa. Treptat are sentimentul că ar putea să spună orice. Cel puțin poate să-i spună fiecăreia și fiecăruia câte ceva. Iar ceea ce le spune lui Elaine și Gail și Cynthia și Jeff și Art și Howard este exact ceea ce trebuie. Nu mai vorbește acum decât în engleză. Pofta de a vorbi englezește este nemărginită. Ca acel cântăreț, care aude la el însuși numai ceea ce-l avantajează, crede acum că engleza lui a înflorit pe deplin. Este și limba aceea care-l copleșește acum. Cât de mult te îmbogățești emigrând! Fiind plecat! Și el ar vrea asta. Precum această limbă ar vrea să fie și el. Atât de plin de sine. Și ridică paharul și strigă că bea pentru extenuating circumstances. Iar pe urmă fata îl ia așadar la dans. Vrea ea să conducă? El nu poate accepta așa ceva. El o învârtește pur și simplu de câteva ori. Dacă se potrivește cu muzica, nu-și dă seama. E vorba de lucruri mai importante. Și fiindcă se vede că pe Fran au înspăimântat-o aceste răsuciri, după asta ea cade așa puțin peste el sau rămâne cumva un pic atârnată de brațul lui. El are în orice caz sentimentul că ar putea s-o învârtească oricum ar vrea. Puterea lui a crescut considerabil. S-o învârtească pe fata asta încoace și-ncolo e în general o nimica toată. Este atât de ușoară. Și devine din ce în ce mai ușoară. Iar acum și ceilalți îi fac loc. Volutele lui mătură suprafața de dans, golind-o. Asta se transformă într-un spectacol. Penibil îi este numai din cauza lui Gail. De fapt, voise să rămână așezat lângă ea

pentru a-i demonstra că și dacă nu dansai nu pierdeai nimic. Fran i se uită lui în ochi, el ei. Ca niciodată. Ochii ei sunt ochii bunicii lui, sunt ochii lui. Pe durata unui fulger el se vede pe sine în chip de cadavru, un scai mort pe trupul celei vii, *Death, Boundto*, sărmană Fran. El îi strigă: Nu te mai uita nicăieri! Altminteri ne ia ameteala! Ochi în ochi! Atunci nu mai există învârtire. Stăm pe loc. Lumea se învârtește în jurul nostru. Să se-nvârtească. Noi suntem una. Și de neajuns de către lumea care se-nvârtește în jurul nostru. Asta n-o mai strigă, o gândește. Lui Fran nu-i mai e frică, asta se vede. Dacă mai e muzică? El unul nu știe. Un fel de zgomot vuia încă. Mai degrabă vuiet de valuri decât muzică. Pe urmă el ajunge cu un picior pe ceva. Și care ceva alunecă la o parte. În apropierea șemineului. Numai nu în foc! O smulge pe Fran cu sine. A fost una dintre cicadele astea de fier. Atât mai apucă să înțeleagă. Pe urmă cade așadar. Sau ea cade. Amândoi cad peste un scaun și unul peste altul, în orice caz după aia sunt întinși pe jos. Pe urmă, amândoi sunt ridicăți. El vede fața lui Fran. Pe fața ei vede că ceva la el nu este în ordine. Mai simte și că pe fața lui curge sânge. Vocea lui Howard spune: îl duc eu la spital. Halm e lipsit de voință. Ca și când nu ar fi aici. Mașină, voci, un coridor de spital, o soră, o targă, sora își face de lucru la fața lui, apoi vine medicul, un chicano, și ăla își face de lucru la fața lui, Halm nu simte nimic, totul e nesfârșit. Medicul spune că a lucrat doi ani în Germania. La Bochum. În comparație cu un spital american, spune el, unul german e curată cazarmă. Halm spune: Da, da. Când e ajutat să se ridice, îl aude pe medic spunând: Six stitches. El îl recunoaște pe Howard. Howard îl duce în Contra Costa Avenue. La urmă de tot își mai ia inima în dinți și întreabă ceea ce a vrut tot timpul să-ntrebe: Și Fran? Totul e-n ordine, spune Howard. Numai la gleznă are ceva Fran. La gleznă, spune Halm, Doamne ajută că la gleznă. Și-și duce mâna la cap și dă

peste tot de bandaj. Doar ochiul stâng e liber. Spune: Howard, câtă recunoștință să vă mai datorez de fapt? Când Howard zâmbeste, zâmbetul lui nu se termină pe față, ci în barba lui. O, ochelarii dumneavoastră, spune Howard și-i dă lui Halm un suport plin de cioburi. Ați strâns tot ce era de strâns, Howard. Nu trebuia. Ah, Howard. Bine, Howard. Mulțumesc. Halm își pipăie drumul până în casă. Maioul nu și-l mai scoate. Nu crede că ar încăpea peste capul bandajat. Pe urmă zace pe spate și se gândește cum ar trebui să-i comunice asta Sabinei, fără că ea să moară de spaimă. Dimineață strigă la Lena, o roagă să vină până-n casa scârilor. Când ea îi răspunde de sus, el spune: Te rog, să nu te sperii, am căzut puțin, așa că sunt puțin bandajat, la cap. Abia pe urmă se arată. Ea se sperie totuși. Atunci sună și telefonul. El strigă: Lasă că mă duc eu. E cu siguranță Fran, care vrea să afle cum îi mai merge. E Sabine. Tatăl ei a murit. Azi dimineață. Ah. În timp ce dansam, gândește el. Sabine spune: Doamne ajută că a scăpat. Halm spune: Doamne ajută că ai scăpat. Vino curând, spune ea. Da, spune el, acum venim curând. Sabine se bucura că Lena locuia din nou la Halm. Ea se temea deja că Lena avea să rămână agățată în California. Așadar, spune-mi când pot să vin să vă iau. Da. Așadar, fii tare. Și tu. Da. Da. Da.

După ce a închis, i-a trecut prin cap că până la urmă tot nu raportase sprânceana dreaptă plesnită și cârpită cu șase copci. Săracul tata Gottschalk. Halm era însă bucuros că nu trebuia să se ducă iar la cimitirul ăla. Și era bucuros că țeasta lui bandajată îi mai putea oferi acum și ea un motiv să nu participe la depunerea urnei lui Rainer la Mountain View Cemetery. Nu exista nimic din ceea ce l-ar fi putut ajuta să lipsească de la o înmormântare, la care să nu fi fost dispus să recurgă. Nimic mai penibil decât comparația, inevitabilă la înmormântări, între mai multe moduri de a exprima

durerea. Ca să nu mai vorbim de impulsul de a râde, de care-i era frică în asemenea împrejurări.

Apariția lui Halm cu capul bandajat era suficientă ca *issue* pentru o oră de conversație. Fran nu era. Dar Carol ședea din nou în spatele biroului ei, așa că Halm a luat din nou loc pe scaunul din fața ei, care te constrângea la asumarea unui profil. Ea mai avea încă încremenirea și greutatea aceea pe față. Arăta ca o persoană care nu vrea să fie abordată. Încercați să vă adaptați, a spus ea, când a văzut capul bandajat al lui Halm. Fran avea o gleznă fisurată. Mâine avea să vină din nou. Un picior de ghips și un cap de ghips, prin asta Halm își demonstra intențiile. Halm a spus: Acum măcar glumiți din nou, Carol. Cătuși de puțin, a spus ea. Marți, Fran era din nou aici. Acum erau așadar două fete în cărje la masă. Gail părea să sufere din cauza asta. În mod evident concurența nu cunoaște limite. Gail nu a participat deloc la conversația despre seara petrecută în casa din Hill Court. Halm a spus că cine venise la curs din cauza notei, putea să-și ia vacanță restul săptămânii, deoarece el avea să-și predea azi grade-urile lui la computer. Dar în dimineața următoare au venit iarăși cu toții și tot așa până vineri. Joi, lui Halm i-au dat jos bandajul. Ochiul drept era cu totul invizibil, din cauza unei umflături uriașe, aproape negre. Severe bruises. Asta face parte acum din vocabular. Sprânceana plesnită se vindecă bine. Avea să-și poată scoate firele săptămâna viitoare la Stuttgart. Ochiul propriu zis era, în ciuda acelor severe bruises, mai mult ca sigur neafectat. Lena s-a speriat din nou atunci când Halm s-a întors doar cu un plasture, dar cu această uriașă umflătură neagră-albastră. Carol s-a speriat și ea. Roy a râs și a spus că trebuia să-l fotografieze pe Halm pentru Sally. Studenții au râs și l-au felicitat. Niciun profesor nu mai reușise așa ceva, o mască horror ca asta. Fetele au râs mai puțin tare. Ele și-au mușcat un pic buzele. Fran... La ea, a evitat să se uite mai

bine. De la ea, el aștepta mai mult decât o anumită expresie a feței. După oră a mers cu ea încet până la scuarul de la fântâna arteziană, a stat cu ea, a vorbit cu ea despre ceea ce scrisese ea despre Labove. Și i-a spus cât de rău îi părea că se accidentase în halul ăsta din vina lui. I se părea foarte șic să meargă și ea o dată în cârje, a spus ea. El a spus că știa cât era de important pentru ea să alerge și să înoate. Iar acum exersa în cârje, a spus ea, era interesant. Dar nu frumos, a spus el. În schimb, însă, șic, a spus ea. Și în câteva săptămâni avea să recupereze tot ce pierdea acum. El insista că și-a luat în cârcă o vină greu de suportat. Dar câtuși de puțin, a spus ea. Ochiul lui era mult mai rău decât piciorul ei. Mai rău, nu, doar mai puțin șic, a spus el. Nu, a spus ea, era și șic, ochiul lui, acum erau o pereche șic, cu piciorul ei și cu ochiul lui. El a spus că, nu știa de ce, dar accidenteale astea îi aminteau de Benedick și Beatrice. Dar faptul că el purta vina pentru aceste accidente îi diminuează plăcerea acestei închipuiri. Dacă el ar avea ochiul și poate un braț scrântit, dar ea în cârje, nu, nu, nu... Ea i-a interzis părerile de rău, s-a răsucit și s-a balansat iute și sigur și, preocupată să producă o anume grație, a dispărut pe drumul care cobora. Vineri, Halm și-a luat rămas bun de la toți și le-a spus tuturor cât de frumos fusese și cât de mult regreta că trebuia să părăsească această țară luminoasă ca să se târască înapoi sub o permanentă plapumă de nori, într-o casă sub niște copaci care-i luau toată lumina pe un versant de Nord și așa sărac în lumină. I-a rugat pe toți să savureze privilegiul de a trăi într-o țară plină de lumină. Asta era ultima lui contribuție la conversație, care presupune și ca un oaspete care pleacă să le exprime gazdelor recunoștința în forma unor aserțiuni cât mai măgulitoare cu putință, ceea ce era desigur mai ușor atunci când ceea ce spui este chiar ceea ce simți un pic. Niciodată până atunci nu-i fusese ceva atât de ușor ca această manifestare a mulțumirii față de gazdele lui californiene. După

strângeri de mâini care le-au umezit ochii tuturor a luat-o în direcția Porții Crocker. Mergea încet. Voia ca fata să-l ajungă din urmă. Ea venea împreună cu Jeff. Au mers în trei până la scuarul de la fântâna arteziană. Jeff a promis – ceea ce promisese și Howard că-l va vizita pe Halm la Sillenbuch. Jeff are de gând să-și studieze filosofia cât mai curând cu putință la Berlin. Acum însă nu voia să-i mai deranjeze pe cei doi invalizi pe viață. Și s-a aruncat pe bicicleta lui cu zece viteze și a dispărut în jos pe sub copaci. Pe drumul pe care, în câteva minute, avea să dispară și fata. Fratele cel mic plecase. Sora cea mică mai stătea încă aici. Într-adevăr stătea cu multă ușurință între cele două cârje. Ea a spus: Rămas bun, domnule profesor. Right, a spus el. Asta e, a spus ea. Vina mea rămâne, a spus el și a arătat spre cârje. Ea își savura cârjele cu adevărat, trebuia s-o creadă. Și în felul ăsta mai avea ceva care o să-i amintească palpabil și plăcut de el și de acest frumos semestru. Conversație de nota *A-Plus*, a spus el. Ce-am învățat am învățat, a spus ea. Bine, fetițo, a spus el. Bine, profesore, a spus ea. Și-au strâns mâinile. Ca întotdeauna, el a stat apoi și s-a uitat după ea. De data aceasta, însă, înainte să dispară pe sub copaci, ea s-a oprit, s-a întors și i-a făcut semn cu cârja dreaptă. Pe urmă a plecat, nu s-a mai oprit, a dispărut. Era limpede că știuse dintotdeauna că el, atunci când ea pleca, stătea și se uita după ea, altminteri precis că nu s-ar mai fi întors o dată spre el.

Halm și Lena au adus casa și tot ce era în ea într-o stare în care nu fusese când sosiseră ei. O dată a mai telefonat Kirk Elrod. Dacă Vioreaua lui nu era cumva la Halm. Nu. Atunci înseamnă că precis e la schimbat. Ea se pripea întotdeauna la cumpărături, pe urmă constata că cumpărase ce nu trebuie, pe urmă trebuia să se ducă la schimbat. Schimbatul îi lua Viorelei de zece ori mai mult decât cumpăratul. Era zece dimineața când plecase, acum era aproape șase. Din păcate aici nu existau ore fixe de închidere, ca-n Europa.

Ceea ce înseamnă că pentru schimbat nu există limite. Asta e, atunci are să aștepte până când se întorcea Vioreaua. De la schimbat. În cazul în care ea mai avea să-și facă totuși apariția pe la Halm, el putea desigur să-i transmită că telefonase soțul ei. Și i-a mai urat o dată călătorie plăcută. Halm avea senzația că Elrod nu-l crezuse că nu era la el Carol. Era evident că Elrod considera schimbatul ca pe un pretext. Apoi a telefonat Sabine. Dacă totul decurgea după plan. Da, a spus Halm, numai că o ruga să nu cumva să se sperie, el se întorcea acasă cu un plăsturel deasupra unui ochi. O cădere mică. Acum ochiul începuse deja să se deschidă un pic. Are să-i explice el. Numai, o ruga el, să nu se sperie.

În ultima dimineață, Halm a rămas cu papucii cu tălpile tari, cei care-i produsese o dată dureri pisicii. Ea a înțeles imediat. A fugit de pe terasa cea mai înaltă, fără să mai aștepte picioarele lui. Dar pe terasă s-a aruncat pe spate, a luminat cu gura și bulgării roz în sus din blana cea albă, el s-a aplecat, astăzi a efectuat cu mâinile tot ceea ce făcuse cu picioarele, i-a umplut castronul și farfuria ca niciodată, i-a făcut cu mâna mopsului orb de dincolo și i-a spus prietenei: La revedere. A cules o floare de hibiscus și trei lămâi, pe urmă a încuiat ușa de la terasă așa zicând pentru totdeauna. Roy a venit să-i ia pe cei doi Halmi mai punctual decât îi luase Rainer pe cei trei Halmi. Roy nu era un maniac. El era Chairman până când avea să fie stabilit un urmaș pentru Rainer. Sally a spus că venise din cauză că Roy îi făcuse capul mare cu umflătura lui Halm. Halm a spus că ultimul lucru pe care-l vedea din California era așadar Sally, cum mai putea cineva să se rupă în condițiile astea! Carol a vrut și ea să vină, a spus Sally. Probabil că încă mai e la schimbat, a spus Roy. Uite că acum își ține mâna tot timpul peste ochiul lui înflorit, a spus Sally, nu vrea să-mi facă pe plac. Asta de la Leslie a-nvățat-o, a spus Roy. Numai că al lui, a spus Sally, nu e orb. Ah, Leslie nu vede

cu ochiul ăsta, a spus Halm. N-ai știut asta, a spus Roy. Din cauza asta și-ar fi întrerupt Leslie înainte de vreme cariera sportivă și s-a făcut savant. De ce oare, crezi tu, își ține el tot timpul mâna în față! Eu am crezut că-i un laitmotiv, a spus Halm. Sally a spus: Sweet. Acum venea, tăind holul de-a curmezișul, Carol. Mergea asemenea cuiva care se cară pe sine. Expresia de pe fața ei explica de ce nu a salutat. De îndată ce a ajuns la ei, nu s-a mai vorbit decât despre Rainer. Ea era adevărata văduvă. Ea însăși vorbea cel mai puțin. A scăpat de multe prin moartea lui, a spus Sally. Carol și-a întors atât de concret privirea, de parcă tocmai ar fi fost strigată de undeva. Nu putea să trăiască, a spus Roy. Avea pretenții atât de ciudate, a spus Sally. Știi tu ce vrea să spună cu asta, a spus Roy. Carol nu a dat de înțeles dacă știa sau nu. Halm și Lena trebuiau să treacă prin gate. Iată una dintre acele fortune cookies chinezești, pe care le aprecia atâta. El a luat-o, a mulțumit și a spus că avea s-o citească în avion. Dragă Sally, dragă Roy, dragă Carol, vă mulțumesc foarte mult, la revedere. Carol semăna, de când era atât de tristă, mult mai bine decât Lord Byron cu o oaie romantică. Halm simțea cum această frumoasă tristețe ovină voia să-l rețină acolo. Poate că această putere negru lucitoare a privirii era în stare să hipnotizeze. El voia pur și simplu să rămână. Acum îi aparținea lui Carol. Rainer și Carol, să fii cu ei, asta i se părea dintr-odată atât de frumos, încât nu mai voia să se urnească. I-a spus-o în față: Acum însă trebuie să plec. Asta i-a deschis și ei gura, încă o dată. Salutări lui Ti-Eici, a spus ea. Dacă-l întâlnea, cu plăcere, a spus Halm. Gura ei nu se mai închisese complet. Ceva din distanța fascinantă dintre incisivii ei a rămas vizibil. El făcuse aici realmente totul greșit, tot ceea ce ar fi putut face greșit. Ah, Carol. Asta e. Halm a încercat o formidabilă mișcare de a se smulge, asta l-a făcut însă imediat să se simtă ca un actor cabotin. Dar această trecere dincolo în avion este totuși teatrală în

sensul vechi grecesc. Nu numai aburosul suflet creștin e cel care se duce, întregul trup se ridică și pleacă. În avion el a citit fortune cooky-ul de la Carol: Redecorating will be în your plâns. Ah, Carol, nu mai există nimeni în California a cărui limbă să o înțeleg atât de bine ca pe a dumneavoastră. Cu această mică frază vioaie Carol regăsise la sfârșit tonul ușor. Nimic nu e mai potrivit pentru ceva atât de greu decât un ton ușor. El s-a mai uitat o dată în jos la țara care se prăvale și dispare sub el, pe urmă s-a îngropat în *San Francisco Chronicle*. L-a citit de parcă ăsta era ziarul lui și orașul lui, și el nu făcea decât să zboare pentru puțin timp din el și să se întoarcă imediat. Câteva dintre materialele din ziar îi erau cunoscute. Că de pildă rapistului i se oferise să aleagă între 30 de ani de închisoare și castrare. Ce mai alegere. Gail va fi fost deja la el. Minunata Gail. În cârje și cu lanțuri la dinți, își oferea ajutorul fără nicio rezervă. El și-a mai pipăit un pic ochiul umflat. Probabil că plecarea a devenit mai ușoară datorită dramatismului acestui mic accident. La Bruxelles au aterizat între ghețuri și zăpezi iar la Stuttgart au fost luați de la peronul 16 de către Sabine, care, înainte să-i spună ceva, i-a tras soțului ei mâna dreaptă de la ochi după care a scos un țipăt. Nu puternic, dar strident. Halm a scuturat din cap, a spus că vederea nu îi era afectată, nu era vorba de nimic altceva decât de o umflătură impunătoare. Voia și el o dată să se întoarcă acasă în chip de Odiseu lovit și să se scufunde pentru câteva clipe în țipătul de spaimă al Penelopei. De acum, arată-ne mașina ta, muiere! Sabine nu a spus nimic. Abia când conducea mașina afară din parcare a fost în stare să vorbească. Ea a spus, ca și când ar fi avut motive să se scuze, că abia de două zile ninge și îngheța în halul ăsta la Stuttgart, înainte de asta vremea fusese mai bună, acum însă iată că Lena și el trebuiau să aibă grijă ca acasă să nu alunece pe drumul înghețat din grădină la vale și să-și rupă ceva. Glezna, a

gândit el. E drept că ea dăduse cu sare, dar tot mai aluneca. Și unde e Otto, a întrebat Halm. Ah, Otto, a spus Sabine, de câteva zile e foarte liniștit. Iarna, a spus Halm. Poate, a spus Sabine. Și tu, Lena, să sperăm că totuși te bucuri și tu un pic că ești din nou aici. Lena a spus: Să sperăm.

În lumina întunecată a după-amiezii de ianuarie, Sabine și Halm se așezau în camera de zi. Oare a fost bine că brutarul Kugel a pus să se amplaseze camera de zi cu ferestrele spre Sud, chiar dacă atunci Sudul nu era nimic altceva decât un versant abrupt, deasupra căruiua, din noiembrie până la sfârșitul lui februarie, soarele abia dacă se poate ridica? Cât este de întuneric aici, Halm știe abia de când s-a întors din țara de la Pacific. Aici stai în cameră ca pedepsit. Ei nu se așezau vizavi unul de altul. Niciunul lângă altul. Sabine se așeză pe canapeaua incomodă, neverosimilă, Halm într-unul din cele două fotolii, care aparțineau de canapeaua asta. În urmă cu un sfert de secol, când, într-o după-amiază, ei cumpăraseră mobilele astea de-a valma, Halm se gândise că odată și-odată avea să câștige atâția bani încât să cumpere niște mobile frumoase. El câștiga demult atâția bani încât să-și fi putut cumpăra alte mobile. Dar era evident că se obișnuiseră cu mobilele astea. Acum l-a izbit dintr-odată faptul că nu ar trebui să-ți petreci toată viața cu astfel de mobile. Pe de altă parte acum aproape că era prea târziu. Își petrecuseră deja viața cu aceste mobile. De când se întorsese, se gândea de fiecare dată când se așeză cu Sabine la cafea că ar trebui să o-ntrebe pe Sabine ce părere ar avea de niște mobile noi. El a spus: E pur și simplu frig în casa asta. Sabine a spus că era încălzită peste măsură. El a spus că-i era frig. De când se întorsese îi era frig. Oricât ar fi fost de cald în camere, el simțea frigul în orice căldură. Lui i se pare că simte cât fusese de rece aerul înainte să fi fost încălzit. Poate că e din cauza luminii, a spus el. Prin ferestre pătrunde un fel de lipsă de lumină, împotriva căreia orice iluminare e neputincioasă. Pe de altă parte, lipsa naturală de lumină a acestor zile, netulburată de vreo

iluminare, i se pare plăcută. El nu voia să vadă nimic. Ceea ce rezulta, atunci când încercai să deranjezi această tulbureală diurnă cu lumină electrică, era de-a dreptul dureros pentru el. Căci în pofida lipsei de lumină se vede încă mult prea mult, a spus el și a arătat spre fereastră. Totul pleșuv, încremenit, dur, rece. Sabine a spus că toate astea sunau ca și când ar fi fost îndreptate împotriva ei. Acum îl lăsa singur, poate că asta îi făcea bine. Iar dacă chiar nu-i mai plăcea deloc aici, poftim, la înmormântarea lui tata, Elmar spusese limpede că acum nu mai avea de gând să stea să se uite cum erau gospodărite lucrurile aici. S-a informat. Ceea ce creștea alături, era o casă pentru opt familii. Vremea discuțiilor la măsuța de cafea a trecut, ar fi spus Elmar. El le va prezenta oferte din partea unor firme de construcții. Poate că Helmut le-ar putea face loc printre considerațiile lui dureroase. Ea trebuia să se ducă în oraș cu Lena și s-o îmbrace, fiindcă mâine Lena pleca. După câteva minute ea a venit înapoi și a pus corespondența pe masă și a spus: Corespondența. El ar mai putea să se joace puțin cu Otto în grădină, le-ar face bine la amândoi.

De îndată ce a rămas singur, s-a simțit mai bine. Astea nu înseamnă nimic împotriva ta, Sabine, a strigat el după ea în gând. De îndată ce a rămas singur, nevoia de a se simți justificat a devenit mai puțin sesizabilă. De îndată ce a rămas singur, putea să fie așa cum era el. Chiar dacă era imposibil. Singur e totuna dacă ești imposibil. De îndată ce Sabine era în încăpere, era penibil că, așa cum era el, era imposibil. Era nehotărât, nereceptiv, ne-bun. Nu era aici, nu era acolo. El credea că nu-i era permis să reziste aici. Dar aici era unde trebuia el să reziste. Aici era unde avea să reziste. El nu trebuia decât să cedeze și să considere toate lucrurile atât de bune pe cât și erau. Asta îi reușea mai bine când era singur. De îndată ce Sabine era în încăpere, el își spunea că Sabine era de vină că el era

acum aici și nu acolo. Ca și când ar fi putut să fie acolo. Ca și când nu ar fi fost cel mai rău lucru din lume, dacă acolo ar fi fost posibil ceva. Inimaginabil, ce s-ar fi întâmplat dacă domnișoara Webb ar fi spus: Vino! Dar și acest teatru al lui dacă-atunci era superfluu. Nu a fost nimic. Nu este nimic. Nu va fi nimic. Nu va fi fost nimic. Iar asta, numai rău nu este. Rău ar fi contrariul. Așa, însă, toate sunt bune. Când era singur, știa asta destul de precis. Firește că cel mai mult îi plăcea să șadă în penumbra acestor zile și să mormăie de unul singur: Dacă tu nu ești cu mine, atunci nici eu nu sunt cu mine... Nimic nu părea mai frumos, decât să-și închipuie prima ei scrisoare. Ea trebuia să-i scrie. Poate că în scris ei puteau... Ce anume, mă rog, puteau ei în scris? Absolut nimic. Rainer trebuia desigur să se mai amestece și el. Rainer, maniacul. Da, nu-i un lucru ușor, să pui la punct un sistem juridic hipersensibil, care funcționează exclusiv în propriul folos. Puterea asta, lui îi lipsea. Poate din cauză că era într-adevăr mai rău decât Rainer. Îi era o jenă față de Sabine ca niciodată. În gând îi cerșea fără întrerupere o amânare. Toate sunt la fel cum au fost. Numai că în clipa de față nu se pot rosti. Atunci când Sabine vorbea despre Rainer, ridicându-l la rangul de om între oameni, el aproba din cap. Putea fi de acord. Din alte motive. Dar era în stare să-l și blesteme pe Rainer. El nu s-ar fi omorât, Sabine, dacă tu sau eu sau oricine altcineva ar fi însemnat ceva pentru el. Terminase cu noi toți. Asta i-o reproșez eu, prietenește. Și anume pentru totdeauna. Îi dăruiește Lenei cele 154 de sonete de dragoste ale lui pentru Elissa! Și cu toate astea nu sunt decât poezii de dragoste pentru el însuși. Scrieri publicitare în favoarea sărmanului Rainer către cruda Neînțelegătoare. Să facă ea bine și să-l iubească. Așa se cuvine. Și dacă ea n-are s-o facă, el o spune lumii întregi, are să vadă ea atunci. Ca și când iubirea s-ar putea revendica! Ca și când ai putea cere să fii iubit. Niciun oficiu al

stării civile nu i-ar putea procura lui sentimentul că are vreun drept asupra domnișoarei Webb. Așa că gata. Dar deoarece nu-l mai putea certa, bate sau mângâia pe Rainer, toată disputa asta nu avea niciun rost. Cine se gândește la morți, se gândește la sine. Halm alinta momente. Cum putea Rainer să se uite la tine peste marginile ochelarilor lui, cum lăsa el să urce mâinile sale de Apostol Ioan și așa mai departe. Acum era deja la vârsta cutare și cutare și tot nu învățase cum să se poarte față de moarte. Aia i-l suflase pe Rainer. Așa cum un adult îi smulge unui copil o jucărie fără nicio explicație, tot așa i-l luase moartea pe Rainer. Da, fiindcă n-ai fost atent. Tu ai lăsat-o să îți sufle. Tu te-ai purtat de parcă ar exista zece Raineri. Acum nu mai există niciunul. Dacă i-ai fi telefonat. Știai că nu are nicio prelegere și că nu suportă asta. Puteai să te gândești la toate astea și să împiedici ceea ce urma să se întâmple. Ai fi putut să împiedici. Bine, așa e. Nu-i așa, Otto! Noi doi, nu-i așa! De ce nu-i dăduse Sabine corespondența în mână? A văzut corespondența zăcând pe masă. Ziare, scrisori. Poate era și o scrisoare de la ea. Avea să șadă toată după-amiaza fără să se miște. Avea să-și demonstreze că nu considera că e posibil nimic. Nu avea nevoie de nimeni. În afară de Sabine. Atunci când se întorcea cu Lena, Sabine trebuia să găsească corespondența acolo unde o pusese. Asta avea să-i demonstreze ei cât era el de curios față de orice venea de afară. De altfel, asta îi și convenea cel mai mult, să nu se urnească. Doar nu era să-și dea drumul acum, după ce reușise timp de patru luni să-și reprime orice declarație penibilă, și să scrie o scrisoare în care să trâncănească și să dea totul pe față. Ea i-ar citi scrisoarea lui Carol. Iar Carol vorbise deja pentru a doua oară la telefon cu Kiderlen, așa că... Dar chiar și fără această reprezentare a penibilului extrem –, el nu avea să scrie, pur și simplu. Și dacă astăzi ar avea aici o scrisoare de la ea, nu știa dacă ar deschide-o. Bineînțeles că ar deschide-o

imediat. De îndată ce Sabine nu s-ar mai afla în încăpere. Dar nu i-ar răspunde. Bineînțeles că i-ar răspunde imediat. Dar un lucru e sigur: nu ar scrie niciun cuvânt în plus față de ceea ce spusese. Deodată el s-a sculat, a pornit în direcția corespondenței, a trecut pe lângă ea, și-a luat o sticlă de vin, cu sticla și cu paharul în mână a trecut din nou pe lângă corespondență, a pus sticla și paharul pe măsuta scundă de sticlă și i s-a dedicat lui Otto. A împins perna sub el, pentru ca Otto să poată șede iarăși drept și să respire mai ușor. Sabine și Lena au vrut să cheme un medic. Juliane scria scrisori furioase din Berlin. Nu așa trebuia să se poarte cu vârsta a treia! Imediat la doctor! scria ea. Halm cedase. Era programat pentru mâine. Ah, Otto, a spus Halm când și-a destupat sticla de Bordeaux. Iar Otto a spus, fără să se uite înapoi, căci din cauza slăbiciunii el nu putea să se mai uite decât în fața lui și să vorbească tot așa: *What's the matter, that you have such a February face, so full off rost, of storm and cloudiness?* Ah, Otto, ca să știi și tu, pe mine mă cheamă Benedick! Otto n-a mai răspuns. Respira greu. Un efort, fiecare respirație. Halm a îngenuncheat în fața lui Otto și i-a căutat privirea. Ascultă, Otto, Sabine spune că ar trebui să mergem în grădină. Sau vrei mai bine să mergem sus, în pădure, traseul nostru, Otto?! Sau pe Drumul Măgarilor în jos spre Rohracker, la comuniștii cei evlavioși? Spune ce vrei, Otto! De tine îmi place cel mai mult să ascult. Poate în direcția Frauenkopf? S-a mai mutat pe aici pe undeva vreun alt urmaș al Hohenzollernilor? Sau vrei să mergem alături, să muști vreun mare patron din construcții? Hai, ia spune-mi frumos! Numai respirațiile care parcă se luptau să depășească niște obstacole îi mai răspundeau. Otto, ascultă ce-ți spun, nu-ți lua tălpășița atât de ușor! încă o vară, Otto, pur și simplu ca să vezi că nu te mai lăsăm așa, singur, ca anul trecut în august! Niciodată, Otto! Otto, mai am încă multe să-ți povestesc, despre California.

Acolo câinii ies singuri în oraș, pe bune, Otto, ies la plimbare, fac vizite, fiecare îi respectă pe trotuar, ei așteaptă până se face verde, pe urmă trec strada. Când Halm a observat că Otto nu mai asculta ca pe vremuri, s-a așezat la loc în fotoliu și a început să privească fix grădina, care se uita și ea fix înăuntru. De neînchipuit, că luni avea să se ducă din nou la școală. Dacă avea să se ducă din nou la școală – ceea ce nu era încă în stare să-și închipuie –, atunci fără cravată. Țsta era singurul lucru pe care-l știa cu certitudine. Și nu s-ar mai simți ca un epigon al lui Kiderlen. Poate că într-o zi toridă sufocantă de iulie și-ar îmbrăca chiar și costumul lui caraibic din Oakland cu cămașa de culoare bomboanei de zmeură cu tot. Când Sabine văzuse costumul, spusese Oooh! Fetei și prietenului ei trebuie să li se fi părut foarte bizar în costumul ăsta. Pe drumul de la Steiner Auditorium spre casă vor fi râs. Întrecându-se-n poante. Ce e Malvolio în comparație cu el, a exclamat ea. Ai grijă, a spus, ai să intri cu mașina într-un copac. Atât de nud, atât de dezbrăcat cum ajungi să fii prin gândire, nu poți să fii niciodată trupește. El voia să-și spună lucruri extreme. Lucrurile cele mai importante. Le știi, dar ți le treci sub tăcere. Nu te mai purta ca și când în California ai fi murit din cauza unui infarct emoțional iar acum bântui pe aici ca stafie! Laudă-ți atitudinea, care te-a împiedicat să accepți să se facă o fotografie de clasă. Atunci te-ai aflat pe drumul cel bun. Fiindcă tu nu ai avut nevoie nicio secundă de fata asta. Te-ai jucat. O adiere de implacabilitate nu putea să lipsească. Dragostea e doar atunci când nu ai încotro. Dragostea este boala cea mai respectată, pe care o recunoști după simptomul Nusepoatealtfel. Ai vrut să fii la fel de nefericit ca unul mai tânăr. Să zbieri ca unul de treizeci. Să turbezi, să despici firu-n patru, să transpiri, să lovești, să alergi, să te cațări, să cazi, să te ridici, să alergi mai departe, ca unul de treizeci. Să nu cedezi. Ea sau niciuna. Lumea întregă ca martor... Aroganța de a te

crede un Asra, asta a fost. Dar a fost doar o închipuire arogantă. Fiindcă tu trăiești. Tu nu ai izbutit să recunoști față de tine ceea ce a determinat totuși acțiunile tale în săptămânile alea: că ea nu-ți era câtuși de puțin necesară. Te descurci strălucit fără ea. Ești deja atât de insensibil, încât poți să treci indiferent chiar și pe lângă o fată ca asta. Numai că nu poți încă să admiți, că ești indiferent. Trebuie să-ți simulezi o infecție criminală, un circ întreg, numai ca să nu fii nevoit să admiți că a trecut. Numai circ, altceva nimic.

Era din nou scindat? Era Halm-EL cel care vorbea? Răzbunându-se pentru perioada în care trebuise să suporte să i se pună căluș în gură? Nu, Halm nu mai era scindat. *New Balance*, era scris pe pantofii de jogging cu care alergase în Tilden Park prin păduri de eucalipt și dumbrăvi de redwood. Când și-a despachetat pantalonii de sport, în buzunarul închis cu fermoar a trosnit ceea ce culesese el în timp ce alerga, din tufele care acopereau toate colinele alea. Rozmarin, spusese Sabine și adăugase și fraza pe care el, când culesese asta, și-o imaginase spusă de ea, anume că, în afară de ghiocei, el nu cunoștea nimic, nu-i așa.

De urnit a putut să se urnească abia când s-au întors Sabine și Lena. Lena fusese de părere că nu avea nevoie nici de un palton nou, nici de altceva. Mama ei fusese de altă părere și se impusese. Halm a sărit în sus, a rugat, să vadă și el cele cumpărate, pe Lena. Folosind forța cu blândețe și unindu-și forțele au obligat-o pe Lena să intre în cele cumpărate. Erau frumoase, se potriveau. Acum mai trebuiau s-o constrângă să recunoască și că îi fusese necesară această constrângere iar acum se bucura că ea fusese exercitată. Pe copii trebuie să-i convingi să admită tot ceea ce vrei tu ca ei să admită. Halm s-a așezat din nou și a rugat să i se dea corespondența. El nu o voia altfel decât din mâinile Sabinei. Probabil că el văzuse, fără să vrea să admită, că era acolo și ceva din America. Soiul acesta de

galben nu exista decât la plicurile mari din America. De la Washington University, a spus el. Ce ne scrie draga de Carol, a spus el. Ea scria: I slipped back into my routine, others were not so lucky as you can see here. Asta era toată scrisoarea ei. În afară de ea se mai aflau în plic un bilețel chinezesc și o tăietură dintr-un ziar. Articolul de ziar:

Youth Dies in 300-Foot-Plunge.

Two youths bounced down a cliff near Daly City Mussel Rock Beach Friday night in a BMW. One, Glenn Birdsell, was plucked from the steep cliff in a dramatic rescue by a Coast Guard helicopter. Fran Webb, Glenn's girlfriend, died in the car which was her's. The vehicle went off the cliff from a parking lot. The ground gave way at the edge of the cliff as a result of a landslide, caused by the heavy rainfall of the season. Glenn Birdsell survived by being thrown out, unconscious, of the car before it plowed into the beach sand and ended up in the stormy surf. „It seemed like it took five minutes going down the cliff”, 22-year-old Glenn Birdsell said yesterday through swollen lips from his bed at Kaiser Hospital in South San Francisco. „We were so shocked, we went kind of silent as we hurtled and bounced down the cliff face”, he said.

Glenn, an outstanding water polo player, suffered a broken collar bone, chipped teeth and other injuries, including possible damage to his right eye, which was closed by severe bruises. Fran Webb, hampered by crutches due to a broken ankle suffered three weeks earlier, was trapped as the surging surf of the incoming tide washed over her demolished BMW528. She was already dead when she was removed from the car.

Pe margine, o însemnare făcută de mâna lui Carol, că Memorial Service-ul avusese loc pe 3 ianuarie la Grace Cathedral în San Francisco.

De data aceasta Halm nu s-a putut mulțumi doar cu înțelegerea, simțea nevoia să-și traducă exact ceea ce era scris acolo. Ceea ce-l

atrăsese uneori atât de tare acolo – să lase totul să plutească într-o ambiguitate frumoasă –, era acum de negândit. Voia să afle totul cât mai precis cu putință. Mai întâi a lipit bilețelul chinezesc (*Optimism, versatility, all your strengths*), ca să nu îl piardă, pe tăietura din ziar. Și de la Juliane venise o scrisoare. Sabine aștepta deja să le-o citească. Scrisorile Juliane erau scrise mai ales seara. Ea scria de fiecare dată când voia să scape de câte ceva. De data aceasta era vorba de domnul și doamna Kempinski, care făcuseră necesară o scrisoare. Prin intermediul scrisorilor de la Juliane, Halm îi cunoștea demult pe locatarii căminului pentru bătrâni. Domnul Kempinski este acela care, la cinci minute după micul dejun, a uitat că a mâncat micul dejun, și care apoi scrie toată dimineața scrisori furioase către administrație, în care afirmă că nu a primit micul dejun. În fiecare zi îi cere soției lui să ducă reclamația dincolo, la administrație, încă înainte de masa de prânz. Femeia aruncă scrisorile întotdeauna în același coș de gunoi din holul clădirii administrației. Când se întoarce îl găsește pe soțul ei mestecând. El vrea să ascundă asta de ea. Are în dulap un cuib plin cu alimente, pe care vrea să le aibă doar pentru el. De data această, evident, din prea multă grabă, se alesese cu un biscuit nemestecat în trahee, fusese nevoie de o operație a traheei, domnul Kempinski, 84 de ani, fusese salvat, dar Juliane trebuise să încaseze reproșuri dure din partea conducerii fiindcă a admis că știa de depozitul de haleală al domnului Kempinski. Săracul copil, a spus Halm. Sabine a spus că era bucuroasă că în scrisoarea asta Juliane nu scrisese nimic de Brazilia. Poate că totuși se mai răzgândește o dată. Ce vești mai ai din California, a întrebat ea într-o doară. Ah, a spus Halm, mai degrabă triste. O studentă, una care a fost la cursul meu de conversație, s-a dus cu prietenul ei cu mașina la mare. Vă aduceți aminte cât de aproape de margine stăteau mașinile, în față de tot pe malul ăla

abrupt. Țștia doi se duc cu mașina până nu se mai poate, pe urmă stau în mașină cu paharul în mână și privesc marea. Vă mai amintiți? Este evident că, de la ploile numeroase, mereu au loc alunecări de pământ. Asta trebuie să se fi întâmplat și aici. Și Țștia doi se duc la vale, cu tot cu mașină, din stâncă în stâncă, vreo sută de metri în jos, până când mașina s-a oprit în nisip; în valuri. Și, a spus Sabine. Da, prietenul studentei a fost aruncat afară în timpul căderii, a rămas agățat de o stâncă, a fost salvat, cu elicopterul, severe bruises, dar viu. Și studenta, a întrebat Sabine. Ea n-a fost aruncată afară. Avea lângă ea niște cârje de la un accident pe care-l avusese cu puțin timp înainte. Cârjele se poate să o fi împiedicat să fie aruncată afară. Până când au reușit s-o scoată pe față din mașină, a fost prea târziu. Se înecase. În valuri. Furtunile astea de iarnă. Ce să-i faci. Săraca fată, a spus Sabine. Lena a spus: Noapte bună. Și s-a dus sus. Sabine a spus că Lena i se părea destul de întărită. Nu mai are deloc cicatrice, a spus el. Arată pur și simplu mai îndrăzneată decât înainte. Sabine a spus că era nevoită să admită că ea credea că Lenei îi făcuse bine California. Autoidolatrizatorul Traugott nu mai are în niciun caz ce să aibă cu ea, a spus Halm. Dar de ce tocmai la Bochum, a spus Sabine. Trebuie să fie un oraș în care se fac mașini, a spus Halm. Dar ea vrea să intre în comerțul cu mașini uzate, a spus Sabine, ce idee ciudată, comerț cu mașini uzate, și asta la Bochum, tu înțelegi asta? Bochum, s-a gândit el, medicul cu cele șase stitches fusese în Bochum. Helmut, te-am întrebat ceva! Dacă nu vrei să mai stai de vorbă cu mine, trebuie doar s-o spui, atunci am să tac. Halm a spus că voia să mai iasă cu Otto să ia puțin aer proaspăt. După-amiază din păcate nu mai ieșise. Câțiva pași spre pădure. Otto nu voia, dar Halm nu s-a lăsat. De îndată ce s-au aflat amândoi afară, a început să-l menajeze. După fiecare metru îl lăsa să-și tragă sufletul. Abia când s-au aflat sus pe stradă, Halm a luat-o înainte ca și când

nu-i păsa dacă Otto venea după el sau nu. Otto a venit. Cine știe ce amintire a unor drumuri trecute l-a înviorat. Halm a mers până la pădure și în pădure. Pentru prima oară de când se-ntorsese frigul îi făcea bine. Deodată Otto s-a așezat. Bine, a spus Halm, atunci ne întoarcem. Halm a luat-o din nou înainte. Când a auzit o mașină, s-a oprit la marginea străzii și s-a uitat înapoi. Otto mergea, ca și când nu auzea nimic, prin mijlocul străduței. Șoferul trebuia să îl vadă, doar mergea cu luminile aprinse. Cu toate astea, Halm a mai strigat: Otto! Dar era prea târziu. Vechiul Volkswagen roșu – Halm văzuse ultima oară unul la fel în filmul în care o prostituată și studentă la biologie marină îl iubește pe profesorul ei – l-a călcat pe Otto și, dacă Halm nu l-ar fi obligat s-o facă, probabil că nici măcar nu ar fi oprit. Halm a alergat într-acolo dar, înainte să ajungă la Otto, acesta s-a sculat, a făcut câteva salturi, a mai ajuns până la șantier, s-a izbit de o grămadă de cărămizi, a căzut și a rămas întins. Avea ochii deschiși. Dar nu se mai mișca. Șoferul alergase după Halm. Mirosea a bere. Când a văzut ce se întâmplase, a țipat în gura mare. Cum de-a trebuit el să calce cățelușu, nu, nu, așa ceva, io să calc un cățeluș, când i-oi spune lu a mea acasă, ce ziceți că-mi face aia, aia mă omoară, vă spui io, și-ncă șpaniol pă dasupra, e șpaniol, nu-i așa, asta nu poa să-i spuie lu aia a lui, nu, nu, nu... Lacrimile îi curgeau peste obraji roșii. Venea de la două ședințe cu părinții, la două școli diferite, are două fete, la nici unu din profesori n-a găsit nici pic de înțelegere, reci ca piatra sunt ăștia, așa că amândouă fetele or să rămâie repetente, gata, amin, și-atunci a trebuit să mai bea și el un pahar, și-acum asta, să calce un cățeluș, așa un cățeluș drăguț, un șpaniol, nu, nu, nu... Bărbatul urla de-a dreptul. Lui Halm nu i-a mai rămas nimic de făcut decât să-l liniștească. Halm l-a întrebat dacă avea vreo pătură veche prin mașină. Da, avea una. De nicio pătură nu-i pare rău pentru un cățeluș așa de drăguț. L-au așezat pe

Otto pe pătură și l-au dus până jos. Deci, de fiecare dată când trece de-acum încolo prin poarta grădinii și vede numărul casei, 96, are să se gândească la actul întâi din Walkiria în Steiner Auditorium, sala 96. E clar că de-a lungul timpului realitatea arată din ce în ce mai mult ca o conspirație. L-au pus pe Otto în grădină sub un brad. Omul voia neapărat să lase pătura acolo dar Halm l-a obligat s-o ia. Pe urmă l-a condus înapoi până la mașină și l-a rugat să conducă încet până acasă. Omul nu mai reușea decât să dea din cap că da și să sufle zgomotos prin nasul lui înfundat de plâns. Halm s-a dus înapoi la Otto. Ah, Otto, cui îi povestesc eu acum... Halm s-a dus înăuntru, a luat-o pe Sabine. Ea a spus că doar nu puteau să-l lase pe Otto să zacă așa afară! Probabil că era doar leșinat. Sabine a adus un cearșaf, cu care l-au cărat pe Otto în pivniță. Sabine voia să-l consulte la lumină. Din gura lui Otto curgea sânge acum. Halm a spus că, dacă Lena nu întreba ea mai întâi mâine dimineață de Otto, era mai bine să nu-i spună nimic. Sabine a spus vehement, furios, plângăcios: Tot mereu secretoșenia asta, la ce bun?! Halm a spus: în clipa plecării asta-i mai lipsește, doar nu-i neapărat necesar, nu? Sabine a ridicat din umeri. Câtă vreme fusese el afară cu Otto, telefonase Kiderlen. Se bucura că avea să colaboreze cu Halm. Avea să telefoneze mâine din nou, poate și să treacă pe la el. Omul chiar și-a dat silința, nu glumă. Vrei să spui, he bent over backwards to please, a spus Halm. În seara asta Halm a mai vorbit doar englezește. Când Sabine s-a enervat, el a țipat la ea. Pe urmă și-a cerut scuze. Dar în engleză. Abia când Sabine, în dormitor, s-a vârat în papucii mamei ei, a încetat și el cu engleza lui. El a spus: Până când ai de gând să te mai vâri în chestiile astea? O, a spus Sabine, welcome back. Ah, Sabine, a spus el, nu-mi rămâne altceva de făcut decât să mă bucur că începe școala. Că-l văd pe Kiderlen! Recunosc, am deodată impresia că Kiderlen nu ar mai constitui o problemă.

Halm a deschis șifonierul și a scos costumul din Oakland. Nu, pe asta nu avea să-l mai poarte niciodată. Nuanța asta stridentă de coniac cu dreptunghiurile alea negru-galbene! Ce mai lumină trebuie să fi fost aia! El a spus: Mai știi, Sabine, seara, Bay-ul cu ghirlandele lui de lumini, dincolo orașul cu petele lui verzi-aurii, perfect ordonate. Ca de Klee. El a amuțit. Fata avusese părul verde-auriu. În funcție de împrejurare. Când stătea întinsă pe mormânt, de exemplu. O, Virgiliu. Sabine a spus că, dacă ar fi după ea, Lena nu ar pleca mâine la Bochum. Halm nu a spus nimic. Sabine a spus: De ce Bochum! Poți tu să-mi spui? Halm a spus: Nu. Și ailaltă în Brazilia, a spus Sabine, tu pricepi cum vine asta? Iar acum și Otto, a spus Sabine. După un timp: E ca și când el ar fi luat cu el anii cât a fost aici. Pe urmă ea a spus: Dar Bochum! De ce Bochum? Halm a produs un sunet din care Sabine să înțeleagă că el tocmai adormea sau era deja adormit. Dacă Sabine mai avea de luptat, atunci el ar fi putut doar să se joace din nou de-a insul care se trezește ca să participe la sucitul textului părintesc pe toate părțile. El spera însă că avea să adoarmă înainte de asta. Micul spațiu cald și întunecat al patului îl proteja. A pipăit după ochiul său care se dezumflase, dar mai avea încă o nuanță de albastru, și-a pus mâna peste el ca Leslie Ackerman. Carevasăzică Glenn asta are și el ceva la ochi, a fost închis by severe bruises, poate că rămâne afectat. De vină a fost, în sensul strict, una dintre cicadele alea de fier, care zăceau pe podea în jurul șemineului. Ajunsese cu piciorul pe una dintre chestiile alea de fier, aia alunecase, el alunecase, pirueta s-a frânt, a început prăbușirea. Nu mai știa nimic de căderea asta. Doar pirueta o mai știa. Asta fusese ceva ferm. Pe urmă alunecarea și căderea. Peste obrazul stâncii au căzut ei în gol. Nici măcar nu se pot traduce toate lucrurile astea... hurtled and bounced down the cliff face... în valuri. Drowned in the surging surf. Poate că asta se spune *clocotul*

valurilor. Acea minunată soție a scandinavistului voia să le pună pe walkirii să iasă din valuri... El a auzit că Sabine, în loc să se domolească, devenea tot mai neliniștită. Acest fornăit și răsucit și gemut voia să spună că știa că el asculta. Ea demonstra. El răspundea cu respirațiile regulate ale omului care doarme. Ia să vadă dacă nu cumva o convingea. Ea a spus că nu mai suporta. Dar ce s-a-ntâmpat, a întrebat el. Asta-l întreba ea pe el, a spus ea. Mereu trebuie să fac pe liniștitorul, aici, a spus el. Ea nu i-a mai răspuns. El a început din nou să respire ca unul care adoarme. Mâine avea să asculte discul pe care-l primiseră de la Rainer. Dacă lucrurile merg în stilul ăsta, atât de drastic, atunci trebuia pur și simplu să te împaci cu gândul. Când sporovăia așa, umflat, știa întotdeauna că sporovăia umflat. Doar așa se simțea îndreptățit la asta. Dar dacă lucrurile se petreceau într-adevăr atât de drastic... Lucrurile care împodobeau șemineul Elisei, la astea te puteai gândi. Un cap de mort cu toți dinții, și încă unul feminin, pasămite, și scheletul de tarantulă și o siluetă de femeie goală pe lemnele de foc. Așa să fie. Decorativ! Joyce Ackerman cu gura ei ca un patrulator mereu deschisă, cu ochelarii din coadă în coadă un cap de mort. Și anume un cap de mort drăgălaș. Fata avea și ea o anume asemănare cu un cap de mort. Prostii. Dar o avea! Da, o avea. Fiecare o are. O, Virgiliu. Geanta aia mult prea moale pe umărul ei. Și în timp ce ea își băga mâna în geanta asta, se uita la el. El i-a spus de atâtea ori că el era vinovat că ea avea cârje. Ea respinsese afirmația. El a repetat că era vinovat. Ea i-a făcut semn cu cârja. Acum veniți o dată, profesore. Dar de ce s-a întors ea pe urmă? Din cauză că el nu s-a mișcat... Sabine a aruncat plapuma la o parte și a sărit în sus și a fugit afară din cameră. El a fugit după ea. Ea ședea deja jos în fotoliu. Era cât se poate de rigidă. El a îngenunchiat lângă ea, în fața ei pe podea, ea se tot întorcea în altă parte. El a spus: Scuză-mă,

Sabine, scuză-mă. Ai dreptate. Te rog, scuză-mă. El a tras-o prudent afară din fotoliu. Când rigiditatea ei a mai cedat, a vrut s-o ducă sus. Ea voia în pivniță, la Otto. El a spus: Ai să răcești. Dar s-a dus cu ea. Stăteau în fața lui Otto. Picioarele lui erau puțin îndoite într-o parte, ca și când ar fi dormit. Dar ochii îi erau deschiși și din gură îi curgea sânge. Halm a tras-o pe Sabine de-acolo. A condus-o până la patul ei, a culcat-o, s-a dus în patul său, dar s-a întins în așa fel încât să se afle cât mai aproape de ea. Asta e, a spus el. Și-a întins o mână până la ea. Credea că e mai liniștită acum. Asta-l făcea și pe el să se liniștească mai mult. El a adormit. Când s-a trezit din nou, era încă noapte. Visase. Studenții luaseră casa cu asalt. Era seara de Crăciun. Studenții făceau gălăgie, aruncau cu pietre în magazine, trăgeau de uși, casa gemea. Spuneau că n-au unde înnopta. Că era un frig de gheață. Își revendicau dreptul. Li se promisese că aveau să înnopteze aici. El nu se putuse mișca. Sabine alergase afară în cămașă de noapte, și imediat se făcuse liniște afară. Sabine se întorsese, era în continuare liniște, dar Halm se temea că gălăgia avea să izbucnească îndată din nou, că nu va mai putea respira. Asta-l făcuse să se trezească. Acum Halm s-a strecurat prudent dincolo lângă Sabine și s-a instalat în căldura ei. Somnul ei l-a adormit în curând din nou. Iarăși un vis. Trebuia să corecteze o compunere de bacalaureat. În timp ce trebuia să corecteze, el ședea pe o scenă. Pe scenă se juca. Sala era plină de oameni. Compunerea pe care trebuia să o corecteze era o compunere de bacalaureat și trata o piesă de Shakespeare. Piesa, despre care era vorba în compunerea de bacalaureat, se juca pe scena pe care el trebuia să-și corecteze compunerea în fața întregului public. Fiecare din public vedea pe fața lui că lui i se pare proastă compunerea. Fiecare observa că el se străduia să nu lase pe nimeni să observe cât de proastă i se părea lui propria lui compunere. Tocmai când se

pregătea să-și dea o notă mai bună decât merita, actorii s-au aplecat peste hârtia lui. Acum nu mai putea ascunde nimic. Blamul avea să apară îndată pe scenă la dimensiuni amplificate teatral. Când situația devenise atât de penibilă încât era de nesuportat, Otto l-a mușcat de mână. Stiloul umplut cu cerneală roșie a stropit cerneală roșie peste foaie și a căzut pe jos. Halm a dat să-și apuce mâna care sângera din cauza mușcăturii și s-a trezit. Brațul îl durea. Era clar că dormise în așa fel pe braț încât acesta nu mai fusese bine irigat cu sânge. S-a vârat încet înapoi în patul său. Nu era interesat să adoarmă la loc imediat. Mai întâi voia să lase visul ăsta să se termine. A mers cu gândul pe urmele visului. Visul trebuia pur și simplu să se mai desfășoare o dată în conștiința lui. Țăsta era întotdeauna lucrul cel mai plăcut, să pună visele cu o acțiune atât de bine conturată să se mai desfășoare o dată. La reluare nu-i mai puteau face niciun rău. Savura pur și simplu să urmărească încă o dată acțiunile care fuseseră atât de penibile, de data asta în ipostaza lor îmblânzită. Fără nicio urmă din acea dureroasă strângere de inimă putea să se uite acum cum ședea el pe scenă în fața tuturor oamenilor ăloră și voia să-și falsifice propria compunere nereușită transformând-o într-una reușită. Nici mușcătura lui Otto nu-l mai durea acum. Sau fusese prietena lui, pisica din California? Și fără să fi văzut în vis cerneală roșie, știuse imediat că ceea ce stropise hârtia după mușcătură era cerneală roșie. Nu se știe de unde se știe totul atât de repede și atât de precis în vis. Cât de multe știi atunci și cât de repede! Evaluezi potențialitățile cele mai înalte ale oricărei situații până la capăt și imediat. Mușcătura venea atât de la Otto cât și de la pisica din California. Și de la fată. Pentru vis nicio problemă. Fata avea ochii lui Halm care erau ochii bunică-sii, care semănaseră tot mai mult cu aceia ai unei pisici... Dar înainte ca Otto să-l fi mușcat în calitate de pisică din California și de fată, abia acum îi

venea asta în minte, el voise să împiedice ceva dureros, de aceea sărise în sus și strigase înspre sala plină cu spectatori, care era sala de conferințe din Faculty Club: Vă invit la o vizită de stat. Apoi mușcătura. În vis, el știuse că le strigase asta tuturor persoanelor din sală, dar nu se gândise decât la una: la fată. Faptul că, visând, te poți transforma într-un om de stat, care poate invita pe cineva, care îi este inaccesibil, într-o vizită de stat, i se părea binefăcător. Ce de ajutor poți să ai în vis. Exact ajutorul de care ai nevoie. E drept, fata nu mai trăia. Nici măcar o vizită de stat nu ar mai putea s-o aducă înapoi. Informația asta nu ajunsese încă în locul unde izvorăsc visele. În nopțile următoare, locul acesta-l va aproviziona cu vise, care vor fi la zi. Tot mereu impulsul ăsta de a râde. Foarte apropiat de acela de a plânge. Visul lui își făcuse efectul, acum. Nu putea să se simtă din nou mai bine acum? Oare greutatea lui nu era ea mai bine repartizată acum? El nu se mai afla într-un punct în care toată greutatea să apese pe acum. Respirațiile Sabine, care intrau și ieșeau precum cele mai discrete arcușuri de vioară, îl asigurau că ea dormea adânc. Ceea ce simțea el, ascultând-o, îi era familiar. Totul convergea și îl soma să admită că acum se simțea acasă. Și fiindcă este atât de întuneric, și-a spus el, pot chiar să dau din cap că da. Ce nu face omul pentru un somn liniștit. Dar să adoarmă imediat la loc nu îndrăznea. Ce va trebui el, dacă adormea la loc acum, să viseze? Mai bine mai rămânea treaz și se mai gândea. Să se dezgolească prin gânduri îi plăcea mai mult decât în vise. Acum îi era frică de gândurile lui. El a spus atât de încet, încât numai el însuși putea să audă: Sabine. Sabine a spus imediat și prea tare: Da. Ei, bine, a spus el. Ei, bine, a spus ea. Prin acest du-te-vino ei reușiseră să găsească volumul care le convenea la amândoi. Acum el putea să înceapă. A început cu a doua zi de vacanță, atunci când el stătea în baie în fața oglinzii, terminase cu bărbieritul, dar nu putea înceta să-și

contemple chipul cu un amestec indisolubil de ostilitate și plăcere.